

REPUBLIKA SRBIJA
NARODNA SKUPŠTINA
DESETO VANREDNO ZASEDANJE
U JEDANAESTOM SAZIVU
Prvi dan rada
21. septembar 2018. godine

(Sednica je počela u 10.15 časova. Predsedava Maja Gojković, predsednik Narodne skupštine.)

*
* *

PREDSEDNIK: Dame i gospodo narodni poslanici, otvaram sednicu Desetog vanrednog zasedanja Narodne skupštine Republike Srbije u Jedanaestom sazivu.

Na osnovu službene evidencije o prisutnosti narodnih poslanika konstatujem da sednici prisustvuje 110 narodnih poslanika.

Radi utvrđivanja broja narodnih poslanika prisutnih u sali, molim da ubacite svoje identifikacione kartice.

Konstatujem da je primenom elektronskog sistema za glasanje utvrđeno da je u sali prisutno 140 narodnih poslanika.

Obaveštavam vas da su me obavestili da danas neće moći da prisustvuju poslanici Marko Atlagić, Duško Tarbuk i Goran Čabradi.

Saglasno članu 86. stav 2. i članu 87. stav 2. Poslovnika, obaveštavam vas da je ova sednica sazvana u roku kraćem od roka utvrđenog članom 86. stav 1. Poslovnika Narodne skupštine, izuzetno za petak, dakle mimo dana utvrđenih u članu 87. stav 1. Poslovnika, zbog potrebe da Narodna skupština razmotri na vreme akte iz dnevnog reda utvrđenog u zahtevu narodnih poslanika i eventualno ih usvoji i omogućiti primenu.

Poštovane dame i gospodo narodni poslanici, uz saziv ove sednice, koja je sazvana na zahtev 157 narodnih poslanika, dostavljen vam je i zahtev za održavanje vanrednog zasedanja sa određenim dnevnim redom sadržanim u tom zahtevu.

Dakle, za današnju sednicu, a po zahtevu 157 narodnih poslanika, utvrđen je

Dnevni red:

1. Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, koji je podnela Vlada;
2. Predlog odluke o davanju saglasnosti na Odluku o izmenama i dopunama Finansijskog plana Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje za 2018. godinu, koji je podnela Vlada;
3. Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju, koji je podnela Vlada;
4. Predlog zakona o profesijama od posebnog interesa za Republiku Srbiju i uslovima za njihovo obavljanje, koji je podnela Vlada;
5. Predlog zakona o potvrđivanju Hongkonške međunarodne konvencije o bezbednom i ekološki prihvatljivom recikliranju brodova, 2009, koji je podnela Vlada;
6. Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Francuske o razmeni i uzajamnoj zaštiti tajnih podataka, koji je podnela Vlada;
7. Predlog zakona o potvrđivanju Odluke Mešovitog komiteta između država EFTA i Republike Srbije broj 1/2018 o izmeni Protokola B uz Sporazum o slobodnoj trgovini između država EFTA i Republike Srbije o definiciji pojma „proizvodi sa poreklom“ i metodama administrativne saradnje i Odluke Mešovitog komiteta između država EFTA i Republike Srbije broj 2/2018 o izmeni Aneksa IV Sporazuma o slobodnoj trgovini između država EFTA i Republike Srbije o olakšavanju trgovine, koji je podnela Vlada;
8. Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Kirgiske Republike o međusobnom ukidanju viza za nosioce običnih pasoša, koji je podnela Vlada;
9. Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o saradnji u oblasti turizma između Vlade Republike Srbije i Saveta ministara Republike Albanije, koji je podnela Vlada;
10. Predlog zakona o potvrđivanju Dodatnog protokola 5 uz Sporazum o izmeni i pristupanju Sporazumu o slobodnoj trgovini u Centralnoj Evropi i Odluke Zajedničkog komiteta Sporazuma o slobodnoj trgovini u Centralnoj Evropi broj 3/2015 usvojene 26. novembra 2015. o izmeni Odluke Zajedničkog komiteta Sporazuma o slobodnoj trgovini u Centralnoj Evropi broj 3/2013, u vezi sa Aneksom 4 Sporazuma o slobodnoj trgovini u Centralnoj Evropi (CEFTA 2006), Protokol o definiciji pojma „proizvodi sa poreklom“ i metode administrativne saradnje iz člana 14. st. 1. i 3, usvojene 20. novembra 2013. godine, koji je podnela Vlada;
11. Predlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike San Marino o izbegavanju dvostrukog oporezivanja i

sprečavanju poreske evazije u odnosu na poreze na dohodak, koji je podnela Vlada;

12. Predlog zakona o potvrđivanju Protokola I Sporazuma o slobodnoj trgovini između Republike Srbije i Republike Turske i Protokola III o trgovini uslugama Sporazuma o slobodnoj trgovini između Republike Srbije i Republike Turske, koji je podnela Vlada;

13. Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Tunis o saradnji u oblasti odbrane, koji je podnela Vlada;

14. Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Republike Srbije i Republike Italije o olakšanju primene Evropske konvencije o međusobnom pružanju pravne pomoći u krivičnim stvarima od 20. aprila 1959. godine, koji je podnela Vlada;

15. Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Republike Srbije i Republike Italije o olakšanju primene Evropske konvencije o ekstradiciji od 13. decembra 1957. godine, koji je podnela Vlada;

16. Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Turske o uzajamnom podsticanju i zaštiti ulaganja, koji je podnela Vlada;

17. Predlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Republike Srbije i Republike Kazahstan o transferu osuđenih lica, koji je podnela Vlada;

18. Predlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Republike Srbije i Republike Kazahstan o pružanju pravne pomoći u krivičnim stvarima, koji je podnela Vlada;

19. Predlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Republike Srbije i Republike Kazahstan o izručenju, koji je podnela Vlada;

20. Predlog zakona o potvrđivanju Protokola o izmeni Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Ruske Federacije o isporukama prirodnog gasa iz Ruske Federacije u Republiku Srbiju od 13. oktobra 2012. godine, koji je podnela Vlada;

21. Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o ekonomskoj, trgovinskoj i tehničkoj saradnji između Vlade Republike Srbije i Vlade Države Katara, koji je podnela Vlada;

22. Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Republike Srbije i Republike Argentine o trgovini i ekonomskoj saradnji, koji je podnela Vlada;

23. Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Kipra o razmeni i uzajamnoj zaštiti tajnih podataka, koji je podnela Vlada;

24. Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Rumunije o uzajamnoj zaštiti razmenjenih tajnih podataka, koji je podnela Vlada;

25. Predlog zakona o potvrđivanju Konvencije Saveta Evrope o kinematografskoj koprodukciji (revidirana), koji je podnela Vlada;

26. Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Gruzije o trgovinsko-ekonomskoj saradnji, koji je podnela Vlada;

27. Predlog zakona o potvrđivanju akata Svetskog poštanskog saveza, koji je podnela Vlada;

28. Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Grčke o saradnji u oblasti turizma, koji je podnela Vlada;

29. Predlog zakona o potvrđivanju Protokola iz Nagoje o pristupu genetičkim resursima i pravednoj i jednakoj raspodeli koristi koje proističu iz njihovog korišćenja uz Konvenciju o biološkoj raznovrsnosti, koji je podnela Vlada;

30. Predlog zakona o potvrđivanju Multilateralnog sporazuma zemalja Jugoistočne Evrope o sprovođenju Konvencije o proceni uticaja na životnu sredinu u prekograničnom kontekstu, koji je podnela Vlada;

31. Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Azerbejdžana o međunarodnom drumskom prevozu, koji je podnela Vlada;

32. Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma o socijalnoj sigurnosti između Vlade Republike Srbije i Vlade Narodne Republike Kine, koji je podnela Vlada;

33. Predlog odluke o izboru viceguvernera Narodne banke Srbije, koji je podnela guverner Narodne banke Srbije.

Narodni poslanik dr Aleksandar Martinović, na osnovu člana 92. stav 2, člana 157. stav 2, člana 170. i čl. 192. i 193. Poslovnika Narodne skupštine, predložio je da se obavi zajednički načelni i jedinstveni pretres za navedene tačke od 1. do 33.

(Vojislav Šešelj: Poslovnik.)

Samo momenat, da završimo.

Da li poslanik Aleksandar Martinović traži reč u vezi sa spajanjem ovih tačaka? (Ne.)

Stavljam na glasanje ovaj predlog.

Zaključujem glasanje: za – 137, protiv ...

(Vojislav Šešelj: Po Poslovniku.)

Daću vam reč, samo da vidim šta se dešava.

Na ekranu nemam ništa, samo da je prisutno 169 poslanika. A nema ni gore ništa, moram da ...

Molila bih da mi niko ne isključuje mikrofon. Stalno mi isključuju mikrofon.

Molim službe da mi kažu da li možemo da pristupimo glasanju ili ne možemo, da ne maltretiram ni poslanike ni sebe.

(Vojislav Šešelj: Imam pravo po Poslovniku pre glasanja.)

Pre glasanja? Dobro, evo sad ću, samo da vidim. Isključiće vam mikrofon, kao i meni što isključuju.

Samo momenat, nema ni vaše prijave. Nešto sistem opet ... Zapisala sam ja olovkom, ne brinite ništa.

Kažu da može. Molim vas da ponovimo glasanje.

(Vojislav Šešelj dobacuje.)

Moram da završim proceduru. Daću vam, uračunaćemo to sve, ne brinite ništa.

Zaključujem glasanje: za – 136, protiv – sedam, uzdržan – jedan, nije glasalo – 28 poslanika.

Konstatujem da je usvojen dnevni red.

Izvolite, poslaniče Šešelj.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Dame i gospodo narodni poslanici, prekršen je član 157. Poslovnika o radu Narodne skupštine, koji kaže da Narodna skupština može da odluči da obavi zajednički načelni pretres o više predloga zakona koji su na dnevnom redu iste sednice a međusobno su uslovljeni ili su rešenja u njima međusobno povezana, s tim što se odlučivanje o svakom predlogu obavlja posebno.

Mi smo... Vi ste zapravo, pošto mi za to nismo glasali, odlučili da se vodi jedinstvena rasprava o 33 tačke dnevnog reda kao da su te tačke međusobno uslovljene ili rešenja u njima međusobno povezana.

Ovo nije prvi put da se ovakve stvari dešavaju. Ovim se formalizuje rad Narodne skupštine. Gubi smisao postojanje Narodne skupštine. Nemoguće je, ako sada imam dvadeset minuta uvodnog izlaganja u ime poslaničke grupe, da govorim o 33 tačke dnevnog reda.

Vidite, ja sam samo za ministra Mladena Šarčevića oformio dosije. Meni samo za njega treba cela skupštinska rasprava, jer sam celo leto proučavao njegovu biografiju.

Zato vas pozivam, kada je ovako očigledna povreda Poslovnika, kojoj niko ne može prigovoriti, da opozovete glasanje, odnosno da ponovite glasanje i da vidimo, da poslanička većina potvrdi da su zaista sve ove tačke dnevnog reda međusobno uslovljene i da su rešenja u njima međusobno povezana.

PREDSEDNIK: Možemo da razgovaramo o tome, naravno, ali procedura je ispoštovana ovako po Poslovniku, kako moram da radim: znači, vanredno zasedanje, ovlašćeni predlagači su podneli zahtev za ovu sednicu. Po Poslovniku, poslanik može da predloži da se spoje tačke dnevnog reda, ja sam stavila na glasanje i dobijena je većina.

A u meritum vašeg izlaganja ja ne mogu da ulazim, jer to nije po Poslovniku, nego samo pitanje briljantno poštovane procedure s moje strane. Tako da ako smatrate da sam ja (pošto samo ja mogu da povredim Poslovnik) povredila Poslovnik, glasaćemo. Možda ću i da vam se pridružim.

(Vojislav Šešelj: Povredili ste Poslovnik.)

Hvala vam. Glasaćemo svakako, glasaćemo o toj povredi Poslovnika.

Boško Obradović, povreda Poslovnika.

Izvolite.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Hvala, predsedavajuća.

Poštovane kolege narodni poslanici, najpre, pomaže Bog svima! Dozvolite da se nadovežem na prethodnog govornika i da u potpunosti podržim njegovo mišljenje da je ovakva vrsta objedinjavanja 33 različite tačke dnevnog reda u jedan jedinstveni pretres zaista sprečavanje narodnih poslanika da ozbiljno govore o svim ovim temama.

Imamo, gospođo predsedavajuća, jedno rešenje da sada ispravimo ovaj propust, a na to nam daje pravo član 97. stav 3. Poslovnika o radu Narodne skupštine, koji kaže da imamo pravo da predložimo duže vreme pretresa za poslaničke grupe od vremena utvrđenog, i o tom predlogu Narodna skupština odlučuje većinom glasova narodnih poslanika.

Molim vas da stavite na izjašnjavanje mogućnost da imamo duplo više vremena za predložene tačke dnevnog reda koje su u jedinstvenom pretresu, jer zaista mislim da nije logično niti ispravno da u okviru jedne tačke dnevnog reda govorimo i o penzijama, i o Zakonu o visokom obrazovanju, i o dvadeset i više međunarodnih protokola, i o izboru viceguvernera NBS. Prosto, to su potpuno različite teme, ničim između sebe povezane i, da kažem, jedna s drugom u vezi i nije moguće u dvadeset minuta, koliko imamo kao šefovi poslaničkih grupa, posvetiti podjednako vrednu pažnju ovako važnim, a veoma različitim, stvarima.

Postoji sada jedna poslovnička mogućnost da ispravite ovaj propust – da odobrite duplo veće vreme za šefove poslaničkih grupa, odnosno za pretres po ovom jedinstvenom dnevnom redu, pa vas molim da u tom smislu to stavite na glasanje kao predlog.

Nadam se da će vladajuća većina pokazati razumevanje, a ne golo nasilje vladajuće većine, koja sprečava opoziciju da govori.

PREDSEDNIK: Hvala.

Ovako, vaše izlaganje ću podeliti u dva dela. Prvi, jeste se složili sa Vojislavom Šešeljem, ali niste naveli koji član je povređen te o tome ne može ni da glasamo. Drugi deo je malo preuranjen, ali ću staviti na glasanje kada dođe na red to. Nismo došli do odlučivanja koliko će trajati rasprava. Zahvaljujem.

Prelazimo na rad po dnevnom redu.

Prelazimo na tačke 1–33. dnevnog reda (zajednički načelni i jedinstveni pretres):

- PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O PENZIJSKOM I INVALIDSKOM OSIGURANJU,

- PREDLOG ODLUKE O DAVANJU SAGLASNOSTI NA ODLUKU O IZMENAMA I DOPUNAMA FINANSIJSKOG PLANA REPUBLIČKOG FONDA ZA PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE ZA 2018. GODINU,

- PREDLOG ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O VISOKOM OBRAZOVANJU,

- PREDLOG ZAKONA O PROFESIJAMA OD POSEBNOG INTERESA ZA REPUBLIKU SRBIJU I USLOVIMA ZA NJIHOVO OBAVLJANJE,

- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU HONGKONŠKE MEĐUNARODNE KONVENCIJE O BEZBEDNOM I EKOLOŠKI PRIHVATLJIVOM RECIKLIRANJU BRODOVA, 2009,

- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE SRBIJE I VLADE REPUBLIKE FRANCUSKE O RAZMENI I UZAJAMNOJ ZAŠTITI TAJNIH PODATAKA,

- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU ODLUKE MEŠOVITOG KOMITETA IZMEĐU DRŽAVA EFTA I REPUBLIKE SRBIJE BROJ 1/2018 O IZMENI PROTOKOLA B UZ SPORAZUM O SLOBODNOJ TRGOVINI IZMEĐU DRŽAVA EFTA I REPUBLIKE SRBIJE O DEFINICIJI POJMA „PROIZVODI SA POREKLOM“ I METODAMA ADMINISTRATIVNE SARADNJE I ODLUKE MEŠOVITOG KOMITETA IZMEĐU DRŽAVA EFTA I REPUBLIKE SRBIJE BROJ 2/2018 O IZMENI ANEKSA IV SPORAZUMA O SLOBODNOJ TRGOVINI IZMEĐU DRŽAVA EFTA I REPUBLIKE SRBIJE O OLAKŠAVANJU TRGOVINE,

- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE SRBIJE I VLADE KIRGISKE REPUBLIKE O MEĐUSOBNOM UKIDANJU VIZA ZA NOSIOCE OBIČNIH PASOŠA,

- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA O SARADNJI U OBLASTI TURIZMA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE SRBIJE I SAVETA MINISTARA REPUBLIKE ALBANIJE,

- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU DODATNOG PROTOKOLA 5 UZ SPORAZUM O IZMENI I PRISTUPANJU

SPORAZUMU O SLOBODNOJ TRGOVINI U CENTRALNOJ EVROPI I ODLUKE ZAJEDNIČKOG KOMITETA SPORAZUMA O SLOBODNOJ TRGOVINI U CENTRALNOJ EVROPI BROJ 3/2015 USVOJENE 26. NOVEMBRA 2015. O IZMENI ODLUKE ZAJEDNIČKOG KOMITETA SPORAZUMA O SLOBODNOJ TRGOVINI U CENTRALNOJ EVROPI BROJ 3/2013, U VEZI SA ANEKSOM 4 SPORAZUMA O SLOBODNOJ TRGOVINI U CENTRALNOJ EVROPI (CEFTA 2006), PROTOKOL O DEFINICIJI POJMA „PROIZVODI SA POREKLOM“ I METODE ADMINISTRATIVNE SARADNJE IZ ČLANA 14. ST. 1. I 3, USVOJENE 20. NOVEMBRA 2013. GODINE,

- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE SRBIJE I VLADE REPUBLIKE SAN MARINO O IZBEGAVANJU DVOSTRUKOG OPOREZIVANJA I SPREČAVANJU PORESKE EVAZIJE U ODNOSU NA POREZE NA DOHODAK,

- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU PROTOKOLA I SPORAZUMA O SLOBODNOJ TRGOVINI IZMEĐU REPUBLIKE SRBIJE I REPUBLIKE TURSKE I PROTOKOLA III O TRGOVINI USLUGAMA SPORAZUMA O SLOBODNOJ TRGOVINI IZMEĐU REPUBLIKE SRBIJE I REPUBLIKE TURSKE,

- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE SRBIJE I VLADE REPUBLIKE TUNIS O SARADNJI U OBLASTI ODBRANE,

- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU REPUBLIKE SRBIJE I REPUBLIKE ITALIJE O OLAKŠANJU PRIMENE EVROPSKE KONVENCIJE O MEĐUSOBNOM PRUŽANJU PRAVNE POMOĆI U KRIVIČNIM STVARIMA OD 20. APRILA 1959. GODINE,

- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU REPUBLIKE SRBIJE I REPUBLIKE ITALIJE O OLAKŠANJU PRIMENE EVROPSKE KONVENCIJE O EKSTRADICIJI OD 13. DECEMBRA 1957. GODINE,

- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE SRBIJE I VLADE REPUBLIKE TURSKE O UZAJAMNOM PODSTICANJU I ZAŠTITI ULAGANJA,

- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA IZMEĐU REPUBLIKE SRBIJE I REPUBLIKE KAZAHSTAN O TRANSFERU OSUĐENIH LICA,

- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA IZMEĐU REPUBLIKE SRBIJE I REPUBLIKE KAZAHSTAN O PRUŽANJU PRAVNE POMOĆI U KRIVIČNIM STVARIMA,

- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU UGOVORA IZMEĐU REPUBLIKE SRBIJE I REPUBLIKE KAZAHSTAN O IZRUČENJU,

- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU PROTOKOLA O IZMENI SPORAZUMA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE SRBIJE I VLADE RUSKE FEDERACIJE O ISPORUKAMA PRIRODNOG GASA IZ RUSKE FEDERACIJE U REPUBLIKU SRBIJU OD 13. OKTOBRA 2012. GODINE,
- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA O EKONOMSKOJ, TRGOVINSKOJ I TEHNIČKOJ SARADNJI IZMEĐU VLADE REPUBLIKE SRBIJE I VLADE DRŽAVE KATAR,
- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU REPUBLIKE SRBIJE I REPUBLIKE ARGENTINE O TRGOVINI I EKONOMSKOJ SARADNJI,
- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE SRBIJE I VLADE REPUBLIKE KIPRA O RAZMENI I UZAJAMNOJ ZAŠTITI TAJNIH PODATAKA,
- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE SRBIJE I VLADE RUMUNIJE O UZAJAMNOJ ZAŠTITI RAZMENJENIH TAJNIH PODATAKA,
- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU KONVENCIJE SAVETA EVROPE O KINEMATOGRAFSKOJ KOPRODUKCIJI (REVIDIRANA),
- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE SRBIJE I VLADE GRUZIJE O TRGOVINSKO-EKONOMSKOJ SARADNJI,
- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU AKATA SVETSKOG POŠTANSKOG SAVEZA,
- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE SRBIJE I VLADE REPUBLIKE GRČKE O SARADNJI U OBLASTI TURIZMA,
- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU PROTOKOLA IZ NAGOJE O PRISTUPU GENETIČKIM RESURSIMA I PRAVEDNOJ I JEDNAKOJ RASPODELI KORISTI KOJE PROISTIČU IZ NJIHOVOG KORIŠĆENJA UZ KONVENCIJU O BIOLOŠKOJ RAZNOVRSNOSTI,
- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU MULTILATERALNOG SPORAZUMA ZEMALJA JUGOISTOČNE EVROPE O SPROVOĐENJU KONVENCIJE O PROCENI UTICAJA NA ŽIVOTNU SREDINU U PREKOGRANIČNOM KONTEKSTU,
- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA IZMEĐU VLADE REPUBLIKE SRBIJE I VLADE REPUBLIKE AZERBEJDŽANA O MEĐUNARODNOM DRUMSKOM PREVOZU,
- PREDLOG ZAKONA O POTVRĐIVANJU SPORAZUMA O SOCIJALNOJ SIGURNOSTI IZMEĐU VLADE REPUBLIKE SRBIJE I VLADE NARODNE REPUBLIKE KINE,

– PREDLOG ODLUKE O IZBORU VICEGUVERNERA NARODNE
BANKE SRBIJE.

Saglasno članu 90. stav 1. Poslovnika Narodne skupštine, pozvani su da prisustvuju sednici svi članovi Vlade (jer je Vlada odredila sve članove Vlade kao ovlašćene predlagачe) i, naravno, guverner NBS, svi zajedno sa svojim saradnicima.

Stavljam na glasanje predlog predsednika Poslaničke grupe Dveri Boška Obradovića da vreme rasprave za poslaničke grupe iznosi duplo od vremena predviđenog Poslovníkom.

Stavljam na glasanje. Izvolite.

Zaključujem glasanje: za – 33, protiv – dva, uzdržana – dva, ukupno je glasalo 37 poslanika.

Ovaj predlog nije prihvaćen od strane Narodne skupštine.

Molim poslaničke grupe, ukoliko to već nisu učinile, da podnesu prijave za reč sa redosledom narodnih poslanika koji žele da učestvuju u raspravi.

Saglasno članu 157. stav 2, članu 170. stav 1. i čl. 192. i 193. Poslovnika Narodne skupštine, otvaram zajednički načelni i jedinstveni pretres tačaka 1–33. usvojenog dnevnog reda.

Da li predstavnici predlagачa žele da uzmu reč i obrazlože svoje predloge?

Zoran Đorđević.

Izvolite.

ZORAN ĐORĐEVIĆ: Poštovana predsednice Narodne skupštine, poštovani poslanici, dame i gospodo, pred vama je niz predloga zakona i sporazuma. Krenućemo od prvog, a to je razmatranje Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Penzijski sistem je jedan od najsloženijih sistema u društvu, posredno ili neposredno od značaja za skoro sve stanovnike države. Ovim sistemom pre svega se obezbeđuju primanja našim starijim građanima, sadašnjim, onima koji će to postati u budućnosti. Međutim, karakteristika penzionog sistema je svojevrzni dugoročni horizont, što za posledicu ima da svaka izmena u ovom sistemu neposredno utiče kako na sadašnje osiguranike i korisnike, tako i na položaj budućih generacija. Iz navedenih razloga, donošenje mera i upravljanje tim sistemom je posebno izazovno jer se puni efekti donetih odluka ponekad vide nakon nekoliko godina ili čak decenija.

Posebnost penzionog sistema svakako predstavlja i činjenica da je neposredno zavisán od demografskih i ekonomskih tokova u državi, tj. starosne strukture stanovništva, migracionih kretanja, nivoa i kvaliteta zaposlenosti, visine zarada, rasta BDP-a, regionalnih ekonomskih neravnoteža i tome slično. To znači da sva kretanja i sve odluke koje se donose sa ciljem izmene stanja u

tim oblastima neposredno utiču i na penzioni sistem, pozitivno ili negativno. Iz navedenih razloga, prilikom donošenja mera usmerenih na druge oblasti treba uvek imati u vidu posledice koje će te mere imati na penzioni sistem, a ovo je posebno važno kada se radi o formulisanju dugoročnih planova.

U Republici Srbiji penzijski sistem se sastoji od sistema obaveznog penzijskog i invalidskog osiguranja i sistema dobrovoljnih penzionih fondova i penzijskih planova.

Sistem obaveznog penzijskog i invalidskog osiguranja uređen je Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju, tako da je Predlog zakona o kome danas raspravljamo upravo usmeren na izmene u ovoj oblasti. To je osnovni deo penzionog sistema, slično kao i u većini evropskih država. Podatak o 2,6 miliona osiguranika i 1,7 miliona penzionera koji se trenutno nalaze u sistemu svedoči o značaju ovog vida penzionog osiguranja za građane Srbije. Reč je o obaveznom državnom sistemu zasnovanom na principu međugeneracijske solidarnosti i tekućeg finansiranja. Obaveznim osiguranjem pokriveni su zaposleni, uključujući državne službenike, pripadnike Vojske, Policije i bezbednosnih službi; lica koja obavljaju samostalnu delatnost, uključujući pripadnike slobodnih profesija, sveštenike i verske službenike; poljoprivrednike, kao i lica koja se samostalno uključe u obavezno osiguranje.

Svaki penzijski sistem ima dve osnovne funkcije: da obezbedi minimalne prihode starijima i da omogući zamenu prihoda ostvarenih tokom aktivnog perioda života, najčešće na osnovu zarada u određenoj meri. Obaveznim penzijskim i invalidskim osiguranjem u Srbiji se istovremeno vrše obe funkcije.

Obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje obezbeđuje zaštitu u slučaju nastanka sledećih rizika: starost, invalidnost, smrt osiguranika i korisnika, povreda na radu i profesionalna bolest, kao i potreba za negom i pomoći drugog lica. Zasnovano je na filozofiji Bizmarkovog sistema socijalnog osiguranja, a finansira se doprinosima koje plaćaju osiguranici i poslodavci. Počev od 2003. godine, obračun visine prava vrši se po bodovnom principu.

Drugi deo penzijskog sistema, sistem dobrovoljnih penzijskih fondova i penzijskih planova, započeo je sa funkcionisanjem 1. aprila 2006. godine i omogućava da oni koji žele da dodatno ulažu sredstva u cilju obezbeđenja većih prihoda u starosti to i učine. Ovaj deo penzijskog sistema zasnovan je na dobrovoljnosti članstva, raspodeli rizika ulaganja i akumulaciji sredstava. Sprovodi se kroz dobrovoljne privatne penzione fondove kojima upravljaju društva za upravljanje. Poslodavac, udruženje poslodavaca, profesionalno udruženje ili sindikat mogu da zaključe penzijski plan sa društvom za upravljanje u cilju uplate penzionog doprinosa za račun svojih zaposlenih, odnosno članova. S obzirom na relativno kratko trajanje ovog dela penzionog sistema, on se još uvek nalazi u fazi akumulacije sredstava.

Zašto je neophodna reforma sistema obaveznog penzijskog i invalidskog osiguranja? Kako je već rečeno, obavezno penzijsko i invalidsko osiguranje čini osnovu penzijskog sistema u Republici Srbiji i zasniva se na tekućem finansiranju penzija, što je slučaj i u najvećem broju evropskih država. To znači da sva lica koja obavljaju neki rad i po tom osnovu ostvaruju prihod po principu obaveznosti izdvajaju kroz doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje sredstva za finansiranje penzija sadašnjih korisnika, a time dobijaju mogućnost da ostvare pravo na sopstvenu penziju nakon ispunjenja odgovarajućih uslova. Dobrom delu našeg građanstva to nije do kraja jasno, jer često možemo čuti – a gde su moje pare, ili – ko je oteo moje pare koje sam izdvojio za penziju? Novac od uplaćenih doprinosa je korišćen za isplatu penzija i drugih prava tadašnjih penzionera, kao što se sada troše prikupljena sredstva od doprinosa za sadašnje penzije.

U savremenom obliku sistema obaveznog penzijskog i invalidskog osiguranja razvijanom u periodu 1945–1970. godine starosna struktura stanovništva bila je povoljna, stanovništvo je bilo mlado, tako da je bio pozitivan odnos broja osiguranika u odnosu na korisnike, zbog čega je u ovaj sistem bilo ugrađeno mnogo povoljnih rešenja, od uslova za penzionisanje, načina obračuna i visine penzija i slično. Vremenom, promenom demografske strukture stanovništva, sve lošijom ekonomskom situacijom i opadanjem nivoa zaposlenosti, ovaj sistem je počeo da zapada u krizu, tako da se početkom devedesetih godina prošlog veka pojavio deficit u finansiranju isplate penzija i niza drugih prava koja je obezbeđivao ovaj vid osiguranja. Danas, izazovi sa kojima se suočava penzioni sistem karakteristični su ne samo za Srbiju nego za skoro sve evropske zemlje, tako da se sa njima suočavaju čak i razvijene zemlje zapadne Evrope.

Uzroci pojave deficita i ukupne finansijske neizdrživosti sistema obaveznog socijalnog i penzionog i invalidskog osiguranja u našoj zemlji mogu se rezimirati na sledeći način: nepovoljna opšta ekonomska situacija u zemlji, pre svega uzrokovana krizom nastalom devedesetih godina; finansijska nedisciplina i neplaćanje doprinosa od strane brojnih privrednih subjekata, delom zbog loše situacije u kojoj su se našli, a delom zbog smanjene kontrole naplate i opšte krize u privrednom okruženju, što je opet uslovljeno tranzicijom ka tržišnoj privredi i sankcijama, bombardovanjem i drugim ozbiljnim faktorima; nizak nivo zaposlenosti; nepovoljna demografska situacija u Srbiji jer je Srbija među najstarijim društvima u Evropi; produženje životnog veka stanovništva; rešavanje problema viškova radne snage kroz njihovo ubrzano penzionisanje; relativno povoljni kriterijumi za odlazak u penziju, koji se nisu prilagođavali promenama u okruženju (niska starosna granica, široka i blagonaklona definicija invalidnosti, uz jednostavno ostvarivanje prava na invalidsku penziju); korišćenje penzionog sistema za kratkoročno rešavanje

problema na tržištu rada, pre svega velikog broja nezaposlenih i viška zaposlenih u velikim privrednim subjektima; zloupotrebe pri ostvarivanju prava na invalidsku penziju itd.

Posledice ovoga bile su prisutne u Srbiji od 2000. do 2014. godine. Posledice delovanja napred opisanih faktora izrazito nepovoljno su se odrazile na penzioni sistem Srbije, a poslednje tri decenije ogledale su se u sledećem: drastično je smanjen odnos osiguranika i korisnika penzije – broj osiguranika se kontinuirano smanjivao, dok se broj penzionera povećavao zbog ubrzanog starenja stanovništva, povoljnih kriterijuma za penzionisanje, rešavanja problema u funkcionisanju privrede kroz ubrzano penzionisanje viškova radne snage i slično.

Odnos između broja osiguranika i broja penzionera konstantno opada tokom poslednjih nekoliko decenija, s tim što je u poslednjih dvadesetak godina pad dostigao kritične razmene. Godine 1990. bilo je 2,7 osiguranika na jednog penzionera, 2001. godine 1,8, a 2014. godine odnos je pao na 1,4 osiguranika na jednog penzionera. Situacija je malo popravljena poslednjih godina s obzirom na to da je, prema podacima Republičkog fonda penzijskog i invalidskog osiguranja, u junu 2018. godine bilo ukupno 2.599.788 osiguranika, a 1.712.587 penzionera, što znači da 1,5 osiguranik dolazi na jednog korisnika penzije. Skoro četvrtina građana Srbije su penzioneri, 24,6%. Prema vrednosti ovog parametra, Srbija je u donjoj polovini evropskih država, za 1,4 procentni poen ispod proseka država članica EU.

Dakle, predstavljeni podaci neposredno pokazuju osnovni uzrok problema u finansiranju penzija, a to je povećanje broja penzionera, uz nedovoljna sredstva po osnovu doprinosa usled još uvek niskog broja osiguranika koji izdvajanjem doprinosa za PIO finansiraju penzije sadašnjih penzionera i problema u naplati doprinosa.

Ovo je još jedan razlog zašto ova vlada preduzima niz mera usmerenih ka povećanju zaposlenosti, s jedne strane, i niz mera u borbi protiv sive ekonomije, s druge strane. Pozitivni rezultati ovih mera neposredno će se odraziti na sistem obaveznog penzionog i invalidskog osiguranja. Merama ove vlade ne samo da je zaustavljen pad odnosa broja osiguranika i broja penzionera, nego je čak i poboljšán, što je, nadamo se, samo početak pozitivnog trenda.

Druga posledica opšte krize u sistemu ogleda se kroz značajan rast izdataka za finansiranje troškova penzionog sistema, kao i njihovo učešće u bruto društvenom proizvodu Srbije. Učešće rashoda za penzije u BDP-u u 2012. godini je iznosio 13,2%, sa tendencijom povećanja, što praktično znači da je preko 13% BDP-a trošeno na penzije, što je previsok procenat za zemlju na ovom nivou razvoja.

Kako bi zaustavila rast učešća rashoda za penzije u BDP-u, koji je između ostalog i ukupne javne rashode doveo na neodrživ nivo, tokom procesa

finansijske konsolidacije ova vlada je donela fiskalno pravilo da ovo učešće treba svesti na 11%, a to je u velikoj meri danas i postigla. Naime, neto rashodi za penzije u 2017. godini iznosili su 497,85 milijardi dinara, što je bilo 11,15% bruto domaćeg proizvoda. U četrnaest država EU, kao i u Švajcarskoj koja nije članica EU, učešće penzija u bruto domaćem proizvodu je veće nego u Srbiji, ali nivo razvijenosti tih država to može podneti. Ukoliko se u obzir uzmu i rashodi za isplatu jednokratne pomoći korisnicima penzija, ukupni rashodi za primanja penzionera iznosili su 11,35% bruto domaćeg proizvoda u 2017. godini.

Da bi učešće rashoda za penzije prema bruto domaćem proizvodu bilo zadržano na održivom nivou, a to je da ne bude na štetu materijalnog položaja penzionera, veliki deo rešenja svakako leži u ubrzanom razvoju zemlje, a ova vlada je na pravom putu da to i realizuje.

Sledeća posledica krize u penzionom sistemu bila je rast rashoda, koji je bio brži od rasta prihoda, usled čega je, kako je već rečeno, tokom devedesetih godina prošlog veka stvoren deficit u finansiranju redovne isplate penzija i drugih prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja. Deficit se pokrivao direktnim dotacijama iz budžeta, što nije bilo dovoljno u pojedinim trenucima pa se isplata penzija povremeno odlagala, što je dovodilo do kašnjenja u isplati penzija.

Nakon toga, rashodi za penzije u periodu 2002–2009. godine rasli su po prosečnoj godišnjoj stopi od čak 20,4%. Osnovni razlog za ovako visok rast rashoda je znatno veći rast zarada i troškova života (parametri za usklađivanje visine penzija) u odnosu na njihove projektovane vrednosti, što je značilo da su penzije usklađene u većem procentu nego što je prethodno planirano.

Pored toga, kao što je već rečeno, nepovoljan odnos broja penzionera i broja osiguranika iz godine u godinu je, pored povećanja rashoda, neposredno uticao na nedovoljan rast prihoda iz kojih su finansirane isplate penzija. Primera radi, prihodi od doprinosa i drugi redovni prihodi su u 2014. godini pokrivali oko 63% ukupnih rashoda Republičkog fonda za PIO, tako da su dotacije iz budžeta za pokriće manjka za isplatu svih rashoda činile čak 37% prihoda, 5,7% bruto domaćeg proizvoda u 2014. godini. U 2014. godini je trebalo hitno intervenisati jer je pokrivanje deficita za redovnu isplatu penzija predstavljao veliki pritisak na budžet, uz opasnost da se nastavi trend povećanja deficita, odnosno dotacija iz budžeta. Između ostalog, i ovo je razlog za preduzimanje nepopularnih mera fiskalne konsolidacije.

Ova vlada je za četiri godine postigla cilj i zaustavljen je i smanjen deficit u finansiranju penzija. Podaci o učešću dotacija iz budžeta za pokrivanje deficita za penzije u bruto domaćem proizvodu pokazuju da je ovo učešće u 2012. godini iznosilo 6,8%, u 2014. godini 5,7%, da bi u 2017. godini iznosilo 3,6%. Svakako

da je na to uticalo značajno poboljšanje naplate doprinosa i rast bruto domaćeg proizvoda, a to znači da su sve preduzete mere dale pozitivne rezultate.

Ukazujući dalje na stanje penzionog sistema pre preduzimanja mera reformi, jedna od karakteristika bila je i neredovna isplata penzija. Kašnjenje u isplati penzija u tadašnjem Fondu zaposlenih povećavalo se devedesetih godina 20. veka. Preduzimane su različite mere kako bi se kašnjenje u isplatama prevazišlo, na primer, isplata dve penzije u bonovima za struju i slično. U 2001. godini kašnjenje u isplati penzija je iznosilo 1,5 mesečnih iznosa penzija. U Fondu poljoprivrednika situacija je bila još nepovoljnija: kašnjenje u isplati penzija iznosilo je oko 20,5 penzija. Fond samostalnih delatnosti jedini se nalazio u dobroj finansijskoj situaciji zbog povoljnog odnosa broja osiguranika i broja korisnika penzija, što je bila posledica privrednih kretanja, rasta broja osiguranika usled privatizacije i razvoja preduzetništva i niskog broja penzionera zbog slabe razvijenosti bavljenja samostalnim delatnostima u prošlosti.

Pored toga, zbog izdašnosti penzionog sistema i neprilagođenosti ekonomskim mogućnostima zemlje, takođe je bilo karakteristično da je učešće broja invalidskih penzionera bilo neopravdano visoko. U Srbiji su invalidski penzioneri činili više od 30% od ukupnog broja penzionera u 2001. godini.

Kao što se vidi, život i okruženje stalno zahtevaju donošenje mera koje vode unapređenju penzionog sistema, pre svega kroz realnije definisane parametre – na primer, povećanje starosne granice za odlazak u penziju, koja više nije mogla da bude u skladu sa produženjem životnog veka, privrednim razvojem i međunarodnim trendovima; redefinisanje prava na osnovu invalidnosti i usmeravanje na ponovnu aktivaciju lica sa smanjenom radnom sposobnošću, u saradnji sa tržištem rada; uključivanje novih vidova osiguranja, kao što su dobrovoljni penzioni fondovi i stvaranje dugoročne strategije razvoja sistema, što na kraju treba da vodi postizanju dugoročne finansijske održivosti i pouzdanosti penzionog sistema.

S obzirom na istaknutu potrebu neprestanog prilagođavanja penzionog sistema promenama u okruženju, napominjemo da predlog izmena i dopuna Zakona o PIO koji danas razmatramo predstavlja nastavak ranije započete reforme sistema, zbog čega je korisno upoznati narodne poslanike sa prethodno učinjenim u ovoj oblasti.

Reforma i prilagođavanje penzionog sistema promenjenim okolnostima u društvu i ekonomiji zemlje, a sve u cilju stvaranja uslova za dugoročnu održivost sistema, sprovedeni su fazno, i to izmenama propisa usvojenim u ovom domu 2001, 2003, 2005, 2010. i 2014. godine.

Godine 2001. reforma obaveznog penzionog i invalidskog osiguranja, tada jedinog dela penzionog sistema, započela je donošenjem izmena i dopuna zakona, koje su stupile na snagu početkom 2002. godine. Preduzete su veoma

važne mere, koje su se odnosile na izmenu parametara obaveznog osiguranja. Starosna granica za ostvarivanje prava na starosnu penziju tada je jednokratno podignuta sa 60 na 63 godine života za muškarce, a za žene sa 55 na 58 godina života, što je rezultat činjenice da izmene visine ovog parametra nisu činjene decenijama, bez obzira na promenjene demografske, društvene i ekonomske okolnosti.

Izmenjen je način usklađivanja penzija. Do tada su se penzije usklađivale prema kretanju prosečne zarade ukoliko je kretanje zarade u prethodnom periodu bilo veće od 5%. Od januara 2002. godine uvedeno je kvartalno usklađivanje penzija. Dodatno je izmenjena i formula za usklađivanje penzija tako što se od tada procenat usklađivanja određivao na osnovu 50% od kretanja zarada i 50% od kretanja troškova života u prethodnom kvartalu (tzv. švajcarska formula). Dakle, pored zarada, prilikom određivanja visine procenta usklađivanja od tada se koristi i kretanje troškova života.

Nastavak reforme usledio je donošenjem novog Zakona o PIO, koji je stupio na snagu 10. aprila 2003. godine. Ovim zakonom značajno je izmenjena struktura obaveznog osiguranja. Promenjena je definicija invalidnosti i propisano da je uslov za sticanje prava na invalidsku penziju postojanje potpune nesposobnosti za rad. To predstavlja znatno pooštavanje uslova u odnosu na dotadašnje propise prema kojima je za ostvarivanje prava na invalidsku penziju bilo dovoljno utvrđivanje nesposobnosti za obavljanje odgovarajućeg posla kojim se osiguranik bavio.

Ukinuta su prava po osnovu preostale radne sposobnosti, tj. ukinuto je pravo na ostvarivanje naknade zbog rada sa skraćenim radnim vremenom i naknade zbog manje zarade na drugom odgovarajućem poslu, kao i pravo na raspoređivanje na drugi odgovarajući posao. Pravo na naknade po tom osnovu zadržano je samo za zatečene korisnike. Umesto toga, omogućeno je licima koja su imala ovo pravo da ukoliko ostanu bez posla ostvare naknadu u visini od 50% invalidske penzije. Pravo na ovu naknadu ovoj grupi lica pripada do ispunjenja uslova za penziju.

Izmenjen je i način obračuna penzije. Uveden je sistem obračuna na osnovu ličnih bodova, koji se određuju na osnovu dužine staža i visine uplate doprinosa svakog pojedinačnog osiguranika i opšteg boda, koji je jednak za sva lica koja u određenom periodu stiču pravo na penziju.

Produžen je staž koji se uzima u obzir prilikom obračuna penzija. Do donošenja zakona, obračun penzije vršen je na osnovu podataka iz najboljih deset godina staža osiguranika. Nakon donošenja zakona, penzija se određuje na osnovu celokupnog navršenog staža, počev od 1970. godine.

Proširen je obuhvat obaveznog osiguranja, uvedena je obaveza plaćanja doprinosa na sve prihode koji se ostvaruju po osnovu obavljanja neke ekonomske aktivnosti, što znači da su uključeni raznovrsni ugovori za čije

izvršenje se ostvaruje naknada (ugovori o delu, autorski ugovori i sl.). Na taj način, pooštrena je osnova za plaćanje doprinosa za PIO, što je imalo pozitivan efekat na povećanje prihoda fondova. Isto tako, smanjene su mogućnosti izbegavanja plaćanja doprinosa, pri čemu plaćanje doprinosa i po ovom osnovu ima pozitivan efekat i na visinu penzija tih lica nakon što ostvare prava. Umesto postojanja tzv. produženog osiguranja, uvedena je mogućnost dobrovoljnog uključivanja u osiguranje za sva lica koja nisu u osiguranju a imaju želju da uplaćuju doprinose za PIO.

Promene su bile i u obuhvatu osiguranika poljoprivrednika. U periodu pre donošenja zakona imali su obavezu osiguranja svi članovi poljoprivrednog domaćinstva. Novim zakonom regulisano je da je samo nosilac poljoprivrednog domaćinstva, odnosno najmanje jedan član domaćinstva obavezno osiguran, dok ostali članovi imaju mogućnost dobrovoljnog uključenja u osiguranje.

Promenjena je i stopa doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje. Zbirna stopa doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje iznosila je 32% do 1. maja 2003. godine. U cilju smanjenja poreskog opterećenja privrede, stopa je u periodu od 1. maja 2003. do 1. jula 2004. godine smanjena na 20,6%, dok je nakon tog datuma podignuta na 22%. Neophodno je napomenuti da postoji razlika u osnovicama na koje je plaćan doprinos i posle 1. maja 2003. godine, tako da nominalno smanjenje stope doprinosa sa 32% na 20,6% ne znači da je realno smanjenje stopa doprinosa iznosilo zaista toliko, odnosno smanjenje je bilo manje nego što se moglo zaključiti na osnovu promene nominalne visine stopa. Osnovni cilj je bio da se pored navedenog smanjenja opterećenja privrede vodi računa i fiskalnoj održivosti sistema penzijskog i invalidskog osiguranja.

Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, koji je stupio na snagu 1. septembra 2004. godine, na jedinstven način je uređeno i finansiranje celokupnog socijalnog osiguranja. Drugim rečima, ovim zakonom su preuzete odredbe kojima je regulisano pitanje obračuna i naplate doprinosa u sva tri sistema.

Reformski procesi nastavljeni su donošenjem seta zakona u oktobru 2005. godine. Izmenama Zakona o PIO, čija je primena počela 1. januara 2006. godine, izmenjeni su pojedini parametri obaveznog osiguranja. Najvažnije mere koje su tada bile predviđene su: postepeno pooštrevanje uslova za sticanje prava na starosnu penziju kroz povećanje starosne granice za pola godine na godinu, u periodu 2008–2011. godine, i to za muškarce sa 63 na 65 godina, a za žene sa 58 na 60 godina života; u skladu s tim, povećana je i starosna granica za sticanje prava na porodičnu penziju; postepeni prelazak u periodu 2006–2009. godine sa usklađivanja penzija četiri puta godišnje prema „švajcarskoj formuli“ na usklađivanje dva puta godišnje prema kretanju samo troškova života; uvođenje vanrednog usklađivanja penzija 1. januara tekuće godine ukoliko prosečna penzija za prethodnu godinu iznosi manje od 60% od iznosa prosečne zarade

bez poreza i doprinosa u Srbiji; predviđena je primena navedene norme do kraja 2008. godine. Utvrđen je najniži nivo penzije u osiguranju zaposlenih i osiguranju samostalnih delatnosti na nivou 25% prosečne zarade iz 2005. godine, što je primenjeno od 1. januara 2006. godine. Nakon toga, bilo je predviđeno usklađivanje najniže penzije na isti način kao i ostalih penzija, uz predviđeno vanredno usklađivanje najniže penzije 1. januara tekuće godine ukoliko je njen iznos manji od 20% prosečne zarade u prethodnoj godini. Ova zaštitna mera primenjivala se do 2010. godine.

Pored toga, država se opredelila za rešavanje problema neuplaćenih doprinosa licima koja su bila zaposlena i prijavljena na osiguranje od 1991. do 2003. godine, kojima nije bio uplaćen doprinos za deo ili za ceo taj period. To je uređeno Zakonom o uplati doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje za pojedine kategorije osiguranika, tj. zaposlenih, donetim takođe sredinom 2005. godine, kojim je omogućena uplata doprinosa navedenoj kategoriji osiguranika, kao i ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja. Za sprovođenje ovog zakona nisu bila neophodna dodatna sredstva zato što je bilo predviđeno da se deo dotacija iz budžeta preusmerava u ovu svrhu.

U istom paketu doneta su i tri zakona iz nadležnosti Ministarstva finansija kojima se suštinski uticalo na penzijski sistem. Donošenjem dva zakona o javnom dugu Republike Srbije omogućeno je uspostavljanje redovne isplate penzija u osiguranju zaposlenih i osiguranju poljoprivrednika. Javni dug je isplaćen penzionerima u osiguranju zaposlenih u šest rata, a poljoprivrednim penzionerima u četiri rate.

Proširena je struktura penzionog sistema uspostavljanjem sistema dobrovoljnih penzionih fondova i penzijskih planova i na taj način omogućeno izdvajanje dodatnih sredstava za penziju svima koji to žele. Zakon kojim je uređena ova oblast u primeni je od 1. aprila 2006. godine.

U ovoj fazi reforme penzionog sistema započeta je i reforma penzione administracije u cilju poboljšanja efikasnosti rada, smanjenja administrativnih troškova, a zakonom je utvrđena konsolidacija tri penzijska fonda u jedan. Konsolidacija je sprovedena u dve faze: prvo administrativna, a zatim i finansijska konsolidacija. Konsolidaciju Fonda je pratila nova organizaciona struktura Fonda, tehnološko upravljanje radnim procesima, radna mesta zaposlenih, obuka kadrova i unapređenje poslovnih procedura.

Izmenom Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju koja je stupila na snagu 1. januara 2011. godine nastavljeno je prilagođavanje parametara obaveznog osiguranja demografskim promenama u društvu i ekonomskim mogućnostima zemlje, što je prvenstveno sprovedeno kroz pooštrevanje uslova za sticanje prava na penziju, i to: postepeno podizanje uslova za odlazak u starosnu penziju na osnovu dužeg perioda provedenog u osiguranju – tada je bilo predviđeno da se uslov koji je iznosio 35 godina staža osiguranja, odnosno

40 godina i najmanje 53 godine života povećava dok se ne postigne 38 godina staža, odnosno 40 godina i najmanje 58 godina života, u periodu od 2011. do 2022. godine; postepeno podizanje starosne granice za porodičnu penziju za tri godine u periodu od 2012. do 2017. godine; pooštavanje uslova za penzionisanje osiguranika kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem kroz promene uslova u pogledu potrebnih godina provedenih na radnom mestu odnosno poslu za snižavanje starosne granice, kao i postepeno povećanje opšte starosne granice sa 53 na 55 godina života, a za osiguranike koji rade na najtežim poslovima zadržana je pogodnost da se starosna granica može snižavati do 50 godina.

Ostale izmene odnosile su se na promene načina usklađivanja penzija, tako što je bilo propisano da će se penzije od 1. aprila i 1. oktobra tekuće godine usklađivati samo sa kretanjem potrošačkih cena na teritoriji Republike Srbije u prethodnih šest meseci, s tim što se izuzetno od 1. aprila 2011. i 1. aprila 2012. godine penzija usklađivala u procentu koji predstavlja zbir procenta i rasta, odnosno pada potrošačkih cena na teritoriji Republike Srbije u prethodnih šest meseci i procenta koji predstavlja polovinu realne stope rasta bruto domaćeg proizvoda u prethodnoj kalendarskoj godini. Dodatno, penzija se, ako bruto domaći proizvod u prethodnoj kalendarskoj godini poraste iznad 4%, treba uskladiti od 1. aprila tekuće godine u procentu koji predstavlja zbir procenta rasta, odnosno pada potrošačkih cena na teritoriji Srbije u prethodnih šest meseci i procenta koji predstavlja razliku između realne stope bruto domaćeg proizvoda u prethodnoj kalendarskoj godini.

Godine 2014. izvedene su ključne mere reformi koje su preduzete u navedenim godinama i bile su usmerene prvenstveno na: pooštavanje uslova za ostvarivanje prava na penziju i njihovo prilagođavanje izmenjenim demografskim okolnostima; izmenu načina obračuna penzija; organizacione promene u sprovođenju penzionog i invalidskog osiguranja, kao i pooštavanje strukture penzionog sistema uvođenjem sistema dobrovoljnih penzionih fondova.

Međutim, bez obzira na značajne pozitivne efekte izražene kroz usporavanje rasta, zatim i pad deficita u penzionom sistemu, kao i porast prosečne starosti novih korisnika penzija, preduzete mere u prethodnim godinama nisu bile dovoljne za trajno prevazilaženje problema postojanja deficita i održivog funkcionisanja sistema u okviru tadašnjih društvoekonomskih okolnosti, koje su bile negativne i odražavale su se na život i rad i materijalni položaj svih građana Srbije. Naime, broj korisnika penzija do 2014. godine rastao je i dalje i bio nesrazmerno veliki u odnosu na broj stanovnika, a demografska struktura se pogoršavala.

Situaciji je dodatno doprinela i svetska ekonomska kriza koja je od 2008. godine pogodila i našu zemlju. Jednokratno podizanje penzija od 10% u oktobru

2008. godine, u jeku ekonomske krize, u velikoj meri je ugrozilo sve dotadašnje rezultate reforme ovog sistema, uzrokujući znatno povećanje ukupnih rashoda za isplatu penzija, a time i rast deficita, čime su povećani transferi za pokrivanje deficita iz budžeta.

Sve navedeno uticalo je na ponovno pogoršanje situacije u obaveznom penzijskom i invalidskom osiguranju, tako da je 2014. godine zatečen veoma visok deficit u budžetu Republike Srbije i gotovo neodrživo redovno finansiranje isplate penzija.

Iz navedenog razloga, preduzete su mere fiskalne konsolidacije, čiji je sastavni deo zbog velikog učešća u javnim rashodima bio i penzioni sistem. Naime, bilo je neophodno hitno zaustaviti rast deficita ovog sistema i smanjiti izdvajanje iz budžeta za finansiranje isplate penzija. Iz navedenih razloga, Vlada se suočila sa neminovnošću preduzimanja hitnih mera, što je i učinila predlaganjem Zakona o privremenom uređivanju načina isplate penzija, koji je usvojen u oktobru 2014. godine, kojim su smanjene penzije u isplati, počev od novembarske penzije. U cilju zaštite standarda penzionera, smanjenjem nisu bile obuhvaćene penzije niže od 25.000 dinara. Uštede na mesečnom nivou po osnovu smanjenja penzija iznosile su oko dve milijarde dinara.

Smanjenje visine penzija u isplati sprovodilo se na sledeći način: korisnicima penzija čija je visina penzija određena u skladu sa zakonom veća od 25.000 dinara a manja od 40.000 dinara penzije će se isplaćivati u iznosu koji se dobija tako što se od ukupne visine penzija odbija iznos koji se dobija množenjem koeficijenta od 0,22 sa razlikom između ukupne visine penzija i 25.000 dinara; korisnicima penzija čija je visina penzija određena u skladu sa zakonom veća od 40.000 dinara penzije su se isplaćivale u iznosu koji se dobija tako što od ukupne visine penzija odbija zbir iznosa koji se dobija množenjem koeficijenta od 0,22 sa 15.000 i iznosa koji se dobija množenjem koeficijenta od 0,25 sa razlikom između ukupne visine penzije i 40.000 dinara.

Dakle, u ovom slučaju Vlada je pokazala socijalnu odgovornost jer je zaštitila penzionere sa najnižim penzijama tako da navedenom merom nisu smanjeni rashodi za 61% korisnika penzija. Ova mera je bila teška i rizična, ali je bila neophodna. Pensioneri su to shvatili na pravi način, čime su pokazali da su jedan od najodgovornijih delova našeg društva. Zbog toga, a imajući u vidu da su mere fiskalne konsolidacije danas postigle zadate ciljeve i ponovo je pokrenut razvoj zemlje, ova vlada je posebno zahvalna pensionerima na teretu koji su podneli.

Imajući u vidu potrebu zaštite materijalnog položaja penzionera, čim su se iskazali prvi pozitivni rezultati u napretku ekonomije naše zemlje i poboljšano stanje u budžetu Vlada je predložila uvećanje penzija znatno ranije nego što je prvobitno bilo planirano programom fiskalne konsolidacije. U skladu s tim opredeljenjem, penzije su povećavane za 1,25% u decembru 2015.

godine, za 1,5%, u decembru 2016. godine i za 5% u decembru 2017. godine. Pored toga, dva puta, krajem 2016. i krajem 2017. godine, svim penzionerima isplaćivano je po 5.000 dinara. Dakle, iako je usvajanje navedenog zakona bila nužnost, Vlada je i tokom perioda fiskalne konsolidacije preduzimala mere zaštite standarda penzionera.

Pored donetog Zakona o privremenom uređivanju načina isplate penzija, Vlada je nastavila sa reformskim merama, što je učinjeno novim izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. Izmenama propisa usvojenog u julu 2014. godine, koje su stupile na snagu 1. januara 2015. godine, osnovni cilj usvojenih mera je bilo smanjivanje priliva novih penzionera u cilju smanjenja deficita u finansiranju sistema i uspostavljanje uslova za dugoročnu ekonomsku održivost penzionog sistema. Usvojene mere odnosile su se na postepeno izjednačavanje uslova za starosnu penziju žena po pitanju godina života sa muškarcima, na sledeći način: da se uslov za starosnu penziju za osiguranike žene najpre poveća sa 60 na 63 godine, u periodu 2015–2020, a od 2021. godine postepenim povećanjem za dva meseca na godišnjem nivou na 65 godina, uz zadržavanje minimalnog uslova od 15 godina staža osiguranja.

U pogledu starosne granice kao uslova za ostvarivanje prava na starosnu penziju, za Srbiju je karakteristično ubrzano podizanje za relativno kratko vreme u poređenju sa drugim zemljama u Evropi. Naime, u periodu od 10 godina starosna granica je podignuta za pet godina, što čini penzioni sistem u Srbiji jednim od najdinamičnijih u Evropi. Velikim delom je ovaj postupak sproveden kao posledica toga da je početkom reforme uslov za starosnu penziju u Srbiji bio uglavnom niži od uslova za penzionisanje u drugim evropskim zemljama. Može se zaključiti da je u pogledu starosne granice penzioni sistem u Srbiji za vrlo kratko vreme dostigao većinu evropskih zemalja s obzirom na to da je očekivano trajanje života stanovništva u Srbiji značajno niže nego u svim evropskim zemljama.

Uvođenje prava na prevremenu starosnu penziju, uz trajno smanjenje iznosa prevremene starosne penzije za svaki mesec ranijeg odlaska pre navršavanja opšte starosne granice od 65 godina. Utvrđivanje dodatnog uslova za snižavanje starosne granice za sticanje prava na starosnu penziju za osiguranike koji rade na radnim mestima na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem – da su navršili najmanje dve trećine staža na tim radnim mestima u odnosu na ukupan staž osiguranja.

Nadalje, novim izmenama Zakona o PIO donetim u decembru 2014. godine utvrđeni su način i dinamika usklađivanja penzija u skladu sa pravilima utvrđenim Zakonom o budžetskom sistemu. Izmenama tog propisa utvrđeno je fiskalno pravilo da se penzije neće usklađivati sve dok učešće penzija u BDP-u ne padne ispod 11%. Kao što je već rečeno, ovaj parametar je tada, 2014. godine, iznosio 13,1. I, kao što sam već naglasio, set mera je dao pozitivne

rezultate tako da je navedeni cilj, mimo svih očekivanja i skoro u potpunosti, postignut i ranije nego što se očekivalo pošto su rashodi za penzije u prošloj godini bili neznatno iznad 11% BDP-a. Treba naglasiti da je to postignuto bez obzira na tri povećanja penzija i isplate dve jednokratne pomoći penzionerima koje su sprovedene u međuvremenu.

Polazeći od toga da su teške mere fiskalne konsolidacije dale pozitivne rezultate i da je postignut osnovni cilj, finansijska stabilnost javnih finansija, kao i unapređena situacija u pogledu finansiranja isplate penzija, stvorili su se realni uslovi da se nastavi rad na unapređenju sistema obaveznog penzionog i invalidskog osiguranja. Iz navedenog razloga se i pristupilo izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju o kojima je ovde reč. Važno je napomenuti da u ovom slučaju nije reč o merama restriktivnog karaktera, nego su sve mere, ponavljam sve mere, usmerene ka unapređenju položaja osiguranika korisnika penzija, ali i administrativnih procedura i postupaka, što čini jedinstveno ovu izmenu i dopunu Zakona jer se prvi put pred vama nalazi set izmena i dopuna koje su sve pozitivne.

Pod jedan, nešto što možda najviše zanima sve penzionere, predložena je odredba člana 53. Predloga zakona kojom je predviđeno da Zakon o privremenom uređenju načina isplate penzija ili, popularno rečeno, Zakon o umanjenju penzija, prestaje da važi usvajanjem ovog zakona i njegovim stupanjem na snagu. To znači da će oktobarska penzija, koja se redovno isplaćuje u novembru, biti isplaćena bez umanjenja.

Dakle, molim vas da obratite pažnju, visina oktobarske penzije bez umanjenja će biti jednaka penziji iz oktobra 2014. godine, pre stupanja na snagu tzv. Zakona o umanjenju, uvećana za procenete usklađivanja od tog meseca do danas, a oni su iznosili 1,25%, 1,5% i 5%. Primera radi, penzija koja je u oktobru 2014. godine iznosila 50.000 dinara, nakon stavljanja Zakona van snage iznosiće 53.954 dinara, što je rast oko 13% u odnosu na tu penziju.

Pored toga, kada je reč o usklađivanju penzija, članom 9. Predloga zakona utvrđuje se da će se usklađivanje penzija do dostizanja finansijske održivosti penzionog sistema uređivati u skladu sa propisima kojima se uređuje budžet i budžetski sistem. Time se praktično produžava primena postojeće norme koja je propisana načinom usklađivanja penzija još od 2014. godine. Iako su troškovi za isplatu neto penzija dostigli ciljanu vrednost od 11% učešća u BDP-u, predostrožnosti radi, i dalje će se penzije usklađivati prema propisima koji uređuju budžetski sistem.

Međutim, kako bude napredovala ekonomija zemlje, tako će vrlo brzo doći vreme da se usklađivanje penzija vrati na način i dinamiku koji su propisani Zakonom o PIO. Iako pojedina udruženja penzionera podnose inicijativu da se usklađivanje ubuduće vrši prema formuli i dinamici utvrđenom Zakonom o PIO, smatramo da je u ovom momentu odgovornije i bolje da se i dalje oprezno

planira, s jedne strane u skladu sa realnim mogućnostima zemlje i, s druge strane, da to povećanje bude znatno veće od same inflacije i samog povećanja cena na malo. Mi ćemo se kao Vlada truditi da to povećanje bude u skladu sa ekonomskim mogućnostima zemlje. U ovom trenutku, predviđanja jesu da će ekonomske mogućnosti zemlje biti više od očekivanja i da naše penzionere u narednom periodu očekuju povećanja kao što su bila i u 2017. godini.

Pored prestanka umanjivanja penzija u isplati, predviđena je još jedna važna mera usmerena ka unapređenju standarda korisnika penzija. Predlogom zakona utvrđen je pravni osnov kojim se daje mogućnost Vladi za isplatu novčanog iznosa kao uvećanje za penziju, u zavisnosti od ekonomskih kretanja i raspoloživog prostora u budžetu Republike Srbije, s tim što je dodatno utvrđeno da sredstva za ove namene ne mogu da budu viša od 0,3% BDP-a na godišnjem nivou. U ovom momentu je to iznos od nešto malo iznad jedne milijarde dinara mesečno. Sredstva za ovu namenu obezbediće se u budžetu, a, izuzetno, novčani iznos će u 2018. godini biti isplaćen iz Republičkog fonda za PIO.

Vlada predlaže ovu novinu u cilju zaštite penzionera sa najnižim primanjima. Iz navedenog razloga, jer je ovo socijalnoekonomska vlada, odnosno vlada koja je socijalno odgovorna prema svojim građanima, u slučaju posebno povoljnih ekonomskih rezultata Vlada će imati ovu pravnu mogućnost da posebno zaštititi svoje penzionere. Na ovaj način, sačuvan je sistem osiguranja, jer će se sve penzije usklađivati na isti procenat, a posebno će se isplatom novčanog iznosa kao uvećanja uz penziju štititi primanja penzionera sa nižim penzijama. Ovo je, između ostalog, dokaz da Vlada vodi računa o socijalnom položaju penzionera i planira da na različite načine popravi njihov standard.

Treća značaja izmena koja je sadržana u Predlogu zakona odnosi se na izmenu u načinu obračuna visine prevremene starosne penzije za osiguranike kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem (tzv. beneficirani staž), koji odlaze u prevremenu starosnu penziju. Smanjenje visine penzije utvrđeno je članom 8. Predloga zakona. Uvodi se novi član 70g u osnovni tekst zakona. Predloženom izmenom predviđeno je da se takozvani penali za ove osiguranike računaju u odnosu na sniženu starosnu granicu za svakog konkretnog osiguranika sa beneficiranim stažom, a ne u odnosu na opštu starosnu granicu, kao što će se i dalje računati za sve ostale kategorije osiguranika.

Na ovaj način se povoljnije, uz to i pravednije, obračunava visina prevremene starosne penzije za ove osiguranike, jer se uzima u obzir snižavanje starosne granice na koje imaju pravo prema odredbi Zakona o PIO. Ovo će važiti i za penzionere koji su već ostvarili ovo pravo na prevremenu starosnu penziju. Dakle, navedena izmena odnosi se samo na obračun visine prevremene starosne penzije za ovu kategoriju osiguranika i ne znači ukidanje takozvanih

penala, već samo povoljniji i pravedniji obračun. Ovo ističem zbog nekih različitih informacija i nedoumica u javnosti.

Dalje, jedna od predloženih izmena odnosi se na promene kod takozvanog beneficiranog staža. Naime, odnosi se na zaštitu suštine prava na sniženje starosne granice, najviše do 50 godina života, za osiguranike koji rade na poslovima sa maksimalnim stepenom uvećanja staža osiguranja (12–18) i sprečavanje mogućih zloupotreba. Predlogom zakona se za ove osiguranike predviđa uslov za ostvarivanje navedenog prava na snižavanje starosne granice do 50 godina – da imaju navršene dve trećine staža osiguranja na poslovima sa maksimalnim stepenom uvećanja staža osiguranja, kada se 12 meseci rada na ovim poslovima računa kao 18 meseci staža osiguranja u odnosu na ukupan staž osiguranja navršen na radnim mestima na kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem.

Jedna od predloženih mera, koja treba da unapredi sprovođenje osiguranja od strane Republičkog fonda za PIO, jeste da smanji broj privremenih rešenja kod ostvarivanja prava na penziju i skрати vreme i troškove do dobijanja konačnog rešenja, a odnosi se na izmenu načina obračuna poslednje godine staža osiguranja.

Predloženo je članom 6. Predloga zakona da se uvodi novi član 63. u osnovni tekst Zakona o PIO. Naime, u dosadašnjoj praksi poslednju godinu staža osiguranja je bilo moguće obračunati tek po isteku kalendarske godine, nakon što Republički zavod za statistiku objavi prosečnu godišnju zaradu u Republici, zbog čega je Republički fond za PIO morao da donosi privremena rešenja novim korisnicima penzija. Problem se prevazilazi novim načinom utvrđivanja godišnjeg ličnog koeficijenta za tu godinu, tako da se ne čeka kraj kalendarske godine. Ovom promenom značajno će se poboljšati efikasnost rada Fonda i smanjiti administrativni troškovi.

Pored toga, uvodi se i oročavanje trajanja privremenih rešenja (tri godine) u slučaju nepostojanja svih potrebnih podataka za donošenje konačnog rešenja. Ovom izmenom se, pre svega, obezbeđuje veća pravna sigurnost korisnika penzija.

Dalje, prema jednoj od odredaba Predloga zakona, prestaje ovlašćenje Fonda da vrši prinudnu naplatu na ime neuplaćenih doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje obustavom jedne trećine penzije osiguranicima koji su sami obveznici uplate doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje. Na ovaj način uvodi se red i razgraničenje nadležnosti institucija, jer je za kontrolu i naplatu doprinosa za socijalno osiguranje prema propisima nadležna Poreska uprava, a Fond se u velikoj meri oslobađa dodatnog tereta obavljanja poslova za koji nije nadležan.

U sistemu obaveznog penzijskog i invalidskog osiguranja visina penzije se određuje u skladu sa dužinom i visinom plaćanja doprinosa, pa osiguranik u

svakom konkretnom slučaju ostvaruje i koristi prava srazmerno periodima osiguranja za koje su uplaćeni doprinosi.

U delu matične evidencije pre svega se vrši usklađivanje propisa sa Zakonom o Centralnom registru obaveznog socijalnog osiguranja, kao i definisanje osnova za preuzimanje podataka od drugih organa, što već u praksi u određenoj meri i funkcioniše. Naime, na ovaj način značajno se smanjuju obaveze poslodavca u pogledu popunjavanja i dostavljanja različitih prijava Republičkom fondu za PIO. Na primer, ukidaju se obrazac M4 i drugi obrasci, ukupno 17 obrazaca. Uvažavaju se rokovi za preduzimanje mera u odnosu na penzijsku administraciju koji su utvrđeni strateškim dokumentima Vlade a vezani su za reformu javne uprave.

Predlogom zakona se daje i pravni osnov za uspostavljanje penzionerske kartice, u cilju olakšavanja korišćenja beneficija od strane korisnika ali i dokazivanja same činjenice da se radi o penzioneru.

Jednokratna novčana pomoć. Članom 36. Predloga zakona definiše se da se sredstva Fonda mogu izuzetno koristiti i za isplatu novčane pomoći korisnicima penzija i novčane naknade kada je takva pomoć potrebna velikom broju korisnika, u iznosi koji utvrdi Vlada vodeći računa o bilansnim mogućnostima Fonda.

Naredni period odnosi se na utvrđivanje načina određivanja godišnjeg ličnog koeficijenta za osiguranike koji u matičnoj evidenciji nemaju utvrđene podatke o zaradi. Najčešće se radi o vojnim osiguranicima, raseljenim licima i drugim. Predloženom odredbom se propisuje da se za ove osiguranike umesto jedinice ili najniže osnovice za te godine uzima njihov prosečni godišnji lični koeficijent. To je utvrđeno članom 7. Predloga zakona, a odnosi se na član 66. važećeg zakona. Pored toga, ovo će se odnositi i na ranije korisnike, koji s tim u vezi mogu da se obrate Fondu zahtevom za izmenu rešenja u skladu s ovom odredbom u roku od godinu dana od stupanja na snagu ovog zakona.

Pored navedenog, ovim predlogom zakona preciznije se definišu pojedine odredbe, s ciljem prevazilaženja praktičnih problema: isplate preko banaka; nabavka pomagala za slepa lica; preciziranje osiguranika samostalnih delatnosti; osnivača; način utvrđivanja staža osiguranika; preciziranje prestanka osiguranja za lica koja se samostalno uključuju u osiguranje i slično.

Dakle, primetno je da Predlog zakona koji se nalazi na dnevnom redu sadrži veliki broj značajnih izmena, koje su usmerene ka unapređenju socijalnog položaja korisnika penzija i prava osiguranika; zatim, stvara prostor za unapređenje postupka i procesa vezanih za sprovođenje penzionog i invalidskog osiguranja; smanjuju se obaveze poslodavca u pogledu komunikacije sa Republičkim fondom za PIO; sadrži i druge izmene koje treba značajno da poboljšaju stanje u ovoj oblasti.

Kao što je već rečeno, od 2001. godine do danas realizovano je pet faza reforme: 2001, 2003, 2005, 2010. i 2014. godine. Svih pet faza sadržalo je mere restriktivnog karaktera. Međutim, bez obzira na preduzete mere, sistem penzionog i invalidskog osiguranja je i dalje tonuo u krizu i dugoročnu finansijsku neodrživost jer navedene reforme nisu pratile reforme celokupnog sistema, sve do 2014. godine. Nedostatak investicija, pad zaposlenosti i usporen rast privrede brzo bi istopili efekte reforme sistema penzionog i invalidskog osiguranja. Naime, reforma sistema penzijskog i invalidskog osiguranja bez adekvatnog razvoja zemlje ne može imati dugoročno održive rezultate.

S obzirom na to da je ova vlada za kratko vreme postigla izuzetno dobre ekonomske rezultate izražene u smanjenju ukupne zaduženosti zemlje, iskazane u suficitu u budžetu, povećano je zapošljavanje i rešena su pitanja brojnih problematičnih preduzeća, a sve se to iskazuje u višem rastu BDP-a u odnosu na planirani.

U ovakvom ambijentu, nakon dugo vremena imamo Predlog zakona u kome nema nijedne restriktivne mere, naprotiv, sve mere su usmerene ka unapređenju položaja osiguranika i korisnika, kao i povećanju efikasnosti sprovođenja osiguranja. To je dobar znak da je ekonomija zemlje, uključujući sistem penzionog i invalidskog osiguranja, postepeno stavljena na zdrave i realne temelje. To je upravo i bio cilj svih mera Vlade – da se stvore zdravi ekonomski uslovi i stabilne finansije, kada je moguće planirati i sprovesti unapređenje standarda stanovništva, a posebno penzionera, koji su podneli najveću žrtvu tokom mera fiskalne konsolidacije. Ovaj zakon je upravo prvi signal da smo ušli u tu fazu ubrzanog razvoja zemlje.

Hvala vam. Želim da u danu za glasanje podržite ovaj predlog zakona i da time doprinesemo boljem standardu penzionera i razvijenosti naše zemlje.

(Predsedavajući Vladimir Marinković: Hvala, ministre Đorđeviću.)

Nisam još završio.

(Predsedavajući: Nastavite.)

Ima još tačaka.

Tačka 2 – Davanje saglasnosti na izmenu i dopunu Finansijskog plana Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje.

U cilju obezbeđenja svih uslova, kako normativnih tako i odgovarajućeg finansijskog prostora za realizaciju predloženog prestanka važenja Zakona o privremenom uređenju načina isplate penzija, isplate novčanog iznosa, kao i uvećanja uz penziju i drugih izmena sadržanih u Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, neophodno je usvojiti rebalans Finansijskog plana Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje za 2018. godinu.

Ukupni prihodi i primanja Fonda, odnosno rashodi i izdaci, ovom odlukom o izmeni i dopuni Finansijskog plana Fonda za 2018. godinu utvrđeni

su u iznosu od 616,29 milijardi dinara, što je za 708,13 miliona dinara više od iznosa predviđenog Finansijskim planom Fonda za 2018. godinu.

Sredstva za sprovođenje izmene i dopune Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju obezbeđena su preraspodelom sredstava u okviru prvobitno planiranog iznosa.

Ono što je vidljivo na strani prihoda jeste promenjena struktura finansiranja Fonda. Naime, zbog bolje naplate doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje i ostalih prihoda, smanjen je iznos potrebnih dotacija iz budžeta za finansiranje rashoda. Planirani prihodi od doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje viši su za 1,8%, odnosno 7,6 milijardi u odnosu na prvobitno planirani iznos, u skladu sa ostvarenjem u prvih sedam meseci tekuće godine. Planiranim izvornim prihodima od doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje pokriva se 69,57% planiranih rashoda i izdataka u 2018. godini.

Na pozitivna kretanja ukazuju i planirani transferi iz budžeta, koji uključuju i dotacije za nedostajuća sredstva za redovnu isplatu penzija i drugih prava. Oni iznose 178,23 milijarde dinara i smanjeni su u odnosu na prvobitno planirane za 7,31 milijardu dinara. Zbog boljeg ostvarivanja prihoda od doprinosa za PIO u odnosu na prvobitno planirane, za isplatu prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja potreban je i manji iznos dotacije iz budžeta sa razdela Ministarstva finansija.

Predloženim izmenama učešće transfera iz budžeta u ukupnim prihodima i primanjima smanjuje se sa 30,14% na 28,92%. Već smo govorili o tome ranije u okviru Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o PIO. Naveli smo probleme u finansiranju penzija zbog deficita i da je u određenom periodu bilo neophodno transferisati finansijska sredstva iz budžeta; gotovo 50% je bilo potrebno sredstava za pokrivanje rashoda za penzije u jednom periodu. Pad za oko 29% je značajan pomak, koji se neposredno odražava i na stabilizaciju stanja u ukupnom budžetu Republike.

Ovakvi pozitivni rezultati dali su potreban fiskalni prostor Vladi, pre svega da se ukine prethodni zakon i da se planira isplata novčanog iznosa uz penziju za korisnike sa najnižim penzijama.

Ovo je jako značajno jer pokazuje da su sve mere koje je Vlada preduzela u borbi protiv sive ekonomije počele da daju rezultate. Takođe, očekuje se da će se u narednom periodu još više unaprediti funkcija kontrole i naplate doprinosa za socijalno osiguranje, koja je u nadležnosti Poreske uprave, tako da će se još više stabilizovati sistem penzijskog i invalidskog osiguranja, odnosno stabilizovati poslovanje Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje.

U okviru rashoda Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja prvobitno planirani iznos penzija, u visini od 527 milijardi dinara, obezbedio je redovnu isplatu penzija nakon njihovog uvećanja za 5% realizovanog početkom ove

godine, uz prirast broja korisnika do 0,8%. Međutim, zbog pada broja korisnika u periodu januar–jul tekuće godine, procena izvršenja rashoda za neto penzije iznosi 523 milijarde dinara, odnosno 99,2% prvobitnog plana, tako da nam to daje dodatni fiskalni prostor.

Za isplate penzija nakon prestanka važenja Zakona o privremenom uređivanju načina isplate penzija, počev od isplate penzija za oktobar 2018. godine (a isplata će, kao što sam rekao, biti u novembru, za dva meseca, za oktobar i novembar), potrebna su dodatna sredstva u ukupnom iznosu od 4,64 milijarde dinara, odnosno 2,32 milijarde dinara mesečno. S tim sredstvima ukupna sredstva za isplatu penzija iznose 527,64 milijarde dinara i viša su od prvobitno planiranih za 640 miliona dinara. Ovo povećanje je očekivano jer penzije nadalje neće biti isplaćivane u sniženom iznosu. Svi penzioneri, od penzije za oktobar 2018. godine, dobiće iznos penzije koji čine pripadajuća penzija za oktobar, usklađena prema važećim propisima iz 2014. godine, uvećana za plus 1,25%, plus 1,5% i za 5%.

Dakle, ključni razlog za potrebu rebalansa Finansijskog plana penzijskog i invalidskog fonda za 2018. godinu jeste ukidanje Zakona o privremenom uređivanju penzija, jer je potreban viši iznos namenjen za isplatu neto penzija, ali, napominjem, u okviru realnih prihoda i u okviru realnog budžeta.

U okviru planiranog iznosa rashoda za ostala prava iz PIO (naknade za tuđu negu i pomoć, telesno oštećenje, invalidske naknade, pogrebne troškove i društveni standard penzionera) rebalansom su dodata sredstva za isplatu novčanog iznosa, kao i uvećanje uz penziju, u visini od dve milijarde dinara, jedna milijarda na mesečnom nivou.

Vama je poznato da većina penzionera, njih gotovo 80%, prima penziju do 34.000 dinara. Ova vlada, koja je socijalno odgovorna, planira da poveća ukupna primanja ovih penzionera za 5% u odnosu na primanja koja su imali u septembru isplatom odgovarajućeg novčanog iznosa, kao uvećanje uz penziju. Na ovaj način biće sačuvani postojeći odnosi između penzija, koji su rezultat principa osiguranja prema kome visina penzije neposredno zavisi od visine zarada, odnosno izdvojenih doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje, a standard ovih korisnika će se poboljšati.

Predloženim rebalansom takođe su predložena sredstva u visini od 708,13 milijardi dinara više od iznosa predviđenog Finansijskim planom Fonda za 2018. godinu.

Moram da iskazem svoje zadovoljstvo što predlažem Narodnoj skupštini propise koji će se pozitivno odraziti na unapređenje standarda penzionera. Posebno me raduje što je to rezultat pozitivnih kretanja u ekonomiji zemlje i siguran sam da je to tek prva u nizu mera, koja će se neposredno odraziti na poboljšanje standarda penzionera a i šire, celokupnog stanovništva naše zemlje.

Iz navedenog razloga predlažem da podržite sve propise koji to predviđaju, uključujući ovaj o kome je sada bilo reči.

Kada je reč o Predlogu zakona o potvrđivanju Hongkonške međunarodne konvencije o bezbednom i ekološki prihvatljivom recikliranju brodova, prvi i najznačajniji razlog za donošenje Predloga zakona o potvrđivanju Hongkonške međunarodne konvencije o bezbednom i ekološki prihvatljivom recikliranju brodova jeste usaglašavanje nacionalnog zakonodavstva sa Uredbom EU broj 1257/2013 Evropskog parlamenta i Saveta od 20. novembra 2013. godine o recikliranju brodova i izmeni Uredbe broj 1013/2006 i Direktive 2009/16. Ovom uredbom preuzete su odredbe Hongkonške međunarodne konvencije o bezbednom i ekološki prihvatljivom recikliranju brodova i propisana obaveza država članica EU da usklade svoja nacionalna zakonodavstva s odredbama ove uredbe.

Problem neadekvatnog recikliranja brodova tokom vremena je postao pretnja za životnu sredinu, zbog čega je inicirana saradnja između Međunarodne pomorske organizacije, Međunarodne organizacije rada i Sekretarijata Bazelske konvencije radi utvrđivanja odgovarajućih rešenja za ovaj problem. Nakon višegodišnjeg zajedničkog rada, na Diplomatskoj konferenciji održanoj u Hongkongu 2009. godine usvojena je Hongkonška međunarodna konvencija o bezbednom i ekološki prihvatljivom recikliranju brodova.

Hongkonška konvencija je prvi međunarodnopravni instrument koji na sveobuhvatan način reguliše bezbedno i ekološki prihvatljivo recikliranje brodova u cilju obezbeđenja da brodovi, kada se recikliraju nakon kraja svog radnog veka, ne predstavljaju nikakav nepotrebn rizik za ljudsko zdravlje, bezbednost i životnu sredinu. Prve zabeležene štetne posledice nebezbednog recikliranja brodova objavljene su osamdesetih godina prošlog veka kada su otkrivena burad raznog industrijskog otrova odbačenog na tropskim plažama, kao i plovila natovarena toksični otpadom u zemljama u razvoju.

Ovim problemom prvo je počela da se bavi specijalizovana agencija Ujedinjenih nacija, Međunarodna pomorska organizacija, koja je na 23. zasedanju Skupštine usvojila Rezoluciju i Smernice o recikliranju brodova. Nakon toga, na sledećem zasedanju Skupštine usvojene su i dalje rezolucije, tj. izmene i dopune smernica o recikliranju brodova i novi pravnoobavezujući instrument za recikliranje brodova. Rezolucije 962 i 980 su predstavljale dobru osnovu za donošenje Hongkonške međunarodne konvencije o bezbednom i ekološki prihvatljivom recikliranju brodova, a Rezolucijom 981 je zahtevano od Komiteta za zaštitu morske sredine da sačini pravnoobavezujući instrument za recikliranje brodova.

Konvencija se primenjuje na pomorske brodove koji imaju pravo da viju zastavu strana ugovornica ove konvencije, brodove koji se nalaze pod teritorijalnom jurisdikcijom strana ugovornica Konvencije, kao i na postrojenja

za recikliranje brodova koja rade pod jurisdikcijom strana ugovornica Konvencije. Strane ugovornice se obavezuju na tehničku pomoć i saradnju, koja se odnosi na obuku osoblja, dostupnost tehnologije, opreme i postrojenja, zajedničke programe za istraživanje i razvoj i preduzimanje drugih mera u cilju efikasnije primene Konvencije.

Konvencija ostavlja mogućnost državama ugovornicama da, u skladu sa međunarodnim pravom propišu, najstrože ili strože mere u cilju bezbednog i ekološki prihvatljivog recikliranja brodova radi umanjenja posledica po ljudsko zdravlje i životnu sredinu.

U pogledu inspeksijskog nadzora, on se pre svega odnosi na pregled dokumenata koje mora posedovati brod, i to: međunarodno svedočanstvo o popisu opasnih materijala ili međunarodno svedočanstvo o spremnosti za recikliranje.

Konvencija je ostala otvorena za potpisivanje od 1. septembra 2009. godine do 31. avgusta 2010. godine, a nakon toga države su mogle pristupiti ili je potvrditi. Konvencija će stupiti na snagu 24 meseca nakon što je potvrdi ili joj pristupi ne manje od 15 država koje predstavljaju kombinovanu trgovačku flotu najmanje 40% ukupne bruto tonaže svetske flote i čiji kombinovani godišnji obim recikliranja predstavlja najmanje 3% bruto tonaže kombinovane trgovačke flote tih država. Na dan 19. januara 2018. godine, šest država su postale strane ugovornice, sa ukupnom tonažom od 21,23% svetske flote.

Kako još uvek nisu ispunjeni uslovi za stupanje na snagu Hongkonške međunarodne konvencije o bezbednom i ekološki prihvatljivom recikliranju brodova, ona još nije stupila na snagu.

Predlogom zakona o izmenama i dopunama Zakona o pomorskoj plovidbi izvršiće se potpuno usaglašavanje domaćeg zakonodavstva sa odredbama Hongkonške konvencije i Uredbe EU br. 1257/2013 o recikliranju brodova.

Kada je reč o potvrđivanju Protokola o izmeni Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Ruske Federacije o isporukama prirodnog gasa iz Ruske Federacije u Republiku Srbiju od 13. oktobra 2012. godine, možemo da kažemo sledeće. U cilju obezbeđenja dugoročnog (desetogodišnjeg) sigurnog snabdevanja tržišta Republike Srbije prirodnim gasom, sačinjen je Sporazum između Vlade Republike Srbije i Vlade Ruske Federacije o isporukama prirodnog gasa iz Ruske Federacije u Republiku Srbiju od 13. oktobra 2012. godine.

Ovim sporazumom definisano je da će se isporuke prirodnog gasa obavljati u periodu od 2012. do 2021. godine zaključno, u obimu do pet milijardi kubnih metara godišnje. Takođe, ovim sporazumom je utvrđeno da je prirodni gas koji se isporučuje u Republiku Srbiju na osnovu ovog Sporazuma namenjen za korišćenje na tržištu Republike Srbije.

Republika Srbija je, kao potpisnica Ugovora o osnivanju Energetske zajednice Jugoistočne Evrope, preuzela obavezu usaglašavanja svog zakonodavnog okvira sa propisima EU koji se odnose na tržište prirodnog gasa. U cilju ispunjenja preuzetih obaveza, u decembru 2014. godine Narodna skupština Republike Srbije usvojila je Zakon o energetici usaglašen sa Trećim energetske paketom.

Odredba Sporazuma u vezi sa teritorijalnim ograničenjem, kojom je definisano da je prirodni gas koji se isporučuje u Republiku Srbiju namenjen samo za korišćenje na tržištu Republike Srbije, u suprotnosti je sa odredbama evropskih propisa sa kojima je Zakon o energetici usaglašen. S tim u vezi, na inicijativu srpske strane, pokrenuta je izmena Sporazuma, koju je ruska strana prihvatila i sačinjen je protokol o izmeni Sporazuma, kojim se ova sporna odredba briše. Protokol je potpisan u Moskvi 19. decembra 2017. godine.

Saglasno odredbama Zakona o zaključivanju i izvršenju međunarodnih ugovora, potrebno je da isti bude i potvrđen. Ambasada Ruske Federacije u Beogradu je 19. januara 2018. godine notom obavestila da je ruska strana završila unutrašnju proceduru neophodnu za stupanje na snagu protokola o izmeni Sporazuma i da, u skladu sa članom 2. ovog predloga zakona, protokol stupa na snagu od datuma dobijanja uzvratnog saopštenja o završetku unutrašnje procedure u Republici Srbiji.

Kada je reč o potvrđivanju Sporazuma o ekonomskoj, trgovinskoj i tehničkoj saradnji između Vlade Republike Srbije i Vlade Države Katara, možemo da kažemo da razlog za potvrđivanje ovog sporazuma proizilazi iz namere potpisnica Sporazuma da se institucionalizuje i razvija oblast trgovinske i ekonomske saradnje između ove dve zemlje, kao i da se intenzivira i diverzifikuje njihova međusobna trgovina po principima jednakosti, zajedničkog interesa i međunarodnog prava.

Zaključkom 05 broj 337-10448/2016-1 od 3. novembra 2016. godine Vlada Republike Srbije utvrdila je osnovu za zaključivanje Sporazuma o ekonomskoj i tehničkoj saradnji između Vlade Republike Srbije i Vlade Države Katara, usvojila tekst Sporazuma i za njegovo potpisivanje ovlastila potpredsednika Vlade i ministra trgovine, turizma i telekomunikacija Rasima Ljajića.

Sporazum o ekonomskoj, trgovinskoj i tehničkoj saradnji između Vlade Republike Srbije i Vlade Države Katara potpisan je 7. novembra 2016. godine u Dohi prilikom zvanične posete tadašnjeg predsednika Republike Srbije Tomislava Nikolića Državi Katar. Za Državu Katar Sporazum je potpisao ministar privrede i trgovine šejk Ahmed bin Džasim el Tani (*Sheikh Ahmed Bin Jassim Al Thani*). Sporazumom je stvoren pravni osnov za formiranje mešovite komisije za ekonomsku, trgovinsku i tehničku saradnju, odnosno preduzimanje

odgovarajućih aktivnosti u vezi sa njihovim unapređenjem, kao i otklanjanje eventualnih prepreka u njegovom odvijanju.

Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Države Katara donosi se u cilju usklađivanja sa Strategijom i politikom razvoja industrije Republike Srbije od 2011. do 2020. godine i Godišnjim planom Vlade za 2017. i 2018. godinu. Odredbe ovog sporazuma ne utiču na proces evropskih integracija Republike Srbije, niti postoje propisi EU sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost ovog sporazuma.

Kada je reč o Sporazumu između Republike Srbije i Republike Argentine o trgovini i ekonomskoj saradnji, razlog za potvrđivanje ovog sporazuma proizilazi iz namere potpisnica Sporazuma da se institucionalizuje i razvije oblast trgovinske i ekonomske saradnje između dve zemlje, kao i da se intenzivira njihova međusobna trgovina, po principima jednakosti, zajedničkog interesa i međunarodnog prava.

Zaključkom Vlade od 12. oktobra 2017. godine Vlada Republike Srbije utvrdila je osnovu za zaključivanje Sporazuma između Republike Srbije i Republike Argentine o trgovini i ekonomskoj saradnji i usvojila tekst Sporazuma, dok je Zaključkom Vlade od 9. novembra 2017. godine za njegovo potpisivanje ovlastila prvog potpredsednika Vlade i ministra spoljnih poslova Ivicu Dačića. Za Republiku Argentinu Sporazum je potpisao ministar inostranih poslova i vere Horhe Marselo Faurije (*Jorge Marcelo Faurie*). Sporazum o trgovini i ekonomskoj saradnji između Republike Srbije i Republike Argentine potpisan je 22. novembra 2017. godine u Buenos Ajresu.

Potpisivanjem i stupanjem na snagu ovog sporazuma prestaju da važe prethodni sporazumi koji su regulisali oblast trgovinske i ekonomske saradnje između Republike Srbije i Republike Argentine: Trgovinski sporazum SFRJ i Argentine, potpisan 1965. godine i Sporazum o ekonomskoj i tehničkoj saradnji između Vlade SFRJ i Vlade Republike Argentine, potpisan 1977. godine.

Sporazumom je stvoren pravni osnov za formiranje Mešovitog komiteta za ekonomsku saradnju, odnosno preduzimanje odgovarajućih aktivnosti u vezi sa njenim unapređenjem, kao i za otklanjanje eventualnih prepreka u njenom odvijanju.

Zakon o potvrđivanju Sporazuma između Republike Srbije i Republike Argentine donosi se u cilju usklađivanja sa Strategijom i politikom razvoja industrije Republike Srbije od 2011. do 2020. godine i Godišnjim planom Vlade za 2017. godinu. Usvajanje Zakona o potvrđivanju Sporazuma između Republike Srbije i Republike Argentine o trgovini i ekonomskoj saradnji planirano je Godišnjim planom Vlade za 2018. godinu. Odredbe ovog sporazuma ne utiču na proces evropskih integracija Srbije, niti postoje propisi EU sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost ovog sporazuma.

Kada je reč o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Kipra o razmeni i uzajamnoj zaštiti tajnih podataka, u pitanju su tri zakonska predloga kojima se potvrđuju sporazumi o razmeni i uzajamnoj zaštiti tajnih podataka sa Republikom Kipar. Treba napomenuti da se ovim sporazumom dalje intenzivira bilateralna saradnja Republike Srbije u ovoj oblasti, uz međusobno definisan način razmene i zaštite tajnih podataka.

Potvrđivanjem ovih sporazuma stvaraju se uslovi za efikasniju saradnju državnih organa strana ugovornica u oblasti unutrašnjih poslova, pravosuđa, spoljnih poslova, odbrane i službi bezbednosti, kao i saradnju sa privrednim subjektima sa teritorije druge države čije poslovanje se odnosi pre svega na oblast namenske industrije i proizvodnju i pružanje usluga za potrebe bezbednosnog sektora.

Pored toga, potvrđivanjem ovih sporazuma stvaraju se uslovi za zajedničko delovanje protiv izazova, rizika i pretnji koji se odnose ne samo na Republiku Srbiju, već predstavlja i globalnu pojavu.

U sva tri sporazuma utvrđuju se ekvivalentni stepeni tajnosti između država ugovornica; određuju se centralni organi za razmenu tajnih podataka; pristup tajnim podacima; uređuju se mere za zaštitu tajnih podataka i njihov prenos, korišćenje tajnih podataka i određuje postupak u slučaju gubitka, odnosno druge povrede tajnosti dostavljenih podataka.

S obzirom na to da u našoj zemlji već postoje kapaciteti u okviru postojećih registara za razmenu tajnih podataka, ista procedura koja je primenjena za potrebe razmene tajnih podataka sa NATO-om, EU i državama sa kojima su već zaključeni ovakvi sporazumi biće primenjena i za realizaciju ovih sporazuma.

Kada je reč o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Rumunije o uzajamnoj zaštiti razmenjenih tajnih podataka, takođe su u pitanju tri zakonska predloga kojima se utvrđuju sporazumi o razmeni i uzajamnoj zaštiti tajnih podataka sa Rumunijom. Treba napomenuti da se i ovim sporazumima dalje intenzivira bilateralna saradnja Republike Srbije u ovoj oblasti, uz međusobno definisan način razmene i zaštite tajnih sporazuma.

Potvrđivanjem ovih sporazuma stvaraju se uslovi za efikasniju saradnju državnih organa strana ugovornica u oblasti unutrašnjih poslova, pravosuđa, spoljnih poslova, odbrane i službi bezbednosti, kao i saradnju privrednih subjekata sa teritorije druge države, čije poslovanje se odnosi pre svega na oblast namenske industrije, proizvodnju i pružanje usluga za potrebe bezbednosnog sektora. Svi ostali elementi su isti ili slični kao i sa Republikom Kipar.

Kada je reč o potvrđivanju Konvencije Saveta Evrope o kinematografskoj koprodukciji, potvrđivanjem ove konvencije Saveta Evrope o kinematografskoj koprodukciji stvoriće se bolji uslovi za razvoj sektora

kreativnih industrija u Srbiji. U isto vreme, Srbija će postati deo savremene filmske porodice u evropskom kontekstu i pozicioniraće se kao relevantan i pouzdan partner u drugim zemljama.

Potvrđivanje ove konvencije oslobađa Republiku Srbiju potrebe da se sklapaju posebni bilateralni ugovori o podsticanju koprodukcije sa zemljama članicama Saveta Evrope. Takođe, daje mogućnost Republici Srbiji da bude aktivan učesnik u kreiranju odgovarajućih efikasnih mehanizama saradnje u oblasti kinematografije, saglasno tehnološkom razvoju, novim finansijski, mehanizmima i audiovizuelnoj praksi.

Potvrđivanjem Konvencije oslobodiće se i deo nacionalnog budžeta u audiovizuelnoj industriji podizanjem nivoa podsticanja koprodukcija, čime se omogućavaju novi modeli. Konvencija precizira i korekciju procenata minimalnog nacionalnog učešća da bi se audiovizuelno delo nazvalo koprodukcijom. U bilateralnim koprodukcijama taj procenat je snižen sa 20 na 10, dok je u multilateralnim koprodukcijama spušten sa 10% na 5%, što će osloboditi deo budžeta za podršku audiovizuelnoj industriji s obzirom na to da će minimalno učešće od 5% usmeriti mnoge domaće producente da traže partnere među članicama Eurimaža, tj. Filmskog fonda Saveta Evrope. Revidirana konvencija predviđa i povećanja procenta kada je reč o većinskom učešću u multilateralnim koprodukcijama, i to sa 50% na 80%, odnosno sa 80% na 90% u bilateralnim koprodukcijama.

Kada je reč o zakonu o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Gruzije o trgovinsko-ekonomskoj saradnji, on je postignut u cilju institucionalnog regulisanja bilateralne ekonomske saradnje, prvenstveno. Gruzijska strana dostavila je u junu 2011. godine predlog teksta sporazuma o trgovinsko-ekonomskoj saradnji, koji je naša strana u načelu prihvatila. Sporazum je usaglašen diplomatskim putem.

Predloženi tekst sporazuma nije predviđao odredbu kojom bi dve zemlje odobrile jedna drugoj tretman najpovoljnije nacije u trgovini, što je zapravo suština ove vrste međudržavnih, odnosno međuvladinih sporazuma. S tim u vezi, naša strana je predlagala da se ova odredba uključi u predloženi tekst sporazuma. Međutim, gruzijska strana nije istu smatrala prihvatljivom, uz obrazloženje da kao članica STO Gruzija ima jednu od najliberalnijih trgovinskih politika u svetu, te da carina ne bi imala smisla. Naime, Gruzija primenjuje tri vrste uvoznih carinskih stopa – nula, pet i 12, pri čemu je najzastupljenija nulta uvozna stopa carina. Proizvodnja u Gruziji je praktično ograničena na nekoliko proizvoda: rude, vino, voda i voće, što su glavni izvozni proizvodi, gotovo sve ostalo se uvozi.

Potvrđivanjem ovog sporazuma o trgovinsko-ekonomskoj saradnji institucionalno bi bila regulisana bilateralna ekonomska saradnja i stvorili bi se uslovi za njeno unapređenje na dugoročnim osnovama. Stvorio bi se pravni

osnov za formiranje mešovite komisije za praćenje trgovinsko-ekonomske saradnje i preduzimanje odgovarajućih aktivnosti vezanih za njeno dalje unapređenje, kao i otklanjanje eventualnih prepreka u njegovom odvijanju.

Kada je reč o zakonu o potvrđivanju akata Svetskog poštanskog saveza, na 26. Kongresu Svetskog poštanskog saveza, koji je održan u periodu od 20. septembra do 7. oktobra 2016. godine u Istanbulu, učestvovala je i delegacija Republike Srbije, u čijem sastavu su bili predstavnici Ministarstva trgovine, turizma i telekomunikacija, Ministarstva spoljnih poslova i Regulatorne agencije za elektronske komunikacije i poštanske usluge. Na Kongresu su uzeli učešće predstavnici 192 države članice Svetskog poštanskog saveza, sa preko 2.000 delegata, posmatrača i gostiju.

Svetski poštanski savez predstavlja specijalizovanu agenciju UN sa sedištem u Bernu, u Švajcarskoj. Svetski poštanski savez je osnovan 1874. godine, sa misijom uspostavljanja i unapređenja saradnje na multilateralnoj osnovi i obezbeđenja uspešnog funkcionisanja poštanskog saobraćaja, s jedne strane, i davanja doprinosa postizanju viših ciljeva međunarodne saradnje u privrednoj, socijalnoj i kulturnoj oblasti. Svetski poštanski savez ima 192 članice – 29 industrijalizovanih i 163 zemlje u razvoju – udruženih u cilju jedinstvenog i kvalitetnog obavljanja međunarodnih poštanskih usluga.

Kneževina Srbija bila je jedna od 22 države potpisnice osnivačkog akta Svetskog poštanskog saveza, donetog 29. oktobra 1874. godine. Pošta Jugoslavije je bila jedan od osnivača savremenog Svetskog poštanskog saveza učestvujući u izradi Ustava Svetskog poštanskog saveza na Kongresu u Briselu 1952. godine. Napominjemo da je tadašnja Jugoslavija bila članica u stalnim organima Svetskog poštanskog saveza, njegovih komisija i saveta.

Osnovni cilj koji se želi postići donošenjem zakona o potvrđivanju akata Svetskog poštanskog saveza jeste ispunjenje međunarodno preuzetih obaveza koje proističu iz članstva Republike Srbije u Svetskom poštanskom savezu. Predlog zakona o potvrđivanju akata Svetskog poštanskog saveza Vlada Republike Srbije usvojila je 16. oktobra 2017. godine.

Na raspolaganju stalnim organima Svetskog poštanskog saveza i država članica nalazi se i Međunarodni biro, koji pod rukovodstvom generalnog direktora pruža logističku podršku u vezi s ovim značajnim pitanjima za međunarodni poštanski savez.

Učešće na Kongresu predstavlja međunarodnu obavezu Republike Srbije kao članice Svetskog poštanskog saveza, koja proizilazi iz Ustava i drugih obavezujućih akata Svetskog poštanskog saveza kojem je naša država pristupila. Državna delegacija Republike Srbije na Kongresu je zastupala stavove u skladu sa instrukcijama Ministarstva spoljnih poslova, a prema Platformi za učešće delegacije Republike Srbije na 26. Kongresu Svetskog poštanskog saveza, shodno Zaključku Vlade od 29. septembra 2016. godine.

Polazeći od stava da je primena akata usvojenih na Kongresu trebalo da otpočne u što kraćem roku, kao i shodno dosadašnjoj praksi da je rok za stupanje na snagu akata od najviše 15 meseci realan i prihvatljiv, Kongres je odlučio da akta usvojena na Kongresu stupe na snagu 1. januara 2018. godine. Do tog perioda, sve države članice trebalo bi da sprovedu postupke ratifikacije donetih akata i da ista transponuju u nacionalno zakonodavstvo, u skladu s internim procedurama.

Ratifikovanje akata Svetskog poštanskog saveza donetih na kongresima održanim u Bukureštu 2004. godine i četiri godine kasnije u Ženevi, a zatim i u Dohi, sprovedeno je donošenjem zakona o potvrđivanju istih. Naime, poslednji doneti zakon je Zakon o potvrđivanju akata Svetskog poštanskog saveza.

Ustavnopravni osnov za donošenje Zakona o potvrđivanju akata Svetskog poštanskog saveza sadržan je u članu 99. stav 1. tačka 4) Ustava Republike Srbije, kojim je propisano da Narodna skupština Republike Srbije potvrđuje međunarodne ugovore kada je zakonom predviđena obaveza njihovog potvrđivanja.

Imajući u vidu napred izneto, u Ministarstvu je obrazovana radna grupa sa zadatkom da pripremi nacrt zakona o potvrđivanju akata Svetskog poštanskog saveza, sa obrazloženjem da se isti dostavi Ministarstvu trgovine, turizma i telekomunikacija, kao i da međuresorno usaglašava tekst nacrt zakona sa mišljenjima nadležnih organa i stručnih službi Vlade. Radna grupa, sačinjena od predstavnika Ministarstva trgovine, turizma i telekomunikacija, Regulatorne agencije za elektronske komunikacije i poštanske usluge, javnog poštanskog operatera odnosno Javnog preduzeća „Pošta Srbije“ Beograd, održala je niz sastanaka na kojima je razmatrala usvojena akta i sačinila tekst Nacrta zakona o potvrđivanju akata donesenih na navedenom kongresu. Naime, opunomoćeni predstavnici vlada država članica na 26. Kongresu usvojili su ova akta.

Kada je reč o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Grčke o saradnji u oblasti turizma, ovaj sporazum o saradnji u oblasti turizma prvenstveno je predložen sa ciljem jačanja međusobnih odnosa u oblasti turizma, kao i doprinosa turizma unapređenju ukupnih bilateralnih odnosa. Implementacijom ovog sporazuma doprinosi se zaokruživanju institucionalnog okvira za olakšavanje i jačanje saradnje između pojedinih partnera u turizmu, u cilju poboljšanja ukupnih bilateralnih ekonomskih odnosa.

Predviđeno je da se stupanjem na snagu ovog sporazuma stavlja van snage Sporazum od 18. juna 1959. godine između Federativne Narodne Republike Jugoslavije i Kraljevine Grčke, koji se odnosi na osnivanje Grčko-jugoslovenske mešovite komisije za razvoj turizma.

Bilateralni odnosi Republike Srbije i Republike Grčke zasnovani su na čvrstim temeljima istorijskih veza. Dinamična bilateralna saradnja razvija se,

između ostalog, na osnovu grčke podrške evropskoj perspektivi Republike Srbije, tj. podršci za prijem naše zemlje u EU.

U oblasti turizma Republika Srbija i Republika Grčka imaju razvijenu dugogodišnju saradnju. Prema saopštenju Republičkog zavoda za statistiku, u periodu januar–jul 2018. godine registrovan je 33.221 turista iz Republike Grčke, koji je ostvario 64.056 noćenja. Učešće grčkih turista u dolascima stranih turista u Republici Srbiji za ovaj period iznosi 3,59% i u noćenjima 3,18%. Ukupan broj dolazaka stranih turista u Republici Srbiji za period januar–jul 2018. iznosi 925.058, što je plus 13,9% u odnosu na isti period 2017. godine i 2.011.904 noćenja, što je plus 14,4% u odnosu na isti period 2017. godine. U 2017. godini registrovano je 67.395 grčkih turista, što je za 9,1% više nego u 2016. godini. Ostvareno je 125.336 noćenja, odnosno 2,7% više nego 2016. godine. Navedeni podaci predstavljaju poseban izazov za turističku industriju obe države, u cilju postizanja boljih rezultata s obzirom na postojeće potencijale.

U Sporazumu su naznačeni posebni oblici saradnje od interesa i značaja za unapređenje bilateralnog turističkog prometa promovisanjem saradnje odgovarajućih subjekata i organizacija koje posluju u oblasti turizma, kao i u okviru međunarodnih turističkih organizacija. Predviđeno je da će ugovorne strane sarađivati u oblasti turističkog marketinga i promocije, turističke edukacije, kao i razmene statističkih i drugih podataka u oblasti turizma i organizaciji putovanja za predstavnike turističkih agencija i medija specijalizovanih za turizam.

Predviđena je i saradnja u oblasti turizma specijalizovanih usluga i interesa, naročito u vezi s promocijom kulturnog, verskog turizma, gastronomije itd. Predviđeno je da svaka ugovorna strana može osnovati na teritoriji druge ugovorne strane kancelariju, tj. predstavništvo, koje se neće baviti komercijalnim aktivnostima kao privatno preduzeće.

Ovim sporazumom je predviđeno i osnivanje zajedničke komisije sastavljene od istog broja predstavnika svake ugovorne strane, koja će imati za cilj praćenje realizacije Sporazuma. Takođe je predviđeno podržavanje zajedničkog učešća na sajmovima turizma i drugim događajima, u cilju predstavljanja turističke ponude obe države.

Sporazum je sačinjen na srpskom, grčkom i engleskom jeziku i stupa na snagu na dan prijema poslednjeg pisanog obaveštenja kojim se potvrđuje da su ugovorne strane sprovele unutrašnje državne procedure neophodne za njegovo stupanje na snagu.

Zakon o potvrđivanju Protokola iz Nagoje o pristupu genetičkim resursima i pravednoj i jednakoj raspodeli koristi koje proističu iz njihovog korišćenja uz Konvenciju o biološkoj raznovrsnosti. Na 10. sastanku država članica Konvencije o biološkoj raznovrsnosti, u oktobru 2010. godine u Nagoji, u Japanu, nakon šest godina pregovora, usvojen je Protokol o pristupu

genetičkim resursima i pravednoj i jednakoj raspodeli koristi koje proizilaze iz njihovog korišćenja.

Republika Srbija je potpisala Protokol iz Nagoje 26. septembra 2011. godine na marginama 66. zasedanja Generalne skupštine UN. Evropska unija ratifikovala je Protokol iz Nagoje 2014. godine i započela implementaciju donošenjem Uredbe 511/2014 o merama usklađenosti za korisnike iz Protokola iz Nagoje o pristupu genetičkim resursima i pravednoj i jednakoj raspodeli koristi koje proističu iz njihovog korišćenja u Uniji i Implementacione uredbe Komisije od 13. oktobra 2015. godine, koja propisuje detaljna pravila za sprovođenje Uredbe 511/2014, koje su kao obaveze sadržane u Pregovaračkom poglavlju 27 – Životna sredina, i Republika Srbija je kao takve dužna da ih implementira.

Na osnovu odredaba Protokola iz Nagoje o pristupu genetičkim resursima i pravednoj i jednakoj raspodeli koristi koje proističu iz njihovog korišćenja uz Konvenciju o biološkoj raznovrsnosti, svaka država ima suvereno pravo nad svojim genetičkim resursima i obavezuje se da pristup nacionalnim genetičkim resursima reguliše postupkom izdavanja dozvola, prethodno argumentovanim pristankom.

Takođe, korisnici i snabdevači genetičkih resursa moraju postignuti dogovor (međusobno dogovoreni ugovorni uslovi) o uslovima pristupa i podele koristi poreklom od ovih resursa, dok su države u obavezi da uspostave sistem kontrole i monitoringa navedenih aktivnosti, kao i da propišu odgovarajuće kaznene mere.

Protokol iz Nagoje o genetičkim resursima i pravednoj i jednakoj raspodeli koristi koje proističu iz njihovog korišćenja u okviru svoje primene definiše i sledeće obaveze strana ugovornica ovog protokola: 1) obaveza pristupa genetičkim resursima koja propisuje da su strane ugovornice Protokola dužne da uspostave zakonodavni okvir za pristup genetičkom materijalu, kao i izdavanje dozvola kojima se omogućava pristup i korišćenje genetičkog materijala, uz minimalne administrativne troškove; 2) obaveza pravedne i jednake raspodele koristi koje proističu iz korišćenja genetičkih resursa kojom strane ugovornice uspostavljaju nacionalne mere koje će regulisati uslove za pravednu i jednaku raspodelu koristi koje proističu iz korišćenja genetičkih resursa; 3) obaveza pridržavanja usklađenosti koja obavezuje strane ugovornice ovog protokola da preduzimaju mere koje će omogućiti da su genetički resursi prikupljeni u skladu sa prethodno argumentovanim pristankom o pristupu genetičkom resursu i da su uspostavljeni uzajamno ugovoreni uslovi o podeli koristi.

Potvrđivanje Protokola obezbediće pristup kvalitetnim uzorcima genetičkih resursa, sa visokom pravnom sigurnošću i najnižim mogućim troškovima za istraživačke i razvojne projekte na genetičkim resursima.

Istovremeno, biće sprečena prekovremena eksploatacija prirode, odnosno biodiverziteta Republike Srbije, dok će deo stečene koristi, materijalne ili nematerijalne, biti vraćen državi porekla genetičkog resursa.

Kao jedna od direktnih koristi donošenja ovog zakona navode se i direktne strane investicije, koje su potrebne za ekonomski razvoj, naročito u zemljama u kojima nedostaju finansijski resursi i tehnologija. Kroz takve investicije, očekuje se prenos tehnologija i najboljih svetskih praksi u ovoj oblasti.

Kada je reč o zakonu o potvrđivanju Multilateralnog sporazuma zemalja Jugoistočne Evrope o sprovođenju Konvencije o proceni uticaja na životnu sredinu u prekograničnom kontekstu, Republika Srbija je ugovornica Konvencije o ovoj proceni, koju je ratifikovala 7. novembra 2007. godine. Takođe, Republika Srbija je ugovornica Protokola o strateškoj proceni uticaja na životnu sredinu, koji je ratifikovala Zakonom 5. maja 2010. godine. Takođe, Republika Srbija je ratifikovala Zakon o potvrđivanju amandmana na Espo konvenciju odlukom u februaru 2016. godine.

Zemlje ugovornice su obavezne da, pojedinačno ili zajedno, preduzimaju sve pravne, administrativne ili druge mere koje proističu iz Konvencije u odnosu na predložene aktivnosti koje mogu izazvati značajne prekogranične štetne uticaje; ustanovljavaju postupke za procenu uticaja na životnu sredinu koji omogućavaju učešće javnosti i pripremu dokumentacije o proceni uticaja na životnu sredinu.

S obzirom na to da su ratifikacijom Konvencije i njenog protokola stvorene formalno pravne pretpostavke za unapređenje saradnje u oblasti procene uticaja na životnu sredinu u prekograničnom kontekstu, delegacije Republike Srbije je na Četvrtom sastanku strana ugovornica Konvencije potpisala Multilateralni sporazum zemalja Jugoistočne Evrope o primeni Konvencije o proceni uticaja na životnu sredinu u prekograničnom kontekstu, koji je unapredio saradnju po pitanju prekograničnog uticaja zemalja ugovornica Konvencije prilikom izgradnje objekata i obavljanja aktivnosti koje u značajnoj meri mogu dovesti do ugrožavanja životne sredine, uz naznaku da se odredbe Konvencije ne odnose na informacije čije bi objavljivanje bilo štetno po industrijsku i komercijalnu tajnost ili nacionalnu bezbednost.

Posebno je važno naglasiti da je Republika Srbija upravo bila inicijator 2003. i 2004. godine izrade predmetnog sporazuma. Prva dva radna sastanka održana su upravo u Beogradu, prvenstveno zbog različitosti procedura okolnih zemalja u primeni procena uticaja na životnu sredinu i neophodnosti da se ustanovi jedinstvena procedura koja će omogućiti našoj državi da sprovodi postupak procene uticaja prema svim zemljama u okruženju na isti način, a u skladu sa domaćim zakonodavstvom i međunarodnom praksom.

Ovim sporazumom se utvrđuju obaveze strana potpisnica o preduzimanju svih potrebnih pravnih, upravnih i drugih mera radi sprovođenja odredaba Konvencije, kao i obaveze usvajanja kriterijuma za identifikovanje štetnog prekograničnog uticaja i načina delovanja u postupku primene određenih strateških, planskih i razvojnih dokumenata, čime se omogućava preventivno delovanje u cilju kvalitetnije zaštite životne sredine od negativnih uticaja koji mogu nastati usled realizacije konkretnih projekata iz susednih zemalja.

Kada je reč o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Azerbejdžana o međunarodnom drumskom prevozu, odnosi naše zemlje sa Republikom Azerbejdžan u oblasti drumskog saobraćaja i prevoza nisu ugovorno bili regulisani. Prevoz tereta se obavljao u režimu dozvola, razmenjenih na godišnjem nivou. Za 2018. godinu razmenjeno je sto bilateralno-tranzitnih dozvola.

Azerbejdžanska strana je inicirala zaključivanje bilateralnog sporazuma o drumskom prevozu dostavljanjem svoje verzije Nacrta sporazuma.

Vlada je na sednici održanoj maja 2018. godine potvrdila osnov za zaključivanje sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Azerbejdžana o međunarodnom drumskom prevozu, usvojila tekst Sporazuma i ovlastila prof. dr Zoranu Mihajlović, potpredsednicu Vlade i ministra građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture, da u ime Vlade potpiše ovaj sporazum.

Potpisivanje ovog sporazuma realizovano je prilikom susreta na najvišem državnom nivou, u Bakuu, 21. maja 2018. godine. Sporazum je u ime Vlade potpisala prof. dr Zorana Mihajlović, potpredsednik Vlade i ministar građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture, a za Vladu Republike Azerbejdžan Sporazum je potpisao Ramin Guluzade, ministar saobraćaja, komunikacija i visokih tehnologija.

Zaključivanje ovog sporazuma daje pravni okvir za unapređenje bilateralne trgovinske i ekonomske saradnje. Ovaj sporazum sadrži odredbe koje su standardne i uobičajene za ovu vrstu sporazuma i u skladu su sa definicijama i rešenjima našeg nacionalnog zakonodavstva, bilateralnim sporazumima koje smo zaključili sa drugim državama i regulativama Međunarodnog transportnog foruma, čija je članica i Republika Azerbejdžan.

Kada je reč o zakonu o potvrđivanju Sporazuma o socijalnoj sigurnosti između Vlade Republike Srbije i Vlade Narodne Republike Kine, u okviru ukupne intenzivne saradnje između Narodne Republike Kine i naše zemlje, koja se ogleda u istorijskom razvoju ukupnih odnosa, a posebno ekonomskih odnosa, pokazala se potreba za uređenjem oblasti socijalne sigurnosti. Naime, ova oblast nije regulisana međunarodnim sporazumom između Republike Srbije i Narodne Republike Kine. Imajući u vidu trenutnu intenzivnu ekonomsku saradnju i

fluktuaciju radne snage između dve države, naročito je ocenjeno kao obostrano korisno da se pristupi pregovorima u cilju zaključivanja sporazuma u ovoj oblasti.

Budući sporazum će obezbediti bolju zaštitu prava i socijalnog osiguranja za osiguranike obeju država i dodatno olakšati trgovinu, privrednu saradnju i protok ljudi između dve države. U tom cilju, predstavnici dve države su najpre 2015. godine potpisali Pismo o namerama za otpočinjanje pregovora, a zatim, 2016. godine, pristupili pregovorima u cilju zaključivanja sporazuma o socijalnoj sigurnosti. Nakon jedne runde pregovora 2017. godine, tekst Sporazuma o socijalnoj sigurnosti je usaglašen i parafiran između naše Vlade i Vlade Narodne Republike Kine. Sporazum je potpisan 8. juna 2018. godine u Beogradu. U narednom periodu predstoje pregovori za zaključivanje administrativnog dogovora, koji treba da obezbedi nesmetanu primenu ovog sporazuma.

Ovim sporazumom je regulisano i ostvarivanje prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, kao i prava za slučaj nezaposlenosti. Međutim, zbog zakonskih i administrativnih ograničenja u propisima Narodne Republike Kine, sporazum zasad ne sadrži odredbe o sabiranju perioda osiguranja navršenih u obe države ugovornice radi ostvarivanja prava na penziju, kao ni odredbe o zdravstvenom osiguranju. Čim se stvore potrebni uslovi, pristupiće se dopuni ovog sporazuma. Sporazum je zasnovan na principima i iskustvima naše zemlje u oblasti socijalne sigurnosti, a takođe sporazumom je obezbeđena i primena ovog sporazuma.

Kada je reč o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Francuske o razmeni i uzajamnoj zaštiti tajnih podataka, kao i u prethodna dva-tri zakonska predloga kojima se potvrđuju sporazumi o razmeni i uzajamnoj zaštiti tajnih podataka, treba napomenuti da se ovim sporazumom dalje intenzivira bilateralna saradnja naše zemlje, u ovom slučaju sa Francuskom, u ovoj oblasti, uz međusobno definisan način razmene i zaštite tajnih podataka. Takođe, kao i kada je reč o zakonima o potvrđivanju sporazuma o tajnosti i razmeni tajnih podataka sa Rumunijom i sa Republikom Kipar, mi ćemo nastaviti da radimo tako da unapređenje ove saradnje doprinese ne samo razvoju saradnje u ovoj oblasti već i bilateralne saradnje u drugim oblastima, što se pre svega odnosi na oblast namenske industrije, proizvodnje i pružanja usluga za potrebe bezbednosnog sektora.

Kada je reč o potvrđivanju Odluke Mešovitog komiteta između država EFTA i Republike Srbije broj 1/2018 o izmeni Protokola B uz Sporazum o slobodnoj trgovini između država EFTA i Republike Srbije o definiciji pojma „proizvodi sa poreklom“ i metodama administrativne saradnje, ovaj sporazum između država EFTA i Republike Srbije sačinjen je u Ženevi 17. decembra

2009. godine, stupio je na snagu 1. oktobra 2010. godine, a objavljen je u „Službenom glasniku“.

Osnovni ciljevi Sporazuma o slobodnoj trgovini između država EFTA i Republike Srbije jesu, između ostalog, liberalizacija trgovine robom u skladu sa mogućnostima ulaganja između strana potpisnica i stvaranje okruženja koje pogoduje unapređenju trgovine uslugama, olakšavanje međusobne trgovine, doprinos skladnom razvoju i povećanju svetske trgovine.

Članom 32. Sporazuma predviđeno je osnivanje Mešovitog komiteta između država EFTA i Republike Srbije radi nadgledanja i ocenjivanja primene ovog sporazuma, praćenja mogućnosti dodatnog uklanjanja prepreka u trgovini, kontrolisanja daljeg razvoja Sporazuma i razmatranja pitanja koja mogu dodatno da utiču na njegovo sprovođenje. Mešoviti komitet razmatra sva važna pitanja koja proističu iz ovog sporazuma i donosi odluke u slučajevima predviđenim Sporazumom. Ove odluke su obavezujuće za sve strane ugovornice.

Na Trećem zasjedanju Mešovitog komiteta EFTA i Srbije, koje je održano 19. juna 2018. godine u Ženevi, usvojene su sledeće odluke:

1. Odluka Mešovitog komiteta između država EFTA i Republike Srbije broj 1/2018 o izmeni Protokola B uz Sporazum o slobodnoj trgovini između država EFTA i Republike Srbije o definiciji pojma „proizvodi sa poreklom“ i metodama administrativne saradnje.

Vlada je Zaključkom 05 broj 337-4513/2018 od 17. maja ove godine prihvatila tekst ove odluke koja je usvojena na Trećem zasjedanju Mešovitog komiteta između država EFTA i Republike Srbije 19. juna ove godine.

Odluka je doneta kako bi se primena Sporazuma o slobodnoj trgovini između država EFTA i Republike Srbije u delu pravila o poreklu robe uskladila s obavezama proisteklim iz Regionalne konvencije o panevromediteranskim preferencijalnim pravilima o poreklu. Aneksom navedene odluke je između ostalog predviđeno da ukoliko su ispunjeni uslovi iz člana 3. stav 5. Priloga 1 Konvencije, podrazumeva se da dijagonalna kumulacija može biti primenjena između ugovornih strana Konvencije, bez obzira na to da li je Konvencija na njih primenjiva ili ne. Cilj Konvencije je zamena protokola o poreklu koji su na snazi između zemalja panevromediteranske zone jedinstvenim pravnim aktom.

Za Republiku Srbiju ovo znači obavezu da izmeni sve sporazume o slobodnoj trgovini koji su povezani sa procesom stabilizacije i pridruživanja radi dovođenja u vezu sa Konvencijom, što podrazumeva izmene Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, CEFTA 2007, Sporazuma o slobodnoj trgovini sa Republikom Turskom i Sporazuma o slobodnoj trgovini sa državama EFTA.

Odlukom Mešovitog komiteta EFTA i Republike Srbije broj 1/2018 i njenim potvrđivanjem će se u celosti ispuniti obaveza zamene Protokola o

poreklu sa svim zemljama potpisnicama PEM konvencije sa kojima je Srbije zaključila sporazume o slobodnoj trgovini.

2. Odluka Mešovitog komiteta država EFTA i Republike Srbije broj 2/1018 i izmeni Aneksa IV Sporazuma o slobodnoj trgovini između države EFTA i Republike Srbije o olakšanju trgovine.

Vlada je Zaključkom od 7. juna ove godine prihvatila tekst ove odluke koja je usvojena na Trećem zasjedanju Mešovitog komiteta između država EFTA i Republike Srbije 19. juna.

Revidirani Aneks IV sadrži nove odredbe kojima su definisani pojmovi aktivnog i pasivnog oplemenjivanja, privremenog uvoza, kaznenih odredaba, kao i zahtevi za overu dokumenata. Izmena ovog aneksa je uređena i radi usaglašavanja sa Sporazumom o olakšanju trgovine Svetske trgovinske organizacije, koji je stupio na snagu 2017. godine.

Takođe, detaljnije su formulisane odredbe u vezi sa pojednostavljenjima međunarodnih trgovinskih postupaka, i to naročito po pitanju smanjenja i pojednostavljenja uvozne, izvozne i tranzitne dokumentacije; korišćenja efikasnih trgovinskih postupaka, u cilju smanjenja troškova i nepotrebnih kašnjenja u trgovini, zasnovanih na međunarodnim standardima; primenjivanja postupaka koji obezbeđuju prethodno elektronsko dostavljanje i obradu informacija pre pristizanja robe, u cilju ubrzanja njenog carinjenja; puštanja robe pre ispunjenja svih uslova ukoliko uvoznik obezbedi dovoljne garancije; mogućnosti elektronskog plaćanja dažbina, poreza, taksi, koje naplaćuju carina i druge granične vlasti; tretmana kvarljive robe.

Izvršenjem ove Odluke Mešovitog komiteta između država EFTA i Republike Srbije broj 1/2018 o izmeni Protokola B uz Sporazum o slobodnoj trgovini između država EFTA i Republike Srbije o definiciji pojma „proizvodi sa poreklom“ i metodama administrativne saradnje ne stvaraju se nove finansijske obaveze za Republiku Srbiju.

Izvršenjem Odluke Mešovitog komiteta između država EFTA i Republike Srbije broj 2/2018 o izmeni Aneksa IV Sporazuma o slobodnoj trgovini između država EFTA i Republike Srbije o olakšavanju trgovine ne stvaraju se nove finansijske obaveze za Republiku Srbiju.

Kada je reč o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Kirgiske Republike o međusobnom ukidanju viza za nosioce običnih pasoša, ovaj Sporazum Vlade Republike Srbije i Vlade Kirgiske Republike o međusobnom ukidanju viza za nosioce običnih pasoša zaključen je u cilju daljeg unapređenja političkih odnosa dve države i unapređenja saradnje u ekonomskoj, kulturnoj, naučnoj i drugim oblastima od međusobnog interesa i značaja i predstavlja nastavak započetog procesa vizne liberalizacije zaključivanjem Sporazuma dve države o ukidanju viza na diplomatske i službene pasoše od 2. decembra 2015. godine.

Sporazum sa Vladom Kirgiske Republike usklađen je sa odredbama tipskih sporazuma ove vrste. Sporazum je recipročnog karaktera i njime se izuzimaju nosioci običnih pasoša Republike Srbije, odnosno običnih pasoša Kirgiske Republike, od pribavljanja vize za ulazak, izlazak i prelazak preko teritorije, kao i za boravak na teritoriji države druge ugovorne strane u periodu do 90 dana, u okviru perioda od šest meseci, računajući od dana prvog ulaska.

Očekivani efekti ovog sporazuma jesu: stupanjem na snagu ovog sporazuma o ukidanju međusobnih viza na obične pasoše između Kirgiske Republike i Republike Srbije opravdano se očekuje da će sporazum o viznoj liberalizaciji za nosioce običnih pasoša doprineti daljem razvoju političke, privredne, kulturne, sportske, bezbednosne i drugih oblika saradnje sa Kirgiskom Republikom.

Kada je reč o zakonu o potvrđivanju Sporazuma o saradnji u oblasti turizma između Vlade Republike Srbije i Saveta ministara Republike Albanije, sporazum o toj saradnji između Vlade Republike Srbije i Saveta ministara Republike Albanije predložen je prvenstveno sa ciljem jačanja međusobnih bilateralnih odnosa u turizmu. Njime se potvrđuje spremnost dve države da uspostave saradnju u oblasti turizma, unaprede odnose u oblasti ekonomije i kulture i stvore uslove za njihov dalji rast. Takođe, daje se doprinos zaokruživanju institucionalnog okvira za olakšanje i jačanje saradnje između pojedinih partnera u turizmu u cilju poboljšanja ukupnih bilateralnih ekonomskih odnosa.

Bilateralni odnosi Republike Srbije i Republike Albanije u oblasti turizma nisu dostigli očekivani nivo uprkos raspoloživim turističkim mogućnostima i potencijalima. Zvaničnom statistikom ne prati se turistički promet (dolasci i noćenja stranih turista po državama iz kojih dolaze) posebno za turiste iz Republike Albanije, već su isti obuhvaćeni kategorijom – ostale evropske države. Iz tog razloga ne raspolaže se podacima o broju dolazaka i noćenja turista iz Republike Albanije, kao ni o njihovom doprinosu deviznom prihodu od turizma.

Takođe, nedostaje organizovani nastup i promocija naše turističke ponude za potencijalne turiste iz Albanije. Turistička organizacija Srbije, nadležna za promociju turizma naše zemlje u inostranstvu, ne nastupa na sajmovima turizma u Albaniji. Unapređenju saradnje u narednom periodu doprinelo bi kreiranje posebnih programa prilagođenih potražnji turista iz Republike Albanije.

U Sporazumu su naznačeni posebni oblici saradnje od interesa i značaja za unapređenje bilateralnog turističkog prometa promovisanjem saradnje između odgovarajućih subjekata i organizacija koje posluju u oblasti turizma, kao i u okviru međunarodnih turističkih organizacija. Predviđeno je da se podstiče razmena statističkih i drugih podataka u oblasti turizma. Takođe je

predviđeno podržavanje zajedničkog učešća na sajmovima turizma i drugim događajima, u cilju predstavljanja turističke ponude obeju država. Sporazumom je predviđena razmena poseta stručnjaka i predstavnika medija specijalizovanih za turizam. U okviru Sporazuma, posebna pažnja je posvećena saradnji u cilju pojednostavljenja graničnih i drugih formalnosti u vezi sa turističkom razmenom.

Predviđeno je da se stupanjem na snagu ovog sporazuma stavlja van snage Sporazum o saradnji u oblasti turizma između Saveta ministara Srbije i Crne Gore i Saveta ministara Republike Albanije, koji je na snazi od 28. decembra 2005. godine.

Sporazum je sačinjen na srpskom, albanskom i engleskom jeziku i stupa na snagu na dan prijema poslednjeg pisanog obaveštenja kojim se potvrđuje da su strane sprovele unutrašnje državne procedure neophodne za njegovo stupanje na snagu.

Kada je reč o potvrđivanju Protokola I Sporazuma o slobodnoj trgovini između Republike Srbije i Republike Turske i Protokola III o trgovini uslugama Sporazuma o slobodnoj trgovini između Republike Srbije i Republike Turske, osnovni Sporazum o slobodnoj trgovini između Republike Srbije i Republike Turske je zaključen 1. juna 2009. godine, a počeo je da se primenjuje 1. septembra 2010. godine.

U skladu sa SST-om, od 1. januara 2015. godine međusobna trgovina industrijskim proizvodima odvija se bez naplate carina. Liberalizacija trgovine poljoprivrednim proizvodima obuhvatila je samo proizvode biljnog porekla i odvijala se u okviru količinskih kvota, sa preferencijalnom stopom carine. Na trgovinu poljoprivrednim proizvodima koji nisu obuhvaćeni kvotama primenjuje se MFN carina.

Odredbama SST-a je predviđeno da će Republika Srbija i Republika Turska ispitati mogućnost odobravanja međusobnih koncesija u trgovini poljoprivrednim proizvodima, odnosno da će u svojim naporima da postepeno razvijaju i prošire međusobnu saradnju, posebno u kontekstu evropskih integracija, sarađivati u cilju postizanja progresivne liberalizacije i uzajamnog otvaranja svojih tržišta za trgovinu uslugama, uzimajući u obzir odredbe Opšteg sporazuma o trgovini uslugama Svetske trgovinske organizacije.

Kao rezultat pregovora vođenih 2016. i 2017. godine, sa turskom stranom su 30. januara 2018. godine zaključeni Protokol I i Protokol III o trgovini uslugama, sa listom posebnih obaveza.

Cilj izmene postojećeg Protokola I Sporazuma je povećanje liberalizacije trgovine poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima, što srpskoj strani omogućava povećanje izvoza na tursko tržište u okviru povećanih preferencijalnih kvota sa daljim snižavanjem, odnosno eliminisanjem carina za određene poljoprivredne proizvode u okviru njih.

Srpska strana je obezbedila povećanje postojećih kvota za uvoz u Republiku Tursku sa nultom preferencijalnom stopom carine za sledeće poljoprivredne proizvode: grašak sa 350 na 700 tona, pasulj i boranija sa 300 na 600 tona, kukuruz šećerac sa 1.000 na 2.000 tona, suve šljive sa 200 na 400 tona, kao i otvaranje novih kvota sa nultom preferencijalnom stopom carine za sledeće proizvode: 5.000 tona junećeg mesa, 25.000 tona suncokretovog sirovog ulja, 10.000 tona suncokretovog rafinisanog ulja, 15.000 tona semena suncokreta, 5.000 tona soje u zrnju, 500 tona preparata koji se upotrebljavaju za ishranu životinja, 500 tona hrane za pse i mačke i 500 tona mantija.

S druge strane, turska strana će dobiti povećanje postojećih kvota za uvoz u Republiku Srbiju sa preferencijalnom stopom carine za sledeće poljoprivredne proizvode: paradajz sa 1.500 na 3.500 tona, sveže paprike sa 200 na 600 tona, suvo grožđe sa 400 na 1.000 tona, maslinovo ulje sa 750 na 2.000 tona, a proizvodi od šećera bez kakaoa sa 1.000 na 3.000 tona, čokolada i ostali prehrambeni proizvodi koji sadrže kakao sa 750 na 2.500 tona, hleb, peciva, kolači, biskviti i ostali pekarski proizvodi sa dodatkom kakaoa ili bez dodatka kakaoa sa 1.000 na 3.500 tona, kao i otvaranje novih kvota za uvoz turskog plavog patlidžana na 500 tona, bundeve i tikve 2.000 tona, stonog grožđa 750 tona, jagoda 500 tona, nara 1.500 tona, konzervisanih maslina 750 tona, voćnih sokova (osim jabukovog) 500 tona, kvasa 500 tona, raznih prehrambenih proizvoda 250 tona, duvana tipa orijental 500 tona.

Protokolom III o liberalizaciji trgovine uslugama postignuta je progresivna liberalizacija, odnosno međusobno otvaranje tržišta usluga i time proširena bilateralna ekonomska saradnja. Liberalizacijom je obuhvaćen veliki broj usluga, a posebno je apostrofiran sektor telekomunikacija, finansija, drumskog saobraćaja, audiovizuelnih usluga, filmske i TV koprodukcije i elektronske trgovine.

Možemo očekivati da će se ovim protokolom stvoriti uslovi da i druge brojne usluge dobiju na značaju i utiču na balansiranje naše međusobne razmene. Liberalizacija usluga je u tesnoj vezi sa stvaranjem pogodnih uslova za investicije, jer u sebi sadrži liberalizaciju investicija kroz tzv. treći način pružanja usluga.

Protokol III o liberalizaciji trgovine uslugama, koji sadrži jasna pravila igre i listu specifičnih obaveza po sektorima i podsektorima usluga, omogućava transparentnost, predvidljivost i sigurnost dostignutog nivoa liberalizacije, što je veoma važno za privrednike, a posebno investitore.

Takođe, pred vama je Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Tunis o saradnji u oblasti odbrane, koji je potpisan u Tunisu 16. maja 2017. godine. Stupanjem na snagu navedenog sporazuma uspostavlja se pravni osnov za saradnju vlada dve države i njihovih

ovlašćenih organa, odnosno ministarstava odbrane u vezi sa pitanjima iz vojne oblasti za koja su ugovorne strane bile zainteresovane.

Sporazum sadrži ciljeve, oblasti saradnje, odredbe i opredeljenje organa nadležnih za njihovo sprovođenje, kao i ovlašćenje za zaključivanje ugovora na nivou Ministarstva odbrane, odnosno onih koji se u smislu Zakona o zaključivanju međunarodnih ugovora ne smatraju međunarodnim ugovorima.

Sporazum sadrži i odredbe o formiranju mešovitog vojnog komiteta i njegovim nadležnostima, kao i odredbe o mogućnosti formiranja potkomiteta za različite aspekte saradnje.

Finansijski aspekti saradnje u oblasti odbrane zasnovani su na samostalnom pokrivanju troškova u vezi sa aktivnostima koje se realizuju u skladu sa Sporazumom po principu reciprociteta dozvoljavajući mogućnost da se ugovorene strane za svaku konkretnu aktivnost dogovore drugačije. Sporazum sadrži odredbe o statusu predstavnika jedne države dok borave na teritoriji druge države strane ugovornice, odnosno o uspostavljanju nadležnosti u slučaju izvršenja krivičnih dela, kao i opšte odredbe o naknadi štete.

Takođe, dogovoreno je zaključivanje Sporazuma na neodređeno vreme i mogućnost njegove izmene u svako doba, uz uzajamnu saglasnost. Predviđena je mogućnost otkazivanja Sporazuma, kao i način njegovog stupanja na snagu.

Naglašavam da je za uspostavljanje saradnje sa Republikom Tunis prvenstveno neophodno uspostavljanje glavnog okvira saradnje, kao i da se formalizuje donošenjem predloženog zakona o potvrđivanju bilateralnog međuvladinog sporazuma.

Iz navedenih razloga, a u cilju razvoja i daljeg unapređenja bilateralne vojne saradnje sa Republikom Tunis, predlažem da Narodna skupština izglasa zakon koji potvrđuje Sporazum između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Tunis o saradnji u oblasti odbrane.

Zahvaljujem se. Hvala na saradnji.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, ministre Đorđeviću.

Poštovani narodni poslanici, saglasno članu 27. i članu 87, st. 2. i 3. Poslovnika Narodne skupštine, obaveštavam vas da će Narodna skupština danas raditi i posle 18 časova zbog potrebe da Narodna skupština što pre donese akta iz dnevnog reda ove sednice.

Reč ima ministar Mladen Šarčević.

Izvolite, ministre.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Poštovani predsedavajući, poštovani poslanici, poštovane kolege iz Vlade i drugih ministarstava, na dnevnom redu je izmena i dopuna Zakona o visokom obrazovanju, koja je pre godinu dana usvojena ovde u Parlamentu, kada su stvoreni uslovi za povećanje relevantnosti visokog obrazovanja i, takođe, bolja veza privrede i društva u celini, sticanje

funkcionalnih znanja studenata i povećanje zapošljivosti i unapređenje kontrole kvaliteta u visokom obrazovanju.

Dosta je bilo razloga da se sada izmene i dopune donesu da bi se rešile neke nove stvari koje su se u međuvremenu pojavile, a i da bismo, pre svega, studentima koji studiraju po starom programu, pre „Bolonje“, omogućili da završe studije, jer govorimo o jednom relativno malom broju koji je došao do pred kraj. Iako smo pre dve godine konstatovali da je to već i neprimereno, složili su se i Ministarstvo i Odbor za obrazovanje da je ta jedna godina i pedagoški dobra i poželjna, tako da je to bio jedan od osnova ove priče.

Bitno je bilo takođe povezati Zakon o visokom obrazovanju sa Zakonom o Nacionalnom okviru kvalifikacija, koji je usvojen u Skupštini poslednji put kad sam bio ovde sa vama. To je ona vertikalna povezanost i ono što je veza učenja kroz ceo život, od srednje škole pa nadalje, i one kompetencije koje đak i kroz dualno obrazovanje stiče na trogodišnjem, obaveznost učenja, odnosno rada dve godine i sticanja tih kompetencija, uz polaganje stručne mature i veza s univerzitetom.

U članu 2. je takođe smatrano da je, kao i u zakonu o prosveti, znači o ZOSOV-u, kada je donošen, više uvezana priča koja ima za cilj da se izbegne sukob interesa prilikom imenovanja rukovodstava na visokim školama i fakultetima, kao i rektora, tako da se proširi kodeks akademskog integriteta ovim novim delom.

Takođe je članom 3. predviđeno da se mogu raditi vanredni nadzori kada je u pitanju Komisija za akreditaciju, ne samo u onim redovnim ciklusima, jer se pokazalo u praksi da nekome u međuvremenu nestane materijala, odnosno ostane bez profesorskog kadra, ali ostane bez prostora, tako da se dešava da se taj vanredni nadzor mora uvesti. Takođe, jako je važno da se i veza s onim što je usvojeno u zakonu oko kraćeg programa studija veže više zajedno sa srednjim obrazovanjem, mogućnost nastavka ovog vida studija. Takođe smo imali problem mobilnosti studenata i prenošenja njihovih poena, tako da je jako bitno da se zbog međunarodne mobilnosti i ovo pitanje reguliše.

Članom 6. nacрта ovog zakona dodaje se jedan član koji je, po meni, jako bitan, a to je da se Univerzitet u Beogradu na 210 godina postojanja proglasi visokoškolskom ustanovom od nacionalnog značaja. U obrazloženju stoji razlog zašto se to čini. Drugo, već smo tri instituta u Srbiji proglasili da su od nacionalnog značaja, od čega je jedan u sastavu Beogradskog univerziteta. Time se ne podstiču nikakva nova sredstva niti daje bilo koja privilegija, nego se jednostavno označava značaj ovog univerziteta i otvaraju vrata za druge univerzitete, s tim što je nacionalni značaj jako važna kategorija zbog internacionalnih studija u Beogradu. Inače, Beogradski univerzitet je najveći i najznačajniji, po svim međunarodnim listama, sa preko 100.000 studenata, preko 5.420 profesora, preko 3.250 saradnika u nastavi, 37 fakulteta je u

sastavu, 11 naučnih instituta. Beogradski univerzitet je osnivač mnogih univerziteta u okruženju: Skopskog, Sarajevskog, Prištinskog i mnogih drugih.

U članu 7. zakona utvrđuje se obaveznost formiranja saveta poslodavaca, jer je ostala jedna odredba iz prethodnog zakona kao da nije bitno da se osnuje ili se može osnovati. Sada zaista idemo na to da je ona potrebna, upravo radi veze privrede i visokog obrazovanja.

Takođe je bilo nužno uvesti tajno glasanje za izbor organa poslovođenja. Tu imamo preporuke i od Agencije za borbu protiv korupcije. Forma menadžera je uvedena na univerzitet, ali prilikom formiranja novog načina organizovanja visokih strukovnih škola kroz strukovne akademije želimo i da smanjimo administraciju i da uštedimo mnogo troškova, a kada ih umrežimo da budu značajnije vezane za univerzitet kada je u pitanju kvalitet nastave i zvanja; s druge strane, da budu vezane za privredu one koje su privredno orijentisane, osim pedagoških i zdravstvenih. Tako da je i tu, kada visoke strukovne škole umrežimo u jednu celinu, a ima ih minimum od dve do pet, potrebna funkcija menadžera, koji će isto pomagati u tom finansijskom delu rukovođenja akademijom kao novom formom.

Članom 9. jako je bilo bitno urediti pitanje lektora. Samo da podsetim da je ukidanje Republičkog zavoda za međunarodnu naučnu, kulturnu, tehničku i prosvetnu saradnju 2001. godine ostavilo ovo pitanje otvorenim. To znači da su lektori skoro izgubljeni u nama nekim bitnim zemljama jer se nije znalo čija je to nadležnost – znači, Ministarstvo spoljnih poslova, prosvete, nauke, čak i kulture, o tome se više puta licitiralo. Išlo se po inerciji da postoji nekakav sporazum univerziteta, gde je reciprocitet bio jedini princip do sada. Raspadom bivše Jugoslavije došli smo u situaciju da su mnoge države koje su iz nje izašle počele da apliciraju za svoj jezik, te se pojavljuju ravnopravno hrvatski jezik, bosanski i svi drugi. Da bismo mi opstali u delu onih zemalja, univerziteta gde smo tradicionalno zainteresovani, mislim da je bilo jako bitno da rešimo pitanje lektora.

U poslednji minut smo rešili pitanje lektora u Rimu, bez ovog zakona, tražeći pare iz budžetske rezerve, tražeći mogućnost da se uopšte budžetira nešto što bi i inače bio veliki problem. Mislim da smo stabilizovali pitanje lektora u Grčkoj, lektora u reciprocitetu sa Hrvatima, sa Slovenijom, i sa mnogim drugim zemljama.

Ovo je jako, jako važno pitanje, pre svega za temelje naše kulture, a i tradicije, jer negde imamo lektore više decenija. Mislim da smo ovo pitanje definitivno ovim aktom uredili.

Nacrtom zakona je takođe bilo potrebno regulisati pravo upotrebe stranog jezika u studijskim programima i nastavi i odbrani disertacija.

Imali smo takođe ovaj član koji sam na početku obrazložio, a to je da se produžava godinu dana na osnovnim studijama i doktorskim studijama, i da se

budžetska sredstva mogu koristiti ne četiri nego pet godina, jer smanjenjem one kvote na 48 poena koju studenti imaju nedostaje ta godina i, prosto, uvek je licitirano.

Jako je bilo važno, znate i sami, da povežemo ovaj zakon i sa Zakonom o Nacionalnom okviru kvalifikacija, jer je u toku formiranje te nezavisne agencije koja će preuzeti ulogu *ENIC/NARIC* centra. To je nešto što je takođe ovde bilo predviđeno.

Organi upravljanja – pre svega mislimo na savete – shvaćeni su vrlo fleksibilno donošenjem novog zakona, te su mnogi potrčali da po starom zakonu prekinu mandate, formiraju drugačije mandate. Ovim smo hteli da uredimo jednoobraznost na svim visokoškolskim ustanovama.

Imali smo zaista jedan dugačak, maratonski, ne bih rekao spor, nego tumačenja doktoranada koji su doktorirali još pre „Bolonje“, ali su im dva puta doktorske disertacije uvažene i oni su predavači na mnogim fakultetima. U trećoj reviziji, akreditacionoj, od strane bivšeg tela Komisije za akreditaciju osporen je jedan broj tih ljudi, i to ne mali broj. Tu je postojala velika pretnja za tužbu državi. Ne govorim o onim doktoratima koji nisu nikada ni uvaženi, niti mogu biti uvaženi.

S obzirom na to da je nadležnost Ministarstva da to proverava, desilo se da smo mi proverili državne i privatne fakultete i došli do zaključka da princip koji je KAPK uzeo, to je da u trenutku kada su oni izdavali nisu aplicirali po „Bolonji“ za doktorske studije, jer se smatralo da ko ima magistarske po automatizmu ima pravo na doktorske. Tako da mnogi fakulteti, i državni i privatni, to nisu radili. KAPK je analizirao samo 20 fakulteta, i to privatnih, i postavio tu vrstu zabrane. Time je osporeno, valjda, jednom i stečeno pravo i sve drugo.

S obzirom na to da smo se time bavili skoro godinu dana, mislili smo da je to bilo potrebno staviti ovde. I, ovo je dobilo saglasnost Nacionalnog saveta za visoko obrazovanje i Vlade Srbije.

Ostali su članovi tehničke prirode.

Naravno, imamo i drugi zakon, u žargonu ga zovu mali zakon, o profesijama od interesa za Republiku Srbiju, tako da je zakonska definicija – delatnost ili skup profesionalnih delatnosti kod kojih je pristup i obavljanje, odnosno način obavljanja delatnosti na osnovu zakonskih, podzakonskih ili drugih akata donetih na osnovu zakonskih ovlašćenja neposredno ili posredno uslovljen posedovanjem odgovarajućih profesionalnih kvalifikacija, kao i profesionalna delatnost ili skup delatnosti kojima se bave članovi stručnih organizacija sa profesionalnim nazivom.

Drugim rečima, to je profesija koja se uređuje zakonom ali i drugim propisima na osnovu ovog zakona. Tu se traži posebno, određeno obrazovanje,

stručno i profesionalno, kako za advokate, sudije, izvršitelje, javne beležnike, nastavnike, doktore medicine, doktore dentalne medicine, arhitekte itd.

Potrebno je da se ovaj zakon donese, jer on u nameri da se to pitanje uredi profesiji dosta može da pomogne. Jer, imamo vrlo nejasne situacije u praksi da je definisano, recimo, da je za određenu advokatsku delatnost potreban pravni fakultet, ali ne govori se koji nivo studija i koji su to stepeni studija.

Zbog toga je potreban pravni osnov da se minimum kompetencija u formalnom obrazovanju propiše kroz ovaj tzv. mali zakon o profesijama, ali i da se ljudi koji su bili diskriminirani a obavljaju ove funkcije mogu uvesti u sistem. To su naši građani koji su uglavnom završili studije u inostranstvu, koji su prošli proceduru nostrifikacije dokumenata kroz *ENIC/NARIC* centar, koju će kasnije raditi Agencija za kvalifikacije, i stekli potreban broj tih predmeta ili potreban broj oblasti koje moraju imati za vršenje neke delatnosti. Evo, toliko.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, ministre Šarčeviću.

Reč ima ministar finansija u Vladi Republike Srbije dr Siniša Mali.

Izvolite.

SINIŠA MALI: Hvala lepo.

Tačka 10. je Predlog zakona o potvrđivanju Dodatnog protokola 5 uz Sporazum o slobodnoj trgovini u Centralnoj Evropi i Odluke Zajedničkog komiteta Sporazuma o slobodnoj trgovini.

Ciljevi zakona su otklanjanje prepreka u trgovini između CEFTA strana, jačanje ekonomskih odnosa i uzajamno razumevanje CEFTA strana, olakšanje trgovine između zemalja CEFTA, lakše sticanje preferencijalnog tretmana proizvoda, što podstiče trgovinu unutar CEFTA sporazuma, diverzifikacija trgovine robom i podsticanje ulaganja, podsticanje razvoja prekogranične zajedničke proizvodnje, uvođenje pune kumulacije porekla robe u okviru CEFTA regiona i ukidanje zabrane povraćaja i oslobođenje od plaćanja carine u cilju pojednostavljenja postojećih procedura, povećanja konkurentnosti i transparentnosti u olakšanju međusobne trgovine u okviru CEFTA regiona.

Ključna rešenja Dodatnog protokola 5 su: pojednostavljenje kontrole prilikom carinjenja i smanjenje formalnosti; smanjenje broja izvršenih kontrola na osnovu upravljanja i analize rizika; ujednačavanje zahteva u vezi sa carinskom dokumentacijom; razmena podataka, koja će se obavljati elektronskim putem, a u razmenu podataka su pored carinskih uključeni i drugi inspekcijski organi.

Ključna rešenja Odluke CEFTA broj 3/15 su: uvođenje pune kumulacije porekla robe u okviru CEFTA zemalja, čime će biti omogućena veća fragmentacija proizvodnog procesa nego u slučaju bilateralne i dijagonalne kumulacije porekla robe; predviđena mogućnost proširenja zone pune kumulacije i na ostale trgovinske partnere CEFTA strana, odnosno EU, države EFTA i Tursku. U bilateralnoj trgovini između CEFTA strana neće se

primenjivati zabrana povraćaja ili oslobođenje od plaćanja carine za sve proizvode, što će pojednostaviti postojeće procedure, doprineti konkurentnosti i olakšati trgovinu u okviru CEFTA regiona. Sve CEFTA strane dogovorile su da zajednički datum početka primene ove odluke bude 1. jul 2019. godine.

Po pitanju tačke 11, Predloga zakona o potvrđivanju Ugovora između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike San Marino o izbegavanju dvostrukog oporezivanja i sprečavanju poreske evazije u odnosu na poreze na dohodak, želim da obavestim da je u Beogradu 16. aprila 2018. godine potpisan Ugovor između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike San Marino o izbegavanju dvostrukog oporezivanja i sprečavanju poreske evazije u odnosu na poreze na dohodak. Zaključenje Ugovora predstavlja značajan doprinos unapređenju bilateralne privredne i finansijske saradnje Republike Srbije i Republike San Marino, jer se njime otklanja problem dvostrukog oporezivanja fizičkih i pravnih lica, rezidenata dve države. Ugovor obezbeđuje zajedničke kriterijume za određivanje prava oporezivanja pojedinih kategorija dohotka, odnosno dobiti.

Posebno ističemo da Ugovor stimuliše ulaganje kapitala rezidenata Republike Srbije u Republici San Marino i rezidenata Republike San Marino u Republici Srbiji. Ugovorom se obezbeđuje saradnja poreskih administracija Republike Srbije i Republike San Marino u cilju efikasnije primene Ugovora i sprečavanja poreske evazije od strane njihovih rezidenata.

Imajući u vidu gorenavedeno, možemo zaključiti da zaključenje Ugovora obezbeđuje pravni preduslov za efikasnije privređivanje i konkurentnost preduzeća Republike Srbije u Republici San Marino, odnosno preduzeća Republike San Marino u Republici Srbiji, što predstavlja značajan doprinos unapređenju bilateralne privredne i finansijske saradnje.

Posebno ukazujemo da Ugovor prestavlja preduslov za značajna ulaganja investitora iz San Marina u privredu Republike Srbije, odnosno stvaranje uslova za njihovo učešće u procesu privatizacije, ali i za korišćenje odgovarajućih finansijskih instrumenata za podsticanje viših oblika bilateralne ekonomske saradnje.

Dve strane su se dogovorile o preduzimanju mera neophodnih za što skorije potvrđivanje Ugovora, odnosno stupanje na snagu kao i početak primene. Početak primene Ugovora očekuje se od 1. januara 2019. godine, nakon potvrđivanja u parlamentima obe ugovorne strane. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, ministre Mali.

Nastavljamo sa radom.

Reč ima prof. dr Vojislav Šešelj.

Izvolite.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Hvala.

Mislio sam, neću dočekati nikako.

Dame i gospodo narodni poslanici, ovo je veoma tužna situacija u Parlamentu, ponavlja se od sednice do sednice, a tužna je zbog toga što vladajuća većina sve manje pokazuje osećaj za slobodu i demokratiju. Demokratija je nešto za šta su ljudi ginuli. U vreme komunizma, mnogi od nas su se žrtvovali zbog demokratije i slobode. Nije to sloboda od spoljnih neprijatelja, nego unutrašnja sloboda, koja je mnogo važnija i mnogo temeljitija. Ovo što pokazuje vladajuća većina ne vodi ničem dobrom. U vladajućoj većini ima dosta poslanika koji su stariji od mene. Nijedan nema pedigre u vreme komunističke diktature, da ga je uopšte interesovala demokratija i da se borio za tu demokratiju.

Ovo što nam napraviste ovako danas, nema nikakvog smisla. Ministar Đorđević je govorio dva puna sata. Treba odgovoriti na sve ovo što je rekao ministar Đorđević, a ne možemo. Trebalo je da idemo tačku po tačku, pa da temeljito odgovorimo. Imam dvadeset minuta da govorim, posle toga Poslanička grupa 27 minuta. Nije moguće. Moramo, dakle, odabrati nešto što smatramo najvažnijim ili što nam se učini najvažnijim.

Ali ne valja za budućnost Srbije. Narodna skupština mora biti vrhovno zakonodavno telo, čija se efikasnost meri time koliko će zakonskih projekata Vlade da odbije, a ne da usvoji po hitnom postupku, da usvoji bez prave rasprave, prostim dizanjem ruku, na zvono, a mnogi koji su glasali ne znaju ni zašto su glasali.

To nije demokratija. Za to se ne gine. Ima nas koji smo bili spremni da poginemo boreći se za demokratiju, a nismo ni sanjali da će ona jednog dana ovako izgledati.

Nemojte više ovo da radite. Rasprava po svakoj tački dnevnog reda mora biti posebna, osim ako se ispune poslovnički uslovi.

Naravno, i onaj minimum na koji svedete našu raspravu mi smo u prilici da moramo da iskoristimo. Govoriću samo delimično o dva zakona, jer nemam mogućnosti više.

Prvo, uopšte se nije smeo svojevremeno donositi Zakon o privremenom uređivanju načina isplate penzija, nisu se smele smanjivati penzije, ali mi nismo imali pravog Ustavnog suda da to zaustavimo. Ustavni sud nije igrao svoju funkciju čuvara Ustava. Kada smo podneli inicijativu za prvi paket Briselskih sporazuma, Ustavni sud je odgovorio da to nisu sporazumi pravnog karaktera, nego političkog, i zato nije nadležan. Ispostavilo se da su i te kako pravnog karaktera, izazvali su ogromne pravne posledice.

Danas smo podneli inicijativu da se preispita član 23. Zakona o presađivanju organa, jer nismo bili u stanju da vas ubedimo da se organi uzimaju iz živih ljudi. Čovek je živ dok mu srce kuca. Kad prestane srce da mu kuca, nijedan organ mu nije upotrebljiv, osim eventualno kože i rožnjače. Da vidimo opet kako će se pokazati Ustavni sud. Doktori da nas zaludeju da je mozak

prestao da funkcionise? Pa, ljudi moji, ko se ovde može pohvaliti da ima mozak? Takvih ima, žive, i lepše im je mnogo nego ljudima s mozgom, ne sekiraju se bar.

Danas imamo Predlog zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. Izneću samo dve primedbe koje sam onako površno zapazio, jer sam se bavio naučnim radom, proučavao sam udžbenike istorije i čitanke koje izdaju tri hrvatska izdavača, odnosno jedan više nemački nego hrvatski, to je „Klet“, „Bigz“ i „Logos“, koji su potpuno hrvatski. Samo oni svake godine iznesu profit iz Srbije oko 30.000.000 evra. Hoću knjigu da pišem o ovome, o ovome i o ministru Šarčeviću. Dosta sam već napisao. Vidite, ima ovde materijala da se brošura odmah objavi.

Prvo da kažem nekoliko reči o ovom novom Zakonu o penzijskom i invalidskom osiguranju. Sporna je izmena o utvrđivanju godišnjeg ličnog koeficijenta za odlazak u penziju. Za sve osiguranike se računa prosečna mesečna zarada u Republici od početka kalendarske godine, zaključno sa mesecom koji dva meseca prethodi mesecu u kome osiguranik odlazi u penziju, pa se taj prosek množi sa 12, pa se određuje osnovica. Izuzetak su penzioneri koji to pravo ostvare u januaru ili februaru – e, njima se ne računa prethodna godina, nego im se samo računa januarska zarada. A mi znamo da je januarska zarada mnogo niža nego u ostalim mesecima. Ove godine je bila niža za oko 10.000 dinara, u proseku, u odnosu na ostale mesece. To je nešto što ne sme ostati u zakonu.

Drugo, ovo usklađivanje penzija kakvo ste ovde uveli ne može da opstane. Ne postoji zakonom regulisana obaveza za usklađivanje penzija u određenom terminu i po određenoj formuli. Ovde vam je otprilike formula – ako Vlada ima para, povećaće, ako nema para, neće povećati. Neka formula mora postojati.

Ja sam uvek bio poznat po tome što sam se zalagao za prilično ujednačavanje penzija. Na primer, ja bih maksimalizovao penzije, odredio koja je to najveća penzija. Nemamo mi mnogo penzionera s ogromnim penzijama, ali ih imamo. Zašto ih imamo? Nema potrebe da ih imamo. Ako su oni celog života toliko mnogo zarađivali, njima i ne treba penzija. Penzija je radna i socijalna kategorija. Minimalna penzija je sada oko 14.000 dinara. Da li je tako, Nataša? Za poljoprivrednike je još manja – 11.000. A maksimalna penzija je preko 120.000 dinara. Da li je tako, ministre Đorđeviću? Da li sam u pravu? 136.000? To je katastrofalno. Čime je taj zaradio 136.000 dinara penziju? Obično to nisu ljudi iz proizvodnje, nego iz nekih drugih delatnosti.

Drugo, imamo kategoriju izuzetnih penzija. Ja bih izuzetne penzije davao do nivoa maksimalne penzije, a ne da može da se desi da ima maksimalnu penziju, pa još izuzetnu, jer ona je još 50.000 ili je povećavana.

Dakle, imamo mi tu prilično haosa u sferi penzijskog osiguranja i treba nam potpuno novi zakon.

Smatram da nema nikakvog razloga da najveća penzija bude četiri puta veća od najmanje. Spadam u one koji su za brže dizanje nižih penzija, a da se malo prikoči s tim najvišim penzijama. Ne mogu zamisliti da neko ima penziju veću od plate ministra. Plata ministra je oko 120.000, je l' tako?

(Mladen Šarčević: Devedeset hiljada.)

Devedeset, kako? Imate manje od poslanika? To je nemoguće.

(Mladen Šarčević: Manju od pomoćnika.)

Pomoćnik ima više? Evo, ali sami ste krivi za to. Nije kriva opozicija. Pomoćnici imaju više i od poslanika i od mnogih drugih.

Zamislite sad, postoji plata od pet hiljada evra, plata guvernera, ili plata direktora Kontrole letenja, koja je bila još više, mnogo više, sedam, osam, devet hiljada. Koliko? Jedanaest? Nije bitno, to je nemoguće. I sada on još treba da dobija penziju spram te plate! Ne može to.

Zašto guverner ima pet hiljada evra platu? Njegova funkcija otprilike je u rangu potpredsednika Vlade. Narodna banka mora biti samostalna, mora biti nezavisna od izvršne vlasti u obavljanju svog osnovnog posla, ali ne nezavisna i samostalna u određivanju plata zaposlenih u svojoj strukturi. Pa danas se biraju zamenici guvernera, pa će i oni imati ogromne plate, pa će se to zidati unedogled.

Zbog toga su potrebni platni razredi. Vi niste imali hrabrosti da uvedete te platne razrede iako ste se za to zalagali, iako ste zalaganje za te platne razrede preuzeli uglavnom od Srpske radikalne stranke. E, to nije dobro.

Dakle, usklađivanje penzija mora zavisiti od nekog realnog stanja u društvu. Možda je najbolje od društvenog bruto proizvoda i onda da se usklađuje, da li dva puta godišnje, jednom godišnje, ali to se može pratiti i možemo vas kontrolisati. A ako ćete vi na osnovu nekih vaših podataka, koji su za nas neproverljivi, da određujete visinu penzija, onda ni to ne valja.

Evo, pre nego što pređem na ministra Šarčevića, da ne ispadne da vas samo kritikujem, ja ću nešto i pohvaliti. Pohvaliću vam, ali nema Zorane Mihajlović, ovo bi bilo prvi put da i nju za nešto pohvalim. Baš mi je žao. Pohvale sve odnese Đorđević i ode sada... Nisi još otišao.

Moram pohvaliti Predlog zakona o potvrđivanju Hongkonške međunarodne konvencije o bezbednom i ekološki prihvatljivom recikliranju brodova iz 2009. godine.

Ovo je vrlo pametno. Zna Zorana Mihajlović da će uskoro Srbija opet da bude pomorska zemlja i na vreme usvaja ovu međunarodnu konvenciju. Pazite, stvari se menjaju, menja se i američka politika. Predsednik Vilson je 1918. godine u obraćanju Američkom kongresu rekao – Srbija mora imati slobodan izlaz na more. I došlo je vreme da se to obezbedi. Idealno bi bilo od Karlobaga

do Drača, bilo bi relativno povoljno od reke Cetine, od ušća Cetine do ušća Drima, ali za prvo vreme minimalno bismo se zadovoljili i obalom od Prevlake do Neuma.

Od Prevlake do Neuma, Rističeviću, uzmi geografsku kartu pa pogledaj.

Dakle, zbog toga mislim da je vrlo dobro što se usvaja, vidite koliko ste... Niste ni papir štedeli, čak ste nam ovo dali i na engleskom jeziku. Da sam znao da će ministar Đorđević imati ovako inspirativno, dugo i temeljito uvodno izlaganje, ne bih gubio vreme da sve ovo pročitam, slušao bih njega. Ovako, pošto sam sve pročitao, nije mi baš bio mnogo interesantan dok je govorio.

Ovde nam je i ministar Šarčević. Znate, ja mislim da nam je celo školstvo i dalje u haosu i da ovo Ministarstvo prosvete nije bilo u stanju da sredi stanje. Uvodi neke nove funkcije, funkciju menadžera u sferu visokog školstva, pravi razliku između akademskih i strukovnih studija, što mislim da je neverovatna glupost, sledi Bolonjsku povelju. Mada, Univerzitet u Bolonji nikad nije hteo da prihvati „bolonjske principe“. I nijedan normalan univerzitet u Evropi kojim rukovode pametni ljudi. Ostalo je da to mi prihvatamo.

Ovde se produžava opet za godinu dana, odnosno za neke kategorije dve godine, rok za završetak studija po programima koji su stariji od septembra 20015. godine. Pazite, glupost je bila postavljanje bilo kakvog roka. Čovek kad upiše fakultet, načelno bi morao da ima pravo da studira do kraja života, ako to želi. Šta se vas tiče hoće li on ikada diplomirati? To je njegovo pravo. Kad ode u penziju, diplomiraće, ili će doktorirati. Zašto? Eto, sebi da učini neki čef.

Vi mislite da je efikasnost studiranja prolaznost na ispitima? Nije tačno. Tek se efikasnost studiranja pokazuje kad vidimo kakve imamo stručnjake posle. Mnogi koji su imali prosek deset pokažu se da su nikakvi pravnici, nikakvi ekonomisti. Nažalost, i kod lekara se pojavljuju takve situacije. To je problem druge vrste.

Smatram da treba ostaviti mogućnost neograničenog studiranja. Pa, ako neko hoće za godinu dana da završi, neka.

Prvi put kada sam bio na studijskom boravku, bilo je to na Univerzitetu u Manhajmu u Nemačkoj, kao student sam bio petnaest dana, i onda su nas preko vikenda vodili u Univerzitet u Hajdelbergu. Naš vodič, prvoklasni intelektualac, završio je već četiri fakulteta društvenih nauka i studirao peti. Mi smo razrogačili oči. Kaže – ja ne studiram da bih posle to radio u praksi, da bih primao platu, moji roditelji su bogati, imaju to i to. Evo, i ovo što sam se zaposlio kao univerzitetski vodič, to je više da bih bio u kontaktu sa raznim ljudima širom sveta, nego što imam nekog finansijskog interesa. Niko me ne tera da studiram, studiram iz svog zadovoljstva i studiraću dok mogu, dok toliko ne onemoćam da dalje više to nema nikakvog smisla.

To je ono što nam treba. Dakle, svako može upisati fakultet ako je završio prethodne škole, a da li će ga završiti, to zavisi od njega. A ne da ga teramo, pa

onda veštački da se diže prolaznost na ispitima, pa onda da se suočavamo sa situacijom da nam neko završi fakultet a nema pojma ni šta je studirao.

To je ono što bi bila osnovna zamerka na ovaj zakon.

Ja sam prošli put kada je ministar Šarčević bio pred Narodnom skupštinom govorio o urgentnom problemu sa kojim se suočavamo. Ministar je obećao da će njegovo ministarstvo raditi da se taj problem reši, ali ništa nisu uradili. Kao, krenuli su od petog razreda osnovne škole i od prvog razreda srednje škole, pa će nešto učiniti. Ali ni ove godine baš za ta dva razreda niste štampali nove udžbenike. I nije vraćen monopol Zavodu za izdavanje udžbenika.

Evo, ja sam potrošio skoro celu platu, ali rekao je ministar da će mi ovo otkupiti na pauzi, ja ga držim za reč. Da ne govorim koja je cena, ministre, jer će se ljudi čuditi otkuda ti pare tolike, ali dobro.

Vidite, politički problem je što nam Nemci hrvatske orijentacije iz ove „Kleti“, a i Hrvati direktno, štampaju sve udžbenike. Ja sam odabrao ovde samo čitanke, odnosno udžbenike književnosti i udžbenike istorije. Svašta se tu susreće. Na primer, u udžbeniku koji izdaje „Klet“ za osmi razred osnovne škole stoji ovako: „Ustaški pokret sa poglavnikom Antom Pavelićem na čelu postao je oruđe nemačke politike genocida nad srpskim narodom“.

Ljudi, ovo je neverovatno! Hitler je provodio genocid nad Jevrejima, Romima (ili Ciganima, mislim da nije uvredljivo kad se i taj izraz upotrebi, da bi bilo jasnije), nad Rusima i nad Poljacima. Jeste u Srbiji okrutan bio taj režim, ali ne može se reći da je provodio genocid. Hrvati su provodili genocid nad Srbima. I to nema veze sa Hitlerom. Iza tog genocida stoje Rimokatolička crkva, Vatikan i višedecenijska hrvatska nacionalna ideologija.

(Predsedavajući: Hvala.)

Je l' sam već završio?

(Predsedavajući: Izvolite, završite rečenicu.)

Dakle, ovakve se stvari pojavljuju u svim ovim udžbenicima, negde više, negde manje. A to niko u Ministarstvu nije kontrolisao, ništa niste uradili da to sprečite. Insistiram – hitno donesite odluku da se monopol vraća od sledeće školske godine Zavodu za udžbenike, a Zavod odmah, koliko sutra, da raspiše konkurs za sve udžbenike.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, dr Šešelj.

Reč ima ministar Mladen Šarčević.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Hvala vam što i dalje diskutujemo o ovome, jer ste većinom u pravu, sem nekih stvari, pa sam dužan da vam dam informacije koje nisam mogao u međuvremenu.

Inače, ovaj posao ne radi Ministarstvo. Svako ko se iole bavi ovim zna da to radi Zavod za unapređivanje vaspitanja i obrazovanja. Mi smo dužni samo da budžetiramo za njih određena sredstva za određene poslove.

Ja sam dve godine ministar i prve godine sam tražio smenu direktora Zavoda, i dobio je. Sa novim direktorom Zavoda stvari počinju da bivaju bolje. Prvi i peti razred su reformski i imate nove, digitalne udžbenike, ali oni nemaju ove istorijske teme o kojima mi pričamo, oni su još uvek u nekim delovima istorije koji nisu bitni za ovo o čemu govorimo.

Pre šest meseci smo formirali timove koji su doveli dotle da je to sad na vladama Republike Srpske i Srbije ozvaničeno i potpisano aktom, Aneksom 1, posebnih odnosa Republike Srbije i Republike Srpske, u Trebinju, 29. avgusta, da se pri njihovom i našem zavodu formiraju jedinice od pet ljudi, koje čine istoričar, geograf, profesor književnosti, jezika, pedagog, znači, ona ekipa koja će formirati nešto što se zove nacionalni program. Znači, nacionalni program, ili srpska nauka kako u žargonu zovemo, jeste nešto što apsolutno ima veze samo sa nama. I već smo dobili razna pisma, čudna, od Federacije, od raznih ljudi, kao da malo srbujemo. U stvari, čuvamo naše vrednosti i ništa tu nema loše. To rade i druge nacije u svetu, to rade i Švajcarska, Koreja i svi drugi.

Znači, formirane su jedinice, mislim da je pre sedam dana na Vladi prošlo i te jedinice su formirane. Prisutni Siniša je dao i neku malu budžetsku rezervu da to može da krene da radi. Znači, mi imamo usaglašavanje svih nastavnih planova i programa, da se ove stvari ne bi dešavale.

Nažalost, još 2015. godine, kad je uvedeno tržište udžbenika po raznim evropskim modelima... Mi smo uspeali da prošlim Zakonom o udžbenicima popravimo, da bar cenzus ukinemo, jer je naš zavod pao ispod cenzusa. Zavod ima isto tu lošu situaciju. Jedan od udžbenika za istoriju govori da je Zavod izabrao izdavača koji jako malo piše o Jasenovcu. Nije to baš tako. Autori su Srbi, recenzent je Srbin. Nedostajali su supervizori. Po novom zakonu ih uvodimo i to je sada nešto što neće moći da se radi.

Šta je nevolja? Što imamo po starim programima zakone, sedmi, osmi razred i ono poslednje u školi, gde se izučava ta savremena istorija. Nama je sada jedino ono što smo rekli direktorima škola i aktivima nastavnika tih predmeta, da im je udžbenik bio i ostao pomoćno sredstvo, da je njihova živa reč i ostvarivanje nastavnog plana i programa ono što je najbitnije da se poštuje i realizuje. Tako da je to nešto što je trenutno istina i svakako ćemo ovim ubrzanim procesima donošenja tih planova i programa moći da kažemo šta je to naš interes, ne naš ugao istorije. Ali zaista imate grešaka koje sam ja kao čovek iz struke isto video – nekakvu mapu gde stoji u srednjem veku Hrvatska u Obodu, što nije nikad ni bilo. I niz drugih stvari. Ali, zaista, analizom, videćete da su srpski građani autori. Znači, mi smo susedi itd., ali istorija ima jednu konotaciju.

Nešto ću vam drugo reći, ako dozvolite. Imali smo u junu izveštavanje u Briselu, bili su predstavnici svih zemalja zapadnog Balkana. Ja sam s punim pravom tražio da sve zemlje u regionu našim učenicima omoguće nastavu na

srpskom i upotrebu ćirilskog pisma. Jer Srbija to radi. Osim Srbima, što pripada, još osam nacija, na osam jezika u Srbiji, svi imaju svoje udžbenike. Od toga nisam odustao, iako nije bilo simpatično ljudima koji to slušaju, ali na svim bilateralnim razgovorima sa svim ministrima u regionu, od Albanije, preko Makedonije, nadalje, ja ću na tome insistirati. Mislim da smo najzad krenuli nekim pravim putem. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, ministre.

Pravo na repliku, prof. dr Vojislav Šešelj.

VOJISLAV ŠEŠELJ: Ukupni profit u sferi izdavanja osnovnoškolskih i srednjoškolskih udžbenika je više od pedeset miliona evra. Evo, kažu, devedeset miliona evra. To Žarko zna bolje od mene.

Devedeset miliona evra. Šta je Zavod za udžbenike radio s tim parama? Bilo je tamo pametnih, časnih ljudi. Oni su to ulagali u štampanje kapitalnih sabranih dela najvećih srpskih umova, od Nikole Tesle, Jovana Cvijića, ne mogu sve da nabrojim, Aleksandra Belića itd. Dakle, tamo je išao profit. A sada profit ide u privatne džepove i u velikom procentu se iznosi iz Srbije. Imamo danas u novinama, neki privatnik kod koga su naručili petnaest udžbenika, još nije stigao da ih štampa, pa se ispostavilo da nema nijednog zaposlenog, pa se on sad pravda da su zaposleni samo on i još dvojica. Šta nas to briga?

Vratite Zavodu, a onda kontrolišite Zavod. Za svaku grešku bilo kog zavoda iz sfere prosvete, bilo koje agencije, vi ste kao Ministarstvo odgovorni. Ako preko vas ide budžetsko finansiranje, pogotovo ste odgovorni. Ne može niko biti samostalan.

Inače, naprednjaci izbegavaju, iako su to obećavali, da ukidaju ove brojne agencije. Imamo preko 150 agencija, od kojih stotinu sigurno nije potrebno. Zašto je to tako? Zašto to ne uradite kada ste obećali? Nikome ne odgovarate.

Dakle, da se ovaj novac, koji se silom prilika zarađuje zbog monopola na tržištu, jer udžbenik mora da se proda... A šta rade ovi izdavači hrvatski? Obilaze nam škole i podmićuju nastavnike – propišite vašim studentima da koriste taj udžbenik, a vi ćete dobiti to i to. Pa, ili novac ili putovanje ili nešto treće.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, dr Šešelj.

Reč ima narodna poslanica Marija Jevđić.

Izvolite.

MARIJA JEVĐIĆ: Hvala.

Poštovani predsedavajući, poštovani ministri, kolege i kolegice narodni poslanici, na današnjem dnevnom redu imamo nekoliko predloga zakona i sporazuma i njih će Poslanička grupa JS u danu za glasanje podržati.

Što se tiče Predloga zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, svesni smo da je 2014. godine Srbija bila pred bankrotom i da je donošenje

zakona o privremenom smanjenju penzija bila ne politička već ekonomska odluka i da se time omogućilo da penzije i plate i dalje budu isplaćivane. Treba zahvaliti penzionerima koji su pomogli da se zemlja finansijski konsoliduje.

Što se tiče penzionera, znate i sami, ministre Đorđeviću, da oni ne koriste penzije samo za sebe već da pomažu i decu i unuke. To je trend ne samo poslednjih par godina već poslednjih decenija. Upravo iz tog razloga je veoma važno da svi zajedno o ovoj kategoriji našeg stanovništva brinemo na bolji način.

Mnoge lokalne samouprave brinu o svojim penzionerima koristeći sredstva iz svojih budžeta ne očekujući da samo država pomaže bolji život penzionera. Tako je npr. u Kraljevu pre nekoliko dana održan sastanak čelnika Grada i Udruženja penzionera, sve u cilju da se poboljša položaj penzionera. Upućen je poziv trgovinskim lancima da se daje popust penzionerima. U dogovoru sa Kraljevačkim pozorištem, priređivaće se besplatne predstave za penzionere, a sve u cilju da se najstarijima omoguće kvalitetniji i sadržajniji penzionerski dani. U Jagodini penzioneri ne plaćaju prevoz, omogućuje im se redovna poseta lekarima, organizuju se razni izleti, sve o trošku lokalnog budžeta. To nam govori da i druge lokalne samouprave mogu da daju doprinos i poboljšaju položaj penzionera u svojim gradovima.

Cilj reformi treba da bude stvaranje uslova za dugoročnu ekonomsku održivost penzionog sistema, koji će omogućiti zasluženi socijalni položaj penzionera. Najbitniji, odnosno ključni faktor koji garantuje stabilan penzioni fond jeste razvoj zemlje, nove investicije, nova zapošljavanja, čime se popravља odnos između broja radnika, odnosno osiguranika i broja penzionera, s obzirom na to da sadašnji zaposleni finansiraju penzije.

Zato i jeste jedan od glavnih ciljeva Vlade smanjenje nezaposlenosti. Po poslednjim podacima, ona u Srbiji iznosi ispod 12%, negde oko 11,9% i najmanja je u regionu. Čisto poređenja radi, pre pet godina iznosila je između 25% i 26%.

Pored borbe za svako novo radno mesto, moramo se boriti da nam mladi ne odlaze iz zemlje, jer je naša demografska slika jako loša. Ne smemo imati problem kao zemlje u okruženju, koje su imale ogroman odliv mladih i u trenutku kada je ekonomija stala na noge nisu imale koga da im radi. Zatim, pojačavanje konkurencije među poslodavcima i ulaganje u prekvalifikacije, kako bi radnici u Srbiji mogli da prate svetske trendove a, s druge strane, investitori bi znali da ovde imaju kvalifikovanu radnu snagu, pogotovo kada govorimo o IT poslovima. Time bismo pratili i bili pripremljeni za tehnološku revoluciju, jer postoji bojaznost da će zbog razvoja tehnologije mašine zameniti radnu snagu, što bi se onda odrazilo i na sam penzioni sistem.

Kada već govorimo o prekvalifikaciji radnika, moram da spomenem da će u Kraljevu turska kompanija koja se bavi tekstilnom industrijom u naredne

tri godine zaposliti oko 2.500 radnika, koji moraju da poznaju rad na šivaćoj mašini, tako da već od 1. oktobra kreće prekvalifikacija radnika koji su na Zavodu. U grupi od sto žena koje su već odabrane čak 30% su žene preko 30 godina starosti. Zbog toga je bitno raditi na blagovremenoj prekvalifikaciji.

Ono što treba naglasiti kao rezultat reformi jeste da je udeo doprinosa u ukupnim prihodima Fonda npr. 2012. godine bio 51,8% dok su dotacije iznosile 48,2%. U 2018. godine dotacije bi mogle biti ispod 30% zahvaljujući povećanju broja zaposlenih i boljoj naplati doprinosa.

Kao što sam na početku rekla, ministre Đorđeviću, Poslanička grupa JS će glasati za predloženi zakon, ali kao poslanica koja dolazi iz socijalno odgovorne partije moram da se osvrnem na problem oko 250.000 starih koji nemaju penziju. Statistika pokazuje da su žene posebno pogođene nemaštinom, jer od ukupnog broja starih bez ikakvog primanja čak 80% čine žene. Znam da sistem PIO počiva na principu međugeneracijske solidarnosti, odnosno da sadašnji zaposleni i zarada na ime doprinosa za penziono i invalidsko osiguranje obezbeđuju penzije današnjim penzionerima.

U okviru našeg sistema socijalne zaštite postoji materijalno obezbeđenje porodice za starije od 60 godina koji su socijalno ugroženi. Da li je ova mera dovoljna za zaštitu starih lica, treba da bude predmet analize. Ako se pokaže kao nedovoljna, kroz Ministarstvo za rad i socijalna pitanja, a u skladu sa mogućnostima, treba omogućiti da i takva lica dostojanstveno prožive treće doba. Ne smemo zaboraviti da su ovakva lica upravo u godinama kada su bila na vrhuncu radne snage prolazila kroz težak period tranzicije, a kada su se ponovo stvorili uslovi za rad poslodavci ih više nisu hteli angažovati zbog godina starosti.

Sigurna sam da je ovo problem koji vi, ministre Đorđeviću, kroz vaše ministarstvo pokušavate na najbolji način da rešite. Imate primer Makedonije koja će 2020. godine uvesti socijalne penzije, a jedan od uslova je da se poslednjih dvadeset godina živelo u toj zemlji. Takođe, Hrvatska je na korak od uvođenja ovakvih penzija.

Što se tiče predloga o visokom obrazovanju, stigao je oktobar, a sa oktobrom se opet otvara pitanje starih studenata. Za nas iz Jedinствene Srbije ništa nije sporno, studentima se pruža još jedna prilika da završe studije po programu po kome su i upisani. Na taj način oni neće biti finansijski opterećeni prelaskom na novi nastavni program. Ohrabrujući je podatak da je veliki broj studenata uspeo da tokom prethodnih produžetaka završi fakultet; mislim da ih je na početku bilo oko 24.000, a sada govorimo o oko 4.000 studenata.

Izmena Zakona o visokom obrazovanju predviđa i priznavanje osporenih doktorata na fakultetima koji u momentu izdavanja diploma nisu imali dozvolu za izvođenje magistarskih, odnosno doktorskih studija. Komisija za akreditaciju osporila je 103 diplome na 22 privatna fakulteta. Mislim da nije sporan kvalitet

i rad samih studenata, već neažurnost i manjkavost tih fakulteta. Time bi se ispravila nepravda prema studentima, koji nisu krivi jer prosto nisu znali da fakulteti nemaju potrebnu dokumentaciju. I sami ste rekli, ministre, da bi se izbegle i mnogobrojne tužbe. Paradoks je, ministre Šarčeviću, da je bivši saziv Nacionalnog saveta za visoko obrazovanje, odnosno njegovo telo, Komisija za akreditaciju, u dva navrata akreditovalo fakultete kojima se sada osporavaju pomenute doktorske diplome.

Možda ću na trenutak izaći iz teme visokog obrazovanja, ali svakako neću izaći iz teme obrazovanja, a pogotovo ne iz teme koja životno interesuje građane čiji smo mi predstavnici, u konkretnom slučaju moje Kraljevdane. Upoznati ste sa problemom, ministre, koji je ovih dana aktuelan, a u vezi je sa vršnjačkim nasiljem u jednoj osnovnoj školi u Kraljevu. Vaše ministarstvo, a i vi sami, bili ste u pat-poziciji: s jedne strane imate učenika koji ima pravo na redovno školovanje (ne samo pravo, nego i obavezu, jer je osnovno obrazovanje obavezno), a s druge strane imate grupu učenika koji se osećaju ugroženim sa njegove strane i roditelje koji su zabrinuti za bezbednost svoje dece.

Hvala što ste učestvovali u rešavanju ovog problema tako da obe strane budu zadovoljene. Pokazali ste da je država zainteresovana za rešavanje problema vršnjačkog nasilja, koje postoji godinama unazad ali je u poslednje vreme postalo vidljivije, o njemu se govori, ukazuje se na problem, što je dobro, jer je to put za rešavanje. Problem može da se reši ako se uključe institucije, škola, roditelji, pa i sama deca.

Takođe bih iskoristila ovu priliku da pohvalim Ministarstvo spoljnih poslova, jer su mnogi međunarodni ugovori koji su danas na dnevnom redu rezultat velikog angažovanja i rada kako predsednika Aleksandra Vučića tako i ozbiljnog i predanog rada Ministarstva spoljnih poslova, na čelu sa ministrom Dačićem.

Mislim da su svi građani Srbije, ako ne svi, onda većina, sa velikom pažnjom i interesovanjem pratili posetu predsednika Republici Kini i nadam se da će se uskoro u Skupštini na dnevnom redu naći sporazumi koji su tamo dogovoreni. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Reč ima narodni poslanik Zoltan Pek.

ZOLTAN PEK: Hvala. Poštovani potpredsedniče, poštovani ministri sa saradnicima, dame i gospodo narodni poslanici, poslanici Savez vojvođanskih Mađara će podržati Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju zbog značajnih izmena i dopuna, na koje ću se u svom obraćanju osvrnuti.

Prva izmena je promena načina obračuna visine prevremene starosne penzije za osiguranike sa beneficiranim radnim stažom koji odlaze u prevremenu starosnu penziju uz smanjenje visine penzije, tako da se penali za

ove osiguranike računaju u odnosu na sniženu starosnu granicu za svakog konkretnog osiguranika sa beneficiranim stažom. Na ovaj način se pravednije obračunava visina prevremene penzije za ove osiguranike, jer će se procenat umanjenja utvrđivati u odnosu na njihovu sniženu starosnu granicu, a ne u odnosu na opštu starosnu granicu, kako je predviđeno važećim zakonom.

Ovde bih istakao da se nadamo da će se nekim narednim izmenama ukinuti trajno umanjenje visine prevremene starosne penzije za sve korisnike.

Sledeća izmena, što mislimo da je pozitivno, jeste da će se do dostizanja finansijske izdržljivosti sistema penzijskog i invalidskog osiguranja penzije usklađivati prema propisima kojima se uređuju budžet i budžetski sistem, a ne kao do sada – dva puta godišnje, sa rastom inflacije i sa delom BDP-a, i to 1. aprila i 1. oktobra.

Predloženim izmenama predviđa se mogućnost uvećanja primanja isplatom novčanog iznosa kao uvećanja uz penziju, ali u zavisnosti od ekonomskih kretanja i finansijskih mogućnosti budžeta Republike Srbije i Fonda. Data je i mogućnost da se sredstva Fonda mogu izuzetno koristiti za isplatu novčane pomoći korisnicima penzija kada je takva pomoć potrebna velikom broju korisnika. Iznos utvrđuje Vlada, računajući na bilansne mogućnosti Fonda.

Sledeća izmena je u cilju smanjenja broja privremenih rešenja Fonda PIO. Uvodi se promena u načinu obračuna poslednje godine staža osiguranja. Mislim da je to pozitivno, jer prema dosadašnjoj praksi poslednju godinu staža osiguranja je bilo moguće obračunati tek po isteku godine, kao što je gospodin ministar rekao, kada Republički zavod za statistiku objavi prosečnu godišnju zaradu u Republici, pa je Fond morao da donosi privremena rešenja. Ovde još treba napomenuti da se uvodi oročavanje trajanja privremenih rešenja (tri godine) u slučaju nepostojanja svih potrebnih podataka za donošenje konačnog rešenja.

Kao sledeće, prestaje ovlašćenje Fonda da vrši prinudnu naplatu na ime neuplaćenih doprinosa za PIO obustavom jedne trećine penzije osiguranicima koji su sami obveznici uplate doprinosa. Na ovaj način će korisnici penzija primati penziju prema uplaćenim doprinosima, jer se visina penzije određuje u skladu sa dužinom i visinom plaćanja doprinosa.

Sledeća značajna izmena je u delu matične evidencije, što isto pozdravljamo – vrši se usklađivanje sa Zakonom o Centralnom registru obaveznog socijalnog osiguranja, čime se značajno smanjuju obaveze poslodavaca u pogledu popunjavanja i dostavljanja različitih prijava. Ovde se najviše misli na obrazac M4, a pored toga smo čuli od ministra da je to ukupno 17 obrazaca koji ne treba da se popunjavaju.

Za kraj sam ostavio najznačajniju izmenu, da Zakon o privremenom uređivanju načina isplate penzija prestaje da važi 30. septembra 2018. godine.

Osnov za isplatu penzije za mesec oktobar 2018. godine i njeno dalje usklađivanje čini penzija isplaćena, odnosno pripadajuća za mesec oktobar 2014. godine, usklađena prema važećim propisima.

Kako sam na početku izlaganja naglasio, poslanici Saveza vojvođanskih Mađara će podržati predlog ovog zakona, ali moram da ukažem da, nažalost, u predloženim izmenama nije predviđeno rešenje dugogodišnjeg problema plaćanja doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje malih poljoprivrednih proizvođača. Poslanička grupa Saveza vojvođanskih Mađara skoro deset godina se bavi problemom penzijskog i invalidskog osiguranja poljoprivrednih proizvođača, znači, problemom koji imaju poljoprivredni proizvođači zbog plaćanja i, nažalost, zbog neplaćanja penzijskog i invalidskog osiguranja.

Glavni problem je u veličini poseda poljoprivrednih gazdinstava. Podsećanja radi, istu visinu doprinosa su u obavezi da plaćaju poljoprivrednici, vlasnici koji imaju pola hektara zemlje kao i oni koji imaju sto hektara zemlje. Zbog dugovanja na ime neplaćenih doprinosa za penzijsko i invalidsko osiguranje Poreska uprava pokreće postupak prinudne naplate. Ako imamo tačan izveštaj, u aprilu ove godine ova dugovanja su iznosila 184 milijarde dinara.

Ovde treba istaći da su neki problemi i rešeni. Izmenom Zakona o PIO iz 2014. godine omogućeno je da obavezu plaćanja doprinosa ima samo jedan član porodičnog poljoprivrednog gazdinstva, što je i ministar istakao, a do 2014. godine je postojala obaveza plaćanja za sve članove porodičnog gazdinstva.

Možemo kazati da je bilo i reprograma dugova, ali, nažalost, osnovni problem nije rešen. Naime, predlog Radne grupe četiri ministarstva prethodne vlade bio je da se doprinosi plaćaju srazmerno ekonomskoj veličini porodičnog gazdinstva. Ovim predlogom bismo ublažili postojeći problem, ali, nažalost, dati predlog nije uvršten u ovaj predlog zakona koji je pred nama. Šta je suština ovog predloga? Važno je da poljoprivrednici koji gazduju na manjim površinama penzijsko i invalidsko osiguranje plate srazmerno ekonomskoj snazi svojih imanja. Prihode lako možemo da izračunamo, važno je samo da u raznim ministarstvima shvate ozbiljno ovaj problem.

Mi poslanici Saveza vojvođanskih Mađara svesni smo toga da poljoprivrednici moraju plaćati PIO; mi samo predlažemo da oni poljoprivrednici koji gazduju na manjim površinama plate manji iznos na ime PIO, srazmerno ekonomskoj veličini, ekonomskoj snazi svojih porodičnih gazdinstava. Nekoliko statističkih podataka za poljoprivredne penzije: u ovoj godini, po našim izvodima, imamo 146.703 poljoprivredna penzionera, a prosečna penzija im je 11.580 dinara. Znači, jako su male ove penzije.

Apelujem na uvaženog ministra gospodina Đorđevića da u saradnji sa Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede i Ministarstvom

finansija pripremi neki predlog, neko rešenje za ovaj problem, kako bi se ugradilo u naredne izmene Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Što se tiče Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju, izneću nekoliko izmena i dopuna za koje mislimo da će poboljšati ovaj zakon koji je pred nama. To su: kao prvo, prošireno je ovlašćenje Nacionalnog saveta za visoko obrazovanje da kodeksom o akademskom integritetu reguliše i sukob interesa prilikom izbora u zvanje nastavnika i saradnika i zasnivanja radnog odnosa na visokoškolskoj ustanovi.

Komisija za akreditaciju i proveru kvaliteta, pored redovnog nadzora, u četvrtoj godini akreditacionog ciklusa vrši i vanredni nadzor.

Kao sledeće, visokoškolska ustanova može da organizuje kratki program studija i za lica koja imaju završeno srednje obrazovanje.

Kao sledeće, Univerzitet u Beogradu proglašava se visokoškolskom ustanovom od nacionalnog značaja.

Svaka visokoškolska ustanova treba da ima savet poslodavaca, što je i do sada bila mogućnost. Uvedeno je tajno glasanje za izbor organa poslovođenja, a preporuka za razrešenje Agencije za borbu protiv korupcije je uvedena kao zakonska smetnja za izbor lica na dužnost organa poslovođenja. Kao što je gospodin ministar rekao, uvodi se mesto menadžera za akademiju strukovnih studija i za visoku školu.

Uvode se i pojam, uslov i način izbora lektora srpskog jezika na visokoškolskim ustanovama u inostranstvu.

Kao što je koleginica rekla prethodno, produžen je rok završetka studiranja za jednu godinu, za neke studente za dve godine, po starom nastavnom programu.

Posebno ću se osvrnuti na izmenu Predloga zakona koja se odnosi na jezik studija. Naime, promenjena je odredba koja uređuje upotrebu jezika, tako da je data mogućnost da visokoškolska ustanova organizuje polaganje ispita i izvodi pojedine delove studija, kao i odbranu završnog, master i specijalističkog rada i doktorske disertacije na stranom jeziku, u skladu sa statutom, a bez potrebe za posebnom akreditacijom celog studijskog programa na stranom jeziku. Takođe, dodat je novi stav kojim se reguliše da visokoškolska ustanova može ostvariti studijski program na jeziku nacionalne manjine i stranom jeziku ukoliko je ovaj program odobren, odnosno akreditovan.

Primerba naše poslaničke grupe ide u pravcu da se može organizovati polaganje ispita i mogu izvoditi pojedini delovi studija, kao i organizovati izrada i odbrana završnog, master i specijalističkog rada, kao i doktorske disertacije, na jeziku nacionalne manjine, a ne samo na stranom jeziku. U tom pravcu smo podneli jedan amandman. U vezi s ovim našim amandmanom možemo da kažemo da je Zakonom o visokom obrazovanju, poslednjim izmenama iz 2014. godine, u članu 80. stav 2. ovo pitanje bilo regulisano na način koji mi

predlažemo amandmanom. Nadamo se da će gospodin ministar prihvatiti naš amandman. Hvala na pažnji.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Pek.

Reč ima ministar Mladen Šarčević.

Izvolite, ministre.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Još kad budu ostali amandmani, o tome će se diskutovati svakako.

Takođe, ovo što je draga koleginica iz Kraljeva malopre pomenula, mi imamo priliku da kažemo da je septembar mesec koji je „najvrući“ kada je u pitanju dečje nasilje i sve ono što se dešava. Imamo na 900.000 đaka dva drastična slučaja, jedan je Zemun, jedan je Kraljevo, i to su slučajevi koji se opserviraju sada, i to zaista temeljno. Čitavi timovi Ministarstva prosvete za nasilje su u Kraljevu, zajedno sa ljudima iz Centra za socijalni rad grada Kraljeva, takođe, i znamo sve nevolje koje su nastupile u prošloj godini i nalazimo kvalitetno rešenje. Imamo malu opstrukciju članova porodice, što je vama već jasno. Jednostavno, naši zakoni su takvi da obaveznost nas dovodi do nekih apsurdnih situacija, ali mislim da ćemo čak i te situacije prevazići ako nastupamo organizovano i zajedno.

Ono što je u Zemunu, ja sam obavešten pre dva dana za ovog dečkića što ga maltretiraju. Međutim, mi imamo SOS telefon, imamo ceo tim koji se bavi nasiljem. Mi smo prošle godine podigli to na nivo obaveznosti javljanja. U Smederevu smo u vrtiću promenili celu upravu i ceo školski odbor, znači direktora, zato što to ne javljaju.

Svi timovi naši su sad u Zemunu i istražujemo da li se koristi novi zakon koji je donet u ovom domu, a on kaže da je škola dužna, ima i pravo da iskoristi mogućnost da roditelje dece zlostavljača i te kako uzme u opservaciju, čak i zakonsku proceduru.

Tako da reagujemo na svaki slučaj. Dosad je šest direktora škola smenjeno zbog nereagovanja na nasilje. Tu Ministarstvo nema nikakvu dilemu, to je mnogo uozbiljilo ovu priču, nema nikakvog tepiha ni guranja pod tepih, a toga je bilo, nažalost, i biće. Idemo da vidimo koliki je obim i kako da se s tim borimo. Zahvaljujem se pre svega Ministarstvu za rad, jer je njihova pomoć, centara za socijalni rad, neophodna, kao i saradnja sa porodicom. A vama hvala na primećenom.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, ministre Šarčeviću.

Reč ima narodna poslanica Sanda Rašković Ivić.

Izvolite.

SANDA RAŠKOVIĆ IVIĆ: Hvala, gospodine predsedavajući.

Gospodo ministri, dame i gospodo narodni poslanici, ja ću se skoncentrisati na dva zakona: jedan je Zakon o visokom obrazovanju, a drugi su ova dva zakona koja se tiču penzija.

Prvo ću krenuti od Zakona o visokom obrazovanju. Tu imamo nekoliko stvari, neke su dobre, neke nisu. Počecu od onog što je dobro. Evo, imam potrebu da pohvalim način na koji je rešeno pitanje lektora. To je vrlo važno pitanje, važno po nacionalnu stvar. Znamo da nam je srbistika na izdisaju, i to upravo zbog nedostatka lektora. Jako je dobro rešeno zakonski ovo pitanje lektora i nadam se da će srbistika, upravo podržana ovakvim zakonom, doživeti stari sjaj, kao pre više godina.

Što se tiče onoga s čim se nikako ne bih složila, to su članovi 14. i 18. zakona. Član 14. u stvari kaže da se priznaju diplome studentima koji su upisali studije a nisu ispunjavali uslove, ako komisija zaključi da su oni ispunjavali obaveze. To kao da je rađeno za nekog. Znamo svi da je sin jednog rektora tako upisao doktorske studije a da prethodno nije završio master. Tu se kaže da će biti kazna za ustanovu, ali će se tim ljudima, svejedno, diplome priznati. Ja mislim da to nije baš ni fer ni korektno.

Drugo je član 18, u kome se u stvari napušta sve ono što se govori u međuvremenu u ovim drugim članovima, a to je da se sve diplome koje su stečene u ustanovama bez akreditacije imaju smatrati validnim. Znamo svi da je postojao jedan dugogodišnji klinč, da tako kažem, između KAPK-a i Ministarstva i da je tu bilo velikih problema, tako da imamo do sada, govori se, 2.000 spornih doktorata. Međutim, nisu sporne samo te diplome doktorata, nego su postale posredno sporne i diplome studenata, odnosno kursevi u kojima su ti ljudi predavali. Znam da je to viša sila i da je to sve skupa bilo nespretno, ali ostaje jedan gorak ukus u ustima. I, eto, priča se da je to u stvari napravljeno najviše zbog ovog famoznog FAM-a, na kome je bivši predsednik države stekao svoju diplomu i master diplomu. Ja ništa ne govorim, samo ponavljam ono što se po Srbiji priča.

Što se tiče produžavanja roka starim studentima, svakako se zalažemo za produžavanje roka. Ja mislim da to treba učiniti, jer mnogi ljudi rade i studiraju; znam konkretno da medicinske sestre, visoke strukovne sestre, u međuvremenu su se udale, izrodile decu, rade trosmenski i njima zaista nije lako da završavaju. Ali plediramo na vas, gospodine ministre, bilo bi jako dobro da izdate jednu preporuku da se ista mogućnost da i studentima, tzv. bolonjcima, koji idu po „Bolonjskom sistemu“. Oni su u ovom slučaju izrazito diskriminisani jer imaju kraći rok studiranja, osam godina, pa onda, ako to probiju, a imaju potpuno iste probleme kao i ovi koji su upisali po starom sistemu, to ne bi bilo fer i korektno. Nadam se da ćete tu preporuku izdati i tako svima omogućiti iste uslove studiranja.

Sada bih prešla na penzijske zakone. Naravno da podržavamo ukidanje ovog nepravednog i neustavnog zakona koji je donesen pre četiri godine, kojim su privremeno smanjene, da ne kažem otete, penzije ljudima. Svi dobro znamo da je penzija stečeno pravo i da se izdaje rešenje na ime penzionera, da se to

rešenje za penziju izdaje na temelju dužine radnog staža i na temelju isplaćenih doprinosa. Znači, već su se pare za isplaćivanje penzije slile u Fond i odatle penzija može da se isplaćuje. Ovde je kršen Ustav i dobro je da se to kršenje Ustava sada ispravlja.

Međutim, ono što nije u redu jeste nekoliko stvari. Pre svega, nigde nismo videli na koji način će ljudi biti obeštećeni za ove četiri godine. Naime, penzionerima je po nekim proračunima za ove četiri godine uzeto osamsto miliona evra, po nekim proračunima više od milijarde evra. Mi smo amandmanski intervenisali tražeći da se onoliko meseci koliko su penzije bile umanjivane taj isti iznos, sa kamatom, vraća ljudima. To bi bio jedan pravedan način.

Drugo što nikako nije dobro kod ovog zakona jeste da se sada sve daje u ruke Vladi. Naime, normalno je bilo dosad da se penzije usklađuju ili sa cenama i troškovima života ili kombinovano sa troškovima života, odnosno cenama i BDP-om. Međutim, sad se ispostavilo da od tog posla neće biti ništa i da se Vladi daje diskreciono pravo da odlučuje o tome koliko i kako će isplaćivati penzije, odnosno kako će regulisati veličinu penzije.

To je jako loše zato što to ljude baca u totalnu neizvesnost. Svi mi koji radimo nekako računamo da ćemo znati koliko je novca isplaćivano u PIO fond, koliko smo dugo radili i da možemo da planiramo svoju penziju, a to znači i da planiramo svoju starost. Međutim, ovde više nema ni planiranja penzije, ni finansijskog planiranja starosti, jer sve zavisi od milosti Vlade, sve zavisi od toga koga ćemo imati za ministra finansija, koga za ministra za socijalna pitanja, oni su ti u čijoj milosti će svi penzioneri živeti.

Mi smatramo da je to jako loše rešenje. To je rešenje koje je čak i neustavno zato što penzija, odnosno pravo na penziju i zakon o penziji ima svoje zasade u Ustavu i mi ne možemo kao država sada... Ne bi bilo dobro da, kao jedna evropska država, to menjamo i time se, po onome što kaže Fiskalni savet, svrstamo u jednu grupu zemalja Bliskog istoka i severne Afrike, gde postoji takva vrsta isplate penzija tako da vlada odlučuje koliko će, kako i kada penzije da usklađuje sa troškovima života. To znači – ako para u budžetu ima, biće i povećanja penzija; ako para u budžetu nema, toga neće biti. Ponavljam, penzija je stečeno pravo i mi smo svi štedeli, u stvari dajući tu svoju štednju u Fond, tako da bismo mogli da uživamo jednu finansijski kako-tako bezbednu starost i penziju.

Svi ćemo doživeti, nadam se, penziju, pre ili kasnije. I oni koji su sada jako mladi i misle da im je penzija daleko. Ona će, ako budu imali sreće i zdravlja, sigurno doći. Ja se nadam, ukoliko narodni poslanici, većina u Skupštini usvoji ovo što je zaista, upotrebila bih jednu možda oštru reč, nakaradno, da ćete dobiti ljude na ulicama, dobićete sindikate zaposlenih,

dobićete i sindikate penzionera, jer mnogi ljudi su vrlo nezadovoljni, na čelu sa Fiskalnim savetom, zbog ovakvih rešenja.

Fiskalni savet apostrofiram u ovom trenutku upravo zbog toga što je Fiskalni savet čak i pohvalio, što naravno nije bilo tada naše mišljenje, ovu fiskalnu konsolidaciju i sada su penzije 11% BDP-a. Mi zaista kao država imamo jako dobru priliku da se pravno uskladimo i da se penzije regulišu zakonski dva puta godišnje, a ne ovako, da budu na milost i nemilost Vlade.

Što se tiče same formule za izračunavanje penzija, koja se ovim zakonom potpuno prenebregava i briše, nju svakako treba vratiti. Mi smo tu takođe amandmanski intervenisali i tražimo da se uvede tzv. kombinovana, odnosno švajcarska formula, gde imate 50% BDP, a 50% cene, odnosno troškove života. Uostalom, to predlaže i Fiskalni savet.

Savetujem da poslušate Fiskalni savet jer je Fiskalni savet stručan. Svi oni režimi koji od '80-ih godina pa, evo, do danas nisu slušali reč stručnjaka posle su imali vrlo veliki finansijski dizbalans. To se odnosi i na osamdesete godine, kraj osamdesetih godina, kada je došlo do velike finansijske destabilizacije, a posle se Jugoslavija raspala. Naravno nije to bio jedini razlog, ali je bio razlog koji je svakako pomogao tome. Onda su to bile i devedesete godine, kada su se penzije opet obračunavale bez BDP-a nego samo prema cenama, pa onda to nije urađeno po zakonu nego odlukom Vlade, pa je Ustavni sud Srbije to proglasio neustavnim, pa je 2001. godine doneo odluku da te penzije imaju da se vrate, pa je i to izazvalo destabilizaciju, sve do povećavanja penzija 2008. godine, što je takođe, zajedno sa velikom finansijskom krizom, izazvalo destabilizaciju. Ja ovo ne pričam zato da bih se ovde bavila istorijom, nego, prosto, da najdobronamernije moguće upozorim da treba poslušati reč stručnjaka, ali i reč samih penzionera i penzionerskih udruženja koji nešto slično predviđaju.

Imamo član 37, koji govori o uvođenju diskrecionog novčanog uvećanja uz penziju. Mi se apsolutno zalažemo za uvećanje penzija, i to za uvećanje i ovih najmanjih penzija. Smatramo da treba, a slično smatra i Fiskalni savet, uvesti institut minimalne penzije, tako da znamo koja je minimalna penzija i da se onda ta minimalna penzija naravno usklađuje po određenoj formuli, po zakonu, dva puta godišnje sa troškovima života i sa BDP-om. Inače ovako, ako imamo novčano uvećanje uz penziju, to je jedna populistička mera udvaranja najsiromašnijim ljudima u zemlji, ali i vrlo opasna mera, koja praktično govori o tome da će penzije postati socijalna kategorija i da se u stvari sprema uravnilovka, odnosno da će više-manje sve penzije biti iste, pa je svejedno da li ste čistili u kliničkom centru ili ste u kliničkom centru bili vodeći neurohirurg.

Što se tiče ovog oduzetog, odnosno otetog dela penzija koji, kao što rekoh, po nekima iznosi milijardu i po, a po nekima osamsto miliona evra, on svakako treba da se vrati penzionerima. Ili barem da se ovaj dug proglasi za

državni dug Srbije i da se na taj način ljudima može kompenzovati. Time ćete izbeći tužbe, time ćete izbeći neke nemire i mislim da bi to bilo zaista celishodno.

Takođe, moram da pomenem i naplatu poreza ali i veliki broj obveznika kojima se oprašta neplaćanje doprinosa. Čitam danas u „Politici“ o jednoj firmi koja proizvodi cipele, koja već godinama ne plaća nikakve doprinose radnicima i koja je za neke jako velike pare oštetila budžet Srbije; naravno, i penzionere a i same radnike. S druge strane, imate jako mnogo onih koji porez ne plaćaju. Negde sam naišla na podatak da oko četiri milijarde evra stoji neplaćenog poreza. Zaista, nije fer i pošteno da država zavlači ruke penzionerima u džep i kaže „nema para“, a ne može tim velikim sistemima koji ne plaćaju porez da naplati porez.

Dalje bih pomenula još samo Penzioni fond. Tu je evidentno da je vladajuća vrhuška stavila šapu i na PIO fond promenivši sastav Upravnog odbora. Sada Upravni odbor ima sedmoro ljudi, od kojih su četvoro partijski ljudi. Tu je monopol na odluke, a to je naročito opasno u slučaju namere da se proda imovina Penzijskog fonda. Tu će se dobiti određene pare za neko akutno krpljenje rupa, međutim, posle sledi jedno veliko ništa i verovatno uravnilovka sa penzijama. Mi smo i tu amandmansi intervenisali i nadamo se da ćete naše amandmane uvažiti i da će ovaj zakon biti bolji i pravedniji ne samo po penzionere nego i po celokupno srpsko društvo. Hvala na pažnji.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolegice Rašković Ivić.

Reč ima ministar Mladen Šarčević.

Izvolite.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Samo ću kratko. Slažem se, kao i pre dve godine, da ćemo uputiti molbu visokoškolskim ustanovama za one prve „bolonjce“. Tada je negde 80% ljudi ispoštovalo, mada sam ja imao silne neprijatnosti, da sam čak prekoračio svoja ovlašćenja, i za to sam optužen, ali pisalo je jasno – preporuka.

Kada je u pitanju ovaj slučaj, Arsenijevićev sin nije razlog da se donosi; on jeste povod, ali ne može student, pa makar se on zvao Arsenijević, da bude kriv jer nije sebe upisao, to je samo zamena odgovornosti. Ima dosta slučajeva, nije to jedan. Zna li kakva je procedura po sadašnjim pravilima? Vi ne možete pravno osporiti to, a onda stavljate stručnu komisiju od pet stručnjaka (imunologa, infektologa...), mesecima radite da dokažete da je doktorat odličan. Ovo je poslužilo kao povod svakako, a onda smo istražili da li tih slučajeva ima još. Tako da je svakako odgovorna ustanova, a ne student, u bilo kom drugom slučaju. To je bila paradigma te situacije.

Kada su u pitanju uslovno ovi doktorandi pod sumnjom, što vi kažete, ako vam kažem da je ceo Nacionalni savet za visoko, da su svi članovi KONUS-a apriori rekli da je ovo bilo samo tehničko pitanje, da niko nije podneo zahtev...

Mi smo tražili od svih fakulteta, i državnih i privatnih, da nam se izjasne. Ne bih sad da nabrajam koji sve državni nisu imali taj akt.

Kada bismo to pomnožili, ovo što su oni rekli, sto i nešto, sa pravim brojem, onda govorimo o više od 1.500. Pošto nije nadležnost KAPK-a da utvrdi verodostojnost diplome, nego Ministarstva, mi smo posegnuli zakonskim aktom za onim što je bilo već dva puta, znači, prošlo akreditaciju, što je već ostvareno pravo. Tako da za sve druge slučajeve naravno da se slažemo da su nelegitimni. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, ministre Šarčeviću.

Reč ima ministar Zoran Đorđević.

Izvolite.

ZORAN ĐORĐEVIĆ: Zahvaljujem.

Poštovani poslanici, svoje izlaganje bih krenuo konstatacijom da vidim da ste čitali šta je rekao Fiskalni savet, ali niste ulazili u suštinu ili ne razumete šta je rekao Fiskalni savet, šta je hteo i, u suštini, koliko je pogrešio u svojoj oceni. Pročitacu vam pismo koje pišemo Fiskalnom savetu, a verujem da ćete razumeti i shvatiti iz toga koliko je pogrešio Fiskalni savet, koliko je paušalno i brzopleto doneo svoju odluku, koliko je brzopleto napisao to pitanje. A vi ste ga samo presvukli kao vašu formulaciju i predstavili ovde nama.

Dakle, u oceni Fiskalni savet ističe da „Predlog zakona neće omogućiti povratak na regularno funkcionisanje penzijskog sistema već bi, naprotiv, doveo do urušavanja njegove predvidljivosti i integriteta. Suštinu problema čine dve ključne predložene promene: 1) ukidanje formule i davanje diskrecione mogućnosti Vladi da odlučuje o usklađivanju penzija i 2) davanje diskrecione mogućnosti Vladi da isplaćuje novčano uvećanje uz penziju“, što smo čuli od vas.

Kada je u pitanju usklađivanje visine penzija, dalje se navodi da se Predlogom zakona defakto ukida formula za usklađivanje penzija i Vladi daje diskreciono pravo da odlučuje o usklađivanju penzija. „Član 9. Predloga zakona daje Vladi nadležnost da propisima kojima se uređuje budžet i budžetski sistem odlučuje o usklađivanju penzija do dostizanja finansijske održivosti sistema penzijskog i invalidskog osiguranja“.

Ukazujemo na to da se članom 9. Predloga zakona predviđa izmena postojećeg člana 80b Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, kojim je sada utvrđeno da se izuzetno od člana 80. tog zakona za vreme primene Zakona o privremenom uređenju načina isplate penzija penzije mogu povećavati samo u skladu sa zakonom kojim se uređuje budžetski sistem i zakonom kojim se uređuje budžet. Predloženom izmenom ove zakonske norme predviđa se da će se, takođe izuzetno od člana 80. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, do dostizanja finansijske održivosti sistema penzijskog i invalidskog osiguranja

penzije usklađivati na način utvrđen propisima kojima se uređuje budžet i budžetski sistem.

Dakle, može se primetiti da se Predlogom zakona ne vrši ukidanje formule za usklađivanje penzija, nego se praktično produžava sadašnje stanje, tj. usklađivanje penzija na način propisan zakonom kojim se uređuje budžetski sistem i budžet, što se primenjuje od 2014. godine.

Takođe, nije jasno odakle potiče ocena da se članom 9. Predloga zakona Vladi daje nadležnost da odlučuje o usklađivanju penzija kada se zna da zakone kojima se uređuje budžetski sistem i budžet, kao i izmene tih propisa, usvaja upravo Narodna skupština. Podsećanja radi, od 2014. godine penzije su uvećane tri puta. Svaki put je to učinjeno usvajanjem izmena navedenih propisa upravo od strane Narodne skupštine.

Dakle, nigde u Predlogu zakona ne stoji odredba da se Vladi daje navedena nadležnost, niti će biti ukinuta formula za usklađivanje. Predlog zakona ne zabranjuje da se u propise kojima se uređuje budžetski sistem i budžet ugradi formula za usklađivanje penzija.

Veći deo ostalih ocena Fiskalnog saveta na temu usklađivanja penzija zasnovan je na napred navedenoj pogrešnoj pretpostavci o ukidanju formule o usklađivanju i davanju diskrecionih ovlašćenja Vladi. Fiskalni savet u oceni navodi: „Ukidanje formule za usklađivanje, dakle, ne bi omogućilo efikasnije planiranje potrošnje, kako zakonodavac navodi, već bi, naprotiv, podrilo predvidljivost penzijskog sistema, unoseći neizvesnost među radnike koji uplaćuju penzijske doprinose i onemogućavajući im da efikasno finansijski planiraju svoju starost“.

Rekao bih jednu reč, ali neću sad u Narodnoj skupštini, a reći ću vam drugu stvar, šta se time htelo. Mislim da je namerno u ovom trenutku baš to rečeno, a vidim da ste vi koji niste razmišljali o tome to samo sada ovde nama i predočili.

Dakle, ukazujem na to da ni postojanje zakonom predviđene čvrste formule prema kojoj se usklađivanje penzija sprovodi na osnovu kretanja određenih parametara samo po sebi ne znači predvidljivost ili ekonomsku stabilnost. Naime, u vreme kada su se penzije usklađivale prema tzv. švajcarskoj formuli, o kojoj sam vam i pričao u elaboratu, tj. prema procentu koji je u jednakoj meri uključivao kretanje cena i zarada u prethodnom periodu, više puta se dešavalo da rast cena i zarada bude veći od očekivanog, zbog čega je skoro svake godine vršen rebalans budžeta, kao i finansijskog plana Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje, što je ugrožavalo stabilnost finansiranja isplate penzija. Pored toga, sama formula za usklađivanje penzija je u prethodne skoro dve decenije više puta menjana, što ne može da znači predvidljivost na način opisan od strane Fiskalnog saveta i vas.

Upravo činjenica da se usklađivanje penzija dovodi u vezu sa planiranjem budžeta, koji učestvuje u finansiranju redovne isplate penzija i drugih prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja, ukazuje na to da se želi postići predvidljivost i ekonomska stabilnost, bez neočekivanih uslovljenih npr. neočekivanim rastom zarada tokom godine, kao što je bio slučaj u prošlosti.

Bez obzira na pozitivna kretanja u javnim finansijama i smanjenje deficita u finansiranju rashoda Republičkog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje, jasno je da to ne može da bude razlog za opuštanje kada je u pitanju finansijska održivost sistema penzijskog i invalidskog osiguranja, što zahteva postojanje opreza u pogledu upravljanja rashodima ovog sistema.

Druga ključna tačka koju Fiskalni savet kritikuje, a i vi danas, u svojoj oceni, odnosi se na član 37. Predloga zakona, kojim se utvrđuje pravni osnov kojim se daje mogućnost Vladi za isplatu novčanog iznosa kao uvećanja uz penziju, u zavisnosti od ekonomskih kretanja i finansijskih mogućnosti budžeta Republike Srbije, s tim što je dodatno utvrđeno da sredstva za ove namene ne mogu biti viša od 0,3% bruto domaćeg proizvoda na godišnjem nivou.

Kako se navodi u oceni, „otuda bi davanje mogućnosti Vladi da diskreciono, bez objektivnih i sistemskih kriterijuma, uvećava pojedine penzije mimo ranije uplaćenih doprinosa urušilo integritet penzionog sistema i podrilo poverenje koje je generacijama izgrađivano“. Pored toga, u tekstu se navodi: „Na ovaj način podrivaju se principi penzijsko-invalidskog osiguranja i otvara se mogućnost za njihovo dalje urušavanje u narednim godinama“.

Moram da vam skrenem pažnju da je u ovoj i prethodnoj bilo reči sa MMF-om i oni su saglasni i sa jednom i sa drugom izmenom člana ovog zakona. Ukazujemo da je mogućnost isplate iznosa kao uvećanja uz penziju upravo suprotna navedenom, ne narušava principe sistema penzijskog i invalidskog osiguranja s obzirom na to da isplata navedenog novčanog iznosa ne znači promenu načina obračuna visine penzije, niti ima veze sa usklađivanjem penzija. Navedeni novčani iznos je jasno odvojen od penzije a, kako je predviđeno, isplaćivaće se u zavisnosti od finansijskih mogućnosti države. Opređenje Vlade je da pruži dodatnu zaštitu korisnicima nižih penzija, ali na takav način da ne budu ugroženi principi penzionog i invalidskog osiguranja, kao i da se očuva stabilnost javnih finansija. Zbog toga je, naime, i uveden limit ukupnog iznosa sredstava za ovu namenu, a Predlogom zakona nije propisana obaveza, nego samo mogućnost isplate navedenog novčanog iznosa. Dakle, u skladu sa napred navedenim, smatramo da ni jedna ni druga, ni vaša ni Fiskalnog saveta, primedba ne stoje.

Pričate o nekom kršenju Ustava i da je kršen Ustav i da moramo da se dozovemo pameti. Moram da vam kažem da do sada sve tužbe koje su bile na sudu, nisu prošle, odnosno pale su. Mislim da vi obmanjujete građane i terate ih

na troškove koji su njima bespotrebni, a to je da podnose tužbe verujući da će da dobiju na sudu i verujući vama da je to protivustavno.

Nažalost, na vašu žalost a na našu sreću, mali broj građana veruje takvoj politici i veruje da treba da tuži državu, već veruje jednoj drugoj politici, a ta druga politika kaže da će penzije posle umanjenja, odnosno ukidanja umanjenja biti, u odnosu na oktobar 2014. godine, od 8,8% do 13,2% veće u odnosu na taj period. Politika ove države se upravo odnosi na taj način i ima taj odnos prema građanima, u ovom slučaju prema penzionerima. I upravo brinemo o njima, da onima s najnižim penzijama možemo da pomognemo i damo im određeno uvećanje a da, s druge strane, ne ugrozimo fiskalni prostor i budžet Republike Srbije.

To je odgovorna politika. Odgovorna politika nije da građani žive i da ne znaju da li će im biti isplaćena penzija, a vi se sećate tih vremena. Građanima nije predvidljivost da imaju penziju od jednog evra ili jedne marke, kao što ja znam da su moj otac i moja majka imali jednu marku. Predvidljivost sistema je ovakva, da oni znaju da država ide napred, da će biti bolji ekonomski uslovi i da će država u skladu s tim ekonomskim uslovima da da.

Vi biste se zadovoljili da bude visina penzije godišnje 0,1–1%. Vremena kad je inflacija bila velika i rast cena na malo dvocifren stvar su prošlosti. Sada imamo inflaciju od 1%, od 1,5%. Da li verujete da bi bilo dobro povećanje penzija od 1,5%? Mi ne verujemo, mi verujemo da je dobro povećanje od tri, četiri, pet, šest posto. I, one treba da se približavaju platama i minimalnoj potrošačkoj korpi. Ove mere i sve ovo jeste u pravcu toga da možemo našim penzionerima svake godine, u skladu sa Zakonom o budžetskom sistemu i Zakonom o budžetu, koliko je dobro ovoj državi, da bude dobro i njima. To je politika ove vlade, a to ćemo predložiti i na kraju ove i na kraju svake sledeće godine. Koliko bude bolje državi, da bude bolje i penzionerima.

PRESEDAVAJUĆI: Hvala, ministre Đorđeviću.

Reč ima ministar finansija dr Siniša Mali.

Izvolite, ministre.

SINIŠA MALI: Hvala puno.

Iskoristio bih priliku da dam malo perspektivu svih ovih stvari koje se odnose na isplatu penzija i stanje u Penzionom fondu.

Malopre ste, gospođo Ivić, rekli da su se pare slile u Fond, odatle se penzije isplaćuju. To bi trebalo da bude tako, ali nažalost nije tako. Godine 2008. jednom katastrofalnom i neodgovornom odlukom penzije su povećane četiri puta. Toliko su povećane da su uticale na 2% BDP-a i dovele do toga da je učešće penzija u BDP-u te godine bilo 13,4%. Od tada kreću sve nevolje javnih finansija Republike Srbije: kreće da raste javni dug, koji je kulminirao sa 74,7% 2014. godine, kreće da raste deficit, koji je kulminirao 2012. godine sa

6,6%, negativan deficit u odnosu na BDP. To je situacija koja se menja od 2014. godine pa nadalje.

Daću vam još jedan podatak. Kao što znate, PIO fond se puni novcem od doprinosa, ali se takođe puni novcem koji se uplaćuje iz budžeta Republike Srbije. Upravo zbog toga što su penzije povećane na neodgovoran način i novca nije bilo dovoljno za njihovu isplatu, 2014. godine je 43,7% svih obaveza koje je PIO fond imao dotirano iz budžeta Republike Srbije. Dakle, skoro polovina obaveza za penzije plaćena je iz budžeta Republike Srbije, umesto da je Fond dobijao ili primao doprinose od toga koliko zaposlenih ima u Republici Srbiji. Od tada, to je bilo preko dvesta milijardi dinara godišnje, ove godine taj iznos se spustio na 28,4%.

Zašto? Zato što ekonomska politika Vlade pokazuje rezultate. Imate nikada veći broj zaposlenih, dakle u drugom kvartalu ove godine 11,9% nezaposlenih, u odnosu na 23,9% 2012. godine. Imate veći prinos ili priliv u budžet PIO fonda. Samim tim, obaveze budžeta Republike Srbije se smanjuju. To vam pokazuje koliko je ova politika odgovornija od politike koja se vodila do 2013. godine.

I, kao što je ministar Đorđević rekao, mi se ne bavimo politikom kada donosimo odluke, bavimo se ekonomijom. Ukoliko situacija bude još bolja, a vi znate da imamo rekordne stope rasta od 4,9% u prvih šest meseci ove godine, imamo suficit u budžetu, evo, treću godinu zaredom, imamo smanjenje javnog duga na ispod 50% do kraja ove godine, odnosno početkom naredne godine, zašto ne bi onda i penzioneri osetili boljitak u godinama koje dolaze? Zašto bismo se fokusirali na stopu inflacije, koja je nikada manja (1–1,5%), ukoliko možemo naredne godine, ukoliko ostvarimo dobar rezultat, da ponudimo i penzionerima više?

Da završim, zakone o budžetu i budžetskom sistemu donosi i usvaja Narodna skupština Republike Srbije, a ne Vlada Republike Srbije. Hvala puno.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, ministre.

Pravo na repliku, Sanda Rašković Ivić.

Izvolite, dva minuta.

SANDA RAŠKOVIĆ IVIĆ: Hvala.

Što se tiče ministra Šarčevića, njega sam sve razumela i uvažila sve ono što je rekao.

Što se tiče diskusije ministra Đorđevića, moram da kažem da ga nisam baš najbolje razumela, a mislim da ga nije razumeo niko, a možda ni on sam sebe. Međutim, ono što meni upada u oči jeste da je on ipak pomenuo da će penzije biti isplaćivane, odnosno da će to usklađivanje biti u zavisnosti od finansijske situacije. Znači, opet imamo zavisnost od finansijske situacije, a ne zakonsko usklađivanje, koje bi trebalo da bude dva puta godišnje.

Takođe, vi ste rekli da će penzije biti povećane i da će one sad biti od oktobra, za neke, 13% veće nego što su bile pre otimanja, odnosno smanjivanja dela penzija 2014. godine. Međutim, moram da vam kažem da su troškovi života porasli za 15%. Prema tome, ti troškovi života nigde nisu uračunati i tih 13% opet je manje od ovih 15%.

Gospodin Siniša Mali govori o suficitu. Lepo je, pozdravljamo, ne znam kako ste to izračunali, ali polazim od premise da je to tačno. Pa ako imamo suficit u budžetu, zašto onda u zakonu nigde niste stavili način na koji će se ljudima vratiti ono što im je oduzimano četiri godine? To je dvesta miliona evra na godišnjem nivou. Mi predlažemo da to bude onoliko meseci koliko je uzimano, toliko da im se to vraća, naravno, sa obračunatom kamatom.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala vam.

Reč ima ministar Siniša Mali.

Izvolite, ministre.

SINIŠA MALI: Ne znam da li smo se vi i ja razumeli. Dakle, nije oduzeto penzionerima ono što ste vi uništili i ono što ste vi izgubili neodgovornom politikom od 2008. do 2013. godine. Ako sam vam malopre rekao da u budžetu nije bilo novca i da je 11, odnosno 13,4% BDP-a odlazilo na penzije, da penzije nisu imale odakle da se isplate, a to je bila vaša politika, onda pitajte sami sebe odakle ćete vratiti penzionerima to što ste im uzeli. A mi smo odgovornom politikom uspeali da stabilizujemo naše javne finansije i da iz realnih izvora, na realan način, ljudima kažemo – imamo ovoliko, tolike će biti penzije, kako bude bilo bolje, biće još više. Penzije će u Srbiji, da vam kažem, biti sve veće i veće zato što je situacija sve bolja i bolja.

Želim da se naviknete na visoke stope rasta naše ekonomije, da zaboravimo vaših 3,1% iz 2009. godine, negativne stope rasta, pada naše ekonomije, a naviknite se na naših 4,9% u prvih šest meseci. A te stope rasta onda vode i većem prilivu investicija, manjoj nezaposlenosti, većem prilivu u budžet i većim penzijama i platama u javnom sektoru. Hvala vam puno.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala vam, ministre Mali.

Poštovani narodni poslanici, u skladu sa članom 87. stav 1. Poslovnika Narodne skupštine, sada određujem pauzu u trajanju od jednog časa. Sa radom nastavljamo u 15 časova i 15 minuta. Hvala vam.

(Posle pauze – 15.15)

PREDSEDAVAJUĆI (Đorđe Milićević): Dame i gospodo, nastavljamo sa radom.

Da li predsednici, odnosno ovlašćeni predstavnici poslaničkih grupa žele reč? (Da.)

Reč ima narodni poslanik Ivan Bauer.

Izvolite.

IVAN BAUER: Zahvaljujem, potpredsedniče.

Uvaženi ministre, cenjene kolegice i kolege narodni poslanici, građani Republike Srbije, Poslanička grupa SDPS podržaće sve zakone koji se nalaze na dnevnom redu današnje sednice.

Fokusiraću se na Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju, odnosno na njegove izmene i dopune, kao verovatno najvažniji zakon iz ove oblasti socijalnoekonomskih zakona, da tako kažem. Izmene i dopune ovog zakona su brojne i, kako reče ministar, sve su pozitivne, ali rekao bih da je verovatno najvažnija, a u svakom slučaju je privukla najveću pažnju javnosti a, rekao bih, najpre penzionera, ukidanje Zakona o privremenom uređivanju načina isplate penzija.

Započecu svoju diskusiju i veći deo nje bazirati upravo na razlozima za ukidanje ovog zakona, ali i generalnom stanju u našem fondu PIO i u našim javnim finansijama koje su prouzrokovale potrebu da se jedan ovakav zakon donese.

Mi i dalje kao predominantan imamo takozvani penzijski sistem *pay as you go*, odnosno sistem međugeneracijske solidarnosti, koji podrazumeva da se penzije današnjim penzionerima isplaćuju iz tekućih doprinosa, odnosno doprinosa koje uplaćuju građani koji su danas zaposleni. Stvari se, naravno, mogu posmatrati i na drugačiji način, odnosno iz drugog ugla, koji je, verujem, penzionerima, daleko bliži, a podjednako ispravan, a to bi bilo da, u suštini, penzioneri sami finansiraju svoje penzije time što su uplaćivali čitavog svog radnog veka novac u Fond penzijskog i invalidskog osiguranja.

Šta je problem s ovom drugom logikom, odnosno šta je generalni problem našeg sistema penzijskog i invalidskog osiguranja? Na prvom mestu, to što je naš fond penzijskog i invalidskog osiguranja počeo da se urušava još osamdesetih godina prošlog veka, odnosno njegova finansijska pozicija, njegova imovina ili, ako hoćete, njegova aktiva je počela drastično da se smanjuje još osamdesetih godina prošlog veka, a devedesetih godina, za vreme sankcija i ratova, njegova aktiva gotovo potpuno je opustošena. Za to, naravno, nisu krivi današnji penzioneri, koji su snosili posledice tog stanja, ali sasvim sigurno nisu krivi ni ljudi koji su danas zaposleni, a koji pune taj fond PIO i, ako hoćete, plaćaju poreze iz kojih se nakon toga, odnosno iz budžeta taj fond dotira, pošto Fond PIO beleži svake godine ogroman deficit.

Kada se na tako loše stanje u Fondu PIO doda i vrlo loš, odnosno nepovoljan odnos broja penzionera i broja zaposlenih i stalni trend pogoršanja tog odnosa, pa mi imamo danas situaciju da je taj odnos 1: 1,5, onda je jasno da je Fond PIO vremenom išao ka potpunoj finansijskoj neodrživosti i postajao sve veće opterećenje za republički budžet.

Da ne govorim o tome da su u ne tako davnim vremenima penzije u nekim periodima, potpuno iracionalno, bez ikakve ekonomske logike, bez ikakvih ekonomskih osnova, povećavane, da su ljudi slati masovno u prevremene penzije i da su, da tako kažem, izvinicete me što se kolokvijalno izražavam, šakom i kapom deljene invalidske penzije kada za njih nije bilo zakonskih osnova.

Drugo ne manje važno jeste to što je ovako uređen sistem penzijskog i invalidskog osiguranja, odnosno taj *pay as you go* sistem, vreme pregazilo i što je on danas potpuno anahron i ekonomski neodrživ. Ovaj sistem je svoju punu funkcionalnost pokazao u vreme nakon tzv. bebi buma, kada je broj mladih, odnosno broj zaposlenih daleko nadmašivao broj starih, odnosno broj korisnika usluga penzijskog i invalidskog osiguranja, odnosno broj penzionera. Međutim, u međuvremenu, demografski trendovi su se dramatično promenili i broj rođene dece se značajno smanjivao, odnosno smanjivao se broj onih koji su uplaćivali novac u Fond penzijskog i invalidskog osiguranja. Istovremeno, produžavao se životni vek građana, što će reći, povećavao se broj korisnika usluga Fonda PIO.

Ovaj trend je u razvijenom svetu, odnosno u razvijenim zemljama na vreme uočen i oni su krenuli reforme penzijskog sistema uvođenjem tzv. drugog i trećeg stuba penzijskog osiguranja, koji je trebalo da vremenom preuzmu makar jedan deo, ako ne i veći deo, uloge prvog stuba, odnosno stuba *pay as you go* sistema. Mi smo, naravno, po običaju, i sa tim reformama kasnili. I dok smo ih sproveli u potpunosti, finansijska situacija, odnosno finansijski položaj građana u zemlji je već bio toliko loš da taj drugi i treći stub nisu imali velike šanse da na ozbiljan način zažive.

Naravno, ne samo iz tih razloga, ali između ostalog i zbog toga, mi smo se pre nekoliko godina našli gotovo na rubu propasti, odnosno rubu potpunog finansijskog kolapsa, kada smo bili prinuđeni da pribegnemo vrlo teškim, bolnim i krajnje nepopularnim merama fiskalne konsolidacije, među kojima jeste i ova mera o kojoj govorimo, odnosno mera smanjenja penzija sa ciljem da ozdravimo naš finansijski sistem, da ga postavimo na zdrave temelje i da učinimo, u krajnjem slučaju, i penzije sadašnjih i budućih penzionera sigurnim.

Znam da veliki broj građana ne razume i, u krajnjem slučaju, nije ni posao svakog građanina da u potpunosti razume ekonomske modele, ekonomska kretanja, da ne razume da smo mi 2012. odnosno 2013. godine bili bukvalno na korak od ambisa, odnosno da smo se nalazili u situaciji da smo vrlo brzo mogli da uđemo u jedan *circulus vitiosus*, spiralu zaduživanja, koja bi nas odvela u dužničko ropstvo. A kako izgleda dužničko ropstvo, ne moramo mnogo daleko da gledamo. Mislim da je dovoljno da pogledamo primer naše prijateljske i do pre dvadesetak godina susedne zemlje Grčke, koja se suočila s tim problemom i koja je zbog toga bila prinuđena da nekoliko puta smanjuje penzije građanima, i to drastično, daleko više nego što smo to učinili mi.

Dakle, iz tih razloga mi smo, kao što rekoh, bili prinuđeni da primenimo određene bolne, krajnje nepopularne mere, među kojima jeste i ova koja se ovim zakonom ukida, odnosno mera smanjenja penzija.

Bez obzira na to što je ta mera krajnje neprijatna i nepopularna, ona nije doneta kao neka ishitrena mera, niti je ona nekakav nepromišljen potez ili politički hir. Još manje je potez koji je ekonomski neosnovan, o čemu svedoči i podrška koju je ova mera imala kako od domaće tako i od međunarodne ekonomske javnosti, oličene u Fiskalnom savetu i MMF-u, već je to bila jedna od nekoliko mera koje smo u tom trenutku jedine imali na raspolaganju u pokušaju da tu krizu koja se, da tako kažem, razbuktavala, odnosno taj požar koji se razbuktavao, ugasimo.

Znam da je bilo i nekih drugih ideja i predloga kako da se reši problem fiskalne konsolidacije, odnosno na koji način da se smanje rashodi i povećaju prihodi, ali moram da kažem da ljudi koji se elementarno razumeju u ekonomsku teoriju i praksu znaju da bilo kakva poreska reforma, bilo kakva reforma javnih preduzeća, jeste mera koja ima tzv. vremensko kašnjenje, odnosno mera koja daje rezultate odloženo i da se za rezultate takvih mera mora čekati najmanje od tri do šest meseci, vrlo verovatno i duže. Pritom je veliki znak pitanja da li će rezultati biti onakvi kakve smo planirali.

Na žalost našu, jedine mere koje daju trenutne rezultate jesu one mere koje su najneprijatnije za građane ali, da se razumemo, najneprijatnije i za političku elitu koja je morala da donese jednu takvu nepopularnu odluku i da time smanji svoju političku popularnost, a to su mere smanjenja plata i penzija.

Da ne bi bilo nesporazuma, ovo nije neka mera koju smo mi izmislili, niti je ovo neka mera koju nam je neko sa strane nametnuo – teoretičari zavere će reći Međunarodni monetarni fond – da bi na nama uvežbavao nekakve ekonomske modele ili da bi nas koristio kao zamorčiće. Ovo je mera koja je prethodno već u nekim drugim zemljama dala rezultate i zbog toga smo je primenili.

Kao primer zemlje u kojoj je ova mera dala rezultate, reći ću vam primer jedne male otvorene ekonomije, kakva je i Srbija. Reč je o Letoniji, koja je još 2008, 2009. godine uočila krajnje nepovoljna ekonomska kretanja u svojoj zemlji, uočila da se njihov budžet kreće ka ozbiljnom deficitu i istog momenta reagovala drastičnim linearnim smanjenjem i plata i penzija za 20%, bez ikakve socijalne zaštite najugroženijih, odnosno onih sa najmanjim primanjima. Podsetiću vas da smo mi, kada smo uvodili mere smanjenja penzija, te mere učinili vrlo socijalno odgovornim, odnosno da smo zaštitili one koji imaju najmanja primanja. Za otprilike dve godine, Letonija je u potpunosti stabilizovala svoje javne finansije i ukinula, naravno, sve mere, odnosno ukinuli su i meru smanjenja penzija. Ali Letonija je zemlja koja je uvek vodila ekstremno odgovornu fiskalnu politiku, o čemu svedoči podatak da je to jedna

od zemalja EU, ako ne i broj jedan zemlja EU, po najmanjem učešću javnog duga u BDP-u, ali to zato što vode odgovornu fiskalnu politiku godinama.

Neko će, naravno, pitati sad – dobro, pošto je Letonija posle dve godine ukinula meru smanjenja penzija, zašto nama treba tri i po godine ili malo više od tri i po godine da ukinemo tu meru? Zato što u vreme kada su oni preventivno, 2008, 2009. godine, u sam osvit svetske ekonomske krize, smanjivali plate i penzije, mi smo tada pričali o velikim šansama koje svetske ekonomske krize pružaju Srbiji i mi smo upravo u tom periodu, potpuno iracionalno, bez ikakve ekonomske logike, povećavali penzije!

Kada vodiš godinama, u vreme svetske ekonomske krize, neodgovornu fiskalnu politiku, onda jednog dana kada rešiš da počneš da vodiš odgovornu fiskalnu politiku, kada primeniš bolne mere fiskalne konsolidacije, moraš da platiš cenu. Nažalost, tu cenu su platili svi građani, kako penzioneri, tako i ostali građani kojima su smanjene plate. Ali, nažalost, ta mera je morala da traje duže, dokle god nismo uspostavili stabilno stanje u našem budžetu, a stabilno stanje u našem budžetu smo uspeli da uspostavimo prošle i ove godine. Sada već drugu godinu zaredom beležimo fiskalni suficit, odnosno imamo više sredstava u budžetu, više prihodujemo u budžetu nego što trošimo novca iz budžeta.

Još neke stvari su se u međuvremenu promenile i daju razloga za optimizam kada je u pitanju kretanje penzija, odnosno njihov rast, bolje rečeno, u budućnosti. Daću vam samo nekoliko parametara koji nisu nikakva tajna, to su podaci koji se nalaze na sajtu Republičkog zavoda za statistiku. U prvom i drugom kvartalu ove godine međugodišnji rast BDP-a u Srbiji je bio 4,9% i 4,8% restriktivno. Istovremeno, međugodišnja inflacija u avgustu je 2,6%.

U drugom kvartalu ove godine zabeležili smo, rekao bih, istorijski minimum kada je u pitanju stopa nezaposlenosti, ili barem istorijski minimum prema podacima koji postoje na sajtu Republičkog zavoda za statistiku. Ja sam ih pogledao, dvadeset godina unazad, koliko postoje, nikad nismo imali nižu stopu nezaposlenosti. A reći ću vam da je u Vojvodini ta stopa samo 10%, dakle još niža od ove na republičkom nivou. U isto vreme, stopa zaposlenosti je najviša u poslednjih petnaest godina, dakle od 2003. godine naovamo nismo nikad imali veću stopu zaposlenosti.

Zašto je to važno i zašto bi interesovalo penzionere, odnosno zašto bi penzionere zanimalo ovaj podatak? Zato što visoke stope rasta znače bolje punjenje budžeta, odnosno više sredstava u budžetu, a samim tim i više prostora za povećanje penzija. Kada su stope rasta BDP-a značajno veće od inflacije, kao što je sada slučaj, gotovo duplo veća, onda ima više prostora da se penzije povećaju nego kada bismo penzije usklađivali sa rastom troškova života, što je bio ranije slučaj, a to smo upravo predvideli ovim zakonom, dakle otvorili smo prostor da penzije povećavamo i više.

Kada imate vrlo nisku stopu nezaposlenosti i visoku stopu zaposlenosti, to znači da su prihodi budžeta po ovom osnovu, dakle doprinosi koji se uplaćuju, vrlo visoki, odnosno da se Fond penzijskog i invalidskog osiguranja mnogo bolje puni nego ranije. Samim tim će biti stabilniji i sigurniji u budućnosti, samim tim će njegov deficit biti manji, odnosno manje će biti potrebno transferisati sredstava iz budžeta u Fond PIO.

Dakle, to su sve pretpostavke koje, uz jednu odgovornu fiskalnu politiku koju vodimo poslednjih nekoliko godina, i čvrstu, kako se to kaže – restriktivnu, kako god hoćete, daju sigurnost penzionerima, i sadašnjim ali i budućim.

Pošto imam još malo vremena, hteo bih da kažem još samo nekoliko stvari, mada je o tome već bilo reči i verujem da će danas biti još reči, o najvažnijim stvarima koje se ovim zakonom menjaju, pored ovoga što verujem da je najvažnije.

Stvaraju se zakonske pretpostavke, o tome smo govorili, da se drastično smanji broj privremenih rešenja o penzijama, što je stvaralo veliku neizvesnost za naše penzionere ali, isto tako, pravilo veliki i, izvinite što ću da kažem tako, uzaludan posao za Fond penzijskog i invalidskog osiguranja. Dakle, oni su svakih nekoliko meseci morali ponovo da izdaju jedna te ista rešenja. To je posao koji se ponavlja, a koji je potpuno bespotreban. Pritom je, kažem, stvaralo neizvesnost za penzionere, jer oni nikada nisu znali, dokle god ne dobiju konačno rešenje, kolika je njihova konačna penzija. Dešavalo se prvo da čekaju godinama na konačno rešenje, a onda da se konačnim rešenjem ispostavi da su im penzije preplaćene, odnosno da treba da vraćaju jedan deo penzija koje su primali. To je potpuno nedopustivo za penzionere ali i za njihov standard. Zato je jako važno da se ova stvar promeni i da smanjimo broj privremenih rešenja, odnosno da u perspektivi taj problem trajno i konačno rešimo.

Dobra vest postoji i za lica sa beneficiranim radnim stažom, koja će nakon ovog, nadam se, usvajanja izmena i dopuna Zakona moći da idu u penziju sa napunjenih 50 godina života, naravno kada ispune ostale zakonske uslove koji postoje. Ali ta dobra vest je i za one među njima koji su otišli u prevremenu penziju, jer će im se sada smanjiti taj gep, odnosno ta razdaljina između godina sa kojima su otišli u penziju i roka od 50 godina; samim tim će im se povećati penzije, što je svakako za njih pozitivna vest.

Na daleko pravičniji način će se rešenjem koje se predlaže u ovom zakonu rešavati i pitanje obračuna penzija za raseljena lica i vojne osiguranike za koje ne postoje potpuni podaci o uplati doprinosa za sve godine staža koji evidentno imaju. Dosad se kao osnovica za te godine koristila minimalna osnovica, što nije pravedno, a sada se formula menja; menja se, naravno, u njihovu korist, njihove penzije će u budućnosti biti veće.

Takođe, jedna vrlo važna stvar, a u skladu sa našom strategijom digitalizacije, povećanja konkurentnosti i, ako hoćete, daljeg napredovanja na

svim referentnim listama, kao što je recimo Duing biznis lista, jeste stvaranje zakonskih pretpostavki za jednostavniju elektronsku razmenu podataka između Fonda penzijskog i invalidskog osiguranja i drugih državnih institucija, ali i između Fonda PIO i svih njegovih korisnika, u koje spadaju naravno i poslodavci ali isto tako i penzioneri.

Istovremeno se ukida veliki broj obrazaca i čuveni M4 obrazac, što će smanjiti administraciju, što će ponovo smanjiti posao Fonda PIO. Važno je da smanjimo opterećenje Fonda PIO bespotrebnim poslovima, dakle da se oni fokusiraju na poslove koji su važni, a ne da rade repetitivno neke poslove koji su potpuno besmisleni.

Toliko za sada. Zahvaljujem na pažnji.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Marko Đurišić.

Izvolite.

MARKO ĐURIŠIĆ: Hvala, predsedavajući.

Pošto smo slušali pohvale ovog Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, hajde da krenemo...

Ja ću, naravno, govoriti o onim lošim stranama ovog zakona, o jednoj stvari, recimo, koja nigde nije rečena i ne uklapa se u ono što je ministar u dva sata, koliko nam je ovde govorio o ovom i raznim drugim tačkama dnevnog reda, ali najviše o ovom zakonu, govorio sav ushićen. Kako kaže, predlaže zakon koji nosi samo dobre vesti za penzionere. Pa, evo jedne loše vesti, sakrili ste je, ministre, u član 45. ovog zakona: to je da će se od sada dostava penzija na kućnu adresu naplaćivati korisnicima penzije.

(Zoran Bojanić: I dosad se naplaćivalo...)

Je l' u redu to „kretenu“? To je u redu? Nema problema.

Dakle, 426.000 penzionera prima penzije na ruke, na kućnu adresu donosi im poštari. Pre godinu i po dana je bilo u planu da se to ukine, zato što to, kako je rečeno, Fond košta 811.000.000 dinara godišnje. Sada će taj iznos, znači neke dve hiljade dinara godišnje, da plaćaju korisnici penzija. Penzije koje donosi poštari najčešće primaju penzioneri koji žive u malim mestima, selima, koji nemaju u blizini banku, bankomat, ne umeju da koriste ono što mi danas smatramo sasvim normalnim i mislim da je taj mali trošak za državu morao da ostane na Fondu PIO.

Stvar oko koje se ovde vodila polemika, gde nam je ministar u odgovoru kolegici citirao pismo u kojem odgovara Fiskalnom savetu, takođe je jedna neistina. Prvo, kaže ministar, mi smo odgovorili Fiskalnom savetu da nije tačno da Vlada donosi zakone, nego da zakone donosi Skupština. I to jeste, kada pročitate Ustav, to jeste tako, ali šta je praksa ovog doma, mi poslanici ovde najbolje znamo. Koji je to zakon koji je usvojila Skupština, a da nije došao od Vlade Srbije?

Ono što je zanimljivo, ovom izmenom sada, kako ste sami rekli u tom odgovoru, nastavljate ono što postoji već četiri godine, a to je da se neće usklađivati penzije u skladu sa članom 80. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. Prethodni član koji je to definisao, koji sada ukidate, kaže ovako: „Za vreme primene Zakona o privremenom uređenju načina isplate penzija, penzije se mogu povećavati samo u skladu sa zakonom kojim se uređuje budžetski sistem i zakonom kojim se uređuje budžet“. Znači, zakon. A šta sada predlažete da stoji? Kažete: „Izuzetno od člana 80. ovog zakona, do dostizanja finansijske održivosti sistema penzijskog i invalidskog osiguranja penzije će se usklađivati“, ne povećavati, nego usklađivati, „na način utvrđen propisima kojima se uređuje budžet i budžetski sistem“. Znači, ne zakonom, nego propisima. Šta su propisi kojima se uređuje budžet i budžetski sistem?

(Aleksandar Martinović: Pa zakon.)

Pored zakona, može još nešto da bude, doktore Martinoviću.

(Aleksandar Martinović: Ne može.)

Može još nešto da bude. Može, jer da ste hteli, onda ste mogli da napišete „zakon“, kako je stajalo i dosad. Zašto ste promenili da umesto „zakon“ stoji „propis“?

Šta znači „dostizanje finansijske održivosti sistema penzijskog i invalidskog osiguranja“? Šta je to, kojim je to propisom, zakonom, Ustavom, čime god, definisano? Gde piše šta je održivost? Da li je to tih 11% BDP-a? To nismo dostigli ni sada. Nismo dostigli ni sada, posle četiri godine.

Zato ovo uvodi arbitrarnost u buduće usklađivanje penzija. Zato smo protiv toga da se penzije u budućnosti usklađuju na ovakav način. Tražimo da se vrati ono što piše u članu 80. Zakona. Ili nađite neku drugu formu. U onome što nam je ministar ovde čitao, istoriju kako su se menjali zakoni, bilo je raznih modela – usklađivanje samo sa rastom cena, pa se pravila kombinacija između rasta cena na malo i rasta zarada, pa se uključivao i rast, eventualno, BDP-a. Nađite neku formulu koja je jasna, koja je stvar društvenog konsenzusa, a ne odluke koja će se utvrđivati, kako ovde predlažete, propisima kojima se uređuje budžet i budžetski sistem.

Zašto je to važno? Šta ćemo imati u narednom periodu? Evo, to smo mogli da čujemo danas, ko je pažljivo slušao. Rekao je ministar finansija – sada će penzije, kad se usvoji ovaj zakon... On je ovako rekao – sada će penzije biti veće u odnosu na penzije isplaćene u oktobru 2014. godine između 8,8% i 13%. Pa kako je moguće da nelinearno rastu penzije? Kako je to moguće, jer to nije po zakonu? To je ono što smo ovde mogli da protumačimo. I neće rasti penzije. Penzije će rasti svima isto. Ali imamo ovo novo – dodatak, novčani dodatak na penzije. I to je druga stvar zbog koje smatramo da je ovo loše. Nema nikakvih jasnih merila kome, kako, zašto se uvodi taj dodatak, u kom iznosu, koliko će se isplaćivati. Postoji samo jedna stvar u ovom predlogu zakona – koliki je

maksimum na nivou godine, koliko se može za to potrošiti, 0,3% od ukupnog BDP-a.

Ali ovo što ste napisali i što danas predlažete Skupštini nije reforma penzionog sistema. To je ta zamerka i Fiskalnog saveta, koji znaju da pročitaju ono što piše u predlozima zakona.

Mogli ste da kažete – idemo na sistem minimalne penzije, iz budžeta će se isplaćivati u nekom trenutku u budućnosti samo minimalne penzije. Ko hoće veću penziju, taj će morati na neki drugi način da obezbedi sebi ta primanja. Ali ovo nije to, ovo je jedna vrlo jednostavna stvar, politička stvar. Onaj 61% penzionera, kako ste ovde govorili, koji zakonom koji se sada ukida, Zakonom o privremenom uređivanju načina isplate penzija, taj 61% vi nastavljate da nagrađujete. Pravite podelu među penzionerima u Srbiji na bogate i siromašne.

Ne znam kako ste došli i odredili da je, ne znam, penzija preko 25.000 dinara pre četiri godine bogatstvo i da treba da se smanji, a sada, izgleda, određujete da je 32.000 siromaštvo pa ćemo nagrađivati one koji primaju penzije manje od toga.

Mere socijalne politike ne mogu na ovaj način da se vode, kroz penzioni sistem. Ako želite, što je obaveza države, socijalnu odgovornost, onda treba ciljano, sa jasnim parametrima, podržati one najugroženije. To ovaj zakon ne donosi. On donosi to da će se pojavljivati predsednik Republike, kome to nije po Ustavu stvar u koju može da se meša, predsednik, u ovom slučaju predsednica Vlade, ministri, i onda se razbacivati procentima koliko će penzije u nekom trenutku biti povećane u budućnosti, a da niko neće znati koliko i zašto se to dešava. Zato smo protiv ovih stvari koje pišu u ovom zakonu.

Jedina dobra stvar je ukidanje, konačno, posle četiri godine, Zakona o privremenom uređivanju načina isplate penzija. Posle četiri godine. Iako, kada sam došao u ovaj parlament, rekli ste da će biti tri, a možda i ranije. Pa, evo, dočekali smo da bude ne dve i po, tri i po, kako jedan kolega reče, nego pune četiri godine, manje mesec dana.

Ovakav način uređenja isplate penzija postaje glavni generator sive ekonomije u Srbiji. Koji zaposleni sa ovako uređenim penzionim sistemom ima motiv da uplaćuje više od minimuma za svoje penziono osiguranje? Šta mu je garancija da će dočekati da mu penzija bude obračunata i u budućnosti uvećavana tako da ima smisla da uplaćuje više od minimuma? Vrlo dobro znate da brojni zaposleni u Srbiji primaju jedan deo svojih zarada na ruke, bez da se uplaćuju porezi i doprinosi u budžet. Ovaj i ovakav predlog zakona će samo da pospeši i da opravdanje ljudima, moralno opravdanje, da ne poštuju državu i njene zakone, jer ovako država pokazuje nepoštovanje njih.

Građenje penzionog sistema je trajalo jako dugo u ovoj zemlji. Krenulo je i uvedeno je na osnovu velikog društvenog konsenzusa i čuli smo kako se menjalo. Čuli smo ovde da je nekad penzija bila jedan evro. Čuli smo da je

nekad bilo kašnjenja u isplati penzija, pa je rekao ministar da je 2001. godine bilo kašnjenje jedne i po penzije, poljoprivrednicima 18. To je namireno i do 2012. godine, a i danas, naravno, do dan-danas penzija ni jednog jedinog trenutka nije kasnila. Nije postojala mogućnost da se penzije ne isplate. Ali vi ste krenuli da plašite narod ovde izmišljanjem nekog ambisa, neke rupe, kraja sveta, bankrota. Toga nije bilo.

Ono čega nema u ovom zakonu jeste ono što smo mi predlagali poslednje tri godine, a to je da se penzionerima koji su bili obuhvaćeni ovim zakonom nadoknadi ono što im je uzeto. Čuli smo od ministra da je to osamsto miliona evra za ove četiri godine. Znači, pola miliona penzionera, od njih je uzeto 1.600 evra, svakome od njih, nekome mnogo više, nekome manje, ali pola miliona ljudi...

Ne svi penzioneri, kojima se vi zahvaljujete, nego pola miliona ljudi je platilo cenu vaših reformi. Umesto da im se sad nadoknadi, ako je tako sjajno stanje – duga je priča a ja, nažalost, imam dvadeset minuta – u finansijama Srbije i u budžetu, onda prvo treba tim ljudima nadoknaditi ono što su dali, pa onda graditi jarbol, gondole, pokrivati dugove Železare, Er Srbije, sve ono što smo gledali prethodnih godina, na šta su se trošile nemilosrdno pare iz budžeta Republike Srbije. Toga nema i zato ovaj zakon ne može da ima našu podršku.

Nažalost, ne mogu da govorim i o drugim zakonima, govoriću nešto samo vezano za izmene i dopune Zakona o visokom obrazovanju.

Prva stvar, kada sam gledao šta piše u ovom zakonu i pripremao se za diskusiju, jeste činjenica da imamo ministra koji danas predlaže ovaj zakon a ne govori istinu. Ministar je 6. aprila ove godine izjavio – nema promene zakona, nema produženja roka, baš me briga što je nekoliko hiljada ljudi potpisalo peticiju.

Rekli ste da imaju rok do 30. septembra. Došli ste danas, 21. septembra, i tražite da se taj rok produži za još godinu dana. Kako mi vama, ministre, da verujemo, kad ste vi izjavili pre tri meseca nešto sasvim drugačije? Da li je ovo poslednja izmena? Prošle godine, kad smo usvajali Zakon o visokom obrazovanju i produžavali rok za godinu dana, isto ste rekli da neće biti više. Ponovili ste to u aprilu, a evo sada je septembar – gde smo, šta je? Novi rok.

To mnogo govori o ovoj vladi i njenim članovima i na koji način misle da mogu tako neodgovorno da se ponašaju i da pričaju jednog dana jedno, drugog dana drugo, kao da ništa prethodno nisu izjavili.

Kako da vam verujemo, ministre, da vi, recimo, nemate nikakve veze sa uvođenjem e-dnevnika u škole u Srbiji, nemate veze sa svojim bivšim poslovnim partnerom sa kojim ste izlazili zajedno i promovisali elektronski dnevnik u svojoj privatnoj školi, a koji je sada dobio posao od 1,6 miliona evra da uvede elektronske dnevnike do početka školske godine, jer je uslov na tenderu bio pet dana za uvođenje? Uslov koji je eliminisao sve druge ponuđače,

pa je prošlo ne pet, nego pedeset dana od završetka tog tendera, a sad čujemo – biće možda do kraja godine elektronski dnevnicu. Sada mi treba da verujemo vama da vi nemate veze s tim. Ministre, ja vam ne verujem.

Ne verujem ni da iza namere da se priznaju diplome svima koji...

Sada se stavlja ta odredba u zakon, znači priznaće se diploma svima koji nisu imali uslov da upišu odgovarajući stepen kada su upisivali. Šta to znači? Neko je bez srednje škole upisao fakultet. Pa onda kažete – nećemo mi da on snosi, nije njegova odgovornost, nije odgovornost ako je neko pre nego što je završio fakultet upisao magistarske ili doktorske studije, odgovornost je ustanove koja je to uradila. Pa na šta to liči? Koliko lažnih diploma ćemo na ovaj način uvesti u obrazovni sistem Srbije?

Kako je moguće da uopšte dođete s ovakvim predlogom u Republičku skupštinu? Vi ćete oformiti komisiju koja će onda sve one koji nisu mogli da upišu određeni stepen studija... Ako su, kako kaže zakon, ispunili sve obaveze studijskog programa, biće im priznata diploma.

Ja ne znam koji je studijski program dva sata slušanja ovde ministra Đorđevića. Da li ja sad mogu da dobijem neku diplomu?

Ista stvar vezana je za doktorate – nema veze što nije mogao fakultet da upiše nekoga na doktorske studije zato što tehnički nešto nije urađeno.

Vi u vašoj vladi imate ljude za koje se otvoreno sumnja i postoje vrlo jaki dokazi (da ne budem ja onaj koji presuđuje ovde) da su falsifikovali svoje diplome. Sada ćemo sve to zakonski pokriti i abolirati. I niko neće da ulazi u meritum stvari, da vidi da li su ti doktorati dobri ili nisu dobri, da li su prepisani ili nisu prepisani. Ne, nećemo mi time da se bavimo, nije to nadležnost Ministarstva. Odmah kreću priče – to će da uradi Senat, to će da uradi ovaj, to će da uradi onaj, i to traje godinama.

Pogledajte kako se te stvari u svetu rešavaju. Na prvu izraženu sumnju, ministar ili o kome se god visokom funkcioneru države radi, podnosi ostavku. Predsednik Nemačke je tako podneo ostavku. Sada, u španskoj vladi nekoliko ministara. A koji je odgovor u Srbiji? Smeh u lice. Smeh u lice, bahaćenje.

I poslednja stvar, ovaj zakon uvodi menadžere, pored menadžera na univerzitetima, menadžere na akademije strukovnih studija i visoke škole. Ja ću samo da kažem kako su u Mađarskoj menadžeri postali bič Vlade kojim se disciplinuju univerziteti, bič Vlade. To je očigledno san ove vlade, da na taj način disciplinuje univerzitete i onemoguću svaku kritiku ove vlasti.

(Predsedavajući: Zahvaljujem.)

Vidim da ste se spremili da me prekinete, da mi oduzmete reč. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Ne, nisam se spremio da vam oduzmem reč, već da sačekam da privedete misao kraju i da vam kažem da ste potrošili vreme koje pripada vama kao predsedniku poslaničke grupe.

Reč ima predstavnik predlagača, ministar Zoran Đorđević.

ZORAN ĐORĐEVIĆ: Zahvaljujem.

Gospodine Đurišiću, prvo, ja nisam neko ko bi bilo šta sakrio. To nije u maniru, ni mom, niti ove vlade. To je manir nekih prethodnih vlada, koje su krile neke stvari od svog naroda koje su radile.

Vi ste ovde rekli jednu neistinu, a to najbolje znaju ljudi koji i danas primaju penziju na ruke. Njima ovim zakonom nije ukinuta ta mogućnost. Takođe morate da znate da su oni i dosad plaćali 1,4% od onoga što im se isplaćuje na ruke. Tako da im ništa nije ni uzeto niti dodato, već je njima to pravo ostavljeno, i dalje mogu pod istim uslovima da primaju, kako vi kažete, tu penziju na ruke. Nema veze, bitno je da ste vi to rekli, bitno je da nekome to prođe i da neko ko ne zna možda i poveruje u sve to. Mislim da narod Srbije zna.

Kada je reč o povećanju penzija i ovome što pričate, da li su propisi ili zakon, ako neko razume šta je propis ili zakon, to nije ni bitno, nije bitno ni to što ministar kaže da će Zakonom o budžetu i Zakonom o budžetskom sistemu ubuduće biti regulisano povećanje penzija i da će ova Narodna skupština da to izglasa ili ne izglasa, to isto nije bitno. Bitno je da vi pričate da će to nekim propisima, koje će tamo negde neko u magli da donese i da to niko neće da zna. I sve to nije istina, ali to opet nije bitno. Za vas je samo bitno da ste vi izrekli, da su to netačne stvari, pa tamo gde prođe prođe, da li se sviđa onima koji za vas glasaju. Bogu hvala, njih je mnogo malo, tako da mislim da u suštini nas to ne treba mnogo da tangira.

Mogu samo da vam obećam, koliko god vam se to dopadalo ili ne, penzije neće rasti 0,15% ili 1%, penzije će rasti tri, četiri, pet, šest, sedam posto godišnje i mi nikada nećemo da zaboravimo penzionere. A penzioneri mogu da prave prolazno vreme i da vide – koliko je dobro državi, koliko je veliki suficit, koliko smo dobro radili, toliko će njima biti dobro. To je obećanje ove vlade, za razliku od nekih obećanja prošlih vlada. Oni se vrlo dobro sećaju, jer su i oni bili ovde kada su te vlade obećavale.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, ministre Đorđeviću.

Reč ima predstavnik predlagača, ministar Mladen Šarčević.

Izvolite.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Mislim da ste uspeli svu žutu štampu da upijete i da napravite neku vašu verziju viđenja događaja.

Da vam kažem ovako: prvo, tačno je da nisam prvobitno bio pristalica da se produži, ni pre dve godine. Silne studentske organizacije su dolazile kod mene. Pre dva-tri meseca sam se konsultovao sa Odborom za obrazovanje Skupštine. Onog časa kada smo zajedno počeli da promišljamo, istražujemo i analiziramo koliko tih mladih ljudi još ima, ja sam se, sa njima u dogovoru, predomislio. Pre neki dan, na skupštinskom odboru sam počeo svoju diskusiju time da nevoljno ovo predlažem. I moja je izjava bila, ako hoćete da je citirate

do kraja – ja neću da ovo prihvatam, ali ako bude većinski stav da to radim, neću se joguniti, sešću ovde gde sada sedim i uraditi taj deo posla. To je originalna verzija. Ako je vaša kraća, ne razumem zašto bi to bilo pitanje da li vi morate meni verovati. Ne predajem ja dogmu ovde, govorim o činjenicama, a vi ih iskrivljujete. Znači, činjenice drugačije govore.

Moj bivši prijatelj ne postoji. Postoji kompanija „Samsung“, koja je donirala e-dnevnik u prvoj godini rada nama, i mi uveli u šeststo škola bez bele banke. Neko je uradio pilot dobro, pa kada je kompanija „Telekom“... Niste pomenuli ovde, ona je dobila tender; velika državna, ozbiljna, najozbiljnija kompanija je dobila tender. I normalno je da traži podizvođača, to je specifičan posao. Ako je pilot dobro urađen na uzorku od trećine, onda je valjda jasno da Srbija ima šansu da za male pare uvede e-dnevnik, za manje od dve godine. Hrvatska je to radila pet godina sa preko pedeset miliona evra evropskih para. Toliko sada o činjenicama. To možete sve proveriti. Ako imate nešto protiv, prijavite me svim agencijama i sudovima. Nekorektno je što to tako povezujete i objašnjavate na svoj način.

Odgovornost ustanove je veća nego pojedinca. Ne možemo da pričamo o slučaju Arsenijević jer smo saznali da postoje mnogi drugi slučajevi. Na koji način ja mogu da završim osnovnu i da upišem master studije? Valjda mi je neko na upisu tražio dokumenta. Ne može on sam sebe da upiše. Znači, da li je odgovorna ustanova, institucija ili pojedinac? Svakako, institucija.

Objasnio sam vrlo slikovito kako izgleda procedura kada poništavate doktorat. Vi vodite proceduru bez pravnog uticaja na taj slučaj, tako je zakon govorio bez ovog člana, i dokaže se da je sam doktorat odličan, ali vi imate u proceduri da on pravno nije trebalo da ga upiše. Da li je on kriv što ga je sam upisao, ili što su ga upisali? Ne govorimo mi da zakon donosimo na osnovu jednog slučaja, nego ima dosta takvih slučajeva. Ne vidim da je to loše rešena situacija za buduća vremena, makar se i ne desila više. Bar će odvratiti od dešavanja.

Kada govorimo o doktorskim diplomama, pomenuo sam Nacionalni savet za visoko. Ako bivši rektor Beogradskog univerziteta, Kovačević, kaže ovo što ja vama citiram, i niz drugih ljudi, onda govorimo o tehničkom problemu. Ne mogu da prozivam ministre iz 2005, 2006, 2007. godine što nisu uradili svoj deo posla, jer stoji zakonska nadležnost za regularnost diploma države. Ne Komisije. Komisija je organ Nacionalnog saveta za visoko.

Ako sam proveravao sa svojim timovima godinu dana ko se sve nije obratio zvanično za doktorske studije, nisu postojale kao studije, završite magistarske i idete na tezu, ako je dobijete, ako imate visok prosek, branite disertaciju, taj broj ljudi, ne taj koji je KAPK prijavio javnosti pred kraj svog mandata, nego mnogo veći broj ljudi, dva puta je sa tim diplomama doktorskim prošao akreditacije. To je živa istina.

Ti ljudi imaju porodice. Oni su sada stavljeni na stub srama kao da su nešto ukrali, a tehnički su problem napravili država, Vlada i fakulteti. Opet se vraćam na odgovornost ustanova i institucija, a ne pojedinca.

Odvojte tu priču od lažnih ustanova koje nisu akreditovane. Za vašu informaciju, ja sam letos poslao pismo da svi pogase i prijave, i šaljem inspekciju. Osamdeset se prijavilo. Ja ću to objaviti u javnosti jer nisu uradili posao po zakonskim procedurama. Naravno da imate, od onog zakona do ovog, priliku da novo telo, a to je NAT, radi i bavi se poslom ko je podneo zahteve, ali nemate priliku da neko legalizuje ono što ne postoji. Gašenje neakreditovanih odeljenja i takvih ustanova je veliki posao. To se nikada nije desilo, znate. Velike su i novčane kazne, ali će se ići na uzimanje licence.

Ja bih voleo da je mene neko relaksirao takvog posla u prihvatanju onoga što sada radim. Ima ovde puno univerzitetskih profesora, znaju dobro o čemu pričam. I znate dobro šta je sve po Srbiji bilo, i ima, čak i ono što je država osnovala. Ako smeta nekome red, ja nemam takvu vrstu problema.

PRESEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, ministre Šarčeviću.

Reč ima predstavnik predlagača, ministar Siniša Mali.

Izvolite.

SINIŠA MALI: Hvala lepo.

Gospodine Đurišiću, ja sam neprijatno iznenađen, ili prijatno iznenađen, kako god hoćete, time da ste vi zaboravili da ste 2008. godine bili deo vlasti koja je donela odluku četiri puta da se povećaju penzije, četiri puta u toku jedne godine. To ste doneli zbog nekog koalicionog sporazuma, zbog nekih izbora; nije bilo utemeljeno na ekonomiji, nije bilo utemeljeno na realnim parametrima. A sada pričate o nekim realnim parametrima i o tome kako bi trebalo eventualno nešto uraditi.

Vi ste, interesantno, na osnovu te odluke izgubili i izbore, ali ste, još gore, doveli državu u takvu situaciju da smo 2013. godine bili na ivici bankrota. Bili smo na ivici stečaja. Imali ste stopu rasta, dok ste vi bili na vlasti, negativnu, preko 3%. Mi sad imamo za prvih šest meseci 4,9%. Imali ste deficit u budžetu od 6,6% BDP-a. Mi imamo suficit od 1,5%. I odluke koje donosimo, ne donosimo zbog politike i zbog glasova; odluke koje donosimo, donosimo zbog ekonomije i donosimo ih na realnim osnovama.

Malopre ste rekli, takođe, da se penzije povećavaju iako se inflacija povećava više od toga, čime se obezvređuju penzije. Pa, evo vam podatak samo od prošle godine: penzije su povećane 5%, stopa inflacije bila je 3%. U vaše vreme stopa inflacije bila je 11, 12, 13, 14 posto.

Meni bi bilo drago da se naviknete na ove niske stope inflacije. A mi upravo zbog niskih stopa inflacije želimo u narednom periodu, ukoliko budžet bude bolji, ukoliko naši ekonomski rezultati budu bolji, da i penzioneri imaju sve veće penzije. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, ministre.

Gospodine Đurišiću, želite repliku?

Izvolite.

MARKO ĐURIŠIĆ: Hvala.

Pa, evo ovako, prvo za ministra Đorđevića, pošto imam samo dva minuta: mene mnogo ne zanima šta vi pričate, mene zanima šta piše u Predlogu zakona koji je pred nama, a to je da će se „do dostizanja finansijske održivosti sistema penzijskog i invalidskog osiguranja penzije usklađivati na način utvrđen propisima“, a do sada je stajalo zakonima, „kojima se utvrđuje budžet i budžetski sistem“. To ste vi nama predložili i bojim se da će ova većina to da usvoji. Šta se tu krije, to je pravo pitanje. Znači, ne zanima me mnogo šta vi pričate ovde, jer ne pričate istinu.

Kao Siniša Mali, ministar finansija – govori o toj stopi rasta, odnosno pada BDP-a u 2009. godini od minus 3,1%, kada se zahuktala svetska ekonomska kriza. Kako je bilo narednih godina – 0,6% u 2010. godini, 1,4% u 2011. godini. A koje su stope rasta bile od kad ste vi došli? Za šest godina, koliko ste na vlasti, za šest godina je rast 1,5%. Sad pričate u ovoj godini. Šta je bilo prošle godine? Šta je bilo 2014. godine? Reći ćete, naravno, poplave. Bile su poplave i u drugim zemljama, nigde nije bio toliki pad kao ovde.

Sedmu godinu ste na vlasti. I, ako ste rekli da sam ja bio deo vlasti 2008. godine, ja bih voleo, gospodine Mali, da čujem gde ste vi bili tada, u kojoj vlasti ste vi bili tada. Čime ste se bavili, da li ste otimali vinograde, šta ste radili? To su pitanja. Mene možete da pitate gde sam bio i šta sam radio.

PREDSEDAVAJUĆI: Reč ima predstavnik predlagača, ministar Zoran Đorđević.

Izvolite.

ZORAN ĐORĐEVIĆ: Ja samo hoću da se obratim poslanicima, samo ako možemo jednu stvar da zapamtimo, da zapamtimo izjavu poslanika Đurišića.

Poslaniče Đurišiću, verujem da ćemo se sresti u ovom parlamentu kada budemo pričali o povećanju penzija, o zakonu o budžetu i budžetskom sistemu. Onda prepuštam drugim poslanicima da presude ko je govorio istinu, vi ili ja. A biće to vrlo brzo. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Povreda Poslovnika, narodna poslanica Aleksandra Tomić.

Izvolite.

ALEKSANDRA TOMIĆ: Zahvaljujem, predsedavajući.

Reklamiram član 107, dostojanstvo Narodne skupštine. Takav ton i razgovor prema ministrima nije baš zabeležen u Skupštini Srbije u skorije vreme. To pokazuje na kom nivou razgovora može sa ljudima koji predstavljaju opoziciju danas da se razgovara.

Kada se govori o tome da je Srbija izmišljena priča, da je Srbija bila na litici i da je ekonomski trebalo da bude proglašen ili bankrot ili da sprovedemo ekonomske reforme sami, onda najbolje treba da čuju i da pročitaju ono što je govorio njihov sadašnji politički lider, Dragan Đilas, koji je u decembru 2014. godine rekao da je Srbija ekonomski na rubu propasti.

Prema tome, slušajte svoje predsednike nove, pa ćete čuti gde se Srbija nalazila. A pogledajte rezultate pa vidite gde se Srbija danas nalazi. Niste ni mislili da će ikada doći taj ekonomski rast od 4%, da ćete moći da zaista po nekoj formuli povećavate penzije, već ste to radili ad hok, malo 7%, pa 4%, pa 10% pa je to budžet Srbije koštalo sedamdeset milijardi dinara. E, to su vaše ekonomske mere koje ste sprovodili u to vreme. A onda ste ostavili nama da rešavamo te probleme i sve one dugove ste ostavili da ih mi servisiramo, i da brinemo ne samo o penzionerima nego o svim građanima Srbije. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Koleginice Tomić, teško da ja kao predsedavajući mogu da predvidim ton kojim će se narodni poslanici obraćati, kao i o čemu će govoriti. Na meni je da omogućim narodnim poslanicima da, kada postoji pravo, dobiju repliku u trajanju od dva minuta. Ne mislim da sam ovim povredio Poslovnik.

Moram da vas pitam da li želite da se Narodna skupština u danu za glasanje izjasni o ukazanoj povredi Poslovnika. (Ne.) Hvala.

Povreda Poslovnika, narodni poslanik Marijan Rističević.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo narodni poslanici, reklamiram čl. 103, 104, ali dozvoljavam, gospodine predsedavajući, da budete tolerantni prema opoziciji. Naime, replike se daju na način koji je propisan Poslovníkom. Gospodin iz opozicije je to dobio, a da nije pomenut ni šef, ni partija, i tako dalje. Pritom se koristio neistinom, čime je došlo i do člana 107.

Dakle, penzije koje su oni isplaćivali isplaćivane su iz kredita. Iz Penzijskog fonda je uplaćivano 50%, drugih 50% je bio kredit i prodaja društvenog kapitala. To ne pomenuti je teško kršenje dostojanstva Narodne skupštine. Moramo da se sećamo da je ta vlast, iz koje je sada proistekao ovaj savez lopuža, prevaranata i ljotičevaca, prodala ceo društveni kapital za nekoliko milijardi evra. Taj rast na koji se oni pozivaju, što je opet povreda dostojanstva Narodne skupštine, bio je proizvod trgovine tuđom robom, koja je plaćena tuđim novcem, kreditima i prodajom kapitala.

Ne tražim da se o ovom glasa, ali malo pažljivo slušajte šta govore kolege iz opozicije, jer naši građani mogu i da zaborave, ali mi ne smemo da zaboravimo šta su sve uradili i čime se bavio savez prevaranata, lopuža i ljotičevaca. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Zahvaljujem, gospodine Rističeviću. Koliko sam shvatio, ne želite da se Narodna skupština u danu za glasanje izjasni o ukazanoj povredi Poslovnika.

Ja sam kao predsjedavajući, shodno stavu 3. člana na koji ste ukazali, iskoristio svoje pravo i mogućnost da u duhu tolerancije, kao što ste rekli, omogućim poslaniku Đurišiću da postavi određena pitanja, otkloni određene nejasnoće kroz dijalog sa predstavnicima predlagača. Naravno, ne mogu, kao što sam i maločas rekao, da predvidim o čemu će narodni poslanici govoriti.

Zahvaljujem, gospodine Rističeviću.

Povreda Poslovnika, narodni poslanik Miroslav Aleksić.

Izvolite.

MIROSLAV ALEKSIĆ: Zahvaljujem, predsjedavajući. Ukazujem na povredu Poslovnika, član 103, jer dozvoljavate i dopuštate ...

(Predsjedavajući: Kolega Aleksiću, već je ukazano na povredu Poslovnika, član 103.)

Ko je ukazao? Ukazao je onaj koji je vređao sve vreme.

(Predsjedavajući: Ne može se dva puta ukazati na isti član.)

Ali vi ste ponovo povredili isti član.

PREDSEDAVAJUĆI: Kolega Aleksiću, ne možete dva puta ukazati na isti član kada je reč o povredi Poslovnika. Maločas je kolega Rističević ukazao na član 103. i član 104.

Zahvaljujem, gospodine Aleksiću.

Reč ima predstavnik predlagača, ministar Siniša Mali.

SINIŠA MALI: Hvala.

Gospodine Đurišiću, kada ste malopre pomenuli vinograde, pretpostavljam da ste mislili na neke narodne poslanike, ali to vi bolje znate.

Po pitanju rezultata koje je ostvarila ova vlada u odnosu na vašu vladu, ja mogu da vam precizno pročitam svaku cifru. Od 2008. godine imali ste deficit u budžetu od 2,6%, 4,4%, 4,6% 2010. godine, 4,8% 2011. godine, 6,8% 2012. godine. Za vašu informaciju, 2017. godine imamo suficit u budžetu, prvi put u istoriji. Godine 2018. takođe. To je rezultat vaše vlasti po pitanju fiskalne politike.

Stopa nezaposlenosti: 2010. godine 19,2%, 2011. godine 23%, 2012. godine 23,9%, a mi smo sada na 11,9%, gospodine Đurišiću.

Bruto domaći proizvod: 2009. godine minus 3,1; 2010. godine 0,6; 2011. godine 1,4; 2012. godine minus 1; 2016. godine 2,8; 2017. godine 1,9; 2018. godine 4,9, gospodine Đurišiću. To je primer odgovorne ekonomske politike, to je primer koliko Srbija ide napred i to je primer kako neke stvari možete da promenite ukoliko se bavite interesima države i građana ove države, a ne vašim partikularnim interesima. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI (Vladimir Marinković): Hvala, ministre.

Marko Đurišić, pravo na repliku.

Izvolite.

MARKO ĐURIŠIĆ: Mislim da me ministar direktno spomenuo.

Možemo puno, i meni je žao što nemamo vremena, da polemishemo o ovim brojevima. Evo, vi ste rekli kako je inflacija 2017. godine bila 3%, a povećanje penzija na početku 2018. godine je bilo 5%. Ali hajde da pogledamo stopu inflacije: 2014. godine 2,9%, 2015. godine 1,9%, 2016. godine 1,2% i ova 3%. Za te četiri godine, koliko je, između ostalog, suspendovano povećanje penzija u skladu sa članom 80. Zakona o fondu PIO, to predstavlja 9,2%.

Penzije sa povećanjem 2015. godine 1,2%, 1,25, 2016. godine 1,5%, i ovih 5%, to je 7,9%. Znači, da je zakon primenjivan za ove četiri godine, penzije bi bile veće nego što vi sada kažete da će biti penzije koje će biti isplaćene u oktobru 2018. godine. To je jasna ekonomska matematika i jasan pokazatelj onoga što je ova vlada radila. Uzeli ste od jednog broja ljudi, sada te pare nećete da im vratite. Trošite te pare na bahanalije, na jarbole, na fontane, na ne znam šta još ne.

Gospodine ministre, zašto niste rekli da je za ovih šest godina javni dug sa 15 milijardi povećan na skoro 24 milijarde, hajde da ja sad ne zaokružujem to. Bio je u jednom trenutku i do 25, sada je 24 milijarde. Bio je ispod 50%, sada je 60%. Govorite kako je nekad bilo 75%. Pa ko je bio u trenutku 2014. godine, kada je ovde citirana ne znam koja izjava, ko je bio u Vladi 2014. godine?

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Đurišiću.

Povreda Poslovnika, Vladimir Orlić.

Izvolite, dr Orliću.

VLADIMIR ORLIĆ: Član 107, gospodine predsedavajući, pitanje dostojanstva Narodne skupštine, koje svakako mora da bude u vezi sa potrebom da se u ovoj sali govori istina. Da se govori istina; kako beše ono – cela istina, kompletna istina i ništa osim istine.

Slušali smo sad o nekoj matematici. Bilo je toga i maločas. Znae, kad neko u ovoj sali kaže da je ukupan rast za poslednjih, koliko je rekao, pet ili šest godina, 1,5, to je sve samo ne istina. Isti čovek, naravno, koji je sad ovde pravio računicu pa rekao da je ukupna inflacija za pet godina nešto ispod 10% i koji to verovatno pokušava da uporedi sa 11%, odnosno 12% za samo godinu dana. Inflacija za godinu dana. Naravno, u njihovo sjajno vreme, tog Đilasa, tog Tadića, tog Jeremića, ovih ostalih, Obradovića i njihovih poslovnih partnera. To je pokušao da uporedi.

Međutim, iako je to još neozbiljnije od onoga što inače često radi gospodin Čulibrk, čudi me da nije konsultovao, recimo, baš literaturu, novine tog gospodina Čulibrka. Oni su izračunali koliko iznosi kumulativni rast. Da li znate šta su rekli? Evo, sad ću da vam pročitam, to je izašlo pre neki dan, to je izašlo u NIN-u 13. septembra, baš je nedavno bilo, kaže – od kada je formirana Vlada koju podržava SNS, BDP Srbije povećan za 11%. U tom momentu su oni

računali tako, danas je to već preko 12-12,5%, nisu računali da će biti bolje nego što je prognozirano. Ali 12% da proglasite za 1,5%, pa to je potpuno neozbiljno.

Kad pričamo o dugovima, kad pričamo o merama koje su dovele do toga da se nešto privremeno smanji, sve to ide direktno na obraz, sve to ide direktno na dušu tih Đilasa, Jeremića, Tadića i ostalih Obradovića, naravno, njih ne zaboravljamo, koji su katastrofu napravili sopstvenoj zemlji, sa čim se slaže i Fiskalni savet, a i oni sami u prethodnim izjavama...

(Predsedavajući: Hvala.)

...Ti ljudi, ako žele (završavam, gospodine predsedavajući) da bilo šta nadoknade, srede ili reše, neka to urade iz svog dupke punog džepa, teškog više miliona evra o trošku građana ove zemlje. To bi bilo jedino pošteno ako im je do poštenja stalo.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala.

Gospodine Orliću, da li želite da se Narodna skupština izjasni u danu za glasanje?

Ne, hvala.

Povreda Poslovnika, Boško Obradović.

Izvolite.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Hvala, predsedavajući.

Ukazao bih na povredu člana 108. stav 1. koji jasno kaže da se o redu na sednici Narodne skupštine stara predsednik Narodne skupštine, u ovom slučaju vi kao predsedavajući, i da ne biste smeli da primenjujete dvostruke standarde. Kada se narodni poslanici iz opozicije jave da ukažu na povredu Poslovnika, onda se to njima ne dozvoli jer se kaže da je neko već pominjao taj član Poslovnika. A kada se neko iz vlasti javi i pozove se na isti član Poslovnika kao neko pre njega, tada on dobije pravo da govori. Šta to znači? To znači da niste objektivni, to znači da niste parlamentarni i da dajete veće pravo narodnim poslanicima vlasti nego narodnim poslanicima opozicije. To prosto remeti onu osnovnu funkciju na kojoj se vi nalazite i zbog koje ste na nju postavljeni. Dakle, to je jedno veoma složeno pitanje i ja vas molim da konačno uvedemo red po tom pitanju.

To vam je isto, da vam navedem primer, kao kad predstavnici vlasti kažu da su „žuti lopovi“ uništili ovu državu, sa čime se ja slažem, ali ti „žuti lopovi“ sede u Vladi Republike Srbije. Evo, tu je gospodin Siniša Mali... (Isključen mikrofon.)

PREDSEDAVAJUĆI: Kolega Obradoviću, hvala na vašoj sugestiji. Naravno, pokušaću da vas demantujem. Vi ste ukazali na to da je već ukazano na povredu Poslovnika po članu 107, što jeste tako, ali ste zaboravili pritom da se za repliku javio kolega Marko Đurišić i da je posle njegovog govora gospodin Orlić tražio povredu Poslovnika.

Tako da sam potpuno uradio u skladu sa Poslovnikom, te mislim da ga nisam u ovom slučaju prekršio. Sigurno da imam objektivan odnos prema svim poslanicima bez obzira na to kojoj političkoj partiji pripadaju.

Da li želite da se Narodna skupština izjasni u danu za glasanje?

Želite, hvala.

Reč ima Miljan Damjanović, povreda Poslovnika.

Izvolite.

MILJAN DAMJANOVIĆ: Gospodine predsedavajući, povredili ste član 27. stav 2, jer je evidentno da smo potpuno izašli iz teme dnevnog reda i da se ovde više ne govori o tome šta je na dnevnom redu.

Ovo je već viđeno stotinu puta, da gospodin Orlić ustane, ničim izazvan spomene Boška Obradovića, dupli pas, a i jednima i drugima je mentor američki ambasador. Ovog je doveo u Skupštinu 2016. godine, ove doveli na vlast 2012. godine. Na sve to, ministar se obraća sa „ti“ ljudima i objašnjava da li su ovi naši bivši i koji. Svi su oni bili u istim strankama: DS, DSS, G17, sada čine levu i desnu stranu. Uporno se govori – s ove leve strane je opozicija. Ne, to je ova NATO opozicija. Mi, prava opozicija, ovde zastupamo stavove naših građana i nećemo dozvoliti da nas upletu u ovu njihovu raspravu. Ovo je sve dogovoren jedan običan cirkus između bivših članova istih stranaka, kojima su isti mentori, koji se i preko televizija svakodnevno napadaju. Zašto jedni druge nisu pohapsili kada su bili u mogućnosti ako su toliki lopovi?

Molim vas, vratite red na sednici.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Damjanoviću. Nije mi poznato ko kome nabacuje dupli pas, ili bilo šta drugo.

MILJAN DAMJANOVIĆ: Evo, slušajte šta pričaju.

PREDSEDAVAJUĆI: Da li želite da se Narodna skupština izjasni u danu za glasanje?

Da.

Reč ima dr Vladimir Orlić, povreda Poslovnika.

Izvolite.

VLADIMIR ORLIĆ: Član 103. stav 8. koji vama, gospodine predsedavajući, daje pravo da ljudima koji ne znaju šta će sami sa sobom i u skladu sa tim ne odnose se odgovorno prema vremenu koje imaju za raspravu skratite to vreme za dalju raspravu za dva minuta.

Javio sam se pre svega imajući u vidu ono što je uradio narodni poslanik Boško Obradović, međutim, ne bi bilo loše da to primenite i prema ovima koji maločas rešiše da nam stave do znanja koliko i dalje čeznu i pate za upravnim i nadzornim odborima Dragana Đilasa, zato su se javili. Slobodno i na njih primenite.

Što se tiče poslanika Obradovića, pošto očigledno ne učestvuje u radu sednice i dok sedi ovde, njemu to vreme za raspravu očigledno ne treba, njemu

će samo biti lakše, između ostalog, da se ne sramoti poput onog malopre, da mu smanjite to vreme za dva minuta, kao što vam Poslovnik daje mogućnost.

I, da skratim ovo, da me ne bi neko, ne daj bože, optužio da nabacujem duple pasove, kada se sledeći put onim rečima obrati gospodin Obradović i pomene „žute lopove“, zamolite ga da pokaže razumevanje i uvažavanje za gospodina Lutovca, koji pored njega sedi svako veče na tribinama. Sigurno nije hteo tako da ga uvredi. Hvala.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Orliću.

Da li želite da se Narodna skupština izjasni u danu za glasanje?

(Vladimir Orlić: Ne.)

Hvala.

Nastavljamo sa radom.

Reč ima prof. dr Žarko Korać.

Izvolite.

ŽARKO KORAC: Poštovani predsedavajući, poštovani gosti, poštovani narodni poslanici, da ne bih ponavljao, ali to se stalno radi, ne vidim nikakvu logiku da se spoji dnevni red na ovakav način. Zaista je vrlo teško voditi smisaonu diskusiju oko ovoliko različitih tačaka, od kojih neke nisu beznačajne, čak su neke od njih vrlo važne.

Pokušaću da budem sasvim kratak. Ministar Đorđević je govorio o čitavom nizu međunarodnih sporazuma. Razumem da je on ovlašćen od strane Vlade, Vlada može da ovlasti bilo kog svog člana da zastupa njene interese ovde i da govori o bilo čemu, to nije sporno, ali ipak mislim, kada se govori o tim sporazumima, potrebno je bilo da ovde bude ministar spoljnih poslova, to pripada njemu, njegovom resoru. Koliko znam, on je na službenom putu, nije u zemlji, to mogu da shvatim. Ali reći ću vam zbog čega.

Uzgred da kažem, vi ste govorili skoro dva sata. Nisam protiv toga da vi vrlo iscrpno govorite o svakom od tih sporazuma, to je čak dobro, ali bilo bi bolje da ste taj tekst koji ste pročitali dali svima nama poslanicima, bio bi bolji razgovor, jer bi svako mogao jasnije da pročita ono što piše i onda bismo imali, ako mogu tako da kažem, nadam se, bar neki kvalitetniji razgovor.

Vraćam se na ono što sam rekao, zašto bi bio potreban ministar spoljnih poslova. Mislim da naša javnost ne zna, a verovatno ni većina ljudi ovde, nisam siguran vi, ne znam stvarno, možda jeste – kada smo dobili sporazum o ukidanju „Šengena“ mi smo potpisali jedan sporazum, dogovor, u kome piše da ćemo se konsultovati sa šengenskim zemljama oko svakog ukidanja viza koje vrši Republika Srbija. Ovde pominje Kirgizija itd. Niko nije protiv toga da što više zemalja ukine vize, da ljudi lakše putuju, turistički, privredno, porodično, kako god. Znači, nije to sporno. Nije sporan ni suverenitet zemlje. Ali mi smo to potpisali.

To pitanje se Evropi vrlo snažno otvorilo kada smo ukinuli vize Iranu. Ne verujem da će EU, iskreno ne verujem, ići tako daleko da nam suspenduje taj sporazum, ali ima zemalja koje su upozorile Srbiju da ona direktno krši sporazum koji je prihvatila, da se konsultuje sa šengenskim zemljama onda kada ona ukida vize nekim trećim zemljama. Znači, bar da se konsultuje, da čuje njihovo mišljenje. Niko ne spori suverenitet države Srbije, ali je ona prihvatila tu obavezu.

Mislim da je taj primer, o kome je ministar Dačić vrlo lapidarno govorio, nije se mnogo na njega osvrnuo, izazvao dosta nervoze, jer, kao što znate, ta migrantska kriza je otvorila pitanje iz kojih zemalja i kako ljudi dolaze u Evropu. Kao što znate, naš region je Evropa. Otvorilo se pitanje, ministar Ljajić je dao dosta razuman odgovor, rekao da je relativno mali broj Iranaca koji je ostao, koji je tražio ovaj azil, vrlo mali broj; on je izneo jednu dosta nisku cifru, pretpostavka je da nije veliki broj njih pokušao ilegalno da produži za Evropu. Ali nezavisno od toga, reakcija Evrope, koja je očigledno preosetljiva na migrantsku krizu, naročito neke zemlje, bila je snažna.

Zato je meni bio potreban ministar. Kada se ovi sporazumi ovde iznose, koje je Srbija potpisala (još jednom, ja nisam protiv), onda bi trebalo odgovoriti da li je to usklađeno sa nekom našom... Ovde je bila jedna azijska zemlja, da li je to usklađeno. Ako je usklađeno, onda je to u redu.

Što se tiče ministra Šarčevića, ministre, ja se s vama ne slažem. Naveli ste primer da ne treba kažnjavati nekoga ko je, u ovom slučaju, hajde da uzmemo taj konkretan primer, nebitna je ličnost, upisao postdiplomske i nije diplomirao. Znači, bili ste student vi, bio sam i ja, svako živ ko je upisao studije zna da mora da diplomira.

U stara vremena, prvi čovek koji je rešio da kažnjava, zamrzao je cene, evo, zamislite čuda, bio je imperator Dioklecijan, to je istorijska činjenica. Njemu je prvom palo na pamet da zamrzne cene, ali onda je doneo jedan zakon koji je bio vrlo zanimljiv – on nije kažnjavao samo prodavce koji prodaju po većim cenama, nego je kažnjavao i kupce koji kupuju po tim cenama.

Vi nama kažete, kriva je institucija. Ja sam saglasan s vama, njena odgovornost je primarna, ali meni je kriv i onaj ko je to uradio. Vi ne možete da kažete – on nema nikakve ... On je uradio jednu nepoštenu stvar. Ako postoji lopovluk u privredi, ako postoji lopovluk drugde, postoji, izvinite, i u obrazovanju, pa i u visokom obrazovanju. On je morao znati, ta osoba koja ide na veće zvanje, upisuje postdiplomske, master, magistarske studije, doktorat, da ne ispunjava uslove. I on to radi svesno. Ne znam zašto bismo mi abolirali to.

Naravno, razumem vašu logiku. Kažete – on je validan doktorat, master rad uradio, magistarski rad, šta ćemo sada da radimo. Ali on je išao jednim nepoštenim putem.

Ako hoćete moj odgovor, na većini institucija, starih, uglednih, mi imamo neke univerzitete u Evropi (Bolonja, Prag i drugi) koji su stari stotinama godina bukvalno, njemu bi bilo poništeno to zvanje zato što se koristio nepoštenjem.

To je jedan način... Ja ne kažem da vi to namerno radite, ja razumem vaš motiv, nije on zao, ali nama se stalno erodiraju moralni principi u visokom obrazovanju. Ovde je naveden primer nemačkog predsednika. Evo, navešću primer mađarskog predsednika, i to onoga koga je Orban izabrao, kod njih predsednika bira Parlament. Inače je doktorirao sport, neku granu sporta; dokazano je da je trećinu toga prepisao, zapamtio sam, bilo mi je zanimljivo, od nekog rumunskog takođe stručnjaka, doktora nauka, profesora na njihovom fakultetu za fizičku kulturu. On je odmah dao ostavku.

Drugim rečima, u svetu čak kada se pokrene pitanje relevantnosti diploma ljudi daju ostavke na određene funkcije. To nije vezano sada za ovo o čemu sam malopre govorio. Kod nas se ljudi prave ... I to je ta erozija nečega što bih teško drugačije nazvao nego moralnim načelima ovoga društva. Znači, vi kažete – on je u međuvremenu doktorirao, doktorat je validan, master. Verujem, komisija je procenila, ali on je inicijalno nepošteno radio. Bio sam na uglednim univerzitetima – kada student prepisuje, njega izbace sa fakulteta, verujte mi, izbace ga sa fakulteta. Na velikim univerzitetima profesor da pitanje, izađe iz sale. Ja sam to svojim studentima govorio, oni su me uvek gledali. Vi znate kako je kod nas – sedite kao policijski službenik i nadgledate. To se ne radi, veruje se u čestitost, da su ti ljudi budući... Jer to i jesu najobrazovaniji ljudi u jednom društvu, oni će imati najvažnije funkcije u privredi i svemu.

Zato mislim da je ovde možda trebalo neku drugu odluku doneti. Sada ćete vi mene pitati koju i koja je zakonska osnova. Ne znam i ne umem da vam odgovorim, ali očajan sam zbog erozije moralnih načela, za koju zaista niste vi lično odgovorni ali moraćemo u jednom trenutku da počnemo to da sankcionišemo.

Da kažem nešto o tom čuvenom zakonu. Dobro je, naravno, da se ukida to privremeno ograničenje. Privreda jača, očigledno, odnosno budžet se puni. Međutim, hajde da kažemo, ja nisam pravnik, ovde se kroz način govora, čuli smo i od poslanika, vidi jedna teška demagogija. Ljudima se izdvaja od plate za penzioni fond; to nije milostinja, gospodo, penzije su ljudi zaslužili.

Došli smo do dva apsurdna: prvi je da se kaže da su velike penzije, koje inače nisu velike, čak ni po nekim našim kriterijumima, ali velike su odnosu na opšti standard stanovnika i najniže penzije, da treba njima uzimati i dati. Oni su više izdvajali. Onda zaista donesite odluku da se svima izdvaja jednako, ako ćete ići ka tome da se penzije sabijaju.

Da ne bude neke zabune šta sam ja rekao ovde, ja jesam za to da se minimalna penzija održava i da se povećava. I ona je najčešća, vrlo mali broj

ljudi u Srbiji ima visoke penzije. Ali ne možete ovde predlagati kineski sistem, oni koji su više izdvajali imaju pravo, oni su izdvajali... Ja sam, uzgred, star pa sam izdvajao i za stambenu izgradnju i ovakve stvari, naravno, nikada u životu stan nisam dobio. Bilo pa prošlo. Ali izdvajano je više. Onda vi kažete – ne, pa vi ne možete. Pa nije to milostinja!

Sada ministar Siniša Mali iznosi podatke, tačne, ali znate, gospodine ministre, mi sad moramo da se vratimo u 1993. godinu, kada je bila jedna od najvećih inflacija u istoriji Evrope – vi ste mlađi čovek, ne znam da li se uopšte toga sećate, ja se naravno odlično sećam – kada su penzioneri imali jedan evro, odnosno izvinite nemačka marka je tada bila, kad su ljudi gladovali, kada je dolazio kamion na Terazije sa svežim hlebom, bacali su hleb, pa su se penzioneri tukli i uzimali taj hleb. Znači, ako ćemo se vraćati u prošlost, a od 1990. je ovde navodno demokratija i višepartijski sistem, nemojte se stalno fiksirati na 2000. godinu, mogu ja vama da vratim i u devedesete, pa da vidimo kakve su onda penzije bile, kolika je inflacija bila i šta su ljudi faktički dobijali. Znači, pozivati se na prošlost ima smisla ako nešto govori o sadašnjosti.

Vi kažete, i to naravno svako u ovoj zemlji zna, da su penzije potrošene, ti fondovi. Norveška država je možda jedan od najvećih investitora danas u svetu, jer oni meni kažu, Norvežani, ova nafta neće dugo trajati u Severnom moru i norveška država ulaže... Mi nismo takav narod, prosto naš mentalitet nije takav. Oni ulažu, ulažu, bukvalno oni to meni kažu – da bi naši potomci jednog dana imali mnogo uložениh para u ove državne obveznice, u velike firme, pa da od toga imaju pare da bi mogli penzije plaćati itd.

Mi smo sve to spiskali. I to nije odgovornost vaša, to je odgovornost generacija političara od 1990. godine. Pre svega, kroz rat je sve to spiskano, uništeno itd. Ali onda treba otvoreno reći.

Vi ste napravili jedan sistem. Znae, podseća me na onaj stari vic kad dečko dođe u bakalnicu, u samoposlugu, ima samo malo para pa kaže – dajte mi mešane bombone, a on kaže – evo ti dve bombone pa ih mešaj koliko hoćeš. Vi kažete, mi ne možemo da isplatimo ono što nemamo. Slažem se. Ne možemo da rušimo budžet zato što je neko rekao da penzija mora da bude ovolika. Ali ovde se ipak sasvim otvoreno kaže, bez obzira na to što je to verbalno, zakonski zakukuljeno i zamumuljeno, ili nije, ali je malo skriveno, vi kažete faktički – penzije će vam biti onolike koliko bude bolje. E, tu unosite nešto što...

Vi se sad možete pozvati pa reći prethodnih godina su penzije varirale, inflacija jela, niko nije uzimao u obzir usklađivanje realno itd. Ali vi unosite jedan element koji bih ja nazvao elementom izvesne nesigurnosti. Sa stanovišta ekonomije i budžeta i onih koji vode ovu zemlju, on je logičan, ali sa stanovišta nekoga ko je u penziji unosi mu izvesnu dozu nesigurnosti. Ranije je on imao iznos penzije, ona je bila usklađivana. On sada ... Vi kažete, ostaće takva. Pa ne baš sasvim. On će faktički moći doći u situaciju da neće biti tih povećanja. Vi

ga stalno vezujete za stanje privrede. Nemam ništa protiv, ali to je jedno priznanje da mi u stvari nemamo više fondove.

Vi ste sami rekli da je iz budžeta uzimano; ja to odlično znam, to je rađeno i 2001, 2002. godine, ista ta priča je bila. Razumem šta ste vi rekli, to je neka, hajde da kažem, ekonomska nužnost, ali se u čitav penzijski sistem unosi nešto što će većina penzionera jako teško da primi.

Ovde je rečeno, ljudi su penzionisani lako invalidski. Mnogi su terani u penziju. Znate šta, ali neki od nas su radili pošteno svojih četrdeset godina i izdvajano je svih četrdeset godina i onda vi dođete, kaže mi neko – velika ti penzija! Na osnovu čega on to kaže ako je moja penzija zaslužena? Znači, penzioneri nisu prosjaci, oni su ljudi koji su radili ceo svoj život. Oni nisu krivi što su neodgovorne vlasti, nemojte da ih ređamo, ima ih mnogo, možda i moja, ili i moja... Mada, moja je najmanje za to odgovorna, zato što je ona zatekla sve uništeno pa je tek dizala taj sistem, isplaćivala Dafinu, isplaćivala Jezdu. Da, sve smo to vratili, čak i Jezdinu štednju, a on nije imao ni dozvolu Narodne banke da radi, Dafina je imala. Čak je i Jezdina štednja vraćena da bismo bili moralni prema ljudima, jer je režim pustio tu banku da radi, inače, po zakonima smo mogli da nikome ne isplatimo Jezdinu, koja je mnogo manja od Dafinine. Dakle, mi smo se trudili da se država pokaže odgovorno.

Vi kažete, država je odgovorna. Pa, jeste, ali s druge strane ste uneli ipak... Nisam ja, vi ćete reći iz političkih razloga, ja sam poslednji koji to radi, ali penzioner neće biti sasvim siguran kakva će mu biti zapravo penzija, jer on će sad morati da gleda neprekidno stanje budžeta, stanje, kako bih rekao, ekonomskog razvoja, a to donosi nešto što u drugim zemljama realno ipak na ovakav način ne postoji.

Vi ste našli jedno rešenje koje je verovatno ekonomski logično, koje je, hajde da kažemo, nekako u skladu s nekom ekonomskom logikom vaše vlade, ali, moram da kažem, ja se osećam... Kako bih rekao, ne osećam se naročito prijatno, a posebno kada čujem da neko ima preveliku penziju. A ko to određuje da je prevelika penzija? Na osnovu čega je on to odredio, kojih kriterijuma?

Znate, u Kini su svi nosili iste uniforme, od Mao Cedunga do ... U ona stara vremena, znate, Kinezi su imali u vojsci uniforme, a nije bilo čina, pa sam ja pitao jednog Kineza – pa, dobro, ja sam bio vojnik, pa kako vi znate čin? A, znamo mi čin. Nisu uopšte imali činove, imali su svojevremeno iste uniforme svi Kinezi, oficiri. To je sistem koji mi ne možemo da branimo i taj sistem jako lepo zvuči i vrlo je demagoška poruka građanima – e, pa dobro, mi ćemo imati svi iste penzije. Ali nismo bili u jednakom položaju kada smo radili; nismo imali istu odgovornost na radnom mestu; nismo imali isto obrazovanje.

Još jednom, i završavam, slažem se da minimalne penzije budu takve da ljudi mogu od njih da žive, za to jesam, ali nemojte ono ostalo sad odjednom... Rečeno je, prilično demagoški, kad ste ovaj zakon donosili pre četiri godine –

mi ćemo najviše uzeti više penzije. Pa, znate šta, zašto mi to niste rekli na početku, kada sam počeo da radim? Onda ću ja uplaćivati, reći fakultetu – pa uplaćuj malo, nemoj ništa da uplaćuješ, inače nema veze koja je penzija, kad završiš radni vek, sa tim koliko si uplaćivao.

Znači, nemojmo da se pravimo da ljudi ipak nisu uplaćivali u te fondove, koji su danas straćeni, a za koje ljudi zaista nisu odgovorni, nego su odgovorne vlade koje su sukcesivno vodile, ne svaka jednako, ali vrlo mnogo njih, prilično neodgovornu politiku u odnosu na penzionere, zato što su, naravno, penzioneri vrlo veliko biračko telo.

Eto, toliko od mene. Još jednom, ministre Šarčeviću, ipak bi trebalo sankcionisati one koji su vrlo svesno lagali i varali, a ne samo fakultet koji je to uradio. Kao što je Dioklecijan pametno rekao, nije kriv samo onaj koji diže cene nego i onaj koji kupuje po tim cenama. Drugim rečima, ako je kriva institucija prosvetna, visokog obrazovanja, i taj pojedinac je i te kako kriv. Možda bi trebalo, kako bih rekao, sada je trenutak da se donese neka izmena u zakonu. To bi verovatno bio Krivični zakon, ne verujem da zakon o prosveti to može da reguliše. U Krivičnom da lepo piše da je to vrsta prevare, koja ima posledice jer on dobija bolje radno mesto, veću platu, postaje šef, a u stvari je slagao, falsifikovao, da se faktički nagradi. Toliko.

PREDSEDNIK: Moram da obrišem listu, ali sam na papiru napisala sve vas koji ste se prijavili, da bih dala reč ministrima da odgovore.

Prvo reč ima gospodin Đorđević, pa Šarčević.

Izvolite.

ZORAN ĐORĐEVIĆ: Prvo, želeo bih da vam odgovorim za ovo moje dugo, kako vi kažete, referisanje koje postoji. Znate, ja sam četvrti put u ovoj godini u Skupštini. Prvi put kada sam došao probao sam da budem ovako kako ste vi rekli, kratak i koncizan, a onda je bila kritika od strane opozicije zašto sam kratak i koncizan. Odlučio sam da prihvatim zdravu kritiku i od tada sam uvek vrlo koncizan i detaljan u obrazloženjima, tako da nemojte da mi zamerite, bolje da budem detaljan, nego da budem kratak pa da budem kritikovan sa te strane.

Što se tiče Irana, Iran je prijateljska zemlja Srbiji i svakako vodimo računa o tome kad, kako i pod kojim uslovima nekome dajemo bezvizni režim.

Ono što je bitno, a sami ste konstatovali da gospodin Dačić, prvi potpredsednik Vlade, nije ovde, on je van zemlje, a sigurno bi bio ovde da obrazlaže ove zakone, nema razloga da bude drugačije. Činjenica je da mi na Vladi pričamo o tome i svi članovi Vlade su upoznati detaljno sa svim što se dešava i šta su predlozi. Meni ne treba neka posebna priprema da bih vam rekao ono što jeste. Mi nemamo telefonske sednice. Nijedna od 2012. godine nije održana a da se nismo sastali i da nismo imali kvorum.

Pričali smo mi i o ovom problemu ali ja želim da vas ubedim u to da Srbija priča i ima komunikaciju sa EU, pridržava se svih dogovora sa njima. Srbija je pouzdan partner i nismo imali kritike sa te strane da smo nešto učinili što nije bilo u skladu sa nekim dogovorom. Prvenstveno, to nikada ne bismo dopustili, time bismo ugrozili našu zemlju i sve ono što smo se mi dogovarali s njima.

Što se tiče toga, mislim da smo rešili tu nedoumicu oko Irana i oko ovog prevelikog detaljisanja.

Što se tiče prevelikih penzija, samo nešto da vam kažem, niko od nas ministara nije pričao na tu temu, niti kritikovao da postoje u državi velike i male penzije, to je gospodin Šešelj. Pretpostavljam da ste njemu uputili tu kritiku i mislim da bi trebalo s njim to da raspravite. To je stav gospodina Šešelja, tako da ne bih da se mi uvlačimo u to i da raspravljamo o tome.

PREDSIEDNIK: Hvala vam.

Reč ima ministar Šarčević.

Izvolite.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Ja ću samo kratko.

Poštovani prof. Korać, delim vaše mišljenje. I ja sam postavio slična pitanja pravnim timovima kada smo o ovome razgovarali. Imajući u vidu da ste više u pravu, ali da nemamo rešenja pametnijeg od ovog, ipak smo se opredelili da institucija nosi odgovornost. Znači i sami da imamo i deset privatnih univerziteta, tako da nutkanje – samo ti upiši pa ćeš da doktoriraš i ostalo, pa ćeš to kasnije... Znači, zaista sam svašta video i krenuli smo zaista u otvorenu borbu protiv svega toga. Prvo smo krenuli s onim što smo kao država osnovali, i tu treba mnogo, mnogo više reda i mnogo decenija, jer se tu svašta nataložilo.

Isto tako, mogli bismo da diskutujemo ne znam o kojim procedurama. Mislim da su to više standardi za tela za akreditaciju i za Nacionalni savet za visoko da rešava i takva pitanja, kao i mnoga druga pitanja: brzina imenovanja u zvanja i šta god već, znate, da sebi proizvedete kadar, svega toga ima. Tako da se s vama apsolutno slažem, u pravu ste kada kažete da nije bilo možda pametnijeg rešenja da se reši u ovom zakonu, verovatno u nekim drugim. Svakako, ja ću se bar truditi da nađemo vezu. Hvala vam.

PREDSIEDNIK: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Bojan Torbica.

Izvolite.

BOJAN TORBICA: Poštovana predsednice, cenjeni ministri sa saradnicima, kolege narodni poslanici, pred nama se danas nalazi set izuzetno važnih predloga zakona. Ja ću u svojoj diskusiji govoriti o Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o PIO, dok će se moje kolege iz poslaničke grupe u kasnijoj raspravi osvrnuti na ostale predloge zakona.

Ono što na početku želim da uradim jeste da pohvalim Vladu Republike Srbije, kako aktuelnu tako i prethodnu, za postignute rezultate, pre svega, u fiskalnoj konsolidaciji, kao i na značajnom privrednom i ekonomskom oporavku države. Ono što moramo konstatovati jeste činjenica da smo od prvog dana imali socijalno odgovornu vladu, posebno prema onim najsiromašnijim, onima koji žive u najtežim uslovima, onima kojima je pomoć države bila najpotrebnija. Ne smemo zaboraviti da u vremenu kada su sve države u našem okruženju umanjivale sredstva za socijalnu zaštitu u našem budžetu ta stavka nije bila umanjena ni za jedan jedini dinar, niti je jedno pravo bilo ukinuto, nijedno novčano davanje nije kasnilo, a najniže zarade i penzije su bile zaštićene od umanjenja, do kog je moralo doći kako bismo sprečili bankrot države do kog je doveo bivši režim.

Ovaj predloženi zakon o izmenama i dopunama je neophodan pre svega zbog potrebe daljeg uređivanja sistema PIO u okviru počete reforme penzionog sistema. Osnovni cilj aktuelne reforme jeste stvaranje uslova za dugoročnu ekonomsku održivost penzijskog sistema, koja će obezbediti pravnu sigurnost i odgovarajući socijalni položaj sadašnjih i budućih generacija penzionera. Reforma se dosad sprovodila u više faza i mere koje su sprovedene su uglavnom bile restriktivnog karaktera, naročito mere iz 2015. godine, ali koliko god one bile restriktivne, vreme je pokazalo da su bile neophodne.

Kada govorimo o restriktivnim merama koje su u prethodnom periodu uvedene, moramo spomenuti da je podignuta starosna granica za odlazak u starosnu penziju za oba pola, pooštreni su uslovi za ostvarivanje prava na invalidsku penziju, uvedena je prevremena starosna penzija sa trajnim umanjenjem visine penzije, pooštreni su uslovi za ostvarivanje prava na porodičnu penziju, politika rasta penzija je usklađena sa ekonomskim mogućnostima budžeta, sprovedene su mere reforme penzijske administracije u cilju smanjenja administrativnih troškova i preduzete su mere efikasnije kontrole i naplate doprinosa za PIO. Sve ove mere, iako restriktivne, dale su pozitivne rezultate, koji se prvenstveno ogledaju kroz zaustavljanje rasta deficita i smanjenje dotacija za pokrivanje deficita iz budžeta Republike Srbije.

Način gazdovanja prethodnog režima i kupovanje socijalnog mira, a možemo slobodno reći i kupovanje glasova na izborima, kroz nerealno povećanje penzija, između ostalog, dovelo je i do deficita u poslovanju PIO fonda, tako da je 2012. godine gotovo 50% obaveza za isplatu penzija bilo dotirano iz budžeta, dok je danas to oko 30%, što najbolje govori o efektu preduzetih mera.

Pored tih mera, ključni faktor za dugoročnu stabilizaciju sistema PIO prvenstveno leži u razvoju zemlje, novim investicijama i novom zapošljavanju, čime će se popraviti odnos između broja osiguranika i broja penzionera s

obzirom na to da se sistem finansira po principu solidarnosti među generacijama, odnosno da sadašnji zaposleni finansiraju penzionere.

Ono što moramo priznati jeste da su restriktivne mere dovele do pogoršanja socijalnog položaja penzionera i na nama je da to sada ispravimo. Zbog svega toga, danas je pred nama Predlog zakona u kojem, slobodno mogu reći, nijedna odredba nije restriktivna, tj. nijednom odredbom se ne umanjuje obim, niti se pooštavaju uslovi za ostvarenje nekog prava iz zakona.

Postavlja se pitanje zbog čega su predložene baš ove mere. Pa, pre svega zato što su se tokom primene aktuelnog zakona posebno izdvojila sledeća pitanja koja je bilo potrebno rešiti: način obračuna prevremene starosne penzije kod osiguranika kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem; stvaranje uslova za smanjenje broja privremenih rešenja Fonda; usklađivanje penzija u uslovima primene mera za dostizanje finansijske održivosti sistema PIO i prestanak primene propisa o privremenom uređivanju načina isplate penzija; zaštita ekonomskog položaja penzionera sa najnižim penzijama; pitanje obustave trećine penzije za osiguranike koji su sami obveznici uplate doprinosa; pitanja matične evidencije u okviru reforme javne uprave i druga važna pitanja za nesmetano funkcionisanje penzijskog sistema.

Od predloženih mera koje treba da budu odgovor na uočena pitanja, tj. uočene probleme, ono što je u ovom trenutku za naše građane, pre svega penzionere, možda i najvažnije jeste činjenica da zbog pozitivnih efekata fiskalne konsolidacije, kao i usled pozitivnih rezultata u privredi i ekonomiji, prestaje potreba za daljim umanjnjem penzija zaključno sa 30. septembrom 2018. godine, što znači da će oktobarska penzija (to je ona penzija koja će biti isplaćena u novembru) biti isplaćena bez umanjenja, tj. da osnov za isplatu penzije za mesec oktobar 2018. godine i njeno dalje usklađivanje čini penzija isplaćena za mesec oktobar 2014. godine, usklađena, tj. uvećana u skladu sa važećim propisima.

Uz to, predloženim zakonom predvideli ste da će se buduće usklađivanje penzija sve do dostizanja finansijske održivosti penzionog sistema utvrđivati u skladu sa propisima kojima se uređuje budžet i budžetski sistem.

Uvodi se institut jednokratne novčane pomoći tako što se predviđa da se sredstva Fonda mogu izuzetno koristiti i za isplatu novčane pomoći korisnicima penzija i novčane naknade kada je takva pomoć potrebna velikom broju korisnika, u iznosu koji utvrdi Vlada vodeći računa o bilansnim mogućnostima PIO fonda.

Ostale, ništa manje značajne, izmene i dopune Zakona odnose se na pravednije obračunavanje visine prevremene starosne penzije za osiguranike kojima se staž osiguranja računa sa uvećanim trajanjem, tzv. beneficirani staž, tako da se penali za ove osiguranike računaju u odnosu na sniženu starosnu granicu za svakog konkretnog osiguranika sa beneficiranim stažom; zaštitu

suštine prava na snižavanje starosne granice najviše do 50 godina života za osiguranike koji rade ili su radili na poslovima sa maksimalnim stepenom uvećanja staža osiguranja sa 12 na 18 meseci i sprečavanje mogućih zloupotreba. A u cilju umanjenja broja privremenih rešenja Republičkog fonda za PIO, uvodi se promena u načinu obračuna poslednje godine staža osiguranja. Pored toga, uvodi se oročavanje trajanja privremenih rešenja u slučaju nepostojanja svih potrebnih podataka za donošenje konačnog rešenja.

Odredbama vezanim za matične evidencije, između ostalog, vrši se usklađivanje i sa Zakonom o Centralnom registru obaveznog socijalnog osiguranja, kao i definisanje osnova za preuzimanje podataka od drugih organa i organizacija, što već u određenoj meri u praksi funkcioniše.

Ovim zakonom se, u cilju sprovođenja reforme javne uprave i smanjenja administrativnih tereta, ukida ukupno 17 obrazaca, što će umnogome olakšati posao poslodavcima.

Zbog svega napred izrečenog, Poslanička grupa Pokret socijalista, Narodna seljačka stranka, Ujedinjena seljačka stranka će u danu za glasanje podržati sve predložene zakone. Hvala.

PREDSEDNIK: Reč ima narodni poslanik Vladimir Đurić.

Izvolite.

VLADIMIR ĐURIĆ: Hvala.

Poštovana predsedavajuća, poštovani gosti iz Vlade, poštovane kolege poslanici i građani Srbije, na dnevnom redu današnje sednice, vanredne, imamo penzije, koje su ključno socijalno-ekonomsko pitanje, jer imamo preko 1,7 miliona penzionera, od kojih, nažalost, oko 700.000 prima penziju manju od 25.000 dinara, što je izuzetno nisko i nedostojno života u starosti.

Beležimo već dugo demografski trend starenja stanovništva. Imamo duži životni vek, koji produžava vreme korišćenja penzije i uz trend iseljavanja mladih podiže prosečnu starost stanovnika i dodatno smanjuje broj osiguranika na broj penzionera, za koje sve manji broj lošije plaćenih radnika treba da zaradi te penzije. Broj stanovnika nam je u padu. Procenjuje se da će nas za deset godina biti barem 10% manje. Broj novorođene dece nam je ispod proseka. OEBS procenjuje da ćemo od odliva mozgova pretrpeti štetu od oko devet milijardi evra, u vidu tehnološkog i naučnog zaostajanja u inovacijama.

Imamo problem sa nezaposlenošću mladih, koja je duplo veća od opšte. Stari i iskusni nam napuštaju tržište rada, mladi ne stiču radno iskustvo i ne zamenjuju ih. Kvalitet obrazovanja nam, nažalost, ne daje preduslove ekonomskog rasta, osim u sektoru informacionih tehnologija, čiji je doprinos još uvek mali i daleko smo od eventualnih estonskih iskustava.

Nova radna mesta neće ojačati Penzioni fond, jer se radi o niskokvalifikovanim, slabo plaćenim, a usput i subvencionisanim radnim mestima, čiji su doprinosi iz tako niskih zarada u PIO fondu mali.

Sve ovo je perspektiva s kojom se suočava naš penzijski sistem u narednim godinama i decenijama. Sva tehnička, administrativna, operativna poboljšanja koja se propisuju predloženim izmenama i dopunama Zakona nisu sporna, podržavamo mi to, ali smo skloni izraziti skepsu u pogledu njihove implementacije. Skoro svi propali IT projekti, digitalizacija javnih uprava i svega ostalog, padaju na implementaciji, a ne na samom projektovanju. Upravljanje tim poslovima će biti problem, obuka korisnika, komunikacija sa njima, definisanje korisničkih zahteva, predstavljanje poslovnih procesa u upravi i inženjerima koji će projektovati te sisteme digitalizacije i digitalizovati te poslovne procese. Naravno, biće indikativno budu li se i na ovim poslovima pojavljivale opet jedne te iste kompanije.

Par reči o negativnom mišljenju Fiskalnog saveta, koji je predložio povlačenje ovog zakona. S jedne strane, primedba Državne revizorske institucije je da je beneficirani radni staž obesmišljen jer se određuje prema statusu i položaju, a ne prema uslovima i težini posla, okej, uvažena je, ali rok od 18 meseci smatramo predugim za usklađivanje.

Fiskalni savet je – naravno, o tome je bilo reči tokom prepodneva – najveće primedbe stavio na ukidanje formule za usklađivanje penzija i propisivanje da se iste usklađuju prema propisima koji propisuju budžet i budžetski sistem dok se ne steknu, nigde propisani, uslovi finansijske održivosti penzionog sistema.

Uvođenje ad hok novčane pomoći, koja je propisana da ne bude veća od 0,3% BDP-a, i to na lanjski BDP, po našoj računici je oko 110 miliona evra ili 12,8 milijardi dinara godišnje. To je lepa mera, ali Fiskalni savet je prigovorio njenoj selektivnosti. Ako se stvara prostor u budžetu, šta ćemo raditi sa decom, šta ćemo sa mladima, šta ćemo sa obrazovanjem, šta ćemo sa svim ostalim društvenim grupama i svim ostalim funkcijama našeg društva kojima je potrebna budžetska pomoć?

Fiskalni savet je prigovorio i da je ovo neodgovorna socijalna politika zato što se nečija socijalna ugroženost ocenjuje samo na osnovu penzija, a ne i na osnovu ukupnog materijalnog statusa domaćinstva. Neko može imati malu penziju, ali živeti u domaćinstvu sa nekim ko ima sasvim solidna primanja, ili vrednu imovinu iz koje vuče alternativne prihode.

Ovo jeste narušavanje tehničkih pretpostavki na kojima počiva sistem, a koje propisuju da su penzije direktno u vezi s uplaćenim doprinosima. To su načela aktuarske matematike na kojima počiva svaki penzioni sistem. Nadalje, nema ni garancije da Vlada u narednom periodu neće ovaj limit od 0,3% BDP-a podizati i tako dodatno narušavati aktuarske tehničke osnove penzionog sistema, dok ih potpuno ne ugasi i potpuno preuzme na sebe diskreciono pravo da odlučuje o visinama penzija u celosti.

Osnovni problem je što se ovde narušava predvidivost, a time i pravna sigurnost penzionog sistema. I, što ta finansijska održivost penzionog sistema kao kriterijum za odlučivanje Vlade nigde eksplicitno nije propisana. Tehnički gledano, finansijska održivost se postiže kada se izbalansiraju doprinosi koji ulaze u Fond i davanja koja iz Fonda izlaze, ali mi to nikada nećemo dostići praktično.

Sugerise se da je u suštini formula (istorijski gledano, imali smo takve situacije), kombinovana formula, koja usklađuje penzije sa rastom cena na malo, rastom zarada i rastom BDP-a, u suštini nešto što znamo da je nailazilo na društvenu podršku i šteta je što se to tako lako odbacuje.

Mi navodimo da reforme sprovodimo sa ciljem povećanja pravne sigurnosti penzionera. Tako je eksplicitno izrečeno u obrazloženju. Ali nema pravne sigurnosti ako je moguće doneti poseban zakon kojim se metodologija obračuna menja na neko proizvoljno određeno vreme, ako se ukinu tehničke stručne osnove za izračunavanje penzija i ako se penzije umanje diskrecionom odlukom Vlade. To nije pravna sigurnost. Pravna sigurnost penzionog sistema podrazumeva preciznu matematiku – na osnovu uplata doprinosa, koliku ću penziju od koje godine moći da dobijem.

Ovo što mi imamo nije vladavina prava. Vladavina prava je vladavina zakona, a ne vladavina ljudi, pa makar ti ljudi bili i u vlasti, jer oni su prolazni, smenjivi su, koliko god im se to ne dopadalo, a zakoni, ako su dobri, ostaju.

Još jednu interesantnu stvar je konstatovao Fiskalni savet, a to je da mi zapravo pravimo toliko krupan korak unazad da smo se vratili u vreme od pre 1922. godine, kada je tadašnjim zakonom uspostavljen penzioni sistem po ugledu na praksu zemalja kontinentalne Evrope. Ja ću biti slobodan pa zapravo interpretirati kako mi to uređujemo ovaj važan element naše države i kako zapravo poimamo državu. Država nije sistem u kom po unapred precizno definisanim pravilima, po kojima ste sa državom napravili opšti društveni ugovor, vi dobijate svoj novac, nego je naša država nešto što smo imali u 19. veku, gde neki vlastelin samoinicijativno odluči kada će, po nekim svojim kriterijumima, kome pare dati, kada se njemu prohte i kada on proceni da je zgodno, pa kaže – tri hiljade za gospođu, dve hiljade za gospodina, a mali da se javi u ponedeljak na posao u opštinu. Ovde ne mislim na ministra, nego mislim na gospođinog malog, koji je tako, eto, dobio posao nečijom odlukom. Pri čemu mi ne znamo čije su to pare što su se tamo delile. Verovatno su to pare nas, svih poreskih obveznika.

Praktično smo ovim penzionim sistemom svedeni na zemlje severne Afrike i Bliskog istoka, a imali smo još od 1922. godine penzioni sistem sa pravim evropskim tekovinama.

Što se tiče smanjenja penzija koje smo po posebnom zakonu imali u protekle četiri godine, mislim da će se pokazati kao pogrešna procena da su

penzioneri društvena grupa koja će se zbog svojih nesporno visokih patriotskih osećanja lako medijski obraditi i neće se buniti kada im se zađe u imovinu, odnosno kada im se penzije kao forma imovine smanje, delimično oduzmu. Sindikat penzionera „Nezavisnost“ najavio je tužbu Strazburu i ja apelujem na državu da spreči sudske troškove postizanjem društvenog dogovora sa sindikatima penzionera o načinu vraćanja penzija, jer je, inače, Sindikat penzionera „Nezavisnost“ tražio da se ukidanje ovog posebnog zakona kojim su penzije četiri godine smanjivane proprati donošenjem posebnog zakona, dakle da to bude posebnim zakonom regulisano.

Mi smo predlog tog posebnog zakona danas podneli Narodnoj skupštini. Dakle, podneli smo zakon kojim predlažemo da se svi iznosi svih umanjenih penzija za sve vreme trajanja Zakona o privremenom načinu obračuna penzija proglase javnim dugom Republike Srbije, da se na sve te iznose za proteklo vreme od dana umanjenja do 1. januara 2019. godine primeni kamata od 3% godišnje, da se svedu na vrednost 1. januara 2019. godine kamatom od 3% godišnje i da se onda izvrši emisija amortizacionih obveznica sa dospećem od pet godina i sa unapred obračunatom kamatom od 3% godišnje, koje bi se penzionerima isplaćivale u novcu u deset šestomesečnih rata, zaključno sa 31. decembrom 2023. godine.

To je model koji je u našem društvu poznat. Obveznicama stare devizne štednje je vraćana stara devizna štednja, a mi smo nedavno ovde usvojili i zakon kojim vraćamo obveznice stare devizne štednje građanima bivše Jugoslavije.

Mislim da će penzioneri razumeti kako funkcioniše ta vrsta imovine koja se zove obveznica, da će shvatiti da im država kroz tu vrstu imovine vraća na rate u pet godina pozajmljeni novac, sa sve pripadajućom kamatom od 3% godišnje kako bi se očuvala vremenska vrednost novca, jer sto evra uzetih penzioneru u decembru 2014. godine danas ne vredi sto evra, vredi više. Cena tog novca je ta kamata.

Mi mislimo da je ovakav model fiskalno rasterećen, razvučen. Predlažemo da se razmisli o tome da li je prihvatljiv. Ako nije, da vidimo zašto; možda je pet godina kratko, možda predstavlja preveliko opterećenje za budžet, pa da vidimo, možda šest, možda sedam, možda deset godina. Cenimo da to nije više od devedeset milijardi, odnosno oko osamnaest milijardi godišnje ako je to na pet godina. I to je vrlo, vrlo, kako bih rekao, precenjeno, čini nam se, po podacima kojima smo mi baratali.

Neka država nađe prostora u budžetu kroz raznorazne uštede. Zaboga, mi imamo osamnaest milijardi budžetirano za kazne i penale i naknadu štete koju su treća lica pretrpela od strane državnih organa! Julia ove godine Vlada je donela odluku da iz budžetske rezerve četiristo miliona isplati sudovima da obeštete one građane kojima je uskraćeno pravo na suđenje u razumnom roku. Hajmo više, reformišimo pravosuđe da ne kasni, da pravo na suđenje u

razumnom roku nikome ne bude uskraćeno, pa da ne mora država da mu plaća odštetu zbog toga.

Preko 87 milijardi subvencija... Okej, tu je poljoprivreda, to je stvar koja se ne dira, ali i to može da se racionalizuje. „Er Srbija“, evo čitam „Insajder“ serijal o tome kako su sve bacane pare, po kojim parama su rentirali „Erbasove“ avione, po četiri puta većem satu održavanja itd. Sve fakture, sve se to vidi tamo. Mi ih subvencionišemo, masno, 120-130 miliona evra.

U krajnjoj liniji, kada se penzioni sistem reformiše i kada se digitalizuje, verujem da će moći precizno da iskaže svaku ratu umanjenja za svakog penzionera, za svaki mesec važenja Zakona o privremenom načinu obračuna penzija, da na svaku ratu, srazmerno broju proteklih meseci od dana umanjenja do 1. januara 2019. godine, obračuna kamatu po stopi od 3% godišnje i da kreira jedan fajl u kojem će pisati koliko svaki penzioner po ovom osnovu od države potražuje, da se na osnovu tog fajla izvrši emisija obveznica. To se lepo prenese Centralnom registru za hartije od vrednosti, koji sve lepo elektronski evidentira i upiše svakom penzioneru obveznicu u umanjenom iznosu i penzioner tom obveznicom može da raspolaže kao i svakom drugom svojom imovinom. Može, ako mu treba novca, da je proda, dobiće nešto manje para diskontovano jer je prodaje pre dospeća, naravno, može da čeka prvu ratu, drugu, pa tako redom do desete i, konačno, po dospeću da dobije adekvatan, ekonomski pravičan, ukamaćen iznos novca koji je država od njega uzimala i koristila tokom četiri godine trajanja ovog privremenog načina obračuna penzija.

Konačno, kada pričamo o vladavini prava, juče smo na odboru čuli stav predstavnika Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje u pogledu vraćanja umanjenih penzija i namere Vlade da te iznose vrati, jer su se predstavnici Fonda PIO eksplicitno pozvali na član 4. Zakona o privremenom uređivanju načina isplate penzija i rekli – u članu 4. piše isplata se smatra konačnom. Dobro je da je to juče jasno izgovoreno, da penzioneri to jasno čuju, tako da ne možete ove mere i ove izmene Zakona nazivati vraćanjem penzija, jer vi zapravo samo prestajete da ih dalje uzimate, ali do sada uzeto ne vraćate, ni dinar.

Trebalo bi pažljivo pročitati mišljenje Ustavnog suda od 24. septembra 2014. godine, sa dan ranije održane sednice na kojoj je Ustavni sud okončao razmatranje ustavnosti zakona o privremenom načinu izračunavanja penzija. Ustavni sud je tada zauzeo stav da penzija jeste imovina, te da je njeno umanjenje isto kao da vam neko oduzme jednu sobu u stanu, ili recimo kuhinju, ili kupatilo. Treba mu privremeno, pa vam uzme i posle kaže – smatra se konačnim, neću da vratim.

Ustavni sud je takođe konstatovao da zakon nije neustavan, po dva precizno navedena uslova: da je smanjenje penzija privremeno – to je bio razlog zašto im je ovo zadiranje u imovinu bilo prihvatljivo i u okviru Ustava. Eksplicitno su to napisali, može da se pogleda saopštenje na sajtu Ustavnog

suda. To je bio prvi uslov, dakle privremenost. I, da se ovo umanj enje imovine penzionera sprovodi u uslovima krize. Konkretno su rekli i koje vrste krize – ugrožavanje redovnosti isplate penzija.

Ako se Vlada hvali ekonomskim dostignućima, onda zaključujemo da više ne postoje krizni uslovi. Sam čin prestanka važenja Zakona o privremenom uređivanju načina isplate penzija govori da Vlada smatra da su krizni uslovi prestali da postoje, te više ne postoji krizno opravdanje za umanjivanje penzija. U redu je što ono nadalje prestaje, ali ono neće biti privremeno nego će zadobiti trajni karakter ukoliko se uzeto ne vrati i u tom slučaju će sve ovo biti neustavno.

Zato ćemo insistirati na vraćanju uzetih penzija po zakonu koji smo danas predložili, sa sve pripadajućom kamatom. To je ono što smatramo da bi bilo pravično prema penzionerima, jer smatramo da je većina njih stava da oni taj novac jesu zajmili, ali nisu poklonili. Hvala vam na pažnji.

PREDSEDNIK: Hvala

Reč ima narodni poslanik Boško Obradović.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Poštovani građani Srbije koji pratite direktan prenos ove zaista značajne sednice Narodne skupštine Republike Srbije, a pre svega naši poštovani najstariji sugrađani, penzioneri, koji ste direktno, da tako kažem, zainteresovani za ovu temu, dozvolite da svoje obraćanje počnem jednim citatom i povratkom zapravo na početak ove tematike: „Kakve god reforme da preduzimamo, šta god da se zbiva, dragi prijatelji, imajte u vidu jednu stvar koju vam garantujem – penzioneri će biti poslednji u čija će prava bilo ko smeti da dira u državi. Bolje sa naše grbače da se skida sve što može, a penzionerima nema šta da se oduzme“, rekao je Aleksandar Vučić 10. marta 2014. godine na Televiziji „Pink“.

Dakle, početak ove priče jeste šta je bilo predizborno obećanje SNS-a te 2014. godine pred vanredne parlamentarne izbore, a šta se desilo samo nekoliko meseci posle toga. Evo, da čujemo šta je na jednom od predizbornih mitinga SNS-a uoči tih vanrednih parlamentarnih izbora u vezi s ovom temom rekao tadašnji i sadašnji predsednik SNS-a Aleksandar Vučić. Ponedeljak, 10. mart 2014. godine, izvor „Beta“: Predsednik SNS Aleksandar Vučić rekao je da garantuje da se stečena prava penzionera neće umanjivati. On je rekao da se to neće dogoditi bez obzira na to kakve reforme nova Vlada Srbije bude preduzela. „Bolje sa naše grbače da se skida, nego da se diraju stečena prava penzionera“, rekao je Vučić na skupu u zemunskoj Hali „Pinki“.

Vučić je dodao da je predstavnicima međunarodnih institucija rekao da se uštede u budžetu mogu napraviti, obratite pažnju, kroz smanjenje broja službenih putovanja ili automobila, smanjivanjem plata u javnom sektoru većih od šezdeset hiljada dinara, ali da te uštede ne mogu da se prave u oblasti penzija. „Ali u penzije ne dam da se dira. Kada bismo u ta prava dirali, ne bismo napravili problem samo penzionerima, nego i državi.“ Na kraju je Vučić pozvao

penzionere, kao najodgovorniji deo stanovništva, da 16. marta izađu na glasanje i glasaju za Srpsku naprednu stranku, što su mnogi od njih i učinili. A onda, samo nekoliko meseci posle ovih očito lažnih predizbornih obećanja, dolazi surova realnost – formiranje nove Vlade Republike Srbije, na čelu sa Aleksandrom Vučićem, koji krši sva svoja predizborna obećanja i smanjuje penzije za 10%.

Sada, poštovani građani Srbije, recite mi – da li ovim ljudima koji se na ovaj način odnose prema penzionerima više iko može išta da veruje; da li, prosto, ima više ikakvog smisla da mi slušamo ono što predlaže SNS kada su to gole laži, gola propaganda i gola predizborna lažna obećanja?

Ovo su citati, ovo je istina i ovo nikada niko od vas ne može da ospori, jer i vi dobro znate da ste slagali penzionere i naše najstarije sugrađane.

Poenta priče je u nečemu drugom. Da, bila je potrebna fiskalna stabilizacija. Da, bilo je potrebno sređivanje finansija države Srbije. To nije sporno. Sporno je na koji način srediti finansije jedne države. Da li tako što ćete da zadužite državu još deset milijardi, kako ste vi to uradili? Da li tako što ćete da smanjite plate i penzije, kao što ste vi uradili? Da li tako što ćete da povećate poreze, takse i akcize i opteretite dodatno građane Srbije, kao što ste vi uradili? Da li tako što je najveća cena goriva u čitavoj Evropi, kao što ste je vi napravili? Ili na neki, recimo, drugi način?

Uostalom, ja bih samo da naglasim da penzionerima kojima ste smanjili za pet hiljada dinara penziju dugujete 240.000 dinara, koliko ste im uzeli za ove četiri godine. Kome ste smanjili 10.000 dinara, dugujete mu 480.000 dinara, koliko ste ga opljačkali za ove četiri godine. Ako, recimo, u jednom domu ima dva penzionera koja ste opljačkali za po 10.000 dinara mesečno, njima dugujete 960.000 dinara, koliko ste im oduzeli za ove četiri godine.

E, vidite, ono što sam vam ranije govorio i sada ću ponoviti, moglo je to i drugačije, i tada i danas. Mogli ste da zavučete ruku u neke druge džepove, recimo tajkunske džepove, tamo gde se ne plaća porez, kao u slučaju Željka Mitrovića, vlasnika privatne Televizije „Pink“, koja služi isključivo za režimsku propagandu vladajuće stranke. Mogli ste, recimo, mnogim drugim da naplatite porez tamo gde nije naplaćen. Mogli ste da smanjite rad na crno i uvedete ga u legalne tokove. Mogli ste da donesete zakon o ispitivanju porekla imovine (još jedno vaše lažno predizborno obećanje), koji ste obećali pre sedam godina a nikada ga niste doneli. Pa biste onda, recimo, mogli da ispitajte sve te tzv. žute lopove i poreklo njihove imovine. A zašto vi to ne radite? Pa zato što su „žuti“ lopovi sada u Srpskoj naprednoj stranci. Zašto što su u vašim redovima i Siniša Mali, i Goran Vesić i mnogi drugi čije bi poreklo imovine trebalo ispitati. Zato vi ne donosite zakon o ispitivanju porekla imovine.

Ono što mi ovde treba da konstatujemo jeste da ste vi od penzionera, dakle od najstarije populacije u Srbiji, za ove pune četiri godine opljačkali 850.000.000 evra.

Šta ste time sve prekršili? Prekršili ste, pre svega, Ustav, član 20, koji garantuje da je penzija imovinsko stečeno pravo, pa član 21, čime vršite diskriminaciju nad našim najstarijim sugrađanima jer im oduzimate ono što su zaradili. Ili, recimo, član 58, koji govori o mirnom uživanju starosti, stečenog imovinskog prava i svega onoga što ste vi njima ugrozili.

Da ne govorimo o inflaciji, rastu životnih troškova i svemu onome što se desilo u poslednjih nekoliko godina. A ukinuli ste, ne zaboravimo i to, i usklađivanje penzija na redovnom godišnjem nivou sa rastom troškova života. Znači, dvostruko ste opljačkali penzionere – smanjili im za 10%, plus ukinuli mogućnost da te penzije budu veće tako što treba da budu usklađene na godišnjem nivou sa rastom troškova života.

I sada, posle četiri godine pljačke, rešili ste da ispravite ono što ste uradili suprotno vašim predizbornim obećanjima, suprotno zaklinjanjima vašeg predsednika da nikada neće udariti na penzionere – a prvo što je uradio, udario je na penzionere, toliko njemu može da se veruje na reč – da bismo danas imali situaciju da ukidate. Pazite, da podsetimo kako se ovaj zakon zvao – zakon o privremenom načinu isplate penzija. Pazi, vi ste četiri godine privremeno opljačkali najstarije sugrađane.

Sada, nakon četiri godine pljačke, vi niste spremni da priznate da je ova država dužna tim penzionerima da im nadoknadi ono što im je oduzeto za ove četiri godine, ovih 850.000.000 evra. Kada i kako, to je tema o kojoj možemo da razgovaramo. Ako ne može u jednoj budžetskoj godini, može u pet ili deset budžetskih godina. Ako ne može u parama, može na neki drugi način. Ali ne možete smetnuti s uma da ono što ste im opljačkali mora da se vrati.

Kad ste već pominjali taj famozni Savez za Srbiju, koji čine i Dveri, ja bih želeo upravo da citiram tačku 16. Programske platforme Saveza za Srbiju u trideset tačaka, koja upravo govori o zaštiti stečenih prava građana i zabrani njihovog ukidanja, kao i o vraćanju protivustavno otetih penzija građanima na stečeni nivo uz nadoknadu svih prethodnih umanjenja. Dakle, to je ono što vam obećava Srpski pokret Dveri i što, za razliku od Aleksandra Vučića, možete da verujete, jer mi svoju reč držimo, za razliku od vodećih predstavnika Srpske napredne stranke.

Vi ste spremno došli da kritikujete Fiskalni savet, ali... To je interesantno: kad Fiskalni savet kaže nešto u vašu korist, onda ga citirate, a kada Fiskalni savet kaže nešto protiv vaših odluka, onda nešto nije u redu sa Fiskalnim savetom.

A da vidimo šta je rekao Fiskalni savet. On predlaže da se povuče predlog izmena i dopuna Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. Nećete to da

kažete građanima Srbije, da vam Fiskalni savet predlaže da povučete ovaj predlog zakona. I da vam kaže da mogućnost da Vlada odlučuje o usklađivanju penzija do dostizanja finansijske održivosti sistema u praksi znači davanje trajne nadležnosti Vladi da diskreciono odlučuje o usklađivanju penzija.

Znači, ovo što ste sada privremeno radili četiri godine, vi ovim zakonskim rešenjem nameravate da radite i dalje, da vi odlučujete kada ćete smanjivati, kada ćete povećavati penzije. Otkud vama to pravo? Vi ćete reći da nije Vlada, da Skupština treba da donese tu odluku. Ne, to je Aleksandar Vučić, onaj koji je već jednom slagao penzionere, koji preko Vlade nastavlja da laže penzionere, a uz pomoć skupštinske većine, svi vi dižete na zvonce ruku, da i dalje lažete penzionere. Dakle, to je problem s kojim se mi ovde suočavamo.

Ono na šta ja želim ovde još da ukažem, da biste shvatili koliko smo se ozbiljno pripremali za ovu tematiku, jeste činjenica da smo mi kroz naša amandmanska rešenja predvideli ove dve ključne stvari: prva je da se moraju nadoknaditi oštećeni delovi penzije u poslednje četiri godine; druga je da niko ovde ne treba da zavisi od Vlade Republike Srbije i volje skupštinske većine, da li će se penzije svake godine smanjivati ili povećavati, kao što vi predlažete ovim zakonom, već da u zakon mora da se vrati odredba o obaveznom usklađivanju visine penzije sa troškovima života te godine, koju vi iznova ukidate, odnosno iznova relativizujete i dovodite u pitanje. Mi smo tu predvideli i sredstva kojima može da se vrati ono što ste opljačkali penzionerima i da se omogući jedan stabilan i dugoročno siguran penzioni sistem.

Evo nekoliko tih mera, koje želim da podelim i sa građanima Srbije da se vidi da nismo mi ovde samo da kritikujemo, nego smo ovde i da predložimo konkretna rešenja za boljitak naših najstarijih sugrađana. Pod jedan, bolja naplata poreza, koji se u ovom trenutku naplaćuje sa oko 60%. Procena stručnjaka je da država ne naplaćuje preko četiri milijarde evra poreza. Samo 5% ove sume dovoljno je za sprovođenje zakona kakav mi predlažemo. Zatim, prevođenje radnika sa rada na crno u legalne tokove. Procena stručnjaka je da u Srbiji na crno radi preko 500.000 radnika i da bi PIO fond i Fond zdravstvenog osiguranja po tom osnovu, samo uplatama na minimalnu osnovicu, godišnje dobio, a u ovom slučaju gubi, više stotina miliona evra. Dalje, suzbijanje kriminala na carini, trgovine akciznom robom i svega drugog što niste sproveli, kao što niste doneli ni zakon o ispitivanju porekla imovine svih političara i tajkuna...

PREDSEDNIK: Poslaniče, hoćete li malo samo da me prosvetlite šta je pisac hteo da kaže, gde smo sada od ove 33 tačke?

BOŠKO OBRADOVIĆ: Imam utisak da ste me prekinuli. Ili nisam dobro razumeo?

PREDSEDNIK: Nisam uopšte razumela o čemu sada govorite a da je vezano za tačke.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Građani Srbije odlično razumeju o čemu ja pričam, gospođo predsedavajuća. Nema razloga da me prekidate. Razumem da je neprijatno kada vas ja podsetim na vaša lažna predizborna obećanja.

PREDSEDNIK: Kada vi govorite, meni je sasvim u redu. To govore rezultati izbora.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Da li ja mogu da nastavim ili mi zabranjujete reč?

PREDSEDNIK: Ne, makar šta. Mislim, zabranjujem reč?

BOŠKO OBRADOVIĆ: Onda da nastavim.

PREDSEDNIK: Ali bih vas molila ipak, da bi Parlament bio jedno ozbiljno reprezentativno telo i ispunjavao svoje funkcije, da se malo fokusirate na tačke dnevnog reda i sasvim je u redu.

(Boško Obradović: Ako mi date reč, možda bih i mogao.)

Bilo je zamerki što ministar čita. Vidim, vi čitate uporno, ali bih vas molila da čitate delove koji se odnose na tačke dnevnog reda. Samo toliko. Vratću vam ovaj minut, nije problem.

Nije bilo razloga da se isključite, posle ćete mene da sumnjičite.

(Marijan Ristićević dobacuje.)

Dobro, Đilas ne zna da piše.

BOŠKO OBRADOVIĆ: Poštovana predsedavajuća, hvala što ste mi omogućili da uopšte mogu da govorim. Pretpostavljam da je to milostinja sa vaše strane.

Mogu da razumem da se vama ne dopada to što postoji opozicija u Narodnoj skupštini Republike Srbije, ali ona postoji i vi ne možete da me prekidate i da mi sugerišete o čemu ja treba da govorim, jer ja ću da govorim o onome o čemu ja želim da govorim. Znači, moja je obaveza kritika ovoga zakona i istorijata kako smo došli u ovu situaciju, da posle četiri godine ukidamo Zakon o privremenom načinu isplate penzija, suprotno predizbornom obećanju SNS-a.

Dakle, u tom smislu, želim da kažem da ovde imamo zapravo tri problema zašto Poslanička grupa Srpskog pokreta Dveri neće podržati ove zakonske izmene. Prvi je problem – ne vraćate penzionerima ono što ste im oteli za ove četiri godine. Drugi je problem – ne vraćate mogućnost redovnog usklađivanja penzija sa rastom troškova života, već predajete u ruke vladajuće većine, Vlade i Skupštine da odlučuje da li će na godišnjem nivou penzija da se smanjuje ili eventualno povećava. I pod tri – ne donosite minimalnu penziju, koja mora biti znatno veća da bi građani Srbije koji su socijalno ugroženi uopšte mogli da prežive u ovim teškim uslovima.

Ima i onaj drugi problem, koji sada želim kratko da otvorim, a tiče se povećanja starosne granice za odlazak u penziju. Zapravo bi trebalo da se

smanjuje ta granica starosti, da bi se mladi ljudi zapošljavali i da bi ostajali u ovoj državi, a ne odlazili iz ove države kao što je trenutno slučaj.

I, naravno, Penzioni fond bi trebalo potpuno drugačije strukturirati i vratiti imovinu koju je nekadašnji PIO gradio u ovoj državi, a onda iz te imovine, kao što su recimo lekovite banje ili brojne druge stvari koje su izgrađene sredstvima PIO fonda, praktično obezbediti stabilnost, sigurnost i dugoročno funkcionisanje tog fonda.

Uostalom, mogu da razumem Srpsku naprednu stranku, jer ona je dokazano prekršilac svojih predizbornih obećanja. Ona ne haje, uostalom, ni za mišljenje Fiskalnog saveta, to smo videli. Ali ne mogu da razumem PUPS, koji bi trebalo valjda da štiti interese penzionera, a ne da radi protiv interesa penzionera, kao što radi od osnivanja ove partije. Ne mogu da razumem Socijalističku partiju Srbije, koja već trideset godina glumi levicu a nikada ništa ne uradi za radnike, penzionere, socijalno ugrožene kategorije stanovništva. Dakle, ovde je suštinsko pitanje – koga vi više lažete i dokle mislite da možete da lažete građane Srbije lažnim predizbornim obećanjima i praznim pričama?

Uostalom, ovde se kao važno pitanje postavlja i ovo što smo pominjali u vezi sa studentima, koji nažalost ne mogu nikako da reše svoje pozicije, bez obzira na to da li su stari studenti, pre „Bolonje“, da li su „bolonjci“ iz onih prvih eksperimentalnih godina kada su bili „pokusni kunići“ jedne katastrofalne reforme obrazovanja.

Gospodine ministre, moja je obaveza da vas informišem o njihovim dopisima koje sam dobio. Oni u više takvih dopisa (koje mogu i da vam dostavim, da pogledate) upravo sugerišu i mole vas da se nešto učini pre svega za stare studente; ako je moguće, da se taj rok za završavanje fakulteta produži, ne za jednu nego za dve godine, jer se radi o hiljadama studenata. Neki su, ne svi, možda bili loši ili neodgovorni studenti; mnogi su radili za to vreme; mnogi su formirali svoje porodice; mnogi su imali zdravstvene ili neke druge životne probleme. Trebalo bi da imamo razumevanja za sve to.

Kada to govorim, govorim i o „bolonjcima“, posebno onim prvim „bolonjcima“, pa ću u jednom obraćanju vama u njihovo ime to da izložim. Dakle, obraćam vam se u ime studenata koji su opet izostavljeni i zaboravljeni, a to su „bolonjci“. Naime, problem nastaje 2016. godine. Uz beskonačne molbe i pisanje Odboru za obrazovanje i Skupštini, situacija je takva da još uvek imamo studente koji su na korak do diplome. Sada vas još jednom molimo da i ovaj put pomognete i njima, kao što činite studentima upisanim po starom programu. Navešćemo razloge: studenti Bolonjskog programa su pokusni kunići, što je i bio zaključak Odbora na sednici održanoj u oktobru 2016. godine. Za „bolonjce“ nije potrebna posebna izmena Zakona, već samo preporuka Ministarstva. Fakultet, u skladu sa svojom autonomijom, ima pravo da uz preporuku omogući nastavak studija. Primer toga su prethodne dve godine.

Fakulteti su saglasni da je i njima prihvatljivije da se omogući nastavak studija i naglašavaju da je samo potreban dopis, kao prethodne godine. Polaganje ispita za ove studente se ne organizuje posebno, jer preostali predmeti i dalje postoje u planu i programu i studenti ih polažu zajedno sa studentima tekuće godine koji u tom momentu slušaju predmet.

U tom smislu, pozvao bih se na član 101. novog Zakona o visokom obrazovanju, koji u tački 2. kaže da studenti imaju pravo na blagovremeno i tačno informisanje o pitanjima koja se odnose na studije. Danas je, gospodine ministre, 21. septembar. Vi dobro znate da su u narednim danima i nedeljama poslednji rokovi: oktobar jedan ili oktobar dva, kako god da to funkcioniše. Oni još uvek nemaju informacije o tome da li oni uopšte imaju prava, kakva prava i da li to može tako da se razlikuje od fakulteta do fakulteta, da li to zavisi od dobre volje fakulteta, ili u ovoj državi postoji neki red i poredak, neki ministar koji valjda brine o svojim studentima i štiti ih koliko je god to moguće.

Ovim svojim govorom želeo sam da ukažem na tih nekoliko činjenica, za koje zapravo mislim da nećete dozvoliti da se čuju na velikim medijima. Kao što u ovom trenutku na velikim medijima ne može uopšte da se čuje glas opozicije, a dovoljan vam je dokaz to da već osam meseci nijedan lider opozicije nije gostovao ni na jednoj beogradskoj televiziji sa nacionalnom frekvencijom. Dakle, kakva je to vrsta demokratije u kojoj ne može da se čuje glas opozicije, to je pravo pitanje.

Dakle, ovde vam postavljam pitanje – da li ste prevarili penzionere kada ste im rekli da nikada neće biti smanjivane penzije? Da, prevarili ste penzionere, i to drsko, otvoreno, gledajući ih u oči, najsramnije moguće. Kad ste već to uradili pod izgovorom da sređujete finansije, pa zašto niste tako hrabro udarili na tajkune? Što niste tako hrabro udarili na strane banke, koje deru kožu s leđa građanima Srbije? Nego ste – najlakše je bilo – udarili na stare, siromašne i u tom smislu nemoćne da vam se ozbiljnije suprotstave.

Ja se ovde pozivam i na one proteste Sindikata penzionera, na proteste Sindikata penzionisanih vojnih lica Srbije, i njima se zahvaljujem na raznim materijalima koje sam od njih dobio da bismo mogli da predložimo ove amandmane i iznesemo ovu kritiku ove vlasti. Dakle, Dveri su ovde zajedno sa penzionerima koji ne veruju Aleksandru Vučiću, koji znaju da ih je prevario toliko puta do sada, koji se dobro sećaju vaših laži i predizbornih obećanja i koji jednostavno ne mogu sada ...

(Isključen mikrofoni.)

PREDSEDNIK: Zahvaljujem.

Reč ima narodni poslanik Aleksandar Martinović, povreda Poslovnika.

ALEKSANDAR MARTINOVIĆ: Povređen je član 107. Predstavnik ljoćićevsko-fašističkog dela ove nove koalicije na političkoj sceni Srbije izneo je toliko neistina i laži da ja za dva minuta ne mogu sve to da izgovorim. Čovek

koji je u koaliciji sa najvećim dokazanim lopovima u istoriji Srbije, Dušanom Šanetom Petrovićem, Vukom Jeremićem, Demokratskom strankom, danas kaže da Aleksandar Vučić nema podršku penzionera i nema podršku građana Srbije. Ako iko danas u Srbiji uživa bezrezervnu podršku, gotovo plebiscitarnu podršku, to je Aleksandar Vučić i to je SNS.

Ja tražim, u ime tih građana, od ovog ljotićeveca, od ovog fašiste, od čoveka koji ništa drugo u životu nije radio sem što je bio portparol Čačanske biblioteke, gde ga je zaposlio Velimir Ilić, jedan od lidera DOS-a, da traži od svojih koalicionih partnera, pre svega od svog šefa Dragana Đilasa i od svojih koalicionih partnera, Šaneta Petrovića, Vuka Jeremića, od ovih „žutih“ lopova, da vrate pare koje su oteli građanima Srbije od 5. oktobra 2000. godine. Jer da nije bilo njegovog šefa Dragana Đilasa, da nije bilo njegovog kompanjona Šaneta Petrovića, Vuka Jeremića, koji je samo u jednoj tranši od Katarske ambasade u Berlinu dobio 200.000 evra, ne bi Vlada Srbije morala da preduzima teške reforme 2014. godine.

Ovaj ljotićevec ne treba da se vraća u 2014. godinu i da nas podseća šta je govorio Aleksandar Vučić, nego treba da se vrati u 2008. godinu, kada je njegov šef Dragan Đilas povećavao penzije tako što je zaduživao državu Srbiju da bi Demokratska stranka večito ostala na vlasti. Ali narod je rekao svoje 2012. godine i te iste poslao u istoriju.

PREDSEDNIK: Smatram da nisam povredila član 107, jer sam upozorila poslanika da ne iznosi neistine i da govori o temi, jer je vređao ministre i rekao, imenom i prezimenom, da su lopovi, a i druge ličnosti.

Povreda Poslovnika, Neđo Jovanović.

Izvolite.

NEĐO JOVANOVIĆ: Zahvaljujem se, predsednice. Član 27, u vezi s članom 108. Previše tolerancije prema govorniku koji je govorio pre kolege Martinovića, previše tolerancije prema nečemu prema čemu moramo imati nulti stepen tolerancije.

Socijalistička partija Srbije je ponosna što participira u vlasti i što njena ideja socijalne pravde upravo participacijom u Vladi Republike Srbije zaživljava na najbolji mogući način; ponosna zbog toga što je zadovoljno 5.000 zaposlenih u Smederevu; ponosna zbog toga što su zadovoljne desetine hiljada novozaposlenih širom Republike Srbije, uvereni smo, uskoro i stotine hiljada novozaposlenih.

Postavlja se pitanje šta je to predsednik stranke koji je govorio pre kolege Martinovića učinio za svoju državu Srbiju, na koju se samo populistički poziva. Šta je učinio u smislu dovođenja investicija, zapošljavanja, poboljšavanja standarda stanovništva, osim što je po toj državi pljuvao, po toj državi gazio, na taj način što je vređao predsednika države, Vladu države, najviše funkcionere države?

Da je to tačno, potvrđuje i činjenica da nismo čuli ni jednu jedinu reč osude i protiv diskriminacije, najbrutalnijeg vređanja, najgorih mogućih vulgarnosti i nepristojnosti koje je izrekao reprezent ovog čoveka koji je govorio vređajući premijerku Vlade Republike Srbije Anu Brnabić. Gde je jedna jedina reč osude za sve ono što je na najgori mogući način izgovoreno? Ne, osim toga, mi smo mogli da čujemo samo nešto drugo, što slušamo već dugo vremena, a to su neprimerene, neosnovane kritike i laži na račun Vlade Republike Srbije. Hvala.

PREDSEDNIK: Hvala. Tražite da se glasa o povredi Poslovnika, ova dva člana? (Ne.)

Povreda Poslovnika, Marijan Rističević.

MARIJAN RISTIČEVIĆ: Dame i gospodo, reklamiram čl. 103. i 106. Gospodin Obradović se, dame i gospodo narodni poslanici, nije držao teme. Ja pohvaljujem predsedavajuću, koja je to tolerisala. Ja sam uvek za to da se prava opozicije poštuju, čak i iznad crte. Ali, pritom, neko ko krši ta prava i ko tvrdi da su penzioneri opljačkani, da smo lopovi itd., a dolazi iz grupacije koju ja zovem „savez lopuža i prevaranata“, grubo je uvredio i dostojanstvo Narodne skupštine i sve prisutne poslanike, a posebno penzionere.

Dame i gospodo, doprinos za penzijsko i invalidsko osiguranje je 26%. U odnosu zaposlenih koji smo mi zatekli bilo je jedan prema jedan, što znači je da iz PIO fonda moglo da se isplati samo 26% prosečnog ličnog dohotka, što je suma, otprilike, od sto evra. Vlada je ipak dotirala, i ta prosečna penzija je bila dvesta evra, znači to je rađeno od akciza itd., koju on izbegava da plati na benzin i slično.

Takođe, da za vreme vladavine njegovog šefa, „riđobradog gusara“, 400.000 ljudi nije ostalo bez posla, danas bi penzijski fondovi bili daleko puniji i daleko bi se manje moralo štedeti. On je zaboravio da novac mora da se zarađuje, zaboravio je da njegov šef ima imovinu vrednu 24.000.000, koju je stekao „u tržišnoj utakmici“ kad je bio na javnoj funkciji. U tom periodu je 400.000 ljudi ostalo bez posla. Ta 24.000.000 miliona, to je 120.000 penzija. Ukupno je prihodovao sto miliona evra; 500.000 penzija može da se isplati od sto miliona evra koje je ćapio ili, kako narod kaže, lapio Dragan Đilas.

Stoga ja tražim ubuduće, gospođo predsedavajuća, da s vremena na vreme, malo češće, opomenete prethodnog govornika da ne vređa nas i zdrav razum. Hvala.

PREDSEDNIK: Hvala.

Reč ima Dragan Vesović, po Poslovniku.

DRAGAN VESOVIĆ: Hvala, predsedavajuća.

Ja bih ukazao na povredu Poslovnika, član 109. st. 5. i 6, gde se kaže da treba da se izrekne opomena narodnom poslaniku koji se neposredno obraća

drugom narodnom poslaniku – imali smo direktno obraćanje po prezimenu – i ako upotrebljava psovke i uvredljive izraze.

Dakle, pre neka dva meseca, kada je neko s ove strane sale, da budem slikovit, a nije iz Srpskog pokreta Dveri, rekao kolegama s druge strane sale da su fašisti, dva sata je trajala polemika i onda je rečeno da ovde nema fašista, da su postojala dva antifašistička bloka i da je to zloupotreba, vređanje. Sada mi po ko zna koji put slušamo, konkretno sa druge strane prema Srpskom pokretu Dveri, da smo fašisti. Ja stvarno molim vas kao predsedavajuću da sprečite ovakav način izražavanja. Ili, evo, ja stojim na raspolaganju, neka mi se objasni po kom sam to osnovu ja, kao član Srpskog pokreta Dveri, fašista. Evo, ja sam spreman da mi objasnite.

Apropos porekla imovine i toga ko je koliko pokrao, pa mi insistiramo, i malopre ste čuli u izlaganju gospodina Obradovića, da najzad ispitamo to kako je ko krao i da takve ljude dovedemo pred lice pravde. Ne znam kod koga je štap i šargarepa, ko ima sisteme i ne znam zašto to više ne uradite, ali nemojte da vređate. Ili mi objasnite, evo, ja sam spreman i to da čujem. Hvala.

PREDSEDNIK: Hvala.

Molim ministre i ostale, niko da se ne javlja, ne mogu da pohvatam ko sve traži povredu Poslovnika. Javite se samo za povrede Poslovnika, obećavam da će svako dobiti reč.

Reč ima Vladimir Đukanović.

VLADIMIR ĐUKANOVIĆ: Hvala, uvažena predsedavajuća.

Povređen je član 27, naravno u vezi s članom 107, vezano za dostojanstvo, ali pozivam se na član 27.

Ovde je rečeno nešto strašno, što može da bude i opasno u političkom diskursu. Naime, govornik koji je izazvao ovu salvu povreda Poslovnika je rekao, citirajući valjda njihov neki program, u kome im je inače jedna od dominantnijih tačaka i lustracija... Valjda nemaju šta drugo da ponude nego će da šišaju ljude, da vešaju i streljaju. Ali, kako god, ovde smo čuli nešto neverovatno, a to je da će oni da zadrže, ne znam, stečena prava, a onda će da nadoknađuju pare, pa ne znam odakle će sve da uzimaju. To su opasne rečenice. Da li nama to najavljuju da će ponovo da nas zadužuju? Da podižu kredite do besvesti da bi ova zemlja grcala, kao što su to radili inače njegovi koalicioni partneri?

Ako hoćemo, draga gospođo Gojković, da ovde govorimo a da se ne vređa narod, onaj koji je smeo i imao hrabrosti da prijavi da na svom računu ima 25.000.000 evra – 25.000.000 evra, kako li je samo to zaradio, sram ga bilo, a to je samo ono što je prijavio – taj će danas da nam priča kako će da vraća penzionerima. A obogatio se na žvakama. Smejali smo se Marku Miloševiću kada smo pričali o gajbicama. A on se na žvakama obogatio i rekao da ima

25.000.000 evra. Takvi žele danas da se vrate, takvi žele da upropaštavaju zemlju. E, to im nećemo nikada dozvoliti. Hvala vam.

PREDSEDNIK: Samo momenat, daću ministrima reč.

Aleksandra Tomić je tražila pre pola sata repliku.

Izvolite.

ALEKSANDRA TOMIĆ: Zahvaljujem se, predsedavajuća.

Gospodin Boško Obradović nas ovde uči ekonomskim parametrima na osnovu kojih mi suštinski treba da urušimo kompletan budžet Srbije, da, ako možemo, preko 20% budžeta damo za penzije i, ako treba, da zadužimo državu za još deset milijardi evra; i to nije problem, to je ono što je rađeno do 2012. godine.

Ono što je još opasnije jeste pokušaj da se ocenom Fiskalnog saveta stvori u javnosti slika o tome kako mi ne želimo da primenimo određene formule, a da u stvari imamo para, odnosno imamo više od 4,5% rast i imamo više od 11% rast BDP-a i da jednostavno mi sad to ne želimo, nego ćemo nekim aktima Vlade da povećavamo penzije koliko mi to želimo.

Prvo, to nije istina, nigde ne piše da postoje diskreciona prava Vlade i nemojte građane Srbije da obmanjujete vašim jeftinim političkim pamfletima. Ono što građani Srbije treba da znaju jeste da je samo odgovorna ekonomska politika dovela do situacije da možemo da povećamo penzije i da penzioneri dobiju ono što im sleduje, u zavisnosti od uspeha koje postiže država kroz budžet, kroz suficit koji je u poslednje tri godine napravljen. Znači, nikada do sada Srbija nije prihodovala više nego rashodovala, tek poslednje tri godine, sprovedenim ekonomskim reformama. I, gospodin Aleksandar Vučić je jedini političar ne samo na srpskoj sceni nego i u zemljama regiona i EU koji je izašao i rekao građanima Srbije šta nas čeka ukoliko ne sprovedemo te reforme. To je ono zbog čega su građani Srbije još dva puta na izborima dali podršku gospodinu Vučiću.

PREDSEDNIK: Hvala vam, poslanice.

Da damo šansu ministrima da odgovore.

Izvolite, ministar Siniša Mali.

SINIŠA MALI: Hvala lepo.

Uvaženi poslanici, od 2008. do 2013. godine Dragan Đilas je vodio Grad Beograd. Kao posledicu njegove pogubne vlasti, imali smo i ostavljeno nam je preko 20% budžetskog deficita, preko 1,2 milijarde evra dugova, od čega je veliki deo toga prema trudnicama i porodiljama.

Pamtimo Dragana Đilasa po kući „Velikog brata“, po tome što je oduzeo Pionirski grad našoj deci, deci Beograda i započeo rijaliti-programe u Srbiji. Poznajemo ga po tome što je roditeljima naplaćivao vrtiće više nego što je bila propisana cena i sada Grad Beograd plaća dvadeset, trideset, četrdeset miliona

evra iz budžeta tužbe tih roditelja kojima je Dragan Đilas više naplaćivao vrtiće za decu koja su u njih išla. E, to je posledica rada Dragana Đilasa u Gradu Beogradu. U međuvremenu je sam priznao da se obogatio i da mu je imovina veća od 25.000.000 evra. Dakle, dok je Grad Beograd siromašio, dok su se dugovi nagomilavali, njegovo lično bogatstvo se povećavalo.

Na nivou Republike Srbije u ovom trenutku imate primer odgovorne ekonomske politike, politike koja nije vođena politikom, niti ličnim bogaćenjem, nego samo ekonomskom logikom i u interesu građana Srbije i naše dece koja treba da nas naslede. Stopa rasta naše ekonomije za prvih šest meseci je 4,9%. Mi smo u top, u vrhu Evrope po tom pitanju. Naš budžet je stabilan i, za razliku od deficita koji je imala prethodna vlast, mi imamo suficit već treću godinu zaredom, vodimo računa o svakom dinaru koji zaradimo i o svakom dinaru koji trošimo u našem budžetu. Govorimo o učešću javnog duga u BDP-u, koji se iz godine u godinu smanjuje. Govorimo o broju nezaposlenih: u drugom kvartalu ove godine imali smo 11,9% nezaposlenih u Srbiji, što je i dalje mnogo i borimo se za svako novo radno mesto, ali je više nego duplo manje nego kada je prethodna vlast vodila Srbiju i kada je stopa nezaposlenosti bila 23, 24, 25 posto. E, to je razlika između nas i njih, i to je primer kako Vlada Republike Srbije u ovom trenutku odgovorno vodi ekonomsku politiku.

Zato s puno prava govorim da će penzije u Srbiji biti sve veće i veće i da će svake godine stope rasta naše ekonomije biti sve veće i veće, da će naše plate takođe biti sve veće i veće. I gledaćemo da svakom našem detetu obezbedimo sigurnu i svetlu budućnost u našoj Srbiji. Hvala.

PREDSEDNIK: Hvala.

Reč ima ministar Šarčević.

Izvolite.

MLADEN ŠARČEVIĆ: Hvala, samo ću par rečenica.

Jako je bitno da zna Narodna skupština, a i građani, da Ministarstvo prosvete, nauke i tehnološkog razvoja ima fantastično dobre odnose sa svim studentima, oko njih 260.000, i državnih i privatnih i strukovnih studija. Ako nije poznato, mi smo uspeli da izmirimo dva krila SKONUS-a i da je sad jedinstven studentski pokret. Jednom nedeljno se ja s njima viđam, po svim univerzitetima, i primam ih, tako da nijednu odluku nisam doneo dok se nisam s njima konsultovao.

Kao što znate, ubacivanje nove kategorije „bolonjaca“ u ove iste procedure otišlo bi u beskraj. To znaju i sami studenti. Mi smo svakako već rekli da ćemo poslati dopise svim visokoškolskim ustanovama, a mislim da će većina to ponovo poslušati. Tako da to nije bez duše, da ministar ne poznaje i ne voli svoje studente. Morate njih pitati to.

S druge strane, mi smo u proceduri izrade zajedničkog novog zakona, koji će biti ovde u Skupštini, koji ću ja morati u njihovo ime da branim, a to je

novi zakon o studentskom organizovanju, gde zaista moramo pokazati svim visokoškolskim ustanovama zbog čega one postoje i šta je u središtu tog sistema – svakako student. Tako da nam sledi još da se svakako bavimo i finansiranjem visokog obrazovanja, ali studenti nikada nisu imali vidljiviju ulogu, vidljiviji odnos. Ja sam u toku leta posetio više njihovih kampova i zaista nemam tu nikakav problem sam sa sobom, jednostavno, samo koristim priliku da informišem i ostale.

PREDSEDNIK: Zahvaljujem.

Ministre Đorđeviću, izvolite.

ZORAN ĐORĐEVIĆ: Zahvaljujem.

Prepoznao sam jednog portparola Fiskalnog saveta, pa dva, a sada sam čuo i trećeg. Pošto nemate strpljenja da slušate celu našu raspravu i sve o čemu pričamo, kao i gospodin Đurić što je izašao, ja ću da vam kažem da sam ja već objasnio da to što kaže Fiskalni savet nije tačno.

Da ne bih zamarao auditorijum, pošto vidim i da je gospodin Đurić izašao, da ga ne zanima odgovor, ja ću da dostavim, ukoliko vam je potrebno, ceo ovaj odgovor pisani koji sam dao Fiskalnom savetu, pa možete da vidite zašto, i s pravim argumentima, to što su rekli nije tačno i da je paušalno ocenjeno. To, naravno, nismo očekivali od Fiskalnog saveta, ali nismo očekivali ni da oni imaju portparole ovde.

Meni je drago da vi pratite izjave našeg predsednika, da to zapisujete, i to je pohvalno. Ne znam šta je bila ideja, da li da vas pohvalimo kod njega, da kažemo da i vi pratite njega. Ako je to bila ideja, ja ću da vas pohvalim i da kažem da gospodin Obradović prati, i ne samo da prati već i zapisuje mudre misli. Tako da je to nešto pohvalno i mislim da je jedan napredak kod vas.

Drugo, šta je surova realnost? Surova realnost danas jeste da je Srbija u suficitu, da imamo veće plate, da imamo veće penzije, da imamo malu inflaciju i da imamo stabilan kurs. To je surova realnost, a nije surova realnost ono što vi kažete.

Poslednje što sam prepoznao, to je da ovaj Savez za Srbiju, koliko ja vidim... Kao što se vidi, gospodin Đilas i Jeremić su nanjušili neku lovu, ali ovde nema love, izgubili su izbore 2012, izgubili su izbore 2014, izgubili su izbore 2016, izgubiće i svake sledeće izbore zato što građani Srbije znaju njihovu politiku i zato što građani Srbije prepoznaju šta oni nude.

Ono što kažem vama, to mogu da tvrdim i da budete sigurni da će biti tako. Penzije nećemo da povećavamo 0,15%, 1%, kako vi predlažete; penzije ćemo da povećavamo četiri, pet, šest posto. Mi želimo da penzije budu nominalno veće. To je moja poruka vama i mi ne prihvatamo to da se penzije usklađuju 1% godišnje. Hvala.

PREDSEDNIK: Molim samo i poslanike i ministre da obrate pažnju na jednu činjenicu: dakle, Savez za Srbiju – nešto što moramo da raščistimo – nema

poslanike u ovom sazivu Parlamenta. Znači, Savez sa Srbiju nikada nije učestvovao ni na kakvim izborima i ovde ne postoji takva politička grupacija, ovde postoje poslanici koji su učestvovali na izborima na listama, imamo spisak ko je prošao, ko nije prošao. Tako da vas molim da se ovde ne spominju nekakve političke opcije, ili ne znam šta već, kao da postoje njihovi poslanici u Parlamentu. Ja to neću da dozvolim, to je prekrajanje izborne volje građana Srbije.

U vreme kada smo izašli na izbore, kada sam izabrana za predsednika Parlamenta, tačno se znalo koje poslaničke grupe postoje i ko kojoj poslaničkoj grupi pripada. Tako da nemojte da dovodite u zabludu građane Srbije da nekakav Savez za Srbiju, iako ja ne znam šta je to, ima bilo kakvog predstavnika u Parlamentu. Pa ni Đilas ni Vuk Jeremić nisu političke opcije koje su parlamentarne, te vas molim da o njima razgovaramo samo kao o vanparlamentarnim političkim opcijama, koje će možda jednog dana učestvovati na izborima, možda neće, bože moj, videćemo.

Molim vas, ovde postoje Demokratska stranka itd., oni koji su učestvovali na izborima, da ne prosvetljujem ovaj narod jer dovešćemo ih u zabludu, misliće da ovde postoje njihovi predstavnici. Ne postoje trenutno. Videćemo posle nekih izbora.

Zato vas molim da se vratimo na temu i da ne trošimo dragoceno vreme. Imamo značajne zakone ovde, da čujemo ko je za i ko je protiv, a ne da se bavimo nekim ko ima želju da jednog dana uđe u Parlament.

(Boško Obradović: Replika.)

Reč ima Aleksandara Čabreja.

ALEKSANDRA ČABRAJA: Zahvaljujem, predsedavajuća.

Morala sam malo da sačekam, jer ne znam da li još uvek traju replike, poprilično dugo su trajale. Evo, sada ću odmah da pohvalim i da vam se zahvalim i da pokušam da zaista vratim na temu ovu sednicu zbog toga što mi se čini da smo se izuzetno mnogo udaljili od teme. Mislim da su teme jako bitne i da o njima treba mnogo da se govori.

Posle jednog dužeg perioda od, meni se čini, sigurno dva i po meseca nezasedanja, ova skupština je sazvana, sa dnevnim redom... Nažalost, ne mogu da preskočim ovu temu a to je način rada Skupštine, jedva čekam dana kada ću je možda nekada preskočiti, ali to se danas nikako ne može desiti. Jer posle dva i po meseca nezasedanja Skupštine, mi smo naravno, šta ima logičnije od toga, po hitnom postupku dobili dnevni red od 33 tačke dnevnog reda, koje su, normalno, spojene u jednu tačku dnevnog reda. A toliko su raznovrsne, široke i zaista ih volela da čujem bilo kakvo obrazloženje, koje Poslovnik nalaže, da mi neko objasni zbog čega su ove tačke spojene u jednu tačku dnevnog reda i kakva je njihova međusobna sličnost. Mislim da je to nemoguće. A ono zbog čega ja

govorim uopšte o tome jeste to što Poslovník nalaže da se u tom slučaju obrazloži kakva je to sličnost i po čemu su ove tačke dnevnog reda povezane.

Ministar, koji se dotakao većine tačaka dnevnog reda, nije obrazložio sve, uglavnom je govorio o prvom zakonu na dnevnom redu a dotakao se i većine drugih tačaka, govorio je dva sata, a mi treba za dvadeset minuta da se dotaknemo svih ovih tačaka dnevnog reda. Kada sam videla o čemu bi ja sve trebalo da govorim u tom slučaju, shvatila sam da treba da govorim, naravno, o Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o PIO, pa bi trebalo da govorim o još nekim zakonima, pa bi trebalo da govorim o sporazumima.

Molim kolege da se usredsredimo na teme: potvrđivanje Hongkonške međunarodne konvencije o bezbednom i ekološki prihvatljivom recikliranju brodova, pa Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Republike Francuske o razmeni i uzajamnoj zaštiti tajnih podataka, pa, recimo, potvrđivanje Sporazuma između Vlade Republike Srbije i Vlade Kirgiske Republike o međusobnom ukidanju viza, pa recimo o saradnji u oblasti turizma između Vlade Republike Srbije i Saveta ministara Republike Albanije, pa Republike San Marino, pa Republike Tunis itd. Malo sam se uplašila da bi građani koji bi slušali jedno izlaganje od petnaest minuta o svemu ovome možda pomislili da sa mnom nešto nije u redu kada govorim o svemu ovome odjednom.

Dakle, pre svega ulažem protest na način rada ove skupštine, da to ponovim po ko zna koji put. Kada vidimo ovako sazvanu sednicu, ja potpuno razumem građane koji nam često poručuju da ne treba da dajemo legitimitet ovakvoj skupštini, da ne treba da učestvujemo u radu ovakve skupštine. Međutim, tu postoji jedan problem: legitimitet ovoj skupštini ne dajem ja niti bilo kod od mojih kolega, legitimitet ovoj skupštini upravo daju izbori i građani koji su na izborima glasali, a mi možemo samo da se nadamo da nas u nekoj budućnosti čeka Skupština koja će raditi po pravilima, a ne prema sopstvenom nahodanju.

Želela bih sada, kao što su, uostalom, i moje kolege to činile jer nemamo mogućnost da sve ovo pretresemo, da se usredsredim na neke zakone koje bismo izdvojili, o kojima je uglavnom govoreno (o nekima jeste dosta govoreno a o nekima i nije) do sada u raspravi.

Pre svega, što se tiče zakona o izmenama i dopunama Zakona o PIO, složila bih se sa kolegama da ogroman deo populacije pogađaju ove mere i ovi zakoni i da su oni jako bitni za penzionere. Ali moram da dodam nešto – po nekim istraživanjima, bar koliko je meni poznato, penzioneri odnosno penzije čine više od jedne trećine prihoda većine domaćinstava u Srbiji. A to znači da su ove mere izuzetno važne za sve stanovnike Srbije, nažalost, da se naši prihodi uglavnom, a govorim o većini stanovništva, baziraju na penzijama.

Što se tiče ovog zakona, mi ga naravno ne možemo prihvatiti. Mi smo čak podneli neke amandmane kojima smo pokušali da popravimo ovaj zakon. On ima neke pozitivne osobine, a to je pre svega što će biti ukinuto smanjenje penzija, ali mnogo je govoreno ovde, recimo, o mišljenju Fiskalnog saveta. Ponoviću ono što je već rečeno, a to je da se i te kako rado pozivamo na Fiskalni savet kada je on u našu korist, a kada nije, onda odbacujemo to mišljenje. Mislim da ipak ne možemo reći da Fiskalni savet nije kompetentan, da ono što Fiskalni savet govori nema nikakve veze sa stvarnošću. U tom smislu, želela bih zaista da pročitam nekoliko rečenica jer je ovo mišljenje Fiskalnog saveta veoma važno, a ja bih rekla i potresno.

Dakle, Fiskalni savet negativno ocenjuje predložene zakonske izmene kojima se pored ukidanja zakona o privremenom smanjenju penzija ukida i formula za usklađivanje penzija i Vladi daje diskreciona mogućnost da isplaćuje novčano uvećanje uz penziju. Predlog da se ukine formula za usklađivanje penzija ugrozio bi predvidivost koja karakteriše evropske penzione sisteme, čime bi se penzijski sistem Srbije degradirao na nivo najnestabilnijih sistema u zemljama severne Afrike i Bliskog istoka.

Mislim da o ovome sigurno treba ozbiljno razmisliti. Možemo mi da pobijamo ovo mišljenje, ali za jednu zemlju koja se neprestano ugleda na EU, koja neprestano priča... U nekim od ovih zakona se čak pominje ulazak Srbije u EU. Pa, ja mislim da svi znamo da penzioneri iz Evropske unije šetaju po Rimu, Parizu, Veneciji, Kritu, Santoriniju, a znamo kako žive naši penzioneri.

Prema tome, ovakav način uređivanja penzija nikako ne može biti dobar. Neću ulaziti u pojedinosti, rekla sam, međutim, ono što nije dobro nikako u ovom zakonu jeste to što Vlada ima velike mogućnosti da diskreciono raspolaže ovim sredstvima. To je ono što nikako ne valja i to je ono što karakteriše neke zakone koji su doneti u poslednje vreme, kao što je recimo bio i Zakon o finansijskoj pomoći porodicama sa decom, za koji sam odmah rekla da je vrlo diskutabilan i predstavlja mač sa dve oštrice, a sada se to i pokazuje, jer vidimo da su najteže pogođene porodilje koje su zaposlene, žene od karijere, koje više ne mogu da dobijaju čitavu platu itd.

Ono što želim da kažem jeste da se ovakav način funkcionisanja Vlade svodi, uprošćeno rečeno, na – 3.000 za gospođu; dakle, mi ćemo vam sistemski nešto uzeti pa ćemo vam onda na kašičicu dodeljivati onda kada mi mislimo i koliko mislimo da treba. To je jedan način funkcionisanja koji ne bi smela da dozvoli sebi nijedna ozbiljna država, a kamoli mi koji tvrdimo stalno kako smo u usponu, kako su nam podaci ovakvi ili onakvi.

Jako mi je žao što ministra ne zanima ovo što ja pričam.

Pre svega, mislim da je važno da neki opšti podaci ne mogu biti uvek pokazatelj uspeha ili neuspeha ili načina života i onoga što mi ovde lično doživljavamo, jer društvo nisu cifre, društvo su pojedinci. A, kao što sam rekla,

većina pojedinaca u našem društvu živi izrazito loše i živeće još lošije jer, između ostalog, ovaj zakon podrazumeva i to da su penzioneri koji u poslednje vreme odlaze u penziju u lošijem položaju čak u odnosu na one koji su se prethodno penzionisali. Ne možemo da govorimo, nažalost, preterano o detaljima u ovom slučaju zato što, već sam rekla, premalo vremena imamo.

Takođe, iskoristila bih priliku da se osvrnem na već pomenuto Udruženje sindikata penzionisanih vojnih lica, koje je podnelo svoju inicijativu Ustavnom sudu, ali na veoma bitnu temu koja je tom prilikom pokrenuta, a to je vraćanje oduzetih sredstava. Mi smatramo da ta sredstva moraju da se vrate, da je to nešto što država mora da uradi i da treba razmišljati o tome čak i ako to ne može da se učini u novcu, da to mora da se učini u nekom roku kroz bilo kakve načine, recimo, neke načine lečenja itd., ali da se nikako ne sme dozvoliti da ova sredstva ne budu vraćena.

Dakle, ovaj zakon, to sam rekla, ima mnogo manjkavosti i mi za njega nećemo glasati.

Ono što je takođe važno, Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju dospeo je u proceduru 17. septembra, a neke javne rasprave o ovim zakonima su se držale još pre godinu i po dana, a sada ih ovde dobijamo po hitnom postupku. Meni to nikako nije jasno, isto bih volela da čujem neko mišljenje o tome.

Hajde da sada malo pomenemo ovaj zakon. Recimo, ima ovaj zakon koji sam malopre pomenula i dobrih rešenja. Naročito mi je drago što je pridata pažnja, ipak, statusu lektora jer smatram da se, ne samo u ovim slučajevima koji su pomenuti u zakonu, lektori u Srbiji smatraju luksuzom, što nikako ne bi smelo da se desi, ali neću se sada posebno baviti ovom temom.

Interesantno mi je da, recimo, ministar nije primetio da se ovaj naredni zakon o kojem želim nešto da kažem, a to je Predlog zakona o profesijama od posebnog interesa za Republiku Srbiju i uslovima za njihovo obavljanje, tiče čak i nezavisnosti i autonomije univerziteta. Ovaj zakon je jedna „crna rupa“ u zakonodavstvu i o njemu su izrazito negativno mišljenje, između ostalog, dali i Agencija protiv korupcije i Advokatska komora Srbije i mnogi drugi, koji su zaista zgroženi ovakvim zakonskim rešenjima. Ovo je jedan nejasan zakon, potpuno netransparentan, za koji će se podzakonska akta čak doneti, navodno, do stupanja Srbije u EU itd. Dakle, sve je tu vrlo, vrlo nedefinisano.

Problem je u tome što se takođe ovim zakonom daju izuzetno široka ovlašćenja Vladi i Ministarstvu i što može da se dogodi (a naša je dužnost da upozorimo na tako nešto) da prosto, u dogovoru i konsultacijama sa Vladom i ministarstvima, dođe do enormnog zapošljavanja ljudi za koje mi ne znamo da li će uopšte imati potrebne kvalifikacije, pa će Vlada i Ministarstvo sami otprilike određivati koga žele da zaposle.

Kakva će biti kvalifikacija tih ljudi? Može da se konsultuje određena ustanova u tom slučaju, a i ne mora da se konsultuje. Šta to znači? To znači da ovaj zakon čak narušava i član 72. Ustava, jer Ministarstvo ovde faktički preuzima deo ovlašćenja visokoškolskih i naučnih ustanova i u njihovo ime proglašava, recimo, koje su struke lica koja odgovaraju za određene poslove da obavljaju, a koje ne. To je potpuno nedopustivo.

Agencija za borbu protiv korupcije takođe je govorila o tome i rekla da ministarstva mogu predlagati na primer nove profesije od posebnog interesa ukoliko je njihovo obavljanje od posebnog interesa za Republiku Srbiju, a pritom nisu predviđeni nikakvi kriterijumi prema kojima bi se utvrđivalo kada postoji poseban interes za njihovo obavljanje, što je od suštinskog značaja prilikom odlučivanja o tome da li neka profesija treba da bude uvrštena među profesije od posebnog interesa.

Uz ovoliko proizvoljnih odredaba mi možemo samo da nagađamo i naslućujemo ko će i sa kakvim kvalifikacijama biti zaposlen, na koje mesto, a to je potpuno protivno svim zakonima. Čak Advokatska komora Srbije ukazuje na to da upravo način koji sadrži predloženi nacrt ukazuje na nameru da se pojedine profesije diskriminišu, njihov značaj za zaštitu ljudskih prava i sloboda minimizuje, a sudska vlast kao posebna grana vlasti, koja bi trebalo da bude nezavisna, dalje oslabi. Dakle, poseban je problem u primeni ovog zakona, za koji uopšte ne znamo kako će se primenjivati jer je strahovito neodređen i nejasan, netransparentan. A nekakva akta po kojima će se on navodno sprovoditi se donose na takav način, i sam zakon može da se primeni na takav način da se čak dogodi da dođe do slabljenja sudske vlasti, koja je već znamo u kakvom problemu u Srbiji. I znamo kakav je problem pravosuđa u Srbiji, o kojem nažalost, ovde niko i ne govori.

Toliko za sada, hvala vam.

PREDSEDNIK: Zahvaljujem.

Mira Petrović.

MIRA PETROVIĆ: Poštovana predsednice, uvaženi ministri, gospođo Kalanović sa saradnicima, kolegice i kolege, evo, ja u ime PUPS-a, koji je ovde već deset godina, tako da mi jesmo stranka koja postoji i za koju se zna, i koja svih deset godina upravo štiti interese penzionera. I tako smo se i oformili 2005. godine – vrlo kratko ću istoriju, jer je neophodno – 10. maja, jer je pretio genocid nad penzionerima. Tadašnji ministar Lalović, sa zakonom koji je donet, vezanim za PIO, sam je dao izjavu da se očekivalo da će penzije padati, ali niko nije očekivao da će toliko pasti. U tom trenutku su penzije bile ispod 40%. Zato je bilo neophodno nešto uraditi i zato su se, prosto, penzioneri udružili. Ja nisam penzioner, ali sam se priključila njima te iste godine.

Ono na šta bih volela da podsetim, to je da smo mi... Nas nikada nije bilo dovoljno da samostalno donosimo odluku, ali nas je uvek bilo dovoljno da se čujemo i da možemo da dajemo predloge.

Mi smo imali 2008. godine predlog o vanrednom usklađivanju penzija i stojimo iza toga. To je bila neophodna mera, kakve god ona posledice imala, to je bilo neophodno da bi ta generacija penzionera mogla da preživi. I to je briga o penzionerima, tada pokazana od strane PUPS-a.

Kao što smo i 2014. godine sa ovim brojem poslanika dobili šansu, iako nismo bili neophodni vladajućoj stranci, da možemo da preuzmemo deo odgovornosti. I mi smo je preuzeli podržavajući koncept fiskalne konsolidacije. Šta god mi ovde sada pričali, te mere su bile neophodne. Mi smo morali da se izvučemo i da prosto stabilizujemo naše finansije. Ono na čemu je PUPS insistirao i tada, to je da mere budu privremenog karaktera, to je da dođemo do toga da penzije budu uredne, odnosno redovne, sigurne i, naravno, da prate ekonomski razvoj.

Zato mi sada zaista izražavamo zadovoljstvo zbog toga što pred sobom imamo novi predlog zakona, koji je bio neminovno da bismo mogli da ukinemo prethodni koji se odnosio na privremeno umanjeње penzija. S druge strane, moramo da istaknemo i pohvalimo, vezano za ovu vladu, to što je ipak to urađeno i ranije nego što je rečeno, što penzionerima naravno mnogo znači.

Ono što mi iz PUPS-a mislimo i neophodno je sada skrenuti pažnju na to, a to je nešto na šta je u nekom trenutku i ministar Đorđević skrenuo pažnju, to je da u Srbiji ima sve manje ljudi koji rade i da će ih biti sve manje. To je problem o kome mi sada ovde treba da raspravljamo. Ne treba da se vraćamo više unazad, ko je, kada i šta uradio; istorija će to pokazati. Na kraju krajeva, postoje tolike službe koje time treba zvanično da se pozabave, ako treba da se pozabave, ali dajte da pokušamo da nađemo jedno trajno rešenje.

Slažem se, profesor Korać je spominjao tu nesigurnost koju izaziva sada ova izmena u Zakonu, da će se budžetom određivati sredstva koja će biti planirana za penzije. Tačno je da sada... Prosto, da li se svesno unosi nervoza, ali tačno je da na klupama penzioneri komentarišu – da, tamo smo imali neke sigurne brojeve, da li će toga biti ili ne? Pa i kad smo imali sigurne brojeve, padale su nam penzije. Znači, mi ne sumnjamo u dobru volju Vlade, ministra, predlagača zakona, da će penzije rasti, ali ono što je neophodno da uradimo jeste da kada se završi ova rasprava, koja će trajati nedelju dana, nebitno koliko, i posle koje ćemo usvojiti zakon koji je pred nama, da već koliko sutradan krenemo da razmišljamo o ozbiljnom novom zakonu, reformi penzionog sistema, ali pravoj, koja se ne može rešiti za tri meseca, za pet meseci.

Ovaj zakon pred nama je bio nužnost da bismo mogli da krenemo sa isplatom novih penzija, ali mi moramo... Mi smo kao poslanička grupa dali predlog još u februaru ove godine i pozvali apsolutno sve relevantne činioce

društva, i Fiskalni savet, i opoziciju, i sve vladajuće stranke i sindikate, da dođu i stave – evo, mi imamo predlog kako. Ne kažem uopšte da je to najbolje rešenje, ali je činjenica da nešto mora da se uradi.

Tehnologija toliko napreduje. Sada je bio „letnji Davos“ u Kini. Svi smo u novinama čitali pre nekoliko dana koje su profesije koje će nestati. Ja vodim „Poštu Srbije“, jedna od profesija su poštari. Ali neko će morati da uplaćuje doprinose. Dok god ima ljudi koji rade, mi ćemo moći, ali će biti sve više automatizma, a sve manje fizičkih ljudi.

Vi sad imate problem u Novom Sadu, recimo ja konkretno imam, da ne možete da nađete, angažujete i zaposlite ljude. Taj problem postoji već jako dugo u Subotici. Danas čitam u novinama, Hrvatska ima isti problem. Ljudi odlaze tamo gde im je bolje, a s druge strane tehnologija se toliko razvija da vi sada imate jedan kompjuter koji zamenjuje desetine ljudi. Mi imamo mašine, evo, ja imam u GPC-u mašinu koja može da zameni 800 ljudi. Šta ćemo da radimo sada, da otpustimo 800 ljudi? Kako će ti ljudi jednog trenutka da dobiju penziju?

To je nešto što je naš problem, to je nešto o čemu svi mi zajedno ovde treba da razmišljamo. Da li je to predlog koji mi imamo, osnivanje nekog tehničkog, tehnološkog fonda, što Slovenci hoće da urade, ne znam da li su već završili, što znači da sve kompanije koje imaju mnogo robotike, mnogo mašina uplaćuju deo profita u taj fond da bi iz njega mogli da se finansiraju penzioneri, koji moraju da primaju, taj svet mora od nečega da živi? To je ozbiljna tema za razmišljanje i to je ono što sam ja danas htela ovde da govorim.

Brojeve smo svi videli. Svi smo to pročitali. Mi znamo i mišljenje Fiskalnog saveta kakvo je, ali mislim da nama svima zajedno, bez obzira na to... Mi svi sada pričamo o međugeneracijskoj solidarnosti; mi smo o tome počeli da pričamo i 2008. godine, kada niko nije pričao. Postalo je jako zabavno. Naravno da su danas tema penzioneri, ali nekako penzionere svi brane samo u vreme izbora i samo u vreme kampanja. Mi se sada suštinski vraćamo, jer ćemo svi biti penzioneri, na to da moramo zajedno da nađemo konsenzus i da kažemo – da, to je nešto što je budućnost, to je nešto što će biti održivo i neće zavisiti od toga da li je ministar Siniša Mali ili je ministar neko drugi; neće zavisiti od vodeće stranke, već će biti uređeno zakonom. Za to treba mnogo vremena. Sigurna sam da nama samo za dogovor da sednemo treba godinu dana, ali dajte da se u ovih godinu dana nađemo, sednemo i da svako iznese svoju platformu i da probamo da to uskladimo i nađemo rešenje za buduće generacije. Hvala najlepše.

PREDSEDNIK: Reč ima narodni poslanik Saša Radulović.

Izvolite.

SAŠA RADULOVIĆ: Hvala.

Poštovani građani Republike Srbije, danas imamo 33 različite tačke dnevnog reda objedinjene u jednu, tako da je nemoguće govoriti o svima njima iako ima jako interesantnih tema. Koncentrisaću se na par njih, a o ostalima će ostali poslanici iz Poslaničke grupe Dosta je bilo govoriti.

Prva tema o kojoj ću govoriti jeste ovaj zakon o izmenama Zakona o penzijskom sistemu. Naime, pre četiri godine, 28. oktobra 2014. godine, donesen je taj sporni i po nama protivustavan zakon kojim su penzionerima smanjenje penzije. Od 1.700.000 penzionera, koliko ih ima u Srbiji, njih 600.000 je podnelo taj teret, i to svi oni koji su imali penzije preko 25.000 dinara, taj iznos preko 25.000 dinara je smanjen za 22%, a svima onima koji su imali penzije preko 40.000 dinara smanjeno je za 25%. To penzioneri znaju. Znači, 600.000 njih je platilo ovu cenu.

Jako je dobro da se taj zakon sada ukida, odnosno da se ovo privremeno smanjenje penzija, koje je trajalo četiri godine, ukida. Mi smo predložili zakon pre više od godinu dana, koji je takođe tražio ukidanje tog zakona. Jedna razlika između ovog vladinog predloga i onoga što smo mi predložili u našem zakonu jeste da ono što je oteto bude vraćeno zajedno sa zakonskom zateznom kamatom. To Vlada ovim zakonom nije uradila, nego je praktično samo poništila smanjenje penzija, bez ikakve nadoknade penzionerima onoga što im je, praktično, protivustavno i protivpravno oteto.

Mi smo zajedno sa Udruženjem sindikata penzionisanih vojnih lica Srbije sačinili jedan amandman, koji je i podnesen među amandmanima, koji bi praktično omogućio vraćanje svega otetog, i to zajedno sa svakom sledećom penzijom u naredne četiri godine, da se vrati zajedno sa zakonskom zateznom kamatom i ono što je oteto u prethodne četiri godine.

Sada, ono što je bitno za penzionere, malo da sagledamo taj period u poslednje četiri godine pošto se mnogo govorilo o tome kako je ovo bila neophodna mera, kako bi Srbija bankrotirala da nije donesena ova mera i da nije ovih 600.000 ljudi, kojima su otete penzije bez da ih je iko o tome išta pitao, da toga nije bilo, da bi propala Srbija. To je, praktično, bio narativ, pa bih ja da proverimo to malo sa brojevima u odnosu na neka druga trošenja koja je država Srbija imala u prethodne četiri godine, da vidimo da li je to zaista istina. Jer govorilo se mnogo o tome kako su reforme neophodne, što je tačno, da je država Srbija u jako teškom finansijskom stanju pre četiri godine, što je takođe bilo tačno, međutim, metod koji je odabran da se Srbija izvuče iz tog problema, umesto da se uvodi red u državi, da partokratija smanji svoje troškove, da se smanji ono kako žive na grbači građana Srbije, poseglo se u džepove penzionera i svih ostalih građana tako što su smanjene penzije, pa su smanjene plate u javnom sektoru, lekarima, prosvetnim radnicima. Ali, takođe, podigli su sve poreske stope. Podsetiću vas, verovatno su građani već zaboravili dosad, stopa PDV-a je dignuta sa 18% na 20%, donja stopa sa 8% na 10%, sve akcize su

povećane, od goriva preko akciza na duvan. Pa je onda povećan, recimo, i porez na imovinu i svi mogući porezi u ovom vremenu. To je način kako je konsolidovan budžet Republike Srbije. Ne reformama, nego tako što je država posegla u džepove građana, privrede i penzionera da bi ovo ostvarila.

Penzionerima je za ove četiri godine otprilike uzimano, u proseku, nekih dvadeset milijardi dinara godišnje, što je onda za ove četiri godine rezultiralo sa nekih 88-90 milijardi dinara sve skupa, što iznosi nekih 730.000.000 evra. Znači, ovi penzioneri, njih 600.000, dali su budžetu Republike Srbije i svim građanima iz svojih džepova, bez da ih je iko išta pitao, 730.000.000 evra! Valja pogledati ko su ti ljudi, s jedne strane i, s druge strane, šta smo drugo mogli da uradimo za to vreme.

Priča je kružila po narodu i po novinama i praktično su se okrenuli penzioneri protiv penzionera, pošto 60% penzionera nije imalo smanjenje zato što imaju penzije manje od 25.000 dinara, i onda se širila priča o tome kako, tobože, oni koji imaju ogromne i velike penzije, da se njima uzima, i onda su svi rekli – pa, jeste, njima i treba uzeti.

Pa šta mislite, koliko ima penzionera koji imaju penziju preko 50.000 dinara? Oko 5%. Znači, od sto penzionera koje uzmete, među njima nekih petoro ima penziju preko 50.000 dinara. Šezdeset posto njih ima penziju ispod 25.000 dinara. Tako da su većinu ove nazovireforme, odnosno ovih 730.000.000 evra platili penzioneri koji imaju penzije između 25.000 i 50.000 dinara. Oni koji imaju penzije preko 100.000 dinara, o njima se pričalo kao da ih ima ne znam koliko – ima 235 takvih penzionera. Znači, glavni teret su podneli penzioneri koji imaju penzije od 25.000 do 50.000 dinara.

Onda, deo nepravde u svemu ovome je takođe ovo: zamislite, imate dva penzionera iz istog domaćinstva, muža i ženu, koji imaju penzije po 25.000 dinara (znači, ukupna primanja domaćinstva od 50.000), njima penzije nisu smanjivane. A imate drugo domaćinstvo, u kome imate samo jednog penzionera, koji ima penziju 40.000 dinara (znači, manje od onog prvog domaćinstva), e takvom penzioneru je penzija smanjena, tako da mu je recimo mesečno umanjena penzija za 3.300 dinara, godišnje za 36.600 dinara i za ove četiri godine 158.000 dinara. Ovo je jedna velika nepravda. Mi smo i tada govorili da ovakav sistem ne treba uvoditi, jer ne radi na balansiran način ono što bi trebalo uraditi u društvu. Pre svega, nije ni trebalo opterećivati penzionere.

Hajde da vidimo šta su penzioneri u stvari platili sa tih 730.000.000 evra koje su platili u poslednje četiri godine, na šta je novac potrošen? Kaže ovako: recimo, u periodu od poslednje četiri godine na subvencije je država Srbija bacila 3,9 milijardi evra, odnosno 477 milijardi dinara. Znači, na subvencije je otišlo 3,9 milijardi. Penzioneri su tim subvencijama doprineli sa 730.000.000; znači, 20% svih subvencija, većina bacanja novca na neodgovorna javna preduzeća, koja su ga harčila na sve moguće načine, ovi penzioneri s ovim

penzijama od 25.000 do 50.000 dinara su dali takvim neodgovornim preduzećima. Među njima su davali novac i ovim nazovistranim investitorima, koji otvaraju radna mesta za jeftinu radnu snagu.

Ako se pitate, građani, dame i gospodo penzioneri, koji ste morali na ovakav način da odvajate novac, odnosno koji vam je otet, davali ste na ovakve stvari, 3,9 milijardi. Tako da kada vam neko kaže da novca nema, iz ovoga očigledno vidite da novca ima, samo se troši na neke druge stvari, a ne na one na koje bi trebalo da se troši.

Kada pogledamo, recimo, aktivirane garancije države Srbije u poslednje četiri godine, na to je otišla 1,1 milijarda evra. Znači, negde dve trećine ovog iznosa su platili penzioneri sa ovih 730.000.000. Znači, ljudi sa penzijama od 25.000 do 50.000 dinara mesečno – 1,1 milijarda. Kada saberemo sa subvencijama, to vam je pet milijardi evra u poslednje četiri godine.

Zatim, kada pogledate, recimo, javašluk u javnim preduzećima, na primer EPS, u poslednje četiri godine je na ime neplaćene struje – znači, EPS isporučuje struju, a ta struja nije plaćena od neodgovornih korisnika i EPS ništa nije uradio da zaštiti državu od toga – ukupno je država Srbija izgubila, odnosno EPS 660.000.000 evra! Po godinama: 2014. godine 220.000.000, 2015. godine 150.000.000, 2016. godine 160.000.000 itd. Svake godine država Srbija gubi preko sto miliona evra na neplaćenu struju. Znači, tu nije uveden red i onda se, naravno, išlo u džepove penzionera. Tako, dragi penzioneri, dame i gospodo, vi ste platili svima onima koji nisu platili struju, u iznosu od 660.000.000 evra u poslednje četiri godine. Za to vas niko ništa nije pitao.

Recimo, Železara Smederevo je u poslednje četiri godine napravila gubitke od 425.000.000 evra. Sećate se onih velikih menadžmenta, taj Peter Kamaraš, koji je dobijao 340.000 evra mesečno kao naknadu za svoj menadžerski rad, na kraju je još i tužio Republiku Srbiju. Evo, saznali smo pre mesec dana da je dobio spor, još dvanaest miliona dolara treba država da mu isplati. Na tu Železaru Smederevo, zbog neodgovornosti države, u poslednje četiri godine je bačeno 425.000.000 evra. Dame i gospodo, dragi naši penzioneri, bake i deke, vi ste platili, vas 600.000, ovaj gubitak.

Onda, recimo, „Er Srbija“ je u poslednje četiri godine napravila poslovni gubitak od 218.000.000 evra. Poslovni gubitak vam je razlika između prihoda od poslovanja i rashoda u poslovanju, pa pošto je ta razlika jako velika, 218.000.000 evra, onda je država Srbija dala subvenciju, odnosno poklon „Er Srbiji“ u iznosu od 175.000.000 evra u poslednje četiri godine. Kada to saberete sa Železarem, dragi penzioneri, platili ste i ovaj trošak. Ne znam da li vas je neko pitao da li želite da plaćate ovaj trošak, ali na ovo je otišao vaš novac.

Onda, kada pogledamo razne druge projekte, tipa novogodišnje rasvete u Beogradu gde je u poslednje četiri godine preko deset miliona evra bačeno na to, da li vas je neko pitao za to? I mnogi slični projekti.

Onda, nastavak pljačkaških privatizacija, ogroman novac koji je nestao i tu. Recimo, sada je PKB prodat. Prodat je za 105.000.000 evra. Kupila ga je nazoviarapska firma. Ja nijednog Arapina nisam video dok se sa njima pregovaralo. Praktično, očigledno se radi o nekim našim parama, koje na neki način dolaze u Srbiju. Taj PKB, koji ima 28.000.000 hektara zemljišta, koji ima oko 300 hektara pored Pupinovog mosta, što će biti građevinsko zemljište koje vredi barem dvesta miliona evra, prodat je za 105.000.000 evra. Ovo je nastavak pljačkaške privatizacije, čija je suština grabež za građevinskim zemljištem, kao što je i „Beograd na vodi“, kao što je i većina pljačkaških privatizacija u Srbiji uništavanje privrede da bi došli do jeftinog građevinskog zemljišta.

Građevinsko zemljište „Beograda na vodi“, tih sto hektara, verovatno najatraktivnije na Balkanu, vredi oko milijarde evra. Država Srbija nije uzela ništa za to. PKB se takođe zbog tog zemljišta prodaje na ovakav način. Da ne govorimo o drugoj imovini, pored poljoprivrednog, 38.000 m² različitih tehničkih postrojenja, veliki broj grla stoke, zatim mnoga povezana društva, između ostalog, recimo PKB...

(Predsednik: Poslaniče, da poslanik Obradović ne dobije utisak da vas volim više od njega, molim vas, vratite se na dnevni red.

Ovo ima veze sa zakonom, predsedavajuća, zato što ovo govori penzionerima na šta je otišao njihov novac u poslednje četiri godine i kako bi moglo da im se isplati ono što im je oteto protivpravno. Prema tome, ovo je direktno u vezi sa tačkom dnevnog reda.

Ista situacija je sa RTB Bor, gde je praktično prodato za 350.000.000 evra to jedno nalazište, koje je jako vredno, u Borskoj reci, koje ima potencijal rudnog bogatstva, čitav RTB Bor, nekih pedeset milijardi dolara. Znači, to je prodato za 350.000.000 evra. U isto vreme, jednoj maloj kanadskoj kompaniji koja je radila istraživanje na jednoj drugoj lokaciji, Čukaru Peki, gde su praktično našli rudno bogatstvo od 5,5 milijardi dolara... Onda su prodali pravo na istraživanje i eksploataciju toga drugoj kanadskoj kompaniji za 384.000.000 dolara. Znači, deset puta manje rudno bogatstvo su prodali po većoj ceni nego što je prodat ceo RTB Bor. Ovo govori o neodgovornosti države.

Tako da, praktično, kada imate ovoliku neodgovornost države, koja se meri u milijardama evra, jedini način koji državi preostane da može da funkcioniše jeste da zavlaci ruku u džepove građana, privrede i penzionera.

Ono što je velika neistina koja se plasira građanima Srbije jeste da novca nema. Očigledno je da novca ima samo se troši na stvari koje nisu u interesu građana, nego u interesu partokratije. Na vlasti je jedan veliki javašluk, jedan veliki nered u državi. To je ono što treba promeniti. Srbiji treba uvođenje reda, ne zavlacenje ruku u džepove penzionera.

Da ponovim još jednom, Poslanička grupa Dosta je bilo predložila je izmene zakona kojima smo tražili da se penzionerima vrati sve oteto u poslednje

četiri godine. Kao što vidite, novca za to ima, samo kada bi se uveo red. Predlog je – zajedno sa Udruženjem sindikata penzionisanih vojnih lica Srbije, koji su i pisali deo predloga, mi smo dodali neke naše stvari – da se u narednom periodu svakog meseca penzionerima isplati unazad za po mesec dana koji im je otet, zajedno sa zakonskom zateznom kamatom.

Ovo je taj prvi zakon o kojem mogu da govorim. Drugi je interesantan – sa San Marinom potpisujemo sporazum o izbegavanju dvostrukog oporezivanja. Ovo je zaista interesantno pošto je naša razmena sa San Marinom toliko mala, a zakon je toliko otvoren da je praktično moguće različito izbegavanje poreza pa je zaista interesantno da ovakve sporazume uopšte potpisujemo. Nikakvog vremena nema sada da diskutujemo o tome šta su odredbe tog sporazuma, ali indikativno je da sa tim malim zemljama pravimo ovakve sporazume, gde je razmena između nas zaista minorna. Otkud nam se ovo pojavljuje? Ono što nedostaje u tim sporazumima uvek je jaka saradnja između poreskih uprava, da bi se sprečilo pranje novca, da bi se sprečile sve mahinacije finansijske. Toga, naravno, nikada nema.

Zatim, jedan drugi sporazum je takođe interesantan, taj sporazum podržavamo. Ne znam da li građani Srbije znaju, Srbija ima potpisan Sporazum o slobodnoj trgovini sa državama EFTA. Podsetiću građane da je EFTA evropska organizacija koja je bila konkurent Evropskoj ekonomskoj zajednici, koja je kasnije prerasla u Evropsku uniju, i da je ta EFTA bazirala svoju saradnju na ekonomskoj saradnji. Evropska ekonomska zajednica i sama EU je posle poslala putem političke saradnje, dok su zemlje EFTA ostale na toj ekonomskoj saradnji, zajedničkom „Šengen“ prostoru i stvarima koje su više od interesa za građane, a ne pravljenje jednog nadnacionalnog sistema kao što je EU.

Praktično, u toj EFTA su zemlje: Švajcarska, Norveška, Island i Lihtenštajn; te zemlje se drže unutar EFTA i imaju sve sporazume sa ostalim zemljama EU. Jugoslavija je svojevremeno, pre nego što je došlo do njenog raspada, htela da postane članica EFTA, što bi bio jako dobar potez. Velika Britanija je osnovala EFTA, koja sada napušta EU i očekuje se da će ponovo oživeti ceo taj prostor, i za njom idu neke skandinavske zemlje kao što je Danska, ali i Severna Irska itd.

Ovaj sporazum je interesantan za nas zato što se pored ovih zemalja u EFTA, a mi treba da težimo ka toj ekonomskoj saradnji i integraciji sa tim zemljama, pominju i Farska Ostrva. Farska Ostrva su, interesantno, sastavni deo Danske. Međutim, nemaju stolicu u UN. Danski ustav ih tretira kao deo Danske iako su potpuno poseban entitet, sa svojom autonomijom. Interesantno je da sporazum između Danske i EU predviđa da građani Farskih ostrva nisu članovi EU, što nam govori da su moguće situacije u kojima imate zemlju u EU u kojoj deo njene teritorije, koji je pod njenim ustavom, gde su građani proglasili nezavisnost, nema stolicu u UN, da je moguće da to postoji unutar EU. Ovo je

vrlo interesantan podatak, koji poredi ovo što se nama priča u vezi sa Kosovom i Metohijom – da su takve pravne situacije nemoguće.

Ovaj sporazum sa EFTA je nešto o čemu treba da razmišlja Srbija, pošto je Evropska unija kao projekat otišla u potpuno pogrešnom pravcu i pretvorila se u poligon za dominaciju najveće evropske države, a to je Nemačka. Ta dominacija je u potpunosti ekonomska, zavladao su evropskim prostorom, i ona se sada polako pretače i u političku moć kojom utiču i obrazuju tokove u Evropi. Britanija je to prepoznala, izašla iz EU, očekuje se da se do marta naredne godine završe ti pregovori, nakon čega će, mislimo, organizacije kao što je EFTA ojačati.

Ovo su neke stvari o kojima Srbija treba da razmisli pošto EU kao politički projekat podržava sve loše stvari koje se dešavaju u Srbiji. To je postao projekat dominacije, pretvaranja Balkana u prostor jeftine radne snage. Znači, ne prostor u kome treba da podržimo evropske vrednosti, ne prostor u kojem ćemo se boriti za slobodu medija, za vladavinu prava, za jednaku dostupnost zakona građanima, da nema izborne krađe, da nema manipulacije biračkim spiskovima, već sve to prećutno, tada administracija kaže da Srbije ide u dobrom pravcu.

Sukob između Nemačke i Amerike je postao već očigledan, prebija se preko Irana, sukob između dolara i evra. Srbija bi zaista trebalo, vreme je, da pogleda ka alternativama i načinu na koji može bolje da ostvari svoja prava. Ovaj evropski projekat, odnosno projekat Evropske unije, ide u pogrešnom pravcu. Evropi je svakako potreban drugačiji projekat, potreban je projekat saradnje među evropskim zemljama, integracije na tom nivou. Bojim se da je EU u stvari, izgubila kredibilitet na tom putu.

PREDSEDNIK: Zahvaljujem.

Izvolite, ministre.

SINIŠA MALI: Gospodine Raduloviću, sećam se kada ste se vi, na svu sreću kratko je trajalo, bavili privredom Srbije. Za to vreme nijedno novo radno mesto nije otvoreno, nijedno preduzeće nije našlo partnera, nijedan investitor nije došao u našu zemlju, jer ste gledali kako da ta preduzeća uvedete u stečaj i kako da od toga imate neku svoju korist jer ste se uvek i oduvek bavili samo stečajem, zatvaranjem firmi i otpuštanjem radnika.

Ono što je u poslednje četiri godine urađeno: otvoreno je više od sedamdeset novih fabrika na teritoriji cele Srbije, davani su podsticaji i davaće se podsticaji, ali svaki dinar koji se daje je obezbeđen bankarskom garancijom investitora. Reći ću vam, pre par dana dok smo bili u Kini, dok je predsednik Vučić imao zvaničnu posetu Kini, razgovarali smo sa najvećim kineskim investitorima, njih deset ili dvanaest, sve su u top petsto, najveće kompanije na svetu; hoće da dođu u Srbiju, hoće da investiraju u našu zemlju. Ali takođe treba

da znate da se naša zemlja bori za svako radno mesto, tako što je konkurencija i Poljska, i Slovačka, i Češka, i Mađarska.

Za razliku od vas, mi se borimo da sve te fabrike dođu u našu zemlju. Odgovorno i na način za koji vam je Železara Smederevo pravi primer. Jeste u prethodnom periodu država davala iz budžeta i subvencionisala Železaru, to je bilo neko prethodno vreme, ali smo našli partnera i država više ne daje, ako se ne varam, dvanaest miliona dolara mesečno za to da Železara preživi. Ali nismo zatvorili Železaru u Smederevu. Obezbedili smo pet hiljada radnih mesta, sigurnu budućnost za pet hiljada porodica onih koji rade u toj železari, obezbedili smo im mogućnost da zarade svoj hleb. Tako se borimo za svako novo radno mestu u našoj zemlji.

Evo, i RTB Bor ste pomenuli. Za građane Srbije, malo li je 1,4 milijarde dolara koliko će biti investirano u RTB Bor u narednih šest godina? To će da digne istok Srbije, to će da digne privredu Srbije i to pokazuje koliko smo i tu za hiljade građana obezbedili sigurna radna mesta.

Tako se borimo za svaku novu investiciju, za svakog novog investitora i tako ćemo nastaviti da se borimo. Dokaz za to je da je 2012. godine bilo preko 24% nezaposlenih u Srbiji, a danas je taj broj 11,9%. I to je mnogo, ali ćemo se boriti da taj broj bude sve manji i manji iz godine u godinu. Hvala puno.

PREDSEDAVAJUĆI (Vladimir Marinković): Po kom osnovu se javljate, gospodine Raduloviću?

(Saša Radulović: Pominjanje.)

Nemate pravo na repliku.

Reč ima narodni poslanik Đorđe Milićević.

Izvolite.

ĐORĐE MILIĆEVIĆ: Zahvaljujem, uvaženi predsedavajući.

Poštovani ministri, poštovani predstavnici Ministarstva, dame i gospodo narodni poslanici, najpre, Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju – odluka koja je definisana i o kojoj se danas vodi rasprava – jeste dobra vest za sve penzionere u Srbiji. Ovo je zapravo preduslov da dođe do povećanja penzija u Srbiji.

Sve promene o kojima govorimo kada je reč o Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, kao što je ministar Đorđević rekao u uvodnom izlaganju, pozitivne su, idu u korist penzionera, i aktuelnih i budućih penzionera. Ovaj zakonski predlog će svakako imati podršku Poslaničke grupe SPS.

Ono što je važno jeste da su javne finansije sigurne i stabilne, da srpska ekonomija, kao što smo više puta danas čuli, snažno napreduje, da se postižu rezultati koji su uvek daleko iznad ciljeva koji su postignuti, koji su definisani. To je jako dobro. Uvek je dobro podizati lestvicu naviše. To je dobro za budućnost Srbije, jer mi i danas govorimo o budućnosti Srbije.

Fond PIO je, kao što se moglo čuti tokom uvodnog izlaganja, stabilan, sredstva koja se iz budžeta Republike Srbije izdvajaju za Fond su ispod nivoa koji je definisao MMF, a u republičkom budžetu ima dovoljno sredstava i nije potrebno raditi rebalans budžeta, što svakako jeste dobra vest. Zahvaljujući hrabroj, odgovornoj ali, rekao bih, i teškoj odluci, došlo se do pozitivnih ekonomskih pokazatelja. Ne lakim putem i ne lakom odlukom, ne tako što će se zahvatati, kako je ovde maločas rečeno, iz republičkog budžeta kako bi se povećale plate i penzije a da se apsolutno ništa ne uradi. Odluka koja je doneta 2014. godine i koja predstavlja temelj reformskih procesa i temelj reformskog kursa Vlade Republike Srbije jeste politički hrabra odluka. Neko je ovu odluku morao da donese da bismo preživeli jer Srbija je bila pred finansijskim bankrotom.

Znate kako, kada nemate odgovornost, onda je lako kritikovati, onda je lako govoriti ono što bi građani želeli i voleli da čuju, ono što lepo zvuči, da biste tako pokušali da dođete do političkih poena. Oni koji su u nekom savezu gde su i desnica i levica i centar, savezu koji ne predstavlja alternativu već priliku da politički prežive, s punim pravom danas kažu da je Socijalistička partija Srbije izdala levičarske ideje time što je prihvatila ovaj put i pravac 2014. godine. Ali želim potpuno jasno da kažem, 2014. godine postojala su samo dva puta: jedan put i pravac koji lepo zvuči, ali ako bi se on realizovao u praksi, za godinu ili dve Srbija bi išla ka finansijskom bankrotu i finansijskom krah; drugi put i pravac je reformski kurs Vlade, reformski procesi, zahvaljujući kojem danas imamo pozitivne ekonomske pokazatelje.

Znate šta, mi jesmo socijalisti, ali ne možemo da budemo socijalisti utopisti. Zato prihvatimo one ideje i predloge koji su u interesu građana Srbije. Da li smo bili u pravu? Pa danas je potpuno jasno da smo bili u pravu i da je pojednostavljeno gledanje na mere koje smo tada preduzimali, koje je preduzimala vladajuća koalicija u Srbiji, kada izađete i kažete – otimate penzije. Ne, to su bile mere za spas srpske ekonomije, to su bile mere koje se tiču budućnosti Srbije i budućnosti svakog građanina Srbije. Zato mi danas imamo zdrav sistem, zasnovan na zdravim osnovama, ne na spisku lepih želja, ne na politikantstvu, političkim pamfletima, porukama, da bismo došli do političkih poena, već zdrav sistem koji je zasnovan na životu i na ekonomiji.

Srbija je bila pred finansijskim bankrotom. Javni dug, ispravite me, ministre finansija, ako grešim, 78% bruto društvenog proizvoda, a do kraja godine biće ispod 50%. Najveći deo duga je vraćen. Mislim da Srbija jeste jedna od najuspešnijih zemalja u Evropi kada je reč o javnom dugu. Mislim da smo dva cilja u potpunosti realizovali, a to su: trajno smanjenje budžetskog deficita i trajno smanjenje javnog duga. Imamo višak u budžetu treću godinu zaredom, imamo suficit u budžetu. U periodu jun–jul 2018. godine taj suficit je bio 41,9 milijardi.

Kada je reč o stranim investicijama, o čemu je maločas bilo reči, Srbija je svakako lider u regionu – 1,4 milijarde evra investicija u prvih šest meseci; to je za 15,6% više u odnosu na isti period prethodne godine. Dakle, Srbija je lider u regionu, to su činjenice. One su nepobitne, ma koliko se politički razlikovali.

Stopa nezaposlenosti (više puta danas izneti su netačni podaci) posle 25 godina mislim da je prvi put ispod 12%, 11,9%. A 2013. godine je bila 25,9%. Rast – 4,9%. To se nije desilo u poslednjih deset godina. Minimalna cena rada je došla do 155 dinara. To su činjenice i to su pokazatelji. Do tih ekonomskih pokazatelja došlo se kroz veliki trud, rad, napor, uloženu energiju. Do tih ekonomskih pokazatelja došlo se pre svega zbog požrtvovanja, razumevanja i strpljenja koje je imala starija populacija, a to su penzioneri.

Danas čujemo kritike – premalo se izdvaja za penzionere, vratite penzionerima sve ono što je oteto... To su floskule kojima treba da se dođe do političkih poena. Mi ovde govorimo o povećanju koje je zasnovano na realnim osnovama. Ne zahvatamo iz budžeta da bismo pravili socijalni mir, a ostavili minus u budžetskoj kasi. Rekao sam, treću godinu zaredom imamo suficit u budžetu. Dakle, racionalno i domaćinski se, kroz odgovoran i ozbiljan pristup, pronalazi najbolje rešenje.

I, ono što je veoma važno, ne smemo nikako da se vratimo u period koji je iza nas kada je reč o ekonomskim pokazateljima. Mislim da moramo jako čvrsto da čuvamo teško stečena fiskalna dostignuća, da ih na pravi način koristimo u periodu koji je pred nama ali, isto tako, da podržavamo sve one inicijative koje vode ka rastu i razvoju.

Maločas je ovde bilo reči o promenama kada je reč o Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. Ja sam rekao da su sve promene pozitivne i da idu u korist penzionera. Neću ih taksativno navoditi. One imaju našu podršku jer, ponavljam, jesu u interesu aktuelnih ali i u interesu budućih penzionera.

Najveća polemika vodila se oko usklađivanja penzija. Želim da kažem da poslanički klub SPS podržava predlog Vlade i resornog ministarstva da se, prateći privredni i ekonomski rast, ekonomske mogućnosti, proceni i donese odluka o eventualnom povećanju penzija. Dakle, država je ta, Vlada je ta koja će procenjivati koliko će to povećanje biti. Ne razumem kritike koje su upućene na taj način iz jednog prostog razloga – da nije bilo odgovornog i ozbiljnog pristupa Vlade, da nije zauzet reformski kurs, mi danas ne bismo imali pozitivne ekonomske pokazatelje o kojima govorimo i ne bismo stvorili preduslove za povećanje penzija i preduslove da razgovaramo sa predstavnicima MMF-a o povećanju plata u javnom sektoru.

Mi smo, kao poslanički klub, potpuno ubeđeni da će penzioneri ovakvim načinom usklađivanja dobiti više u odnosu na aktuelni način usklađivanja, dva

puta godišnje. Potpuno smo ubeđeni da su pred nama, kada je reč o ekonomskim pokazateljima, dobre godine i ne zadovoljavamo se time da se za penzionere izdvaja nekakav minimum, želimo da se izdvaja daleko više i mislim da je ovo put i način da se taj cilj realizuje.

Samo ću kratko kada je reč o promenama. Dakle, promene koje su važne i koje su pozitivne: prestaje da važi Zakon o privremenom uređivanju načina isplate penzija, ukida se smanjenje penzija. Pozitivna ekonomska kretanja omogućila su i druge mere kojima se poboljšava standard pensionera – uspostavljena je mogućnost isplate posebnog novčanog iznosa kao uvećanja uz penziju. Ovaj novčani iznos će se isplaćivati u zavisnosti od ekonomskog kretanja, finansijske moći budžeta, najviše do iznosa od 0,3% bruto društvenog proizvoda na godišnjem nivou, što je vrlo precizno i jasno definisano.

Promene su u načinu obračuna visine prevremene starosne penzije za one osiguranike kojima je staž osiguranja računat sa uvećanim trajanjem (tzv. beneficirani radni staž). Mi smatramo da je ovo pravednije rešenje od onoga koje smo imali. Kako bi se sprečila mogućnost zloupotrebe u sticanju prava na beneficirani radni staž sa maksimalnim stepenom uvećanja staža, sada se propisuje da osiguranik mora da provede efektivno na poslovima zbog kojih se uvećava staž najmanje dve trećine vremena od ukupnog staža provedenog na radnim mestima na kojima se staž maksimalno uvećava. Šta je ovde sporno i šta u ovoj promeni konkretno nije dobro?

Cilj je smanjenje broja privremenih rešenja, i o tome je bilo reči, i na taj način će penzioneri izbeći plaćanje razlike između ova dva iznosa penzije koja u nekim slučajevima iznosi i do nekoliko stotina hiljada dinara. Mislim da je dobro postavljen cilj, podržavamo realizaciju ovog cilja, jer, prema nekim podacima koje sam imao prilike da vidim, čak oko 80% od ukupnog broja izdatih jesu privremena rešenja. Dakle, ponavljam, sve promene idu u pravcu i u interesu pensionera i imaće podršku Poslaničke grupe SPS.

Kada je reč o drugom zakonskom predlogu, ili trećem po redosledu, dakle Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju, obrazovanje je svakako prioritet svakog društva. Za obrazovanje je odgovorna država. Država je ta koja uređuje i obezbeđuje uslove za funkcionisanje ovog veoma značajnog sistema. Obrazovanje je, po mišljenju Poslaničke grupe SPS, važna društvena misija, uopšte, rekao bih, preduslov i ekonomskog i društvenog napretka jedne države zavisi od broja obrazovanih, kvalifikovanih, stručnih, kompetentnih ljudi. Verujem da je zajednički cilj svih nas da damo svoj doprinos da unapredimo i poboljšamo ovaj izuzetno važan i značajan sistem.

U nekoliko rečenica – o tome će uvaženi profesor Obradović i profesorka Bošković više govoriti – šta su osnovne karakteristike izmena i dopuna Zakona o kojem govorimo? Mislim da one ne zadiru u osnove sistema, one ga čine

stabilnim, dograđuju ga u smislu da bude efikasniji i efektivniji; otklanjaju određene nejasnoće kada je reč o doktoratima; nema selektivne pravde (mislim da je to jako dobro) i, ono što je važno, imaju se na umu i akcenat je stavljen na neki način i na studente koji su savesno studirali. Kada govorimo o pomeranju rokova, sama činjenica da se to odnosi na oko četiri hiljade studenata dovoljno govori o značaju i važnosti zakonskog predloga o kojem danas govorimo. Dakle, u centar interesovanja stavljamo studente. Mi na ovaj način pružamo šansu, olakšavamo studentima da mogu efikasnije i efektivnije da studiraju.

Mislim da ovim izmenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju dobijaju i studenti i profesori i univerzitet, ali želim da verujem da dobija i društvo: studenti priliku i šansu za efikasnije i efektivnije studiranje, profesori i univerzitet dobijaju na odgovornosti, a društvo – želim da verujem da je napravljena dobra analiza efekata da ove izmene jesu u skladu sa potrebama društva.

Novi zakon o profesijama od posebnog interesa za Republiku Srbiju treba da stvori okvir za utvrđivanje liste profesija koje su od posebnog interesa za Republiku Srbiju, kao i uslove i potrebne kompetencije za obavljanje određenih profesija. On će imati podršku Poslaničke grupe SPS. Shodno vremenu koje imam na raspolaganju, ostaviću kolegama da detaljnije govore o ovim izmenama.

Pred nama je na dnevnom redu još 28 predloga zakona o potvrđivanju sporazuma kako sa velikim brojem međunarodnih organizacija tako i sa 17 država, koji se odnose na različite oblasti. Dozvolite samo da se u nekoliko rečenica osvrnem (opet kažem, vreme mi ne dozvoljava više) na dva sporazuma sa kojima nama tradicionalno prijateljski orijentisanim državama, ne umanjujući važnost i značaj drugih država, našim spoljnopoličkim i strateškim partnerima, državama koje predstavljaju našu okosnicu i oslonac u odbrani teritorijalnog integriteta i suvereniteta i odbrani nacionalnih i državnih interesa. Naravno, mislim na sporazume sa Ruskom Federacijom i Narodnom Republikom Kinom.

Sporazum između Vlade Republike Srbije i Ruske Federacije o isporukama prirodnog gasa potpisan je u Moskvi 13. oktobra 2012. godine. Njime je predviđeno dugoročno i sigurno snabdevanje tržišta Republike Srbije prirodnim gasom, a sporazumom o kojem danas govorimo predviđeno je da je prirodni gas koji se isporučuje namenjen za korišćenje isključivo na tržištu Republike Srbije. Ovim protokolom o kojem govorimo, o izmeni Sporazuma, Srbiji je omogućen reizvoz ruskog gasa, što prethodnim sporazumom nije bilo omogućeno.

Narodna Republika Kina je jedan od naših najvećih ekonomskih partnera, predstavlja jednog od vodećih infrastrukturnih investitora u Republici Srbiji i usled sve većeg broja kineskih investicija u našoj zemlji javila se potreba

za regulisanjem oblasti socijalne sigurnosti, koja ranije nije bila regulisana međunarodnim sporazumom.

Takođe, želim posebno da iskoristim priliku da istaknem pozitivne efekte i rezultate istorijske, i u svakom pogledu uspešne, posete predsednika Republike i delegacije Vlade Republike Srbije Narodnoj Republici Kini. Kažem, uspešne u svakom pogledu, to je potvrda prijateljskih odnosa ali i potvrda da ekonomski odnosi snažno napreduju. U prilog ovakvoj konstataciji govori činjenica – jedanaest investicionih sporazuma ukupne vrednosti tri milijarde evra. To znači nova radna mesta, to znači podsticaj privredne aktivnosti, to znači veći privredni rast.

Namerno sam govorio o ova dva sporazuma, još samo nekoliko rečenica. Govorio sam, između ostalog, i zbog dinamične i efikasne saradnje koju Narodna skupština Republike Srbije ima s oba doma Federalne skupštine Ruske Federacije ali i sa Svekineskim narodnim kongresom Narodne Republike Kine. Naime, Narodna skupština Republike Srbije najviši oblik saradnje na bilateralnom nivou ima upravo sa Državnom dumom Federalne skupštine Ruske Federacije i sa Svekineskim narodnim kongresom Narodne Republike Kine kroz komisije za saradnju. Mislim da to predstavlja prirodan rezultat uzajamne podrške dve zemlje i uzajamne bliskosti i razumevanja dva naroda, kontinuiranog dijaloga na najvišem nivou ali i dobre političke, ekonomske i kulturne, strateške saradnje.

Svi bilateralni sporazumi o kojima se danas vodi rasprava doprinose jačanju bilateralnih i međunarodnih odnosa Srbije sa brojnim državama. Oni su potvrda jačanja međunarodnog ugleda i međunarodnog imidža Republike Srbije. Strateško partnerstvo Srbije, svakako, jedan od ključnih spoljnopoličkih ciljeva Srbije jeste punopravno članstvo Srbije u EU, ali Srbija želi da nastavi, gradi i jača odnose i sa tradicionalno prijateljski orijentisanim državama i narodima poput Narodne Republike Kine, Rusije i SAD, sa brojnim drugim državama i narodima. Srbija vodi samostalnu politiku, samostalnu spoljnu politiku, ali uvek u interesu države i njenih građana.

Na samom kraju, poslanički klub SPS podržaće i 28 predloženih sporazuma. Zahvaljujem.

PREDSEDAVAJUĆI: Hvala, kolega Milićeviću.

Zahvaljujem narodnim poslanicima, ministrima i njihovim saradnicima na učešću u radu, u današnjoj raspravi.

Danas završavamo rad. Nastavljamo sa radom u ponedeljak, 24. septembra, u 10 časova.

Hvala. Svima želim lep vikend.

(Sednica je prekinuta u 19.00 časova.)

